Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Zpráva
o hazardním hraní v České republice 2021

2021

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

Zpráva
o hazardním hraní v České republice
2021

Viktor Mravčík, Zdeněk Rous, Pavla Chomynová, Kateřina Grohmannová, Barbara Janíková, Tereza Černíková, Jan Cibulka, Eva Franková

Praha, červen 2021

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI
SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY
ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2021. Druhé, upravené vydání.
© Úřad vlády České republiky, 2021
Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
nábřeží E. Beneše 4, 118 01 Praha 1
tel.: +420 224 002 111
www.drogy-info.cz

Autorský kolektiv/ Viktor Mravčík, Zdeněk Rous, Pavla Chomynová, Kateřina Grohmannová, Barbara Janíková, Tereza Černíková, Jan Cibulka, Eva Franková

Editor/ doc. MUDr. Viktor Mravčík, Ph.D.
Odpovědný redaktor/ Mgr. Zuzana Tion Leštinová

Spolupráce na grafickém vzhledu/ Missing Element, www.missing-element.com

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2021 je druhým vydáním zprávy, která byla pod názvem Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v roce 2020 poprvé vydána v červnu 2021; v tomto druhém vydání byly rovněž provedeny redakční technické opravy. Zpráva byla projednána Poradním výborem pro sběr dat o závislostech a schválena dne 23. června 2021 Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Pro bibliografické citace/

MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J., FRANKOVÁ, E. 2021. Zpráva o hazardním hraní v České republice 2021. 2., upravené vydání [Report on Gambling in the Czech Republic 2021. 2nd revised edition] MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.

ISBN 978-80-7440-287-6 (2., upravené vydání, on-line, PDF)
ISBN 978-80-7440-284-5 (brožovaná vazba)
ISBN 978-80-7440-269-2 (1. vydání, on-line, PDF)

Obsah

Úvod 5

Souhrn 7

Regulace a politika v oblasti hazardního hraní 7

Trh s hazardními hrami 8

Hraní hazardních her v obecné populaci 10

Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží 10

Problémové hráčství 11

Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti 12

Kriminalita 12

Prevence 13

Léčba 14

Kapitola 1: Regulace a politika v oblasti hazardních her 17

1.1 Úvod 17

1.2 Legislativní rámec 17

1.3 Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni 21

1.4 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní 23

1.5 Rozpočty a financování politiky v oblasti hazardního hraní 27

Kapitola 2: Trh s hazardními hrami 31

2.1 Nabídka hazardního hraní 31

2.2 Ekonomické ukazatele 38

2.3 Reklama a marketing 43

2.4 Aktivity s prvky hazardních her 49

Kapitola 3: Hazardní hraní v populaci 55

3.1 Úvod 55

3.2 Hazardní hraní v dospělé populaci 55

3.3 Hazardní hraní mezi dětmi a mládeží 74

3.4 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace 78

Kapitola 4: Problémové hráčství 81

4.1 Úvod 81

4.2 Prevalence a vzorce problémového hraní v dospělé populaci 81

4.3 Charakteristiky problémových hráčů 96

4.4 Problémové hraní mezi dětmi a mládeží 101

4.5 Problémové hráčství ve specifických skupinách populace 103

Kapitola 5: Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní 105

5.1 Úvod 105

5.2 Zdravotní důsledky 105

5.3 Sociální důsledky 106

5.4 Společenské náklady na hazardní hraní 107

Kapitola 6: Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním 109

6.1 Úvod 109

6.2 Kriminalita primárně související s hraním hazardních her ... 109
6.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her ... 114
Kapitola 7: Prevence problémového hráčství ... 119
7.1 Prevence ve školním prostředí ... 119
7.2 Prevence problémového hráčství v obecné populaci ... 123
7.3 Prevence a včasná intervence mezi hráči hazardních her ... 123
Kapitola 8: Léčba a další odborné služby ... 127
8.1 Úvod ... 127
8.2 Služby pro osoby s hráčskou poruchou ... 127
8.3 Zkušenosti hráčů s léčbou ... 138
Přílohy ... 141
Datová příloha ... 141
Zkratky ... 170
Seznam tabulek v hlavní části zprávy ... 172
Seznam tabulek datové přílohy ... 173
Seznam grafů v hlavní části zprávy ... 175
Seznam grafů datové přílohy ... 177
Seznam obrázků ... 177
Rejstřík ... 178
Zdroje ... 180

Úvod

Tato zpráva je sedmou souhrnnou zprávou o hazardním hraní v ČR. Shrnuje dostupné informace o trhu a nabídce, legislativním rámci, národní strategii a politice v této oblasti a současně shrnuje informace z populačních i dalších výběrových studií, data ze zdravotnické statistiky týkající se hazardního hraní. Na jednom místě tak tato zpráva shromažďuje dostupná data z různých informačních zdrojů – a to jak rutinně sbíraná jednotlivými institucemi, tak nárazově realizované studie. Prezentovaná data odpovídají situaci ke konci května 2021 – popisovány jsou tedy poslední dostupné výsledky (z běžných statistik jde obvykle o údaje za r. 2020, z výběrových šetření i výsledky z r. 2021) a tam, kde jsou dostupné časové řady studií, jsou prezentovány i trendy ve vývoji situace.

Od r. 2002 Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS), které je součástí Odboru protidrogové politiky Úřadu vlády ČR, každoročně zpracovává Výroční zprávu o stavu ve věcech drog v ČR, od r. 2015 navíc NMS každoročně zpracovává Výroční zprávu o hazardním hraní v ČR.

V oblasti alkoholu, tabáku, psychoaktivních léků a digitálních závislostí však souhrnné zprávy dosud chyběly, i když tyto oblasti představují neméně významný veřejnozdravotní a společenský problém. Od r. 2014 politika a národní strategie ČR v oblasti závislostí integruje témata nelegálních drog, alkoholu, tabáku, hazardního hraní a dalších nelátkových závislostí.

Z tohoto důvodu NMS zpracovalo návrh nového konceptu zpracování výročních zpráv v oblasti závislostí. Nový koncept informačního balíčku s jednou hlavní souhrnnou zprávou a několika tematicky zaměřenými zprávami schválila vláda ČR usnesením č. 650 ze dne 19. 7. 2021. Balíček obsahuje:

- Dílčí zprávy jsou podrobně a specificky zaměřeny na jednotlivé oblasti: tabák, alkohol, hazardní hraní, nelegální drogy, psychoaktivní léky, digitální závislosti (poslední od r. 2022). Dílčí zprávy budou předkládány Radě vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).
- Souhrnnou zprávu o závislostech v ČR, která shrne jednotlivé dílčí zprávy a bude předkládána vládě ČR.

Přípravu souhrnné i dílčích zpráv koordinuje NMS za aktivního přispění a vstupů od resortů a dalších institucí podle jednotlivých témat.

NMS děkuje za pomoc a spolupráci všem organizacím, institucím, orgánům, svým spolupracovníkům a členům pracovních skupin, kteří poskytli data a informace, které shromáždili při své činnosti nebo ve svých výzkumných projektech, a kteří přispěli k sestavení této zprávy.

S novým konceptem se mění také číslování v názvu zpráv – nově je v názvu uveden rok vydání, zatímco v předchozích letech to byl rok, kterého se týkala převážná část informací.

Všechny zprávy a další publikace jsou dostupné na internetových stránkách drogy-info.cz.[1] Situaci v užívání alkoholu a tabáku v ČR se podrobně věnují samostatné každoroční zprávy ze studie NAUTA zpracovávané Státním zdravotním ústavem v Praze.[2]

[1] https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocni-zpravy/ [2021-07-24]
[2] http://www.szu.cz/tema/podpora-zdravi/prevence-zavislosti [2021-07-24]

Souhrn

Oblast hazardního hraní byla v l. 2020–2021 výrazně ovlivněna pandemií COVID-19 a opatřeními, která byla v souvislosti s ní přijata. Pandemie měla dopad na trh s hazardními hrami (HH), dostupnost HH, nabídku sportovních sázek, životní styl, trávení volného času a další faktory ovlivňující hráčské chování a v neposlední řadě také na nabídku a dostupnost prevence, poradenství a léčby pro hazardní hráče a jejich blízké.

Regulace a politika v oblasti hazardního hraní

- Oblast hazardního hraní je součástí integrované politiky v oblasti závislostí jak na státní, tak na krajské a obecní úrovni. Regulačním orgánem v oblasti provozování hazardních her (HH) je Ministerstvo financí (MF). Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách politiky v oblasti závislostí je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).
- V platnosti jsou *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027* a její akční plán na období 2019–2021. V listopadu 2020 RVKPP projednala průběžnou zprávu o plnění aktivit akčního plánu. Do konce r. 2020 bylo průběžně plněno nebo splněno 13 z 15 aktivit týkajících se HH. Nesplněny zůstávají aktivity týkající se ochrany dětí a mladistvých na internetu a vytvoření nástroje pro vyhledávání hráčů v riziku rozvoje problémového hráčství.
- Základní legislativní rámec regulace HH představuje od r. 2017 zákon o hazardních hrách (ZHH). Přechodná ustanovení ZHH umožňují provozování HH povolených ještě podle starší právní úpravy (v r. 2020 bylo v ČR povoleno 777 takových TH), ale i v tomto případě musí provozovatelé splnit většinu podmínek podle ZHH, jako jsou např. povinnost registrace a uživatelského konta, informační povinnosti, nabídka sebeomezení.
- ZHH byl v r. 2020 novelizován (s účinností od 1. 1. 2021) v částech týkajících se např. evidence a výkaznictví provozování HH, rejstříku osob vyloučených z hazardního hraní, sebeomezujících opatření (aby se pokud možno vztahovala na všechny hry jednoho typu nebo na více typů HH), kontrolní a dozorové činnosti nad provozováním HH.
- Od r. 2017 byly orgány pověřenými dozorem nad dodržováním ZHH Celní správa (CS) a MF. CS projednávala přestupky v oblasti hazardních her land-based a MF v oblasti hazardních her on-line. Od listopadu 2019 byla i kontrola v oblasti HH on-line vykonávána zejména CS a od 1. 1. 2021 je CS v této oblasti příslušná rovněž k ukládání sankcí.
- MF v září 2020 spustilo provoz Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách. Od prosince 2020 musí provozovatelé HH zamezit hře osobám v něm zapsaným. V rejstříku jsou ze zákona zapsáni lidé pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi, osoby v úpadku, se soudně uloženým zákazem hrát HH a lidé, kteří o zápis do rejstříku sami požádají. Novelou ZHH účinnou od 1. 1. 2021 dojde od července 2022, na základě odložené účinnosti, k rozšíření rejstříku o osoby, za které bude stát platit náhradní výživné. Pro účely zápisu do rejstříku je k dispozici také interaktivní formulář dostupný na stránkách MF. K 1. 4. 2021 bylo v rejstříku zapsáno celkem 205 923 osob, z nich 889 na vlastní žádost a 205 034 z moci úřední. Na základě informací z pomáhajících služeb pro hazardní hráče stoupá mezi hráči zapsanými do rejstříku zájem o nelegálně provozované HH, zejména on-line.
- MF v průběhu l. 2020 a 2021 pracovalo na komplexním vyhodnocení nové regulace hazardního hraní (tzv. ex-post RIA), jehož dokončení je plánováno v druhé polovině r. 2021.
- Podle ZHH není možno od r. 2017 provozovat technické hry (TH) mimo herny a kasina (tj. např. v restauracích nebo barech). V posledních letech se však v restauracích a barech (kam mají přístup i děti a mladiství) začaly objevovat terminály, na kterých lze (pouze za předchozí asistence obsluhujícího personálu) hrát kursové sázky (KS) nebo loterie, které mají velmi rizikové herní charakteristiky podobné TH.
- Od ledna 2020 došlo ke změně daňových sazeb novelou zákona o dani z hazardních her, kdy se zvýšila sazba u loterií z 23 % na 35 %. Od 1. 1. 2020 existují tedy v ČR dvě sazby daně z HH:

(1) 23 % pro kursové sázky, totalizátorové hry, bingo, živou hru, tombolu a turnaj malého rozsahu, (2) 35 % pro loterie a technické hry. Na podzim se v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR v rámci daňového balíčku projednávaly 3 poslanecké novely na změnu daňových sazeb u HH, které však nebyly schváleny.

- Od 1. 1. 2017 je výnos z daně u TH dělen v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních HH zůstalo dělení 70 : 30 ve prospěch státu. Poměr u TH platí i u TH on-line. Protože výnos daně z TH se dělí poměrně mezi obce podle počtu herních pozic TH land-based, získávají obce, na jejichž území jsou provozovány TH land-based, poměrnou část také z výnosu TH on-line. To je problematické vzhledem k tomu, že TH on-line jsou všeobecně dostupné bez ohledu na jejich dostupnost v obcích. Z tohoto důvodu by bylo vhodnější dělit výnosy z TH on-line stejným způsobem jako u ostatních HH mimo TH. V r. 2020 šlo o výnosy z TH on-line v celkové výši přibližně 2,1 mld. Kč.
- Růst počtu obcí regulujících HH na svém území prostřednictvím obecně závazných vyhlášek (OZV) se v posledních letech výrazně zpomalil. V r. 2020 se jejich počet zvýšil o 3 na 709 obcí, z nich úplně zakazovalo TH 444 obcí (63 %). Všech 35 nejlidnatějších měst v ČR má OZV regulující HH a z 61 obcí s populací nad 20 tis. obyv. neměly OZV v r. 2020 pouze 2.
- Obce se při vydávání OZV regulujících nabídku HH vystavují možnému postihu ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) z důvodu diskriminující regulace, pokud místní regulace omezuje místa provozování heren a kasin na konkrétní adresy a obce nebudou schopny takovou regulaci objektivně odůvodnit. Hrozba poměrně vysokých pokut ze strany ÚOHS je jedním z důvodů, proč obce zvažují úplný zákaz technických her (TH) a živých her (ŽH) na svém území.
- Legislativní rámec oblasti regulace reklamy na HH se v r. 2020 nezměnil. Varování před riziky HH v reklamě na HH je často nezřetelné. Snaha minimalizovat povinné varování před riziky HH v reklamách a učinit ho tak nesrozumitelným adresátům reklamního sdělení se stala ustálenou praxí. Propagace provozovatelů HH je nedílnou součástí sportovního marketingu (např. na internetových stránkách sportovních klubů, na stadionech nebo dresech hráčů), kde nepodléhá žádné regulaci.

Trh s hazardními hrami

- V souvislosti s COVID-19 byl přerušen provoz heren, kasin a sázkových kanceláří celkem ve třech obdobích: od 13. 3. do 25. 5. 2020, od 12. 10. do 3. 12. 2020 a od 18. 12. 2020 do 30. 5. 2021. Provoz heren, kasin a sázkových kanceláří tak byl přerušen na období přibližně třetiny r. 2020.
- Na jaře 2020 došlo k úplnému zastavení sportovních soutěží téměř na celém světě a řada velkých sportovních událostí byla rušena i v následujícím období r. 2020 a 2021, což výrazně omezilo příležitosti ke KS.
- K 1. 1. 2021 mělo povolení provozovat HH v ČR celkem 51 společností, pouze 2 z nich neměly sídlo v ČR. Celkem 8 společností provozovalo loterie (z toho 3 on-line), 8 KS (z toho 6 on-line), 44 TH (z toho 8 on-line), 36 ŽH (z toho 5 on-line) a 1 bingo land-based.
- Od r. 2011, kdy bylo v ČR přes 100 tis. povolených TH, jejich počet klesá. K 1. 1. 2021 jich bylo povoleno 33 tis., tj. 3,1 na 1 000 obyvatel (meziroční pokles o 10,6 %). K meziročnímu poklesu došlo ve všech krajích. Nejvyšší absolutní počet TH má Praha, nejvyšší relativní počet TH má Karlovarský kraj (6,8 na 1 000 obyvatel); nejméně TH je na Vysočině (1,2). Počet TH za poslední tři roky nejvíce klesl v krajích Moravskoslezském (o 58 %), Pardubickém (o 56 %) a Vysočina (o 51 %).
- Počet provozoven s TH, který dosáhl historického maxima v r. 2011 (8 367), se dlouhodobě snižuje. Provozoven s povolenou živou a/nebo technickou hrou bylo k 1. 1. 2021 celkem 1 007 (meziroční pokles o 13 %), tj. 9 na 100 tis. obyvatel ČR, z toho bylo 532 kasin. Kasin bylo poprvé v historii více než heren, jejich podíl se zvýšil na 53 %. Největší podíl kasin měla Praha (83 %).

- Příčinou nárůstu počtu kasin mohou být jiné podmínky zákonné regulace TH v kasinech (nepřetržitá provozní doba, vyšší limity sázek), rozdílný přístup k hernám a kasinům při regulaci na obecní úrovni a vyšší společenský status kasin. Výskyt kasin v přepočtu na počet obyvatel je vysoký zejména v oblastech u hranic s Německem a Rakouskem.
- Počet provozoven s TH a ŽH se snížil ve všech krajích, nejvýraznější meziroční pokles zaznamenaly kraje Vysočina (o 21 %), Olomoucký a Moravskoslezský (oba o 18 %). Nejmenší byl tento pokles v Karlovarském kraji a v Praze (oba o 8 %). Výrazně nejvíce heren a kasin na počet obyvatel je v Karlovarském kraji (25 na 100 tis. obyv.), následují kraje Ústecký (16), Plzeňský (15), nejméně je jich na Vysočině (4) a v Moravskoslezském kraji (6).
- Kvůli zákonným podmínkám se TH a ŽH koncentrují do větších heren a kasin. Zatímco na konci r. 2017 mělo 72 % provozoven méně než 15 povolených herních pozic TH na základě ZoL, k 1. 1. 2021 to byla již pouze 3 % provozoven.
- K 1. 1. 2021 bylo v ČR celkem 2 175 land-based sázkových kanceláří na 2 002 unikátních adresách (2 188, resp. 2 022 k 1. 1. 2020). Nejvíce sázkových kanceláří provozovaly společnosti Tipsport.net (709) a Fortuna Game (610). V přepočtu na počet obyvatel bylo k 1. 1. 2021 v ČR 20 sázkových kanceláří na 100 tis. obyvatel, nejvíce v krajích Moravskoslezském (32) a Olomouckém (29), nejméně v Královéhradeckém a na Vysočině (oba 12). Velká většina kursového sázení probíhá v současnosti v on-line prostředí.
- Místa, kde lze provozovat číselné a okamžité loterie, nejsou v ČR regulována. Číselné loterie provozované Sazkou si bylo v r. 2021 možné vsadit na téměř cca 7 800 terminálech v trafikách či čerpacích stanicích, na cca 1 800 pobočkách České pošty, ale i na pokladnách obchodů Tesco (cca 200 prodejen) a Coop (cca 2 500 prodejen). Číselnou loterii společnosti Tipsport si bylo možné vsadit v cca 900 sázkových kancelářích včetně kanceláří společnosti Chance. Společnost Fortuna Game nabízela číselné loterie ve svých cca 600 pobočkách a slovenská firma Evona Electronic na cca 400 sázkových terminálech.
- Hráči v r. 2020 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 32,7 mld. Kč, což je o 3,6 mld. Kč (9,9 %) méně než v r. 2019. Celkem bylo do hry vloženo 393,1 mld. Kč a na výhrách bylo vyplaceno 360,4 mld. Kč.
- Nejvyšší podíl příjmů provozovatelů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na technické hry (TH) land-based, které tvořily 27,5 % trhu a utržily 9,0 mld. Kč. Kursové sázky on-line utržily 7,6 mld. Kč (23,2 % trhu), loterie land-based 6,4 mld. Kč (19,4 %) a TH on-line 6,1 mld. Kč (18,7 %). Podíl ostatních HH byl pod 5 %.
- Bez rozlišování HH na land-based a on-line tvořily TH 46,2 % příjmů provozovatelů ze hry, KS 25,6 %, loterie 24,2 % a živé hry 4,0 %.
- Na změny ve struktuře trhu s HH měla v l. 2020 a 2021 velký vliv pandemie COVID-19. Meziročně se výrazně snížil tržní podíl TH land-based (o 14 p. b.) a naopak výrazně zvýšil podíl TH on-line (o 11 p. b.). V dlouhodobém horizontu roste podíl KS on-line a loterií a klesá podíl TH land-based. Dlouhodobě roste podíl on-line HH, v r. 2020 dosáhl 47,6 %.
- Výběr daně z HH dosáhl v r. 2020 celkem 10,1 mld. Kč, což je téměř stejně jako v předchozím roce. V r. 2020 dosáhlo inkaso daně z TH 5,5 mld. Kč (o 10 % méně než v r. 2019) a z ostatních HH 4,6 mld. Kč (o 15 % více než v r. 2019). Příjmy do obecních rozpočtů byly 4,9 mld. Kč (meziroční pokles o 4 %) a do státního rozpočtu 5,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 4 %). Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dlouhodobě roste a v r. 2020 se zvýšil na 51 %.
- Pokles příjmů z daně z HH do obecních rozpočtů je způsoben poklesem tržeb z TH land-based, aktuálně navíc zvýrazněným zákazem provozu heren a kasin v souvislosti s COVID-19. Na druhou stranu mají obce z daně z TH on-line stejný podíl jako z TH land-based, což v důsledku nárůstu trhu s TH on-line pokles obecních příjmů zmírňuje.
- Provozovatelé HH se v období nouzového stavu v souvislosti s COVID-19 v r. 2020 obrátili na MF s žádostí o prominutí minimální dílčí daně z TH po dobu přerušení provozu heren a kasin. Tato část daně odpovídá částce přibližně 100 Kč denně za každou herní pozici jednotlivých povolených koncových zařízení TH bez ohledu na to, zda či v jaké míře je využívána.

- Varování před riziky HH v reklamě zaznamenaly pouze přibližně 2/3 osob, které byly reklamě na HH vystaveny. Účinek současných pravidel pro regulaci reklamy na HH je tedy omezený.
- Na trhu se objevují i aktivity s prvky HH. V digitálních hrách se stále více využívá tzv. lootboxů, placených součástí hry s prvkem náhody. Některé země lootboxy zakázaly. Jejich povahu a zejména to, zda naplňují definici HH, v současnosti posuzují orgány dozoru nad HH. Digitální hry obsahují také prvky, které přímo imitují HH, např. TH.

Hraní hazardních her v obecné populaci

- Z dlouhodobého hlediska dochází k mírnému nárůstu míry hazardního hraní v dospělé populaci, a to jak v případě loterií, které jsou nejčastěji uváděnou hazardní hrou, tak v případě ostatních typů HH.
- V r. 2020 byl zaznamenán mírný meziroční pokles prevalence hraní HH v posledních 12 měsících, který může do určité míry souviset s opatřeními zavedenými v souvislosti s epidemií COVID-19 (např. dočasné uzavření provozoven s land-based HH na jaře i na podzim 2020, omezení příležitostí pro kursové sázky v souvislosti s přerušením sportovních soutěží na jaře 2020). Tento pokles je patrný především ve studiích probíhajících ke konci r. 2020.
- Hraní HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo 35–50 % dospělých, přičemž nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích. Dlouhodobě roste prevalence hraní u loterií, ale také u HH mimo loterie. K nárůstu přispělo pravděpodobně otevření on-line prostředí v ČR pro všechny typy her od r. 2017. Nárůst lze sledovat u obou pohlaví (s vyšším nárůstem mezi muži) a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let.
- Prevalence hraní HH mimo loterie v r. 2020 mírně klesla, pravděpodobně v souvislosti s opatřeními souvisejícími s COVID-19. Dlouhodobě lze pozorovat výrazně vyšší prevalenci hraní HH jiných než loterie mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let. Prevalence hraní jiných HH než loterií je několikanásobně vyšší mezi muži.
- K nejčastěji uváděným HH mimo loterie patří dlouhodobě KS land-based (5–15 % v posledních 12 měsících podle studie) spolu s KS (včetně live sázek) on-line (3–17 %), následované TH land-based (3–6 %). V nižší míře je uváděno hraní živých her v kasinu (1–3 %), a to jak v prostředí land-based, tak on-line.
- Prevalence hraní HH je vyšší v některých populačních skupinách. Např. ve studii mezi vězni v r. 2020 byla prevalence hraní TH land-based v posledních 12 měsících (před nástupem trestu) 33 % a mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit 15 %, což je přibližně 10krát, resp. 5krát více než v obecné populaci.

Hraní hazardních her mezi dětmi a mládeží

- Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že prevalence hraní HH v populaci 16letých zůstává od r. 2015 na přibližně stejné úrovni – hraní HH v posledních 12 měsících uvádí 9,2–10,5 % studentů.
- Oproti předchozím letům se však zvýšil podíl těch, kteří hráli s frekvencí jednou měsíčně nebo méně často, naopak klesl podíl těch, kteří uvedli pravidelné hraní HH. Došlo také k poklesu podílu studentů, kteří uvedli hraní 2 a více hodin při jedné příležitosti (tzv. v kuse), a to z 3,6 % v r. 2015 na 3,2 % v r. 2019.
- Od r. 1995 lze ve studii ESPAD sledovat hraní na TH (automatech). Podíl 16letých, kteří uvedli hraní na automatech s frekvencí 1krát týdně nebo častěji, se dlouhodobě pohyboval v rozmezí 1–1,5 %, ale v r. 2019 výrazně klesl na 0,4 %. Jde pravděpodobně o dopad ZHH, který zrušil možnost provozovat TH mimo herny a kasina, zavedl povinnou registraci hráčů TH a výrazně tak omezil přístup nezletilých k TH.
- Za r. 2020 jsou k dispozici údaje z každoroční studie mezi žáky ZŠ a SŠ v Praze, ve které jsou žáci od r. 2016 v jedné otázce dotazováni na hraní TH a KS (včetně sázení na internetu). Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 10,0 % dotázaných (15,0 % chlapců a 4,6 % dívek), opakované hraní 3,6 % (6,3 % chlapců a 0,7 % dívek). Prevalence hraní HH roste s věkem,

k největšímu nárůstu dochází ve 2. a následně 4. ročníku SŠ (kdy již řada studentů dosáhne zákonné hranice 18 let). Prevalence hraní HH mezi žáky a studenty pražských škol dlouhodobě postupně klesá (z 14,3 % v r. 2016 na 10,0 % v r. 2020), prevalence pravidelného hraní však zůstala dlouhodobě na stejné úrovni (1,2–1,4 %).

Problémové hráčství

- Odhady prevalence problémového hraní v celopopulačních studiích provádí NMS od r. 2012 prostřednictvím 2 standardních screeningových škál Lie/bet a PGSI. Oproti škále Lie/bet poskytuje škála PGSI vyšší odhady. Důvodem může být to, že škála PGSI pokrývá mnohem širší spektrum problémů v souvislosti s hraním HH.
- Zatímco ve face-to-face (F2F) části Národního výzkumu z r. 2020 spadaly do kategorie problémového hraní 2,4 % populace podle škály Lie/bet, podle škály PGSI bylo v riziku vzniku problémů celkem 4,5 % populace a přibližně 2krát vyšší jsou i odhady výskytu problémového hraní mezi hráči různých her. Odhady týkající se vysokého rizika na obou škálách poskytují srovnatelné odhady – do kategorie vysokého rizika spadalo 1,3 % populace (a obdobně 6,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, resp. 16,0 % hráčů jiných her než loterie). Odhady prevalence problémového hraní z Národního výzkumu zůstávají dlouhodobě na stejné úrovni.
- Odhady pomocí škály Lie/bet z Výzkumu občanů naznačují v r. 2020 meziroční nárůst prevalence problémového hraní v obecné populaci (z 1,6 % v r. 2019 na 2,9 % v r. 2020). V dlouhodobém horizontu došlo ke snížení – v l. 2013 a 2014 se v riziku nacházelo 3,6 %, resp. 3,9 % dospělé populace.
- Podle škály PGSI použité v l. 2012–2020 prevalence problémového hraní v obecné populaci mírně klesla, a to jak mezi respondenty dotazovanými F2F, tak on-line (z 5,7 % v r. 2016 na 4,5 % v r. 2020, resp. z 10,8 % na 9,2 %).
- Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2017–2020 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku problémového hráčství přibližně 144–254 tis. osob, z toho ve vysokém riziku se nacházelo přibližně 60–110 tis. osob. Extrapolace škály PGSI ukazuje, že v riziku se nachází přibližně 400–800 tis. osob, z toho ve vysokém riziku 100–200 tis. osob.
- Napříč studiemi se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hráčství je mezi hráči TH land-based a hráči KS (včetně live sázek) on-line. Přibližně pětina až třetina těch, kteří hráli TH v posledních 12 měsících, se napříč studiemi nachází v pásmu vysokého rizika měřeno oběma škálami. Mezi hráči on-line HH včetně KS on-line je tento podíl přibližně 10–20 % podle studie.
- Ze studie mezi lékaři ČR, která se opakuje ve dvouletých intervalech, vyplývá střední odhad prevalence problémového hráčství 0,8–0,9 %. V absolutních číslech jde přibližně o 67–77 tis. osob, z toho přibližně 7–8 tis. mladších 18 let. Odhad počtu osob s hráčskou poruchou kolísal v jednotlivých vlnách studie od r. 2012 kolem 100 tis., v r. 2020 poprvé klesl pod hodnotu 80 tis. osob.
- Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že v riziku problémového hráčství se podle škály Lie/bet nacházela 2–3 % 16letých (z toho ve vysokém riziku přibližně 0,5 % studentů) a podle škály CSPG 5–6 % studentů (z toho ve vysokém riziku přibližně 3 % studentů). Výskyt problémového hraní je přibližně 4krát vyšší mezi chlapci než mezi dívkami a podle typu školy je nejvyšší mezi studenty středních škol bez maturity a odborných učilišť.
- Prevalence problémového hraní HH je vyšší v některých populačních skupinách. Např. ve studii mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody z r. 2020 spadalo do kategorie rizika problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním 25 % celého souboru, z toho do kategorie vysokého rizika 15 % odsouzených (stejně jako v r. 2018).

- V r. 2019 proběhla poslední vlna studie mezi hráči v léčbě, která se opakuje od r. 2013 ve dvouletých intervalech. Ženy tvořily 16 % hráčů (dlouhodobě stabilní poměr), průměrný věk hráčů v léčbě byl přibližně 35 let.
- V různých vlnách studie se opakuje stejný vzorec rozvoje problémového hráčství, kdy s hraním HH respondenti začali v průměru kolem 20 let, primární problémovou hru začali hrát kolem 23 let, pravidelné hraní začalo ve 25 letech, problém s kontrolou hraní nastal v 28 letech a odbornou pomoc vyhledali v průměru v 32 letech. Existuje však značná individuální variabilita.
- Většina hráčů v léčbě v r. 2019 uvedla jako svou primární problémovou hru TH (57 %), což představuje výrazný pokles od r. 2013 (83 %). Výrazně se zvýšil podíl hráčů, jejichž hlavní hrou byly kursové sázky, a to z 10 % v r. 2013 na 24 % v r. 2019. Podíl hráčů, jejichž hlavní problémovou hrou byly kursové sázky on-line se v l. 2013–2019 dokonce ztrojnásobil (z 6 % na 18 %). Celkově se zvýšil podíl hráčů v léčbě, kteří jako svou hlavní problémovou hru uvádějí on-line hru (z 10 % v r. 2013 na 26 % v r. 2019).
- Rovněž adiktologické služby evidují nárůst hráčů HH on-line, zejména KS, a pokles počtu hráčů TH land-based. V některých službách začali převažovat hráči KS. Významnou část klientů tvoří bývalí a aktivní sportovci. Podíl žen je nízký, ale mírně roste. Zvyšuje se také počet seniorů s hráčskou poruchou.

Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti

- Studie mezi hráči v léčbě v r. 2019 potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity. Až 63 % hráčů v posledních 30 dnech před léčbou trpělo úzkostně-depresivní poruchou, dalších 20 % vykazovalo zvýšené riziko této poruchy.
- Myšlenky na sebevraždu mělo někdy v životě 49 % a 22 % uvedlo pokus o sebevraždu, z toho polovina opakovaně. Mezi hráči trpícími hráčskou poruchou je vyšší výskyt užívání návykových látek.
- Průměrné měsíční výdaje na hraní v posledním roce před začátkem léčby byly 50 tis. Kč, průměrná měsíční bilance byla minus 43 tis. Kč. Celkovou zápornou finanční bilanci uvedlo 91 % hráčů, průměrná bilance byla –1,2 mil. Kč, medián byl –500 tis. Kč. Zadluženo bylo 88 % respondentů, průměrný dluh byl přibližně 800 tis. Kč, medián zadlužení 500 tis. Kč. Medián zadluženosti hráčů TH byl 500 tis., u zadlužených hráčů ŽH 525 tis. Kč a u zadlužených hráčů KS 750 tis. Kč.
- Legální práce byla hlavním zdrojem příjmů hráčů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby – tvořila v průměru 43 % celkového příjmu hráčů. Dále to byly ve 27 % půjčky, nejčastěji nebankovní půjčky (11 %), a dále kriminální činnost (8 %).

Kriminalita

- Jako kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) jsou označovány přestupky a trestné činy, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování HH. Od začátku r. 2017 je kontrolním orgánem v prostředí land-based celní správa (CS). CS od listopadu 2019 vykonává dozorovou činnost i v prostředí on-line HH. Od r. 2021 ukládá CS rovněž sankce v oblasti provozování HH on-line.
- CS provedla v r. 2020 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH přes 750 kontrol a zjistila téměř 500 porušení ZHH. Přitom bylo zajištěno 770 nelegálně provozovaných TH včetně 433 tzv. kvízomatů. Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši přes 2,1 mil. Kč. Zařízení pro hraní TH provozovaná v rozporu se zákonem byla zajištěna ve 142 hernách (423 v r. 2018, 232 v r. 2019), z nichž 42 bylo v Moravskoslezském a 39 v Jihomoravském kraji. CS za porušování ZHH v land-based prostředí uložila v r. 2020 pokuty v souhrnné výši 37,5 mil. Kč.
- V r. 2020 přibylo na seznam blokovaných internetových stránek s nelegální nabídkou HH, který vede MF, celkem 6 stránek a do dubna 2021 pak dalších 91, z nich většina byly tzv. zrcadlové stránky 2 provozovatelů. Na konci dubna 2021 bylo na seznamu zapsáno téměř 220 webových stránek, nejčastěji šlo o varianty stránky 1xbet.com (100 případů). V r. 2020 CS prověřovala

151 stránek s podezřením na nelegální provozování HH, u 20 stránek byl postoupen podnět na MF. V r. 2020 byly za porušení zákona při provozování HH on-line uloženy pokuty v celkové výši 197 mil. Kč.

- Ve studii mezi hráči v léčbě mezi r. 2017 a 2019 klesl podíl hráčů, kteří hráli HH on-line na nepovolených stránkách.
- Jednou z forem HH nelegálně provozovaných on-line je tzv. dipování (HH s prvky tomboly či loterie, zejména o šperky, dětské oděvy či kosmetiku). Nabídka této formy nelegálního hazardního hraní pokračovala rovněž v l. 2020 a 2021.
- Za r. 2020 bylo evidováno 88 trestných činů v souvislosti s HH. Ve všech případech šlo o trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry, přičemž stíháno bylo 110 osob. V porovnání s předchozím obdobím je patrný pokles počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování hazardní hry a současně více než dvojnásobný nárůst počtu stíhaných osob. Státní zastupitelství evidovalo celkem 112 stíhaných osob, u 79 z nich (71 %) bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno. Obžalováno bylo 26 a odsouzeno 24 osob.
- Pokud jde o sekundární kriminalitu, podle výsledků studie mezi hráči v léčbě z r. 2019 se krádeže někdy dopustilo 51 % patologických hráčů (43 % v r. 2017), podvodu 37 % (29 % v r. 2017), zpronevěry 33 % (27 % v r. 2017), výroby a/nebo prodeje drog 28 % (24 % v r. 2017) a loupeže 12 % (8 % v r. 2017). Míra sekundární kriminality uváděné patologickými hráči tak vzrostla.
- Na souvislost hraní HH s páchaním trestné činnosti je možno usuzovat z výsledků dotazníkové studie realizované ve dvouletých intervalech mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2020. Spáchání krádeže kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě uvedlo téměř 20,4 % osob, což je nejvíce od r. 2014.

Prevence

- Součástí systému prevence rizikového chování v resortu školství je rovněž prevence hazardního hraní. V r. 2019 byly vládou přijaty *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027* a její akční plán na období 2019–2021.
- V prosinci 2019 mělo certifikaci odborné způsobilosti v primární prevenci celkem 62 organizací s 94 programy, z nichž 80 realizovalo adiktologickou prevenci, jejíž součástí je i problematika HH. Proces certifikací však byl MŠMT v květnu 2019 pozastaven.
- V r. 2020 byla prevence ve školním prostředí ovlivněna opatřeními souvisejícími s pandemií COVID-19. Zákaz přítomnosti žáků a studentů ve školách platil od 13. března do 25. května 2020 pro žáky prvního stupně ZŠ a do 8. června 2020 pro žáky druhého stupně ZŠ a SŠ. Omezení prezenční výuky se opakovalo od 14. října 2020 téměř do konce roku. V průběhu r. 2020 probíhala výuka převážně distanční formou.
- Situací související s COVID-19 byl omezen i vstup externích poskytovatelů programů primární prevence do škol, což výrazně ovlivnilo realizaci preventivních programů. Poskytovatelé programů primární prevence na situaci reagovali zejména přesunem programů a poradenských služeb do on-line prostředí.
- V listopadu 2020 realizovala Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN dotazníkové šetření s cílem zmapovat aktuální stav v poskytování školských preventivních programů během COVID-19. Výsledky ukázaly, že i přes vnímanou vysokou důležitost problému nelátkových závislostí byla v rámci distanční prevence zaznamenána relativně nízká míra realizace prevence v této oblasti a téměř žádné školy nehlásily aktivity v oblasti prevence on-line hazardního hraní.
- Do *Systému evidence preventivních aktivit* nahlásilo své aktivity ve školním roce 2019/2020 celkem 2 168 ZŠ a SŠ (40 % všech škol v ČR). Tématu nelátkových závislostí, včetně HH, bylo věnováno průměrně 12,8 hodiny na ZŠ a 6,1 hodiny na SŠ, nejvíce v 8. a 9. ročníku ZŠ a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií (2 vyučovací hodiny).

- V r. 2020 bylo v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP podpořeno celkem 20 programů specifické adiktologické primární prevence. Podpořené programy se komplexně zaměřují na primární prevenci rizikového chování, včetně adiktologické prevence, a témata prevence HH či nadužívání nových technologií jsou částečně obsažena v nabídce většiny z nich.
- V posledních letech roste nabídka on-line informačních a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče a jejich blízké.
- Za r. 2020 jsou stejně jako v předchozích letech k dispozici informace o sebeomezujících opatřeních z Výzkumu občanů 2020, jejichž nabídku zaznamenalo 10,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, nejčastěji hráči on-line her (28,6 %). Podíl osob, kterým bylo nabídnuto sebeomezení, se zvyšuje. O rizicích spojených s hraním HH a možnostech léčby problémového hráčství mělo v r. 2020 informace celkem 64,9 % hráčů. Oproti předchozímu roku se zvýšila míra informovanosti prostřednictvím letáků a plakátů v provozovnách nebo internetových stránek s HH. Nabídku k sebevyloučení ze hry někdy dostalo celkem 2,9 % hráčů HH, nejvíce hráčů HH on-line (9,5 %).
- Informace o zkušenostech hráčů s nabídkou omezení a o jejich informovanosti o rizicích hazardního hraní jsou k dispozici rovněž ze studie mezi hráči HH v léčbě. V poslední vlně studie v r. 2019 celkem 40 % respondentů uvedlo, že jim byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, což bylo výrazné zvýšení od r. 2015 (15 %). Nabídky sebeomezení využilo 12 % respondentů (31 % těch, kterým bylo sebeomezení nabídnuto), v r. 2015 to bylo 6 % (resp. 35 %). Celkem 28 % respondentů z r. 2019 si při hraní hry všimlo ukazatele délky účasti na hazardní hře a 32 % si všimlo ukazatele celkových proher.

Léčba

- Míra vstupu hráčů HH do léčby je poměrně nízká, i když kapacita a dostupnost specializované péče v ČR roste. Příčinou jsou mj. bariéry na straně hráčů. Klienti se potýkají s pocity studu, strachu, že vyjde najevo jejich problém, a z obavy odmítnutí ze strany rodiny a osob blízkých po přiznání problému. Často se objevuje také obava z ukončení hraní. V r. 2020 byl vstup do léčby komplikován opatřeními v souvislosti s COVID-19 na straně hráčů i dostupnosti služeb.
- Celkem 81 % hráčů v léčbě ze studie z r. 2019 se někdy pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci. Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly stejně jako v minulých letech finanční problémy a problémy ve vztazích s blízkými, následovaly problémy v oblasti duševního zdraví a v zaměstnání. Opakovaně se léčilo 41 % z nich.
- V důsledku pandemie COVID-19 došlo v r. 2020 k omezením v poskytování osobních intervencí, které však nevedlo k poklesu výkonnosti služeb. V kontaktu s klienty byly využívány on-line komunikační nástroje, sociální sítě a videokonferenční aplikace. Tento způsob poskytování intervencí však některým klientům nevyhovoval a přerušili kontakt se službou.
- Služby pro problémové hráče a jejich rodiny jsou v ČR poskytovány v ambulantních adiktologických programech, psychiatrických ambulancích a také v pobytových programech. Rozvíjí se on-line poradenské a léčebné intervence.
- V posledních letech roste podpora specializovaných služeb pro hráče HH, a to zejména díky finanční podpoře ÚV ČR / RVKPP. Cílem této podpory je mj. vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech.
- Ze Sčítání adiktologických služeb z r. 2020 vyplývá, že u 156 z celkem 292 služeb, které se studie zúčastnily, jsou jednou z hlavních cílových skupin také hráči HH. Jde zejména o sociální služby (67 %). Hráčům nabízí převážně ambulantní a kontaktně-poradenské služby. Nejvíce služeb je v kraji Moravskoslezském a Ústeckém a v Praze. Hráči HH byli klienty velmi často v 23 službách a tvořili více než 20 % klientů v 10 službách.
- Z programů podpořených v dotačním řízení RVKPP vykázalo v r. 2020 poskytnutí služby nejméně jednomu klientovi celkem 72 projektů (63 v r. 2019), v kontaktu se službami bylo 2 333 problémových hráčů (2 230 v r. 2019). Poskytování služeb bylo ovlivněno pandemií

COVID-19 – došlo k poklesu počtu výkonů poskytovaných v osobním kontaktu, ale výrazný meziroční nárůst byl zaznamenán u telefonického a internetového poradenství.

- Programy pro hazardní hráče byly v ČR dostupné ve 33 městech ČR. Nejvyšší počet programů pro ně představují ambulance, z toho bylo 12 specializovaných ambulancí na HH. V r. 2020 fungovalo v ČR 10 krajských center pro hráče HH. Na doléčování a stabilizaci klientů po léčbě bylo zaměřeno 9 projektů.
- V r. 2019 (novější data nejsou k dispozici) bylo léčeno v ambulantní a lůžkové psychiatrické péči celkem 954 pacientů s diagnózou patologické hráčství (F63.0), v tom v ambulancích bylo léčeno celkem 807 osob a na lůžkových odděleních 240 osob. Od r. 2010 klesl počet léčených hráčů o více než 56 %. Ambulantní léčbu osobám s hráčskou poruchou nahlásilo 336 psychiatrických ambulancí.
- Rozvíjí se nabídka pomoci prostřednictvím internetu a telefonu. Od r. 2018 funguje *Národní linka pro odvykání hraní* (tel. 800 350 000). V ČR existuje celkem 8 internetových poradenských a informačních služeb pro hazardní hráče a jejich blízké. Nejvyužívanější on-line poradnou je koncimshranim.cz organizace SANANIM, na které se v r. 2020 nově zaregistrovalo 263 klientů (183 v r. 2019). Společnost Podané ruce a organizace Prevent99 vytvořily mobilní aplikace, které hráčům nabízejí anonymně a bezplatně pomoc v kontrole hráčského chování a odbornou pomoc.
- V ČR se rozvíjejí také svépomocné intervence. V ČR fungují celkem 3 skupiny anonymních gamblerů, 2 v Praze a 1 v Brně. Skupinové aktivity se v době protiepidemických opatření proti COVID-19 přesunuly na internet, kde však byla účast velmi nízká a struktura setkání se často zcela rozpadla. V Brně dále působí tzv. recovery kouči v rámci iniciativy *Zotavení Brno*, od r. 2020 tato iniciativa poskytuje také mobilní služby.
- Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i osoby s hráčskou poruchou, byly v r. 2020 zřízeny v 11 věznicích z celkového počtu 35. Celková kapacita specializovaných léčebných oddílů činila 349 míst. Hraní HH jako primární problém uvedlo 12 osob (4 %) z celkového počtu 341 osob nově zařazených do terapeutického programu.

1

Kapitola 1:
Regulace a politika v oblasti hazardních her

1.1 Úvod

Základní zákonný rámec pro provozování hazardních her (HH) v ČR poskytuje od r. 2017 zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (ZHH), který s účinností od 1. 1. 2017 nahradil zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (loterijní zákon, ZoL). V r. 2020 však mohly být HH na základě přechodných ustanovení ZHH stále ještě provozovány na základě povolení vydaného podle ZoL, provozovatelé však jejich provozování již museli přizpůsobit podmínkám ZHH.

Na začátku r. 2021 vešla v účinnost poměrně rozsáhlá novely ZHH a také novela zákona č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, a došlo rovněž k omezení osvobození příjmů z výher z hazardních her.

Problematika hazardního hraní je od r. 2014 součástí integrované protidrogové politiky ČR na národní úrovni.

1.2 Legislativní rámec

1.2.1 Provozování hazardních her

Od r. 2017 jsou ZHH rozlišovány následující druhy hazardních her:

- loterie,[3]
- kursové sázky (KS),
- technické hry (TH),[4]
- živé hry (ŽH),[5]
- bingo,
- totalizátorové hry,[6]
- tombola,
- turnaj malého rozsahu.[7]

Podrobné informace o podmínkách provozování hazardních her v ČR podle ZHH poskytují předchozí VZ 2016 až 2018. VZ 2018 rovněž podrobně shrnuje ty, které jsou důležité z hlediska rizika rozvoje problémového hráčství a jeho prevence. Ve VZ 2019 jsou uvedeny podrobné informace o způsobu identifikace a registrace hráčů a také o spuštění informačního systému provozování hazardních her AISG.

Na začátku r. 2021 vešel v účinnost zákon č. 527/2020 Sb., který novelizoval řadu ustanovení ZHH týkající se evidence a výkaznictví provozování HH, Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách, vydávání pověření k odbornému posuzování a osvědčování a změnám ve vydávání odborné dokumentace těmito subjekty a v oblasti výkonu kontrolní a dozorové činnosti nad provozováním HH. Rovněž došlo ke zpřesnění definice čisté prohry pro účely nastavení sebeomezujících opatření a ke zpřesnění podmínek nastavení sebeomezujících opatření tak, aby se pokud možno vztahovala na všechny hry daného druhu HH nebo na více druhů HH.

---

[3] Jde zejména o číselné a okamžité loterie (stírací losy).

[4] Patří sem hry dříve označované jako videoloterijní terminály (VLT), centrální loterijní systémy (CLS), elektromechanická ruleta (EMR) či elektromechanické kostky, které se hrají v herně či v kasinu.

[5] Hry hrané u hracích stolů v kasinu, jako jsou karetní hry, ruleta či kostky.

[6] Hazardní hra, u níž je výhra podmíněna uhodnutím sázkové příležitosti , přičemž výše výhry závisí na poměru počtu výherců k celkové výši sázek a předem stanovenému podílu.

[7] Turnaj v karetní hře vyřazovacího typu, při němž je počet účastníků předem určen. Úhrnný vklad jednoho účastníka nepřevýší 500 Kč za 24 hodin.

Jako poslední část informačního systému spustilo MF 15. 9. 2020 provoz Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách[8] – obrázek 1-1.

Ten od 20. 12. 2020 zamezil osobám v něm zapsaným hrát technické hry nebo hazardní hry on-line.[9] Do rejstříku jsou zapisovány fyzické osoby, které:

- pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi, s výjimkou mimořádné okamžité pomoci, podle zákona upravujícího pomoc v hmotné nouzi a podle zákona upravujícího životní a existenční minimum,
- jsou starší 18 let a jsou s osobou podle písmene a) společně posuzovanou podle zákona upravujícího pomoc v hmotné nouzi a podle zákona upravujícího životní a existenční minimum,
- jsou pravomocně v úpadku podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení,
- mají uloženo předběžné opatření zákazu her a sázek podle zákona upravujícího trestní řízení,
- mají uloženo přiměřené omezení a přiměřenou povinnost zdržet se hazardních her, hraní na hracích přístrojích a sázek nebo ochranné léčení spočívající v léčbě závislosti na hazardních hrách podle trestního zákoníku, nebo
- o zápis samy požádají.

Novelou ZHH účinnou od 1. 1. 2021 došlo (s odloženou účinností od 1. 7. 2022) k rozšíření okruhu fyzických osob vyloučených z účasti na HH o osoby, za které bude stát platit náhradní výživné podle zákona č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném. Zápis do rejstříku vyloučených osob na žádost a případný výmaz provádí MF, k dispozici je interaktivní formulář dostupný na stránkách MF. Informace o fungování rejstříku a počtu zapsaných osob uvádí kapitola Prevence a včasná intervence mezi hráči hazardních her, str. 123.

obrázek 1-1: Leták MF informující o Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách

Zdroj: Ministerstvo financí (2021)

MF v průběhu r. 2020 a 2021 pracovalo na komplexním vyhodnocení nové regulace hazardních her na území České republiky (ex-post hodnocení dopadů regulace, ex-post RIA), jehož dokončení je

[8] http://www.mfcr.cz/hazard [2021-01-05]
[9] https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ministerstvo-financi-spousti-ostry-provo-39430 [2021-01-05]

plánováno v druhé polovině r. 2021. Ex-post RIA se zaměřuje na zákon o hazardních hrách jako celek a významnou pozornost věnuje také otázkám tzv. zodpovědného hraní, kdy je hodnocena funkčnost opatření snižujících riziko vzniku hráčské poruchy a případně jsou navrhována opatření, která mohou jejich funkčnost, resp. preventivní účinek zvýšit. Na konci r. 2019 se MF obrátilo na ministerstva, státní orgány a další instituce včetně provozovatelů HH se žádostí o součinnost ve věci Fáze I – zodpovědné hraní[10] a v říjnu 2020 požádalo o součinnost při realizaci Fáze II – ustanovení zákona o hazardních hrách.[11]

Pacientské sdružení RECOVERY upozornilo na provozování sázkových terminálů v restauracích a barech, na kterých je možná účast na kursových sázkách a loteriích (i když nezbytným předpokladem hry na těchto terminálech je interakce s osobou zastupující provozovatele) a které vzhledově připomínají TH a mají velmi rizikové herní charakteristiky podobné charakteristikám TH – obrázek 1-2. (Trantina, 2021). Přítomnost terminálů v restauracích a barech může zvýšit riziko hraní dětí a mladistvých.

K 1. 1. 2021 bylo v ČR celkem 418 sázkových terminálů (datová příloha, tabulka 0-7). Nejvíce jich bylo v Ostravě (38), Praze (16) a Brně (14). Z měst s více než 30 tis. obyvateli jich v přepočtu na 100 tis. obyv. bylo nejvíce v Ostravě (13 na 100 tis. obyv.), Prostějově, Havířově (obě 11), Zlíně, Karviné (obě 8), Olomouci (7), Českých Budějovicích (6), Přerově (5), Ústí nad Labem, Chomutově, Brně a Frýdku-Místku (všechny 4). Polovina z těchto měst má OZV zakazující provoz TH a druhá polovina OZV omezující provoz TH. Tyto terminály mohou být do určité míry náhradou za TH v provozovnách se zvláštním režimem (restauracích a barech), které bylo možno provozovat podle ZoL.

obrázek 1-2: Sázkové terminály BetX společnosti Evona Electronics v pohostinských zařízeních

Zdroj: facebook.com

V souvislosti s těmito terminály umisťovanými v restauracích může docházet také k porušování ZHH v podobě poskytování alkoholických nápojů hráčům zdarma.

[10] https://www.iprh.cz/docs/faze-i/dokumenty-od-mf/zadost-o-soucinnost-ve-veci-analyzy-regulace-hazardu-v-ceske-republice/ [2021-04-29]
[11] https://www.iprh.cz/docs/faze-ii/dokumenty-od-mf/zadost-o-soucinnost-ve-veci-analyzy-regulace-hazardu-v-ceske-republice/ [2021-04-29]

obrázek 1-3: Propagace sázkových terminálů BetX společnosti Evona Electronics v pohostinských zařízeních

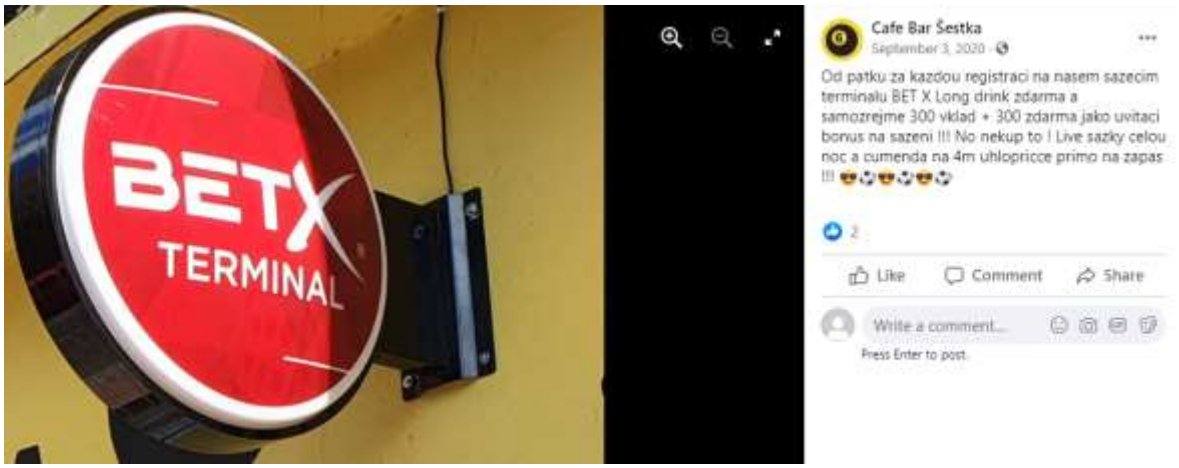

Zdroj: facebook.com

1.2.2 Zdanění hazardních her

Vývoj zdanění příjmů z HH v posledních několika letech shrnula podrobně VZ 2018.

Od 1. 1. 2020 došlo k navýšení sazby daně z hazardních her u loterií z 23 % na 35 %, u ostatních HH zůstala sazba daně zachována – blíže viz VZ 2019. Od 1. 1. 2020 existují tedy v ČR dvě sazby daně z HH:

- sazba ve výši 23 % pro dílčí základ daně z kursových sázek, totalizátorových her, binga, živých her, tomboly a z turnajů malého rozsahu,
- sazba ve výši 35 % pro dílčí základ daně z loterií a z technických her.

Od 1. 1. 2017 je výnos z daně u TH dělen v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních HH zůstalo dělení 70 : 30 ve prospěch státu. Obce dostávají 65 % z výnosu z daně TH land-based, ale i TH on-line, přičemž celkový výnos je mezi ně rozdělován na základě počtu herních pozic v hernách a kasinech na jejich územích. Obce s velkým množstvím TH tak získávají více na úkor těch, které jich mají méně. Obce, které TH na svém území zakázaly, nemají z výnosu z daně TH on-line žádný příjem. Takovéto rozdělování výnosu z on-line TH zesiluje motivaci obcí k tomu, aby TH na svém území neregulovaly.

Od 1. 1. 2017 je předmětem daně rovněž příjem z nelegálního provozování hazardních her na území ČR, její vyměření je v pravomoci Finanční správy ČR. Od 1. 1. 2020 jsou výhry nad 1 mil. Kč rovněž předmětem daně z příjmu,[12] dosud byly výhry z hazardních her od daně z příjmu osvobozeny – blíže viz VZ 2019.

Na podzim 2020 byl v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky projednáván daňový balíček, při kterém byly vzneseny také 3 poslanecké návrhy na zvýšení daně z hazardních her; ani jeden však nebyl schválen – viz také kapitolu Politické, občanské a odborné aktivity v oblasti hazardního hraní, str. 24.

V květnu a poté také v listopadu 2020 se Institut pro regulaci hazardních her (IRHH) obrátil na ministryni financí s žádostí o prominutí minimální dílčí daně z TH po dobu platnosti protiepidemických opatření, která přerušila provoz heren a kasin na území ČR v souvislosti s výskytem COVID-19. Podle § 5 odst. 4 písm. b) zákona č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her jsou totiž provozovatelé TH povinni odvádět čtvrtletně tzv. minimální dílčí daň z TH ve výši 9 200 Kč za každou herní pozici jednotlivého povoleného koncového zařízení TH, což odpovídá částce přibližně 100 Kč denně, a to bez ohledu na skutečnost, zda je TH skutečně provozována a zda

[12] K novele došlo zákonem č. 364/2019 Sb.

generuje jakékoliv tržby. Navrhl přitom využít postup podle § 259 odst. 1 resp. § 260 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, podle kterých může MF zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně při mimořádných, zejména živelních událostech.[13] Dne 18. 3. 2020 o této otázce na svém zasedání vedla diskusi také RVKPP, ve které zástupce Svazu měst a obcí ČR zaujal stanovisko, že případné prominutí daně by nemělo dopadnout na rozpočtové příjmy obcí, neboť ty jsou negativně ovlivněny epidemií COVID-19 a souvisejícími opatřeními.

1.3 Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni

Obce mohou regulovat dostupnost heren a kasin na svém území, ZHH jim umožňuje zakázat či časově a/nebo místně omezit provozování binga, technické hry, živé hry nebo turnaje malého rozsahu prostřednictvím obecně závazné vyhlášky (OZV).

Růst počtu obcí s OZV regulujících hazardní hry (HH) na svém území se v posledních letech výrazně zpomalil. V r. 2020 se tento počet zvýšil o 3 na 709. Mírně se zvýšil i počet obcí, které na svém území úplně zakázaly provozování TH, a to o 5 na 444. Na konci r. 2020 tak tyto obce tvořily přibližně 63 % obcí s OZV regulující HH, což je o 1 % více než v předchozím roce – graf 1-1.

Počet obcí s OZV se zřejmě již příliš zvyšovat nebude, protože obce, které ještě nemají OZV, jsou ve velké většině menší obce, kde se provozování herny či kasina nevyplatí. Všechna nejlidnatější města (35 největších měst ČR) OZV regulující HH mají a z 61 obcí s populací nad 20 tis. obyvatel neměly OZV pouze Trutnov (30 tis. obyv.) a Vyškov (21 tis. obyv.). Ze 129 obcí s více než 10 tis. obyvateli jich nepřijalo OZV pouze 11 (9 %), u obcí s více než 5 tis. obyvateli to je 14 %. Krajskými městy, která plošně zakázala provozování TH, jsou Brno, Ostrava, České Budějovice a Jihlava. Z měst s více než 30 tis. obyvateli úplně zakázaly TH ještě Havířov, Frýdek-Místek, Chomutov, Děčín, Třinec, Kolín a Písek. Seznamy obecně závazných vyhlášek podle ZHH a podle ZoL jsou zveřejňovány na stránkách MF.[14]

graf 1-1: Vývoj počtu obcí s OZV regulující provozování hazardních her v ČR v l. 2009–2020

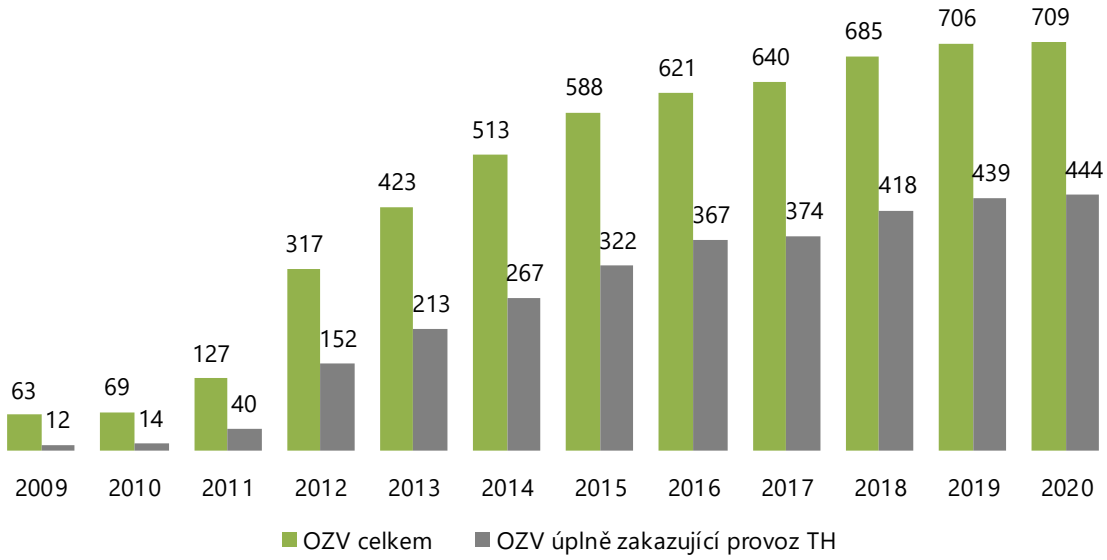

Pozn.: Vzhledem ke komplikované evidenci OZV jde o orientační údaje. Údaje za r. 2018 jsou k 18. 3. 2019. Údaje za ostatní roky jsou vždy k 31. 12. daného roku.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021)

Ve VZ 2019 byly podrobně shrnuty problémy obcí při vydávání OZV regulujících nabídku hazardního hraní na jejich území, především pokud místní regulace omezuje místa provozování heren a kasin na konkrétní adresy. Není-li OZV tohoto typu dobře zdůvodněna, je obec vystavena

[13] https://www.iprh.cz/documentation/zadost-na-mf-o-prominuti-minimalni-dilci-dane-z-technickych-her/, https://www.iprh.cz/documentation/zadost-o-prominuti-minimalni-dilci-dane-z-technickych-her/ [2021-05-01]
[14] https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/prehledy-a-statistiky/seznamy-obecne-zavaznych-vyhlasek [2021-05-04]

možnému postihu ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) z důvodu diskriminující regulace.

Např. město Ostrava se podle rozhodnutí ÚOHS dopustilo porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže tím, že v OZV povolilo provozování HH pouze na vybraných adresních místech. Ostrava se svým rozkladem neuspěla, ÚOHS však omezil dobu trvání přestupku datem zahájení správního řízení a přestupek byl tedy stíhán pouze za období od 1. ledna 2017 do 23. května 2018 a v této souvislosti došlo ke snížení pokuty z 1 078 000 Kč v prvostupňovém rozhodnutí na konečných 869 tis. Kč.[15]

Hrozba pokuty ze strany ÚOHS je jedním z důvodů, proč obce zvažují úplný zákaz technických nebo živých her na svém území.

To je také případ hl. m. Prahy, která v září 2020 přijala OZV zakazující technické hry na svém území. Po uplynutí tříletého přechodného období by v Praze měla existovat pouze kasina bez TH, a to bez omezení konkrétními adresami. S touto OZV souhlasila většina městských částí, 16 z 57 bylo proti, mezi nimi městská část Praha 1, na jejímž území se nachází řada kasin provozujících také technické hry.[16] Přístupem hl. m. Prahy se inspirovalo např. také Ústí nad Labem, které v květnu 2020 schválilo OZV zakazující provozování TH, ale umožňující provozování ŽH v kasinu.[17]

Naopak např. zastupitelé v Kladně v prosinci 2020 zrušili OZV, která měla úplně zakázat herny a kasina od r. 2021. Nová OZV povoluje provozování technických a živých her na 12 vyjmenovaných adresách.[18]

Počátkem r. 2021 zveřejnilo Centrum ekonomických a tržních analýz (CETA) výsledky studie týkající se regulace hazardního hraní v Praze.[19] Ze závěrů vyplývá, že obce, především velká města, přísnou regulací nebo prohibicí HH podnítí vznik heren a kasin za hranicemi svého území, což spolu s přesunem hraní na internet povede k nižším příjmům obcí z HH, nikoliv však nutně k nižšímu výskytu problémů spojených s HH.

Společnost M.B.A. Finance, spravující pohledávky velkých firem, na základě svých statistik z r. 2020 uvádí, že za poslední tři roky došlo ke snížení počtu neplatících dlužníků ve městech s nulovou tolerancí hazardu až o desítky procent – například ve Žďáru nad Sázavou a Frýdku-Místku; nárůst počtu neplatičů byl naopak pozorován ve městech Sokolov a Teplice, kde k dostatečné regulaci hazardu nedošlo.[20]

V souvislosti s hazardním hraním je proti Česku na základě česko-kyperské dohody o ochraně investic vedena mezinárodní arbitráž kyperskými firmami WCV Capital Ventures Cyprus Limited a Channel Crossings Limited. Tyto kyperské firmy ovládají firmu SYNOT TIP, a. s., která v ČR provozuje hazardní hry. Předmětem arbitráže je údajné zmaření investic těchto firem ve společnostech skupiny SYNOT českým státem. K tomu mělo dojít v souvislosti s OZV omezujícími provozování TH v obcích po r. 2011. Technické hry válcového typu (tzv. výherní automaty) byly povolovány podle různých ustanovení ZoL, zejména jako „výherní hrací přístroj" (VHP) a „videoloterijní terminál" (VLT). Do r. 2011 měly obce v ZoL explicitně stanoveno právo regulovat pouze TH povolené jako VHP, ale některé obce regulovaly i TH povolené jako VLT. Stávalo se i to, že obce na svém území zakázaly provozování VHP a hazardní firmy si tam nechaly povolit VLT. To bylo důvodem řady soudních sporů obcí se státem. Ústavní soud v r. 2011 potvrdil právo obcí regulovat všechny TH nezávisle na kategoriích, podle kterých byly povoleny, což vedlo k odebírání

[15] https://zpravyzmoravy.cz/ostrava-dostala-pokutu-za-loterijni-vyhlasku-narusovala-pravidla-souteze/ [2021-05-07]
[16] https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/praha-vyhlaska-hazard-zastupitele-hraci-automaty.html [2021-05-01]
[17] https://ustecky.denik.cz/zpravy_region/usti-vyherni-automaty-zakaz-20210524.html [2021-06-08]
[18] https://www.lidovky.cz/domov/zastupitele-zrusili-zakaz-hazardu-v-kladne-bude-platit-nova-regulacni-vyhlaska.A201214_110930_ln_domov_lihla [2021-05-01]
[19] http://eceta.cz/studie-pred-regulaci-hazardu-na-uzemi-prahy-hraci-utecou-na-internet-rozpocet-bude-tratit-stamiliony/ [2021-05-01]
[20] https://globe24.cz/byznys/nulova-tolerance-hazardu-jaky-efekt-ma-uzavreni-heren-analyza-to-ukazala-jasne.13cb9fdd [2021-05-01]

tisíců povolení k provozování TH, zejména VLT, ve správních řízeních MF. Jednou z firem, které byla tato povolení v souladu s rozhodnutím Ústavního soudu odebrána, byla právě firma SYNOT TIP, a. s. Výši údajné zmařené zahraniční investice vyčíslily údajně poškozené firmy na přibližně 1 mld. Kč.[21] V této arbitráži by mělo být rozhodnuto v r. 2021. Majitelem obou kyperských firem, a tedy i firmy SYNOT TIP je Čech Ivo Valenta, člen zastupitelstva Zlínského kraje, bývalý senátor a nejštědřejší individuální dárce českých politických stran a hnutí.[22]

1.4 Politika a strategie v oblasti hazardního hraní

1.4.1 Národní strategie protidrogové politiky

Politika v oblasti hazardního hraní je součástí protidrogové politiky, která od r. 2014 integruje témata legálních a nelegálních návykových látek a nelátkových závislostí. Hlavním strategickým dokumentem určujícím zaměření protidrogové politiky je *Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027* (Národní strategie 2019–2027), která byla schválena vládou v květnu 2019[23] – blíže viz VZ 2018 a VZ 2019.

Na novou strategii navazují akční plány integrující všechna závislostní témata a pokrývající vždy tříleté období. Aktuálně je platný akční plán na období 2019–2021.

1.4.2 Akční plán

Rok 2020 byl druhým rokem platnosti *Akčního plánu Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2021* (Akční plán)[24] – blíže viz VZ 2019.

V listopadu 2020 RVKPP projednala průběžnou zprávu o plnění aktivit Akčního plánu. Za koordinaci hodnocení Akčního plánu zodpovídá sekretariát RVKPP. Závěrečné vyhodnocení plnění Akčního plánu bude realizováno během listopadu 2021 až února 2022. Informace k plnění jednotlivých aktivit pro průběžnou zprávu poskytovaly resorty a instituce zapojené do jejich realizace. Aktivity Akčního plánu zaměřené na hazardní hraní jsou:

- podporovat kontaktní práci adiktologických služeb v provozovnách HH (aktivita 2.25),
- podporovat projekty zaměřené na harm-reduction v oblasti HH (aktivita 2.26),
- podporovat projekty zaměřené na harm-reduction v oblasti nadužívání počítačových her, internetu apod. (aktivita 2.27),
- vyhodnotit implementaci zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, tuto analýzu předložit RVKPP a případně navrhnout novelizaci ZHH a novelizaci TZ (aktivita 3.20),
- provést analýzu účinnosti opatření regulace tzv. chráněných budov[25] (aktivita 3.21),
- na základě analýzy situace navrhnout opatření vedoucí k omezení atraktivity hazardních her (včetně reklamy) land-based i on-line, včetně losů (aktivita 3.52),
- na základě analýzy situace navrhnout opatření vedoucí ke zvýšení ochrany dětí a mladistvých na internetu a při používání nových komunikačních technologií (aktivita 3.53),
- analyzovat situaci a navrhnout vhodná opatření, včetně legislativních, zaměřená na regulaci reklamy a sponzoringu provozovatelů HH v oblasti sportu, rizikových digitálních her a rizikových prvků v digitálních hrách (např. využívání lootboxů v digitálních hrách), a tzv. cvičného hraní HH (3.54),

[21] https://www.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/obri-loterijni-arbitraz-uz-miri-k-podstate-veci-senator-valenta-chce-po-statu-miliardu-1350702 [2021-05-17]
[22] https://www.politickefinance.cz/donors [2021-05-17]
[23] http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/narodni-strategie-prevence-a-snizovani-skod-spojenych-se-zavislostnim-chovanim-2019_2027-173695/ [2021-05-09]
[24] http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/akcni-plan-realizace-narodni-strategie-prevence-a-snizovani-skod-spojenych-se-zavislostnim-chovanim-2019_2021--178678/ [2021-05-07]
[25] tj. budov, v nichž či v jejichž blízkosti je zakázáno provozovat HH

- na základě analýzy případně zavést informační povinnost zákazu účasti nezletilých na HH v místech prodeje a provozu a jasně zákonně vymezit vizuální podobu tohoto zákazu a zákonně vymezit jednoznačnou vizuální podobu varování o škodlivosti HH (aktivita 3.55),
- zavést opatření ke zvýšení míry ochrany hráčů v prostředí land-based i on-line, tj. vytvořit algoritmus pro vyhledávání problémových hráčů technických her a on-line hazardních her, a vytvořit nástroj na hodnocení rizikovosti všech typů hazardních her v ČR (aktivita 3.56)
- zprovoznit informační systém provozování hazardních her a Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách (aktivita 3.57),
- na základě analýzy zvážit zpřísnění stávajících a zavést další opatření regulující strukturní charakteristiky za účelem snížení rizikovosti HH (aktivita 3.58),
- na základě vyhodnocení výsledků ex-post RIA určit podmínky zrušení hráčského účtu (tj. uživatelského konta) a zrušení registrace, aby zrušení bylo jednoduché a rychlé (přinejmenším stejně rychlé a jednoduché jako jeho zřízení a registrace) (aktivita 3.59),
- vyhodnotit dopad zákazu převodu peněz na hráčský účet (tj. uživatelské konto) z kreditních karet (aktivita 3.60),
- vytvořit pravidla pro komunikaci aktérů vytvářejících politiku v oblasti závislostí, jejichž hlavním cílem je předejít ovlivňování veřejnozdravotní politiky komerčními zájmy soukromých subjektů s provozovateli HH (aktivita 3.61).

Do konce r. 2020 bylo průběžně plněno 12 z 15 uvedených aktivit a aktivita 3.57 (zprovoznit informační systém provozování hazardních her a Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách) již byla splněna. Celkem 10 průběžně plněných aktivit je součástí komplexního hodnocení dopadů ZHH (ex-post RIA), které připravuje MF. Výsledky hodnocení dopadů ZHH byly v červnu 2021 předloženy do vnitřního a vnějšího připomínkového řízení. Nesplněna zůstala aktivita 3.53 (navrhnout opatření vedoucí ke zvýšení ochrany dětí a mladistvých na internetu a při používání nových komunikačních technologií) a část aktivity 3.56 (vytvořit algoritmus pro vyhledávání hráčů technických her a on-line hazardních her v riziku rozvoje problémového hráčství).

1.4.3 Koordinace protidrogové politiky v oblasti hazardního hraní

Problematika HH je rovněž součástí krajských a obecních politik v oblasti závislostí (více viz výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice).[26] Až na výjimky zahrnují specifické strategické dokumenty krajů pro oblast závislostí i problematiku HH. Regulaci HH na obecní úrovni prostřednictvím OZV popisuje kapitola Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni, str. 21.

Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách protidrogové politiky je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP), jejíž mandát od r. 2014 zahrnuje také oblast HH.

Vzhledem k mimořádné situaci spojené s COVID-19 zasedala RVKPP v r. 2020 dvakrát a dvakrát hlasovala formou per rollam. Problematice hazardního hraní se věnovala v červnu 2020, kdy projednala Výroční zprávu o hazardním hraní v ČR v r. 2019, která byla následně předložena vládě. Na jednání v listopadu 2020 pak projednala průběžné hodnocení plnění aktivit Akčního plánu. RVKPP má k dispozici pracovní orgány – výbory a pracovní skupiny. Pro oblast HH to jsou od r. 2015 Pracovní skupina pro problematiku hazardních her a Pracovní skupina NMS pro monitorování hazardního hraní a jeho dopadů.[27]

1.4.4 Politické, občanské a odborné aktivity v oblasti hazardního hraní

V archivu NewtonOne bylo od června do prosince 2020 evidováno 4 829 (bez duplicit 2 602) článků spadajících pod klíčové slovo „hazard".[28] Pozornost média věnovala zdanění hazardního hraní

[26] https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocni-zpravy/ [2020-05-27]
[27] Pracovní skupina NMS pro monitoring HH projednávala VZ 2019 prostřednictvím e-mailu.
[28] https://newtonone.newtonmedia.eu/ [2021-05-01]; výčet témat je pouze namátkový; za první pololetí r. 2020 není téma „hazard" k dispozici

v souvislosti s projednáváním daňového balíčku v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a s kampaní společnosti Sazka proti navýšení daně loteriím[29] a dále například spuštění Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách, rozhodování o obecní regulaci hazardu v Kladně, Chomutově, Kyjově, Frenštátu pod Radhoštěm, Českém Krumlově, Praze, resp. statisícové pokutě udělené ÚHOS v souvislosti s loterijní vyhláškou městu Šumperk. Pozornost médií rovněž upoutalo zřízení katedry herního designu na FAMU a umožnění podpory videoher z prostředků Státního fondu kinematografie.

Pacientské sdružení RECOVERY[30] iniciovalo jednání k novelizaci § 201 odst. 2 trestního zákoníku (ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s umožněním hry na výherním hracím přístroji), protože výherní hrací přístroje provozované ve zvláštním režimu už nemohou být v restauracích od r. 2017 provozovány, do heren a kasin nemají nezletilé osoby přístup a hraní nezletilých osob se přesunulo především na internet, kde se mladiství dostávají k hraní prostřednictvím cizí registrace, za úplatu získaných hráčských účtů nebo na nelicencovaných stránkách.

Spolek Občané proti hazardu,[31] k jehož cílům patří docílit zákazu TH ve městech, byl v r. 2020 aktivní ve veřejném prostoru, médiích a na Facebooku.[32] Spolek se například angažoval proti zrušení zákazu heren v Kladně, přičemž v prosinci 2020 na podporu zákazu uspořádal mj. happening v Praze na dopravním terminálu autobusových spojů směr Kladno.[33]

V listopadu 2020 byla zveřejněna *Petice proti zřízení kasina na náměstí v Českém Krumlově*, kterou od zveřejnění dosud podepsalo cca 500 občanů.[34]

Za zákaz TH a heren v Praze se angažovaly spolek Občané proti hazardu a společnost Transparency International – Česká republika (TI). Tématu hazardu je věnován její projekt *Konec „kasina Evropy" v Česku* (probíhá od r. 2009).[35]

V únoru 2021 uspořádalo CETA kulatý stůl na téma regulace hazardního hraní na obecní úrovni, na kterém byla diskutována řada témat spojených s vydáváním OZV.[36] V dubnu 2021 proběhla veřejná debata k tématu regulace hazardního hraní na obecní úrovni a k chystané OZV v Ústí nad Labem.[37]

Podrobné informace k regulaci hazardního hraní na obecní úrovni uvádí kapitola Regulace provozování hazardních her na obecní úrovni, str. 21.

Regulace HH na obecní úrovni byla jedním z témat politických stran ve volbách do krajských zastupitelstev, které probíhaly společně s volbami do části Senátu na podzim 2020. KDU-ČSL prosazovala omezení HH v celostátní volební kampani,[38] hnutí Starostové a nezávislí (STAN) podpořilo zpřísnění regulace heren a kasin v Praze[39] a rovněž Piráti se angažovali v přísnější regulaci hazardního hraní, např. v Praze.[40] ODS, přinejmenším v některých případech, prohibici HH

---

[29] https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/11/sazka-v-kampani-bojuje-proti-navyseni-dane-loteriim/ a https://www.tydenikhrot.cz/clanek/sazka-kkcg-komarek-loterie-hazard-zdaneni-dan-sazba-sazky-tipsport [2021-05-01]

[30] Celý název organizace je RECOVERY, sdružení pacientů s diagnózou závislosti, z. s., další informace na http://www.pacienti-recovery.cz/ [2021-05-27]

[31] http://www.obcaneprotihazardu.cz [2021-04-29]

[32] https://www.facebook.com/obcaneprotihazardu [2021-04-29]

[33] https://kladensky.denik.cz/zpravy_region/vedeni-kladna-chce-zrusit-zakaz-heren-opozice-je-ostre-proti-20201214.html [2021-04-29]

[34] https://www.petice.com/stats.php?id=300026 [2021-04-30]

[35] https://www.transparency.cz/kauzy/konec-kasina-evropy-v-cesku/ [2021-05-04]

[36] http://eceta.cz/kulaty-stul-hazard-se-z-mest-s-plosnym-zakazem-presune-za-jejich-hranice-a-na-internet-obce-prijdou-o-penize-ale-ne-o-problemy/ [2020-05-27]

[37] https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/seznamy-zprav/aktualni-informace/o-chystane-regulaci-hazardu-mohou-diskutovat-obcane.html, https://forum.mag-ul.cz/topic/19/regulace-hazardu-v-%C3%BAst%C3%AD-nad-labem a https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/seznamy-zprav/aktualni-informace/zaznam-z-videokonference-tema-regulace-hazardu.html [2021-05-01]

[38] https://tn.nova.cz/clanek/omezeni-hazardu-podpora-rodiny-lidovci-odstartovali-kampan-do-voleb.html [2021-04-30]

[39] https://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/hlavni-mesto-praha/stan-obklicil-stredocesky-krajsky-urad-pri-zahajeni-sve-kampane-dotahneme-vyhlasku-k-hazardu [2021-04-30]

[40] https://praha1.pirati.cz/tiskove-zpravy/radnice-mlzi-okolo-hazardu/ [2021-05-01]

nepodporovala.[41] V kampaních jiných politických stran nebylo téma HH zdůrazňováno. Za zmínku stojí, že senátor Ivo Valenta, majitel skupiny obchodních společností Synot podnikajících na trhu s HH v ČR a zahraničí (viz také kapitolu Zdanění hazardních her, str. 20), se stal krajským zastupitelem ve Zlínském kraji, když na základě preferenčních hlasů postoupil ze 43. místa na 3. místo společné kandidátky koalice stran Soukromníci a Trikolóra; mandát senátora však neobhájil.[42]

Think tank racionální politiky závislostí Ústavu pro společenský výzkum a vzdělávání uspořádal v prosinci 2020 webinář zabývající se regulací hazardního hraní, jehož tématem byla problematika prevence a léčby problémového hráčství a koncept účelového určení části spotřební daně z HH na tyto účely.[43] Webinář se konal v souvislosti s projednáváním daňového balíčku v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky na podzim 2020, při kterém řada poslanců vznášela návrhy rovněž na úpravu (zvýšení) daně z hazardních her.[44] Nakonec ze tří poslaneckých návrhů neprošel ani jeden.[45]

V září 2020 uspořádalo MF u příležitosti zahájení ostrého provozu Rejstříku osob vyloučených z účasti na hazardních hrách prezentaci *Představení poslední fáze moderní reformy hazardu*.[46]

Zástupce MF je členem Platformy evropských regulátorů hazardu GREF. V r. 2020 v rámci GREF proběhl seminář, který se zabýval problematikou praní špinavých peněz a souvislostí s provozováním hazardních her. Další činnost se zaměřila na témata ověřování identity hráčů, lootboxy a sdílení informací o legislativních změnách v jednotlivých státech. V r. 2020 se MF zapojilo do studie prováděné Univerzitou St. Gallen, která se zaměřuje na digitální hry, tzv. skill gaming a social gaming.[47]

Tzv. zodpovědnému hraní jsou věnovány stránky některých subjektů zabývajících se primárně hraním či sázením. Například Asociace hráčů pokeru a kursových sázek provozuje stránky *ZodpovědnéHraní*, obsahující i informace o legislativě, prevenci a zásadách bezpečného hraní.[48] Tématu zodpovědného hraní se věnují speciální stránky například společností Fortuna game *hrajtezodpovedne.cz,*[49] Sazka *hrajsrozumem.cz*[50] či portál *Sázkové kanceláře*, u kterého však není jasné, kdo jej provozuje.[51]

Projekty zaměřené na pomoc hráčům či prevenci problémového hraní včetně svépomocných aktivit a zvyšování informovanosti veřejnosti realizují někteří poskytovatelé adiktologických služeb – blíže viz kapitolu Internetové a telefonické poradenství, str. 134. Společnost Podané ruce vytvořila komiks *Osm ku jedné*, který byl v srpnu 2020 zveřejněn v animované podobě.[52] Název poukazuje na fakt, že na jednoho patologického hráče připadá osm blízkých osob, které jeho problémy s hraním zasáhnou.

[41] https://www.odspraha9.cz/prohibice-problem-hazardu-neresi-ale-zhorsuje/ [2021-05-01]
[42] https://www.seznamzpravy.cz/clanek/senator-valenta-uspel-i-v-krajskych-volbach-lide-ho-vykrouzkovali-122775; https://www.irozhlas.cz/volby/volby-do-senatu-2020-uherske-hradiste-josef-bazala-ivo-valenta_2010101912_kro; https://ivos-znovu.webnode.cz/aktivni-senator/ [2021-05-12]
[43] https://jihlavska.drbna.cz/zpravy/spolecnost/13135-hazard-se-behem-koronavirove-krize-presunul-na-internet-jeden-patologicky-hrac-negativne-ovlivni-az-osm-lidi.html [2021-05-01]
[44] https://www.denik.cz/ekonomika/dane-zakon-hazard-20201106.html [2021-05-01]
[45] https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/dane-z-hazardu-zustavaji-stejne-kvuli-zakonodarcum.A210104_173748_pozice-tema_lube [2021-05-01]
[46] https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/ministerstvo-financi-spousti-ostry-provo-39430 [2021-04-29]
[47] Jako „skill gaming" bývá označováno hraní hazardních her založených na principu náhody, které (často za účelem snahy o obcházení regulace HH) obsahují prvek dovednosti, a jako „social gaming" hraní her s prvky HH na sociálních sítích.
[48] https://www.zodpovednehrani.cz/rubriky/zakony-o-hazardu/regulace-hazardu-a-gamblerstvi-v-cr_211.html a https://www.asociaceher.cz/stranky/zodpovedne-hrani_3_stranka.html [2021-04-30]
[49] https://hrajtezodpovedne.cz/ a https://www.ifortuna.cz/cms/zodpovedne-hrani [2021-04-30]
[50] https://hrajsrozumem.cz/ a https://www.sazka.cz/zodpovedne-hrani [2021-04-30]
[51] https://sazkovekancelare.cz/zodpovedne-hrani/ [2021-04-30]
[52] https://www.facebook.com/spolecnostpodaneruce/videos/osm-ku-jedn%C3%A9/224191185637609/ [2021-04-30]

V listopadu 2020 se konal 26. ročník výroční konference Společnosti pro návykové nemoci České lékařské společnosti J. E. Purkyně (AT konference), která se zabývá rovněž tématem problémového hraní.[53] Téma hazardního hraní je v posledních letech pravidelně na programu krajských adiktologických konferencí.

Česká televize (ČT) odvysílala v rámci cyklu *Ta naše povaha česká* v prosince 2020 pořad *Gambleři nám stárnou* (24:55 min.). Šlo o opakované vysílání pořadu natočeného v r. 2012 ostravským studiem ČT.[54]

1.5 Rozpočty a financování politiky v oblasti hazardního hraní

Politika v oblasti závislostí je financována ze státního rozpočtu i z rozpočtů krajů a obcí. V účelově určených výdajích z veřejných rozpočtů většinou nejsou rozlišovány jednotlivé oblasti, jako jsou alkohol, tabák, nelegální drogy a hazardní hraní. K výdajům na protidrogovou politiku více viz výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice.[55]

Z ústředních orgánů státní správy, které ve svém rozpočtu disponují finančními prostředky na protidrogovou politiku, pouze Úřad vlády ČR vykazuje výdaje ve struktuře, která umožňuje odděleně sledovat výdaje na oblast hazardního hraní. Ve výdajích ostatních orgánů státní správy ani ve výdajích samosprávy nelze odlišit prostředky určené na řešení problematiky HH od ostatních výdajů na politiku v oblasti závislostí, případně jsou výdaje na HH součástí účelově jinak označených nebo souhrnných rozpočtových položek. Odhad celkových výdajů (nákladů) na HH je uveden v kapitole Společenské náklady na hazardní hraní, str. 107.

Od r. 2020 došlo k centralizaci státních dotačních zdrojů na politiku v oblasti závislostí do kapitoly Úřadu vlády ČR (ÚV ČR). Ministerstvo zdravotnictví (MZ) a ministerstvo spravedlnosti (MS) již nevyhlašují dotační řízení na oblast protidrogové politiky a ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) bude ve svém dotačním řízení nadále podporovat projekty prevence rizikového chování, které nejsou primárně zaměřeny na závislosti, ani projekty škol a školských zařízení.

V l. 2013–2015 vyhlašoval ÚV ČR (resp. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky) dotační řízení na podporu projektů v oblasti prevence a léčby problémového hráčství ve výši 3–5 mil. Kč ročně. Od r. 2016 se částka určená na projekty v oblasti hazardního hraní pohybuje v rozmezí 20–25 mil. Kč ročně – tabulka 1-1. Rozdělení podle typu projektu uvádí tabulka 1-2.

tabulka 1-1: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení ÚV ČR/RVKPP v l. 2013–2020

Rok	Počet podpořených projektů	Výše přidělených dotací (v tis. Kč)
2013	16	5 000
2014	11	3 000
2015	17	5 000
2016	50	24 516
2017	32	20 126
2018	20	21 103
2019	17	23 955
2020	15	24 824

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2021)

[53] https://at-konference.cz/archiv/2020-2/ [2021-04-29]
[54] https://www.ceskatelevize.cz/porady/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/412235100011002-gambleri-nam-starnou/ [2021-05-04]
[55] https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocni-zpravy/ [2021-05-05]

tabulka 1-2: Počet a struktura projektů podpořených ÚV ČR/RVKPP v oblasti hazardního hraní v l. 2013–2020

Typ služby/projektu	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Preventivní programy	–	–	2	9	7	0	0	0
Poradenství	3	2	2	3	3	1	1	0
Ambulantní léčba	10	9	13	23	17	14	13	12
Následná péče/doléčování	–	–	–	3	3	3	2	0
On-line poradenství	–	–	–	2	1	1	1	2
Informace, výzkum, hodnocení	3	–	–	10	3	1	0	1
Celkem	**16**	**11**	**17**	**50**	**32**	**20**	**17**	**15**

Pozn.: Od r. 2018 včetně bylo přehodnoceno zařazování projektů do skupiny projektů specializovaných na hazardní hraní a byly z této skupiny vyřazeny některé projekty.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2021)

2

Kapitola 2:
Trh s hazardními hrami

2.1 Nabídka hazardního hraní

Nabídka hazardního hraní byla v ČR v r. 2020 zásadně omezena v důsledku protiepidemických opatření v souvislosti s výskytem epidemie COVID-19. Provoz heren, kasin a sázkových kanceláří byl omezen tak, že se v nich zakázala přítomnost veřejnosti, a to celkem ve třech obdobích r. 2020: od 13. 3. do 25. 5., od 12. 10. do 3. 12. a naposledy od 18. 12.[56] Provoz heren a kasin tak byl přerušen na období přibližně třetiny r. 2020.

Dále došlo v období 1. nouzového stavu na jaře 2020 k zastavení sportovních soutěží, což mělo vliv také na nabídku kursových sázek (KS), a to včetně KS on-line.

Od r. 2017 se provozování hazardních her v ČR řídí zákonem o hazardních hrách (ZHH), ale v r. 2020 mohly být hazardní hry stále ještě provozovány na základě povolení vydaného podle předchozí právní úpravy, tj. podle loterijního zákona (ZoL), ale i takové provozování musí až na výjimky splňovat povinnosti podle ZHH. K 1. 1. 2021 mělo alespoň podle jednoho z nich povolení provozovat určitý typ hazardní hry (HH) v ČR 51 společností, z toho 49 podle ZHH a 5 podle ZoL, 3 společnosti měly povolení podle obou zákonů a pouze 2 společnosti měly sídlo v jiné zemi než v ČR.[57] Přehled podle jednotlivých typů HH poskytuje tabulka 2-1.

tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her (ZoL i ZHH) podle typu v l. 2018–2021

Typ povolené hry	Počet společností			
	k 1. 1. 2018	k 1. 1. 2019	k 1. 1. 2020	k 1. 1. 2021
Loterie	9	9	9	8
› z toho land-based	9	8	7	8
› z toho on-line	2	3	3	3
Kursové sázky	14	11	10	8
› z toho land-based	13	7	5	6
› z toho on-line	11	9	8	6
Technické hry	40	45	46	44
› z toho land-based	36	41	42	39
› z toho on-line	7	7	6	8
Živé hry	39	37	37	36
› z toho land-based	37	35	35	33
› z toho on-line	3	4	4	5
Bingo	1	1	0	1
› z toho land-based	1	1	0	1
› z toho on-line	0	0	0	0

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021) , zpracováno NMS

2.1.1 Technické hry

K 1. 1. 2021 mělo povolení k provozování TH v ČR 44 společností (39 land-based a 8 on-line), o rok dříve to bylo 46 společností (42 land-based a 6 on-line).

Od r. 2011, kdy bylo v ČR přes 100 tis. povolených TH, jejich počet klesá. K 1. 1. 2021 jich bylo povoleno 33 tis.[58] – tabulka 2-2. Tento počet obsahuje 777 TH povolených podle ZoL.

[56] Předpokládá se, že se herny a kasina mohou znovu otevřít od 10. května 2021.

[57] slovenská Evona Electronic (land-based loterie a kurzové sázky) a maltská TSG Interactive (on-line živá hra na pokerstars.cz)

[58] Údaje po zpracování NMS se mohou mírně lišit od aktuálních údajů zveřejňovaných MF vzhledem k průběžné aktualizaci databáze TH a ŽH a k různým postupům při zpracování dat.

*tabulka 2-2: Počty povolených TH v l. 2013–2020**

Typ hry	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Změna 2019/2020 (v %)
TH povolené podle ZoL	73 266	66 998	60 331	57 452	52 554	2 662	777	777	0,0
TH povolené podle ZHH	–	–	–	–	1 000**	36 913	36 097	32 201	–10,8
Celkem	**73 266**	**66 998**	**60 331**	**57 452**	**53 554**	**39 575**	**36 874**	**32 978**	**–10,6**

Pozn.: * Údaje jsou k 31. 12. daného roku nebo k 1. 1. následujícího roku. ** Odhad MF.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2009–2020

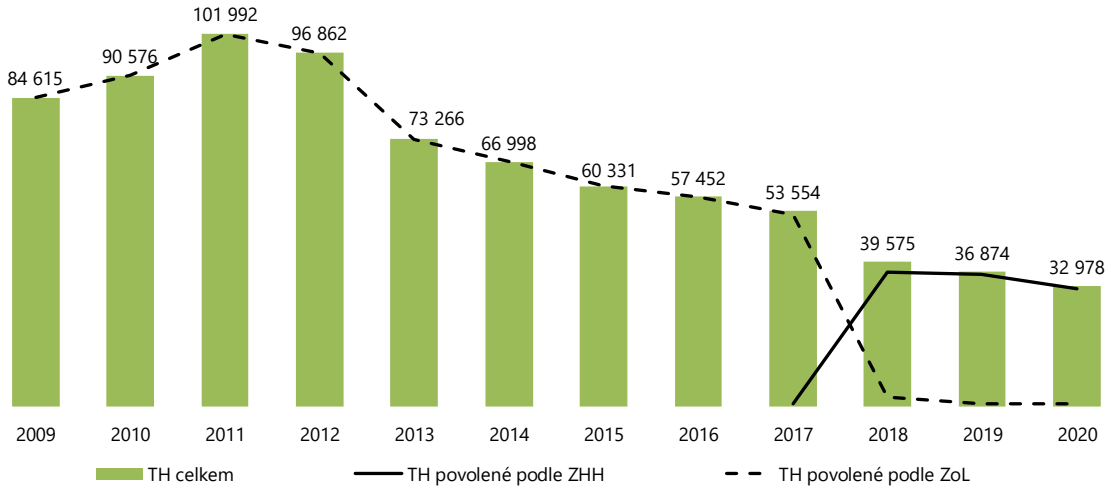

Pozn.: Údaje jsou k 31. 12. daného roku nebo k 1. 1. následujícího roku.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

V ČR bylo k 1. 1. 2021 povoleno 3,1 TH na 1000 obyvatel, což je o 0,4 méně než o rok dříve, kdy jich bylo 3,5 (v r. 2017 to bylo 3,7). Počet TH a TH/1000 obyv. v krajích ukazuje tabulka 2-3. Vývoj počtu TH na 1 000 obyv. v jednotlivých krajích znázorňuje graf 2-2.

Nejvyšší absolutní počet TH má Praha, nejvyšší relativní počet TH má Karlovarský kraj; nejméně TH je v Kraji Vysočina a to absolutně i relativně. Počet TH za poslední 3 roky nejvíce klesl ve všech krajích, nejvíce pak v krajích Moravskoslezském (o 58 %), Pardubickém (o 56 %) a Vysočina (o 51 %).

tabulka 2-3: Celkový počet povolených technických her k 1. 1. 2021, podle krajů

Kraj	Počet TH	Podíl na celku (%)	Počet TH na 1000 obyv.	Změna 2019–2020 (%)	Změna 2017–2020 (%)
Praha	3 956	12,0	3,0	–6,6	–14,1
Středočeský	3 504	10,6	2,5	–9,9	–40,6
Jihočeský	2 230	6,8	3,5	–16,7	–38,8
Plzeňský	3 919	11,9	6,6	–4,4	–13,7
Karlovarský	1 997	6,1	6,8	–11,0	–36,9
Ústecký	3 521	10,7	4,3	–12,1	–29,6
Liberecký	1 486	4,5	3,4	–20,2	–37,0
Královéhradecký	1 351	4,1	2,5	–7,2	–43,5
Pardubický	1 048	3,2	2,0	–15,1	–56,0
Vysočina	599	1,8	1,2	–8,8	–51,4
Jihomoravský	3 744	11,4	3,1	–8,2	–32,2
Olomoucký	2 090	6,3	3,3	–13,4	–49,2
Zlínský	1 527	4,6	2,6	–9,6	–47,1
Moravskoslezský	2 006	6,1	1,7	–14,1	–58,4
Celkem	**32 978**	**100**	**3,1**	**–10,6**	**–37,2**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

graf 2-2: Počet TH v přepočtu na 1 000 obyvatel podle krajů v l. 2016–2020

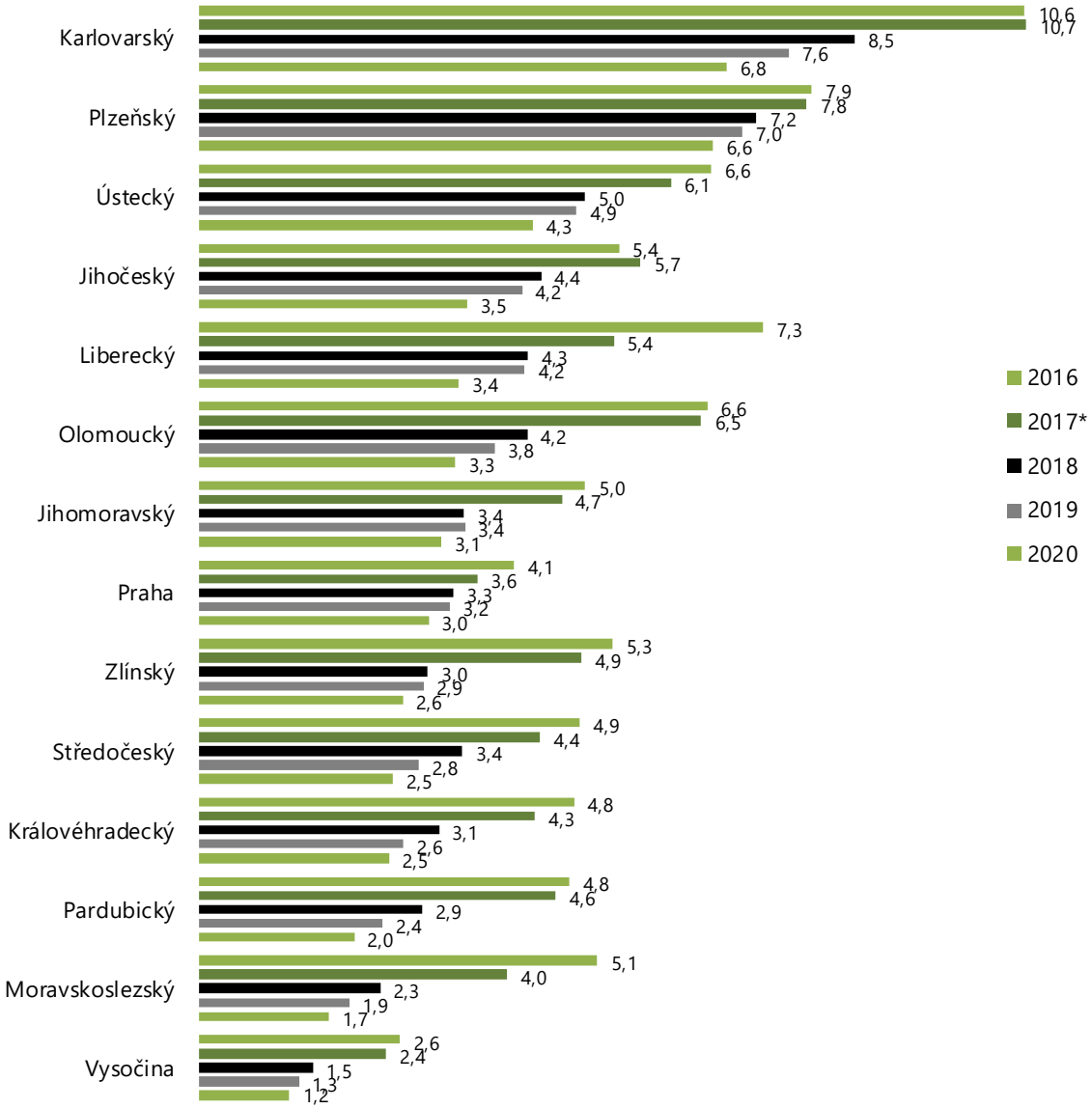

Pozn.: Údaje jsou k 31. 12. daného roku nebo k 1. 1. následujícího roku. * Za r. 2017 graf nezahrnuje přibližně 1 000 TH povolených podle ZHH.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

2.1.2 Živé hry

Živé hry (ŽH) mohou být provozovány pouze v kasinech. K 1. 1. 2021 bylo podle údajů MF povoleno 4,7 tis. ŽH, což je o 300 více než o rok dříve – graf 2-3.

graf 2-3: Počet povolených živých her v l. 2009–2020

Pozn: Data jsou vždy k 31. 12. daného roku nebo 1. 1. následujícího roku.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

2.1.3 Provozovny s technickými a živými hrami

Dostupnost provozoven s TH se tedy v ČR dlouhodobě výrazně snižuje. Provozoven s povolenou živou a/nebo technickou hrou bylo k 1. 1. 2021 celkem 1 007, což je o 13 % méně než o rok dříve (k 31. 12. 2019 jich bylo 1 162). Kasin bylo poprvé v historii více než heren, jejich podíl se zvýšil na 53 %. K 1. 1. 2021 bylo v ČR 532 kasin (meziročně o 8 % méně) a heren 475 (o 18 % méně) – graf 2-4.[59] Pouze 5 kasin nemělo povoleno žádnou TH a pouze jedno kasino mělo kromě ŽH povoleno i bingo.

graf 2-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v l. 2009–2020

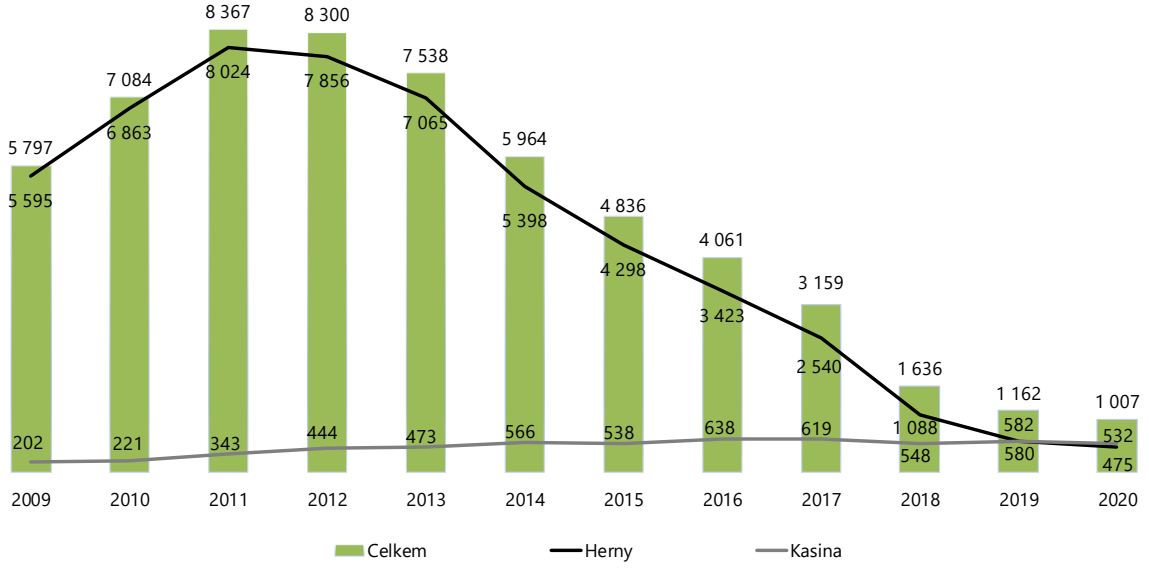

Pozn.: Údaje do r. 2017 nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce. V r. 2018 již takové provozovny neexistovaly a údaje od r. 2018 již zahrnují všechny provozovny s TH a/nebo ŽH.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

[59] Údaje po zpracování NMS se mohou mírně lišit od údajů zveřejňovaných MF vzhledem k různým postupům při zařazování herních prostorů mezi herny a kasina a vzhledem k různým způsobům identifikace herních prostorů nacházejících se na stejné adrese. Tato výhrada se vztahuje na všechny údaje o počtu herních prostorů s TH nebo ŽH v celé zprávě.

Počet provozoven klesal ve všech krajích, nejvýraznější meziroční pokles zaznamenaly kraje Vysočina (o 21 %), Olomoucký a Moravskoslezský (oba o 18 %). Nejmenší byl tento pokles v Karlovarském kraji a v Praze (oba o 8 %). Za poslední tři roky klesl počet provozoven v ČR o 71 %, nejvíce v Moravskoslezském kraji (o 85 %) – tabulka 2-4.

tabulka 2-4: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami podle krajů v l. 2016–2020

Kraj	2016	2017	2018	2019	2020	Změna 2019-2020 (%)	Provozoven na 100 tis. obyvatel
Praha	242	150	120	102	93	–8,8	7,0
Středočeský	436	351	202	146	129	–11,6	9,2
Jihočeský	180	154	78	63	55	–12,7	8,5
Plzeňský	231	192	128	102	90	–11,8	15,2
Karlovarský	207	168	113	80	73	–8,8	24,9
Ústecký	384	308	175	153	133	–13,1	16,3
Liberecký	213	172	78	63	52	–17,5	11,8
Královéhradecký	232	190	112	63	56	–11,1	10,2
Pardubický	184	145	75	47	39	–17,0	7,5
Vysočina	109	86	38	24	19	–20,8	3,7
Jihomoravský	469	356	149	99	84	–15,2	7,0
Olomoucký	275	212	113	79	65	–17,7	10,3
Zlínský	338	254	78	56	49	–12,5	8,4
Moravskoslezský	561	421	177	85	70	–17,6	5,9
Celkem	**4 061**	**3 159**	**1 636**	**1 162**	**1 007**	**–13,3**	**9,4**

Pozn.: Údaje nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038, od r. 2018 již neexistují.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Výrazně nejvíce heren a kasin na počet obyvatel je v Karlovarském kraji (25 na 100 tis. obyv.), následují kraje Ústecký (16), Plzeňský (15), nejméně je jich na Vysočině (4) a v Moravskoslezském kraji (6). Největší podíl kasin má Praha (83 %). Srovnání krajů podle počtu provozoven na 100 tis. obyvatel v l. 2015–2018 ukazuje graf 2-5.

Z měst s více než 20 tis. obyvateli mají nejvíce heren a kasin na počet obyvatel severočeská města Teplice (44 na 100 tis. obyv., 22 kasin), Most (30) a Česká lípa (29), západočeský Sokolov (35), ale i krajské město Plzeň (28 na 100 tis. obyv., 34 kasin a 14 heren). Více kasin než Plzeň měla pouze Praha, kde se jich spolu se 17 hernami nacházelo celkem 77. Počet heren a kasin v přepočtu na počet obyvatel však byl v Plzni 4x a v Teplicích dokonce 6x větší než v Praze – datová příloha, tabulka 0-5.

graf 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel podle krajů v l. 2015–2020

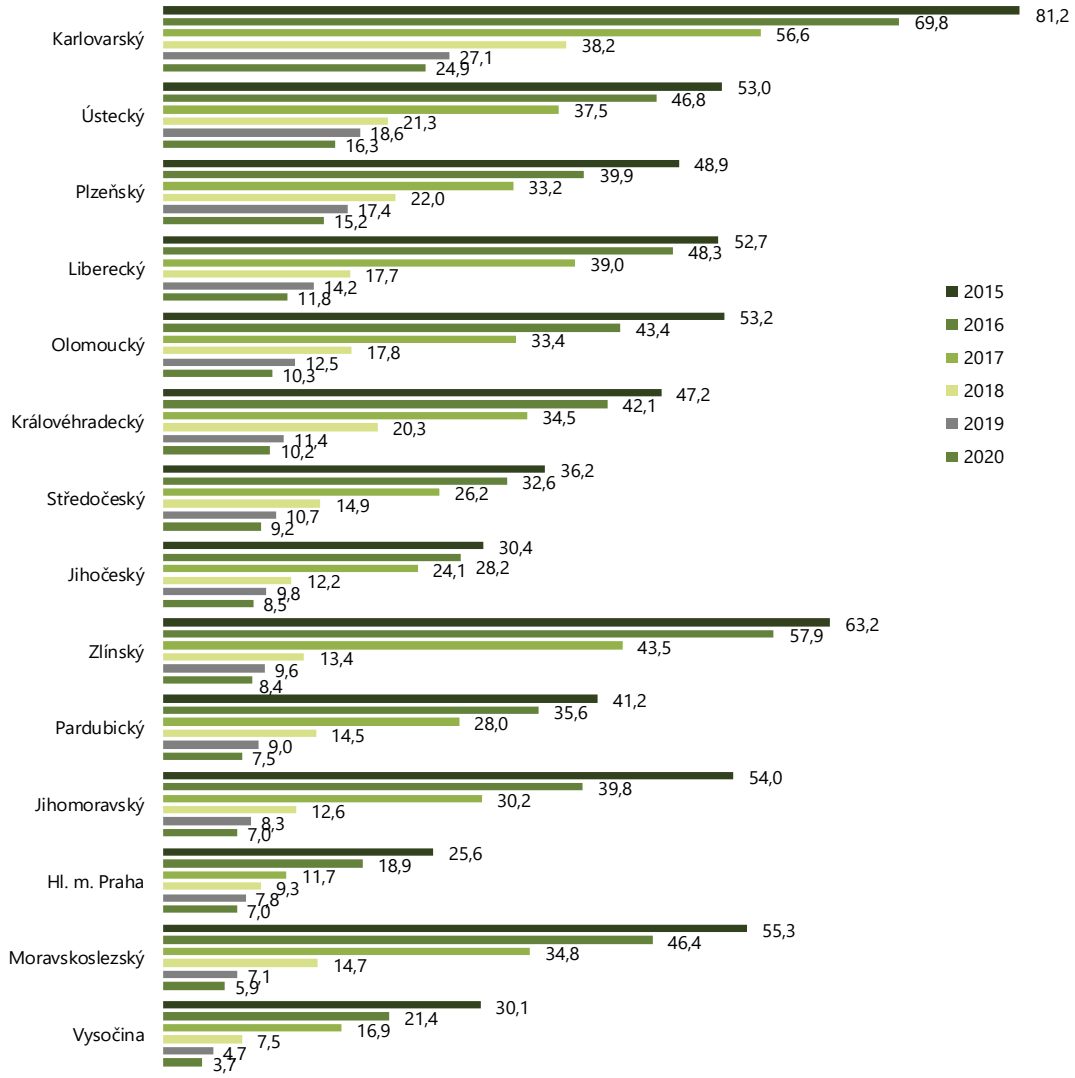

Pozn.: Údaje nezahrnují provozovny, které měly pouze povolení na VHP od obce, v r. 2017 jich bylo 1038. V r. 2018 již neexistovaly.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Podle ZHH musí mít herna minimálně 15 povolených herních pozic TH a kasino s TH minimálně 30 povolených herních pozic TH. Zatímco na konci r. 2017 mělo 72 % provozoven méně než 15 povolených herních pozic TH, k 1. 1. 2021 to byla pouze 3 % provozoven[60] – tabulka 2-5. Struktura provozoven podle počtu povolených TH se příliš nelišila od předchozího roku.

tabulka 2-5: Provozovny podle počtu TH v l. 2017–2020

Počet TH	Podíl na celku (v %)			
	2017	2018	2019	2020
0 až 14 TH	71,6	21,3	2,0	2,7
15 až 29 TH	19,0	45,7	47,8	44,2
30 až 49 TH	6,6	25,7	39,7	41,8
50 a více TH	2,9	7,3	10,5	11,3
Celkem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Pozn.: Data jsou vždy k 31. 12. daného roku nebo k 1. 1. následujícího roku.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

[60] Šlo o provozovny s povoleními na TH podle ZoL a několik kasin, která měla povoleny pouze živé hry.

Největší česká kasina (kasina s největším počtem TH) se nacházejí v pohraničí a cílí na německou a rakouskou klientelu. Obě největší kasina s 530, resp. 380 TH byla ve Chvalovicích u Znojma. Celkem 4 z 20 největších kasin byla v České Kubici na hranici s Bavorskem a 3 byla kromě Chvalovic také v Dolním Dvořišti u rakouských hranic. Výjimkou bylo čtvrté největší české kasino s 220 TH nacházející se v útrobách pražského nákupního Centra Černý Most a šesté největší české kasino s téměř 200 TH v Popůvkách, které se zaměřuje zejména na Brňany – datová příloha, tabulka 0-6.

2.1.4 Kursové sázky

K 1. 1. 2021 mělo povolení provozovat land-based kursové sázky (KS) 6 společností. Tyto společnosti měly celkem 2 175 sázkových kanceláří (SK) na 2 002 unikátních adresách (2 188, resp. 2022 k 1. 1. 2020). Nejvíce sázkových kanceláří provozovaly společnosti Tipsport.net (709) a Fortuna Game (610).

Velká většina kursového sázení probíhá v současnosti v on-line prostředí. Povolení provozovat KS on-line mělo k 1. 1. 2021 celkem 6 společností (o 1 méně než k 1. 1. 2020).[61]

V přepočtu na počet obyvatel bylo k 1. 1. 2021 v ČR 20 sázkových kanceláří na 100 tis. obyvatel, nejvíce v krajích Moravskoslezském (32) a Olomouckém (29), nejméně v Královéhradeckém a na Vysočině (oba 12) – tabulka 2-6.

tabulka 2-6: Sázkové kanceláře (SK) podle krajů v l. 2018–2020

Kraj	Počet SK			Počet SK na 100 tis. obyv.		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Praha	199	225	232	15,4	17,2	17,4
Středočeský	206	208	201	15,2	15,2	14,4
Jihočeský	125	132	128	19,5	20,6	19,9
Plzeňský	130	115	119	22,4	19,7	20,1
Karlovarský	83	80	78	28,1	27,1	26,6
Ústecký	176	179	178	21,4	21,8	21,8
Liberecký	90	75	76	20,4	17,0	17,2
Královéhradecký	98	66	65	17,8	12,0	11,8
Pardubický	81	72	72	15,6	13,8	13,8
Vysočina	67	63	62	13,2	12,4	12,2
Jihomoravský	207	243	240	17,5	20,5	20,1
Olomoucký	151	182	180	23,8	28,8	28,5
Zlínský	119	161	163	20,4	27,6	28,1
Moravskoslezský	353	387	381	29,3	32,2	31,9
Celkem ČR	**2 085**	**2 188**	**2 175**	**19,7**	**20,5**	**20,3**

Pozn.: Data jsou 4. 1. 2019, 3. 1. 2020 a 1. 1. 2021. Údaje o počtu sázkových kanceláří v předchozích letech nejsou uvedeny, protože jejich evidence byla nepřesná.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Podle okresů bylo nejvíce sázkových kanceláří na 100 tis. obyv. k 1. 1. 2021 v okresech Jeseník (64), Bruntál (44), Karviná (37), Ostrava-město a Tachov (oba 35) a nejméně v okresech Praha-západ a Rychnov nad Kněžnou (oba 9) – datová příloha, tabulka 0-9.

2.1.5 Loterie

K 1. 1. 2021 mělo povolení provozovat loterie celkem 8 společností. Všechny měly povolení pro land-based loterie, z toho 5 pro okamžité loterie (stírací losy) a 6 pro číselné loterie. Místa, kde lze losy prodávat, nejsou v ČR regulována. Číselnou loterii Korunka si bylo možné vsadit v přibližně 900 sázkových kancelářích (Tipsport a Chance), číselné loterie provozované Fortunou v přibližně 600 sázkových kancelářích a loterii Bet-X provozovanou slovenskou firmou Evona Electronic na jejich přibližně 400 sázkových terminálech. Číselné loterie provozované Sazkou si bylo možné vsadit na téměř 7 800 terminálech, 1 800 pobočkách České pošty, ale i na pokladnách obchodů Tesco

[61] Kurzové sázky byly provozovány na stránkách ifortuna.cz, chance.cz, maxitip.cz, sazka.cz, synottip.cz a tipsport.cz.

(200 prodejen) a Coop. Stírací losy (podle terminologie ZHH okamžité loterie) jsou dostupné zejména v trafikách, na poštách či čerpacích stanicích.

2.1.6 On-line hry

Povolení na on-line technické hry mělo na začátku r. 2021 celkem 8 společností, na kursové sázky 6 společností a na živé hry 5 společností. On-line loterie měly povolení provozovat tři společnosti, všechny tři měly povolení na on-line číselné loterie. Dvě z nich, Sazka a Fortuna, provozovaly on-line loterii na webových stránkách spolu s kursovými sázkami a technickými hrami. Povolení na on-line stírací losy měla pouze Sazka. Řada on-line stíracích losů nabízených Sazkou se svým vzhledem i rychlostí hry podobá on-line technickým hrám. Tyto „stírací losy" lze koupit a „setřít" v intervalu přibližně 2 sekund, což je stejné jako maximální povolená rychlost protočení válců technické hry.

obrázek 2-1: Ukázka on-line „stíracího losu" nazvaného Cosmic Cash nabízeného společností Sazka

Zdroj: www.sazka.cz [2021-05-06]

On-line hraní patří svými strukturními charakteristikami (jako rychlost hry, možnost hrát nepřetržitě, hraní více her současně apod.) k nejrizikovějším hrám z hlediska rozvoje problémového hráčství[62] – viz také kapitolu Problémové hráčství, str. 81.

2.2 Ekonomické ukazatele

Hráči v r. 2020 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 32,7 mld. Kč, což je o 3,6 mld. Kč (9,9 %) méně než v r. 2019, ale více než v r. 2018 – graf 2-6. Celkem bylo do hry vloženo 393,1 mld. Kč a na výhrách bylo vyplaceno 360,4 mld. Kč.

[62] Např. zpráva britské senátní komise z července 2020 konstatuje, že liberalizace on-line trhu s HH spolu s rozmachem mobilních přístrojů vytvořila „perfektní bouři návykového nepřetržitého hazardního hraní" a navrhuje zpomalení on-line HH tak, aby je nebylo možné hrát rychleji než v land-based prostředí (např. v kasinu či v sázkové kanceláři). Zdroj: https://committees.parliament.uk/committee/406/gambling-industry-committee/news/115443/time-to-act-to-reduce-gamblingrelated-harm-says-lords-report/ [2021-05-06]

graf 2-6: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2002–2020, v mld. Kč

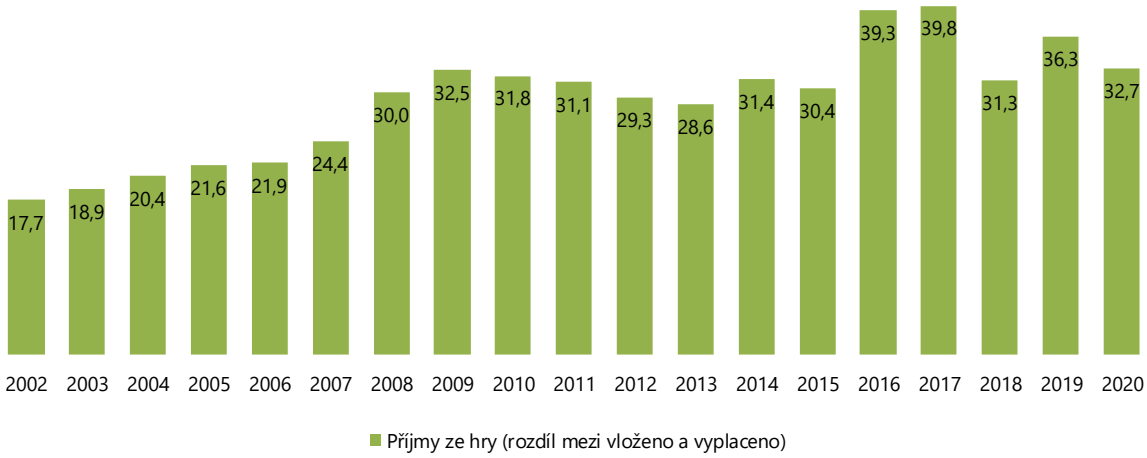

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Ekonomické ukazatele podle jednotlivých typů HH v r. 2020 ukazuje tabulka 2-7. Nejvyšší podíl příjmů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na technické hry (TH) v prostředí land-based, které tvořily 27,5 % trhu a utržily 9,0 mld. Kč. Podíl TH na trhu se však snížil o 14,1 p. b. z loňských 41,7 %. Toto výrazné snížení bylo způsobeno tím, že po významnou část r. 2020 byly v důsledku opatření proti COVID-19 zavřeny herny a kasina. Kursové sázky (KS) on-line utržily 7,6 mld. Kč (23,2 % trhu, meziroční nárůst o 1,9 p. b.), loterie land-based 6,4 mld. Kč (19,4 %, meziroční nárůst o 2,3 p. b.) a technické hry on-line 6,1 mld. Kč (18,7 %, meziroční nárůst o 10,8 p. b). Podíl ostatních hazardních her na trhu byl méně než 5 %.

Bez rozlišování HH na land-based a on-line tvořily TH téměř polovinu příjmů provozovatelů ze hry (46,2 %), KS 25,6 %, loterie 24,2 % a živé hry 4,0 %.

tabulka 2-7: Celkový objem peněz vložených, vyplacených na výhrách a prohraných podle typu hry v r. 2020

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní
	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	mil. Kč	Podíl (%)	podíl* (%)
Technická hra land-based	133 942	34,1	124 943	34,7	8 998	27,5	93,3
Kursová sázka on-line	79 335	20,2	71 741	19,9	7 595	23,2	90,4
Loterie land-based	13 903	3,5	7 547	2,1	6 355	19,4	54,3
Technická hra on-line	143 158	36,4	137 062	38,0	6 096	18,7	95,7
Loterie on-line	3 541	0,9	1 984	0,6	1 557	4,8	56,0
Živá hra land-based	7 789	2,0	6 801	1,9	988	3,0	87,3
Kursová sázka land-based	4 714	1,2	3 937	1,1	777	2,4	83,5
Živá hra on-line	6 734	1,7	6 427	1,8	308	0,9	95,4
Totalizátorová hra land-based	6	0,0	3	0,0	3	0,0	44,1
Bingo land-based	4	0,0	3	0,0	1	0,0	73,4
Tombola land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-
Malý karetní turnaj land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-
Totalizátorová hra on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-
Bingo on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-
Technická hra celkem	277 100	70,5	262 005	72,7	15 095	46,2	94,6
Kursová sázka celkem	84 049	21,4	75 677	21,0	8 372	25,6	90,0
Loterie celkem	17 444	4,4	9 532	2,6	7 912	24,2	54,6
Živá hra celkem	14 523	3,7	13 228	3,7	1 295	4,0	91,1
Land-based celkem	160 357	40,8	143 234	39,7	17 123	52,4	89,3
On-line celkem	232 769	59,2	217 214	60,3	15 556	47,6	93,3
Celkem	**393 126**	**100,0**	**360 447**	**100,0**	**32 679**	**100,0**	**91,7**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Při pohledu na vývoj podílů jednotlivých typů HH na trhu podle příjmů provozovatelů (prohraných peněz) je patrný dlouhodobý růst podílu KS on-line a loterií a pokles podílu TH land-based. Podíl technických her on-line, které jsou povoleny od r. 2017, se za několik let zvýšil na 18,7 % a to zejména na úkor TH land-based – graf 2-7.

graf 2-7: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2002–2020

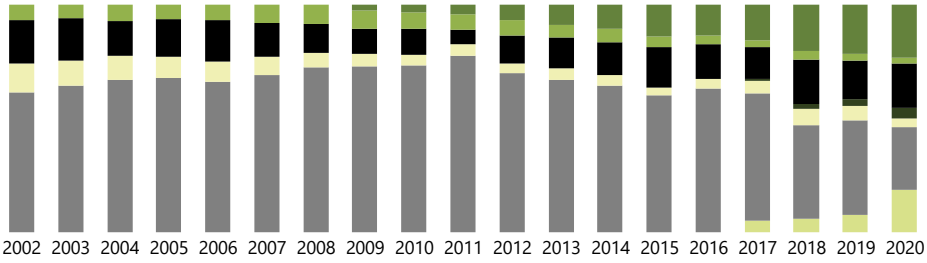

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kurzové sázky on-line								2,3	3,1	4,2	6,6	8,7	10,6	13,7	13,2	15,5	20,3	21,3	23,2
Kurzové sázky land-based	6,8	5,8	7,2	6,2	6,8	7,7	8,2	8,0	7,1	6,6	6,9	5,5	5,6	4,9	3,8	3,1	3,8	3,0	2,4
Loterie land-based	18,7	18,4	15,1	16,5	18,0	15,1	12,9	11,3	11,5	6,4	12,0	13,5	14,6	17,8	15,5	13,8	19,2	17,1	19,4
Loterie on-line																0,9	2,1	2,7	4,8
Živé hry celkem	12,8	11,2	10,6	9,1	8,8	7,8	6,1	5,3	4,9	5,3	4,5	5,2	4,4	3,4	4,0	5,3	7,3	6,3	4,0
Technické hry land-based	61,4	64,3	66,8	67,9	66,2	69,2	72,8	73,1	73,4	77,5	70,0	67,0	64,6	60,2	63,4	56,3	41,2	41,7	27,5
Technické hry on-line																5,0	6,1	7,8	18,7

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Dlouhodobě narůstá podíl peněz prohraných on-line, který do r. 2011 nedosahoval ani 5 %, v r. 2019 byl již téměř třetinový a v r. 2020 došlo v důsledku pandemie COVID-19 k jeho výraznému zvýšení na 47,6 % – graf 2-8.

graf 2-8: Vývoj podílu land-based a on-line hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v l. 2008–2020, v %

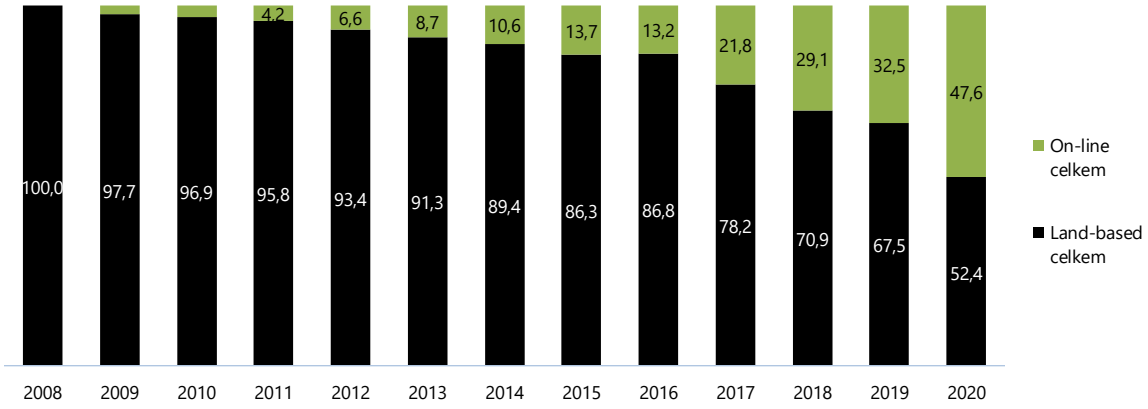

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Vývoj trhu s hazardními hrami v posledních 18 letech podle typu HH v absolutních hodnotách příjmů provozovatelů ze hry znázorňuje graf 2-9. Je patrný dlouhodobý růst příjmů z provozování kursových sázek a loterií. Od roku 2016 klesají příjmy z TH land-based a rostou příjmy z TH online.

graf 2-9: Vývoj příjmů ze hry u hlavních typů hazardních her v l. 2002–2020, v mld. Kč

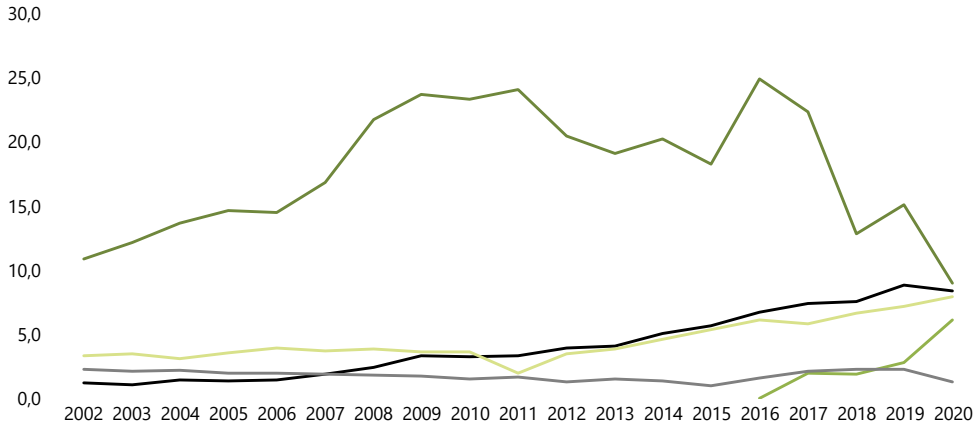

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Technické hry land-based	10,9	12,2	13,7	14,7	14,5	16,9	21,8	23,7	23,3	24,1	20,5	19,1	20,3	18,3	25,0	22,4	12,9	15,1	9,0
Technické hry on-line															0,0	2,0	1,9	2,8	6,1
Kurzové sázky celkem	1,2	1,1	1,5	1,3	1,5	1,9	2,5	3,3	3,3	3,4	4,0	4,1	5,1	5,7	6,7	7,4	7,6	8,8	8,4
Loterie celkem	3,3	3,5	3,1	3,6	3,9	3,7	3,9	3,7	3,7	2,0	3,5	3,9	4,6	5,4	6,1	5,9	6,7	7,2	7,9
Živé hry celkem	2,3	2,1	2,2	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	1,5	1,7	1,3	1,5	1,4	1,0	1,6	2,1	2,3	2,3	1,3

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

2.2.1 Výběr daně z hazardních her

Výběr daně z HH dosáhl v r. 2020 celkem 10,1 mld. Kč, což je téměř stejně jako v předchozím roce – graf 2-10. V r. 2020 dosáhlo inkaso daně z TH 5,5 mld. Kč (o 10 % méně než v r. 2019) a z ostatních HH 4,6 mld. Kč (o 15 % více než v r. 2019). Příjmy do obecních rozpočtů byly 4,9 mld. Kč (meziroční pokles o 4 %) a do státního rozpočtu 5,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 4 %) – tabulka 2-8. Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dlouhodobě roste a v r. 2020 se zvýšil na 51 % – tabulka 2-9 a graf 2-11. Příjmy veřejných rozpočtů v r. 2020 z daně z HH činily 941 Kč na 1 obyvatele (1 146 Kč v r. 2017, 911 Kč v r. 2018, 947 Kč v r. 2019).

Na poklesu příjmů z daně z HH do obecních rozpočtů se podílí pokles trhu s TH v posledních letech, v r. 2020 navíc zvýrazněný zákazem provozu heren a kasin v souvislosti s COVID-19. Na druhou stranu obce mají z daně z TH on-line stejný podíl jako z TH land-based, což v důsledku nárůstu trhu s TH on-line pokles obecních příjmů zmírňuje – viz také kapitolu Zdanění hazardních her, str. 20.

graf 2-10: Inkaso daně z hazardních her v l. 2013–2020, v mil. Kč

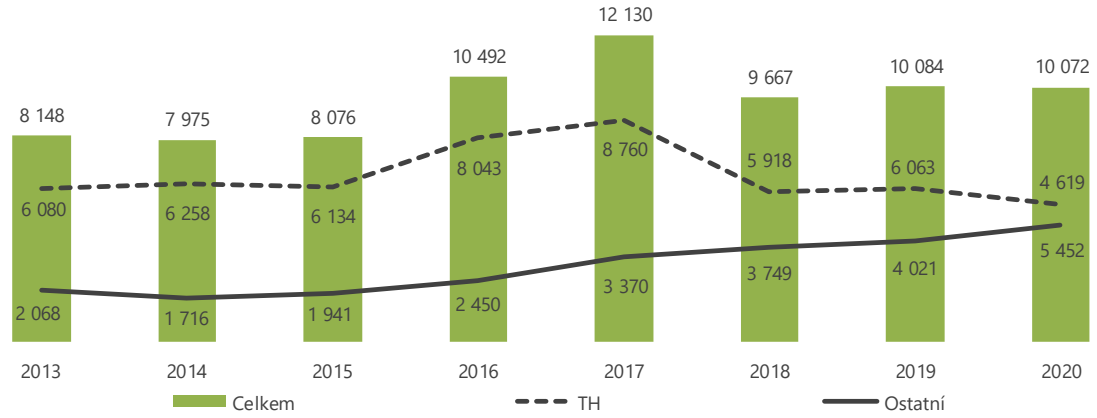

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

tabulka 2-8: Inkaso daně z hazardních her do státního rozpočtu a do obecních rozpočtů podle typu hry v l. 2014–2020, v mil. Kč

Daně z hazardních her	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Změna 2019–2020 (v %)
Rozpočty obcí								
TH	5 015	4 905	5 369	5 645	3 849	3 940	3 540	–10,2
ostatní HH	512	583	735	1 010	1 125	1 204	1 386	15,1
celkem	5 527	5 488	6 104	6 655	4 974	5 144	4 926	–4,2
Státní rozpočet								
TH	1 243	1 230	2 673	3 115	2 069	2 123	1 912	–9,9
ostatní HH	1 204	1 358	1 715	2 360	2 624	2 817	3 234	14,8
celkem	2 447	2 587	4 388	5 475	4 693	4 940	5 146	4,2
Veřejné rozpočty celkem								
TH	**6 258**	**6 134**	**8 043**	**8 760**	**5 918**	**6 063**	**5 452**	–10,1
ostatní HH	**1 716**	**1 941**	**2 450**	**3 370**	**3 749**	**4 021**	**4 619**	14,9
celkem	**7 975**	**8 076**	**10 492**	**12 130**	**9 667**	**10 084**	**10 072**	–0,1

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

graf 2-11: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2020, v %

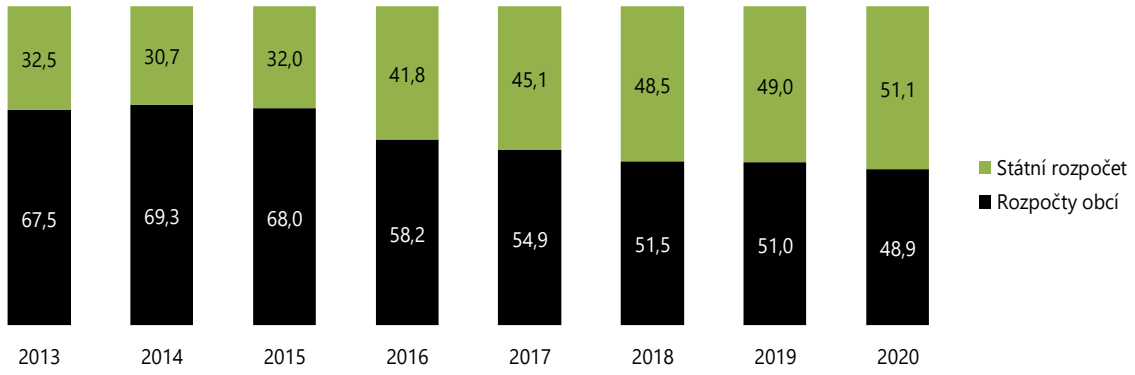

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Celkové příjmy obecních rozpočtů z HH v r. 2020 rozdělené podle krajů uvádí tabulka 2-9. Nejvyšší příjmy z daní z hazardního hraní měla v r. 2020 Praha (815 mil. Kč), následovaly obce v Jihomoravském (544 mil. Kč) a Středočeském kraji (516 mil. Kč). Největší příjmy na obyvatele měly v průměru obce v krajích Karlovarském (823 Kč na 1 obyv.) a Plzeňském (777 Kč), nejmenší v kraji Vysočina (229 Kč).

tabulka 2-9: Příjmy obecních rozpočtů z daní z hazardních her v r. 2020 podle krajů

Kraj	Technické hry (tis. Kč)	Ostatní hazardní hry (tis. Kč)	Celkem (tis. Kč)	Příjmy na 1 obyvatele (Kč)
Praha	416 361	398 530	814 892	610
Středočeský	381 483	134 293	515 776	369
Jihočeský	245 686	65 029	310 715	483
Plzeňský	386 423	73 046	459 469	777
Karlovarský	212 620	28 835	241 454	823
Ústecký	384 444	80 797	465 241	569
Liberecký	167 424	44 116	211 539	478
Královéhradecký	141 159	53 938	195 098	354
Pardubický	118 083	51 256	169 339	324
Vysočina	65 695	50 642	116 337	229
Jihomoravský	397 256	146 685	543 941	455
Olomoucký	232 911	61 843	294 755	467
Zlínský	166 245	56 136	222 381	383
Moravskoslezský	224 373	140 531	364 904	306
Celkem	**3 540 164**	**1 385 678**	**4 925 842**	**460**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Rozděleno podle okresů vykazují nejvyšší příjmy do obecních rozpočtů z daní z HH v přepočtu na počet obyvatel stejně jako v předchozích letech obce v okresech Znojmo, Domažlice, Český Krumlov, Cheb a Tachov a Prachatice. Mezi 10 okresy s největšími obecními příjmy je 9 příhraničních s Německem či Rakouskem a okres Plzeň-město.

Z obcí měly největší relativní příjmy Chvalovice (184 tis. Kč na 1 obyv.), které leží na rakouské hranici, Strážný (86 tis. Kč) a Česká Kubice (74 tis. Kč.) ležící na hranici s Bavorskem. Obce s nejvyššími příjmy na počet obyvatel jsou zejména malé příhraniční obce s kasiny cílícími na zahraniční klientelu. Z obcí nad 20 tis. obyv. měly největší relativní příjmy Teplice (1 635 Kč na 1 obyv.), Mladá Boleslav (1 269 Kč) a Plzeň (1 162 Kč).

V r. 2020 se příjmy obecních rozpočtů z daně z HH snížily souhrnně o 25 Kč na obyvatele. V 5 okresech klesly příjmy obecních rozpočtů na obyvatele o více než 20 %, a to v okresech Jičín (25 %), Kladno (23 %), Karlovy Vary, Sokolov (oba 21 %) a Nymburk (20 %). V absolutních číslech došlo k největšímu poklesu v Domažlicích (o 250 Kč), Sokolově (176 Kč) a Karlových Varech (153 Kč). V některých obcích však došlo ke zvýšení, nejvíce v okresech Brno-město (o 30 %, resp. 50 Kč), kde se vyskytovalo 200 ze zbývajících 777 povolených TH podle ZoL, a Plzeň-jih (o 22 %, resp. 60 Kč).

Od r. 2017 je v ČR předmětem daně rovněž nelegální provozování hazardních her. Celková výše daně vyměřené z nelegálního provozování hazardních her v r. 2020 činila 2 501 121 Kč.

2.3 Reklama a marketing

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (RRTV) monitorovala obchodní sdělení (reklamu a sponzoring) v televizním vysílání programů skupin ČT, Nova, FTV Prima a Barrandov v období od 1. 1. do 30. 6. 2020. Kromě reklamy na alkohol sledovala RRTV také reklamu na HH. Celkem bylo v 1. pololetí 2020 odvysíláno 27 399 obchodních sdělení v souvislosti s HH, tj. v průměru 151 denně a 6 za hodinu. Z toho na programech skupiny Nova to bylo 10 537 (38 %), Barrandov 8 192 (30 %), FTV Prima 6 204 (23 %) a ČT 2 466 (9 %) sdělení. Sponzoring tvořil 2 286 (8 %) a reklama 25 113 (92 %) sdělení. Nejvíce sdělení (2 056, tj. 90 %) s propagací sponzora odvysílala ČT (Hadaš, 2020).

Dále monitorovala RRTV prvky zobrazující či potenciálně podporující závislostní chování ve vysílání 21 českých televizních programů v období 6.–9. 2. 2020. Celkem bylo monitorováno 48 hodin vysílání každého programu (s výjimkou ČT:D a ČT art). RRTV sledovala rovněž hazardní hry. V redakčním obsahu se HH objevily celkem 102krát, z toho nejvíce na stanicích Nova Action (23) a Óčko (21). Obchodní sdělení na HH se vysílaly celkem 374krát, z toho nejvíce na programech ČT sport (77), Nova (49), Nova Sport 1 (43) a Nova Action (41) (Hušková, 2020).

Samotné HH a reklama na ně jsou dostupné na internetu, velké internetové firmy mají pro problematiku HH ustavena vlastní pravidla. Např. Google ve svém obchodě Google Play nabízí aplikace „povolující nebo usnadňující" on-line hazardní hry v 19 vybraných zemích (březen 2021) a umožňuje také reklamy propagující tyto aplikace.[63] Tuto problematiku Google upravuje ve svých zásadách, ve kterých uplatňuje soubor požadavků, které musí aplikace splňovat, včetně platné licence v dané zemi.[64] ČR dosud nepatří mezi země, ve kterých Google aplikace s HH a reklamu nabízí.[65] Rovněž Facebook uplatňuje *Zásady pro reklamu pro hazardní hry a hazard*.[66]

Reklama na on-line HH probíhá i formou placených (PR) článků, například prostřednictvím informačních webů věnovaných mobilním telefonům a technologiím,[67] či dokonce zdraví,[68] s přesměrováním na stránky s HH.

Vznikají informační weby věnované HH, které jsou jakýmisi rozcestníky on-line HH. Na těchto stránkách se samotné HH nehrají, ale obsahují recenze společností i her, informace o probíhajících promo akcích a bonusech[69] a především odkazy na různé stránky s on-line HH – obrázek 2-2.

obrázek 2-2: Domovská stránka informačního webu CasinoArena.cz

Zdroj: https://www.casinoarena.cz/ [2021-05-07]

V září 2020 vznikl etický *Kodex influencera*, který obsahuje pravidla pro správné označování spolupráce (reklamy) na sociálních sítích. Kodex je založen na prvku samoregulace, přičemž v souvislosti s HH se zde pro případ, kdy publikum influencera tvoří alespoň z jedné čtvrtiny osoby pod 18 let (nebo influencer takový dojem vytváří), vyskytuje doporučení, aby influencer nezprostředkovával reklamu na HH. Tvůrci kodexu upozorňují, že spolupráce značek a influencerů je reklama, která by měla být označená; skrytá reklama je nelegální. Kodex zveřejnilo na stránkách *ferovyinfluencer.cz* Sdružení pro internetový rozvoj v České republice (SPIR) ve spolupráci s neformálním sdružením Platforma profesionální komunikace; SPIR vykonává dohled nad

[63] https://support.google.com/googleplay/android-developer/answer/9877032?hl=cs [2021-05-11]
[64] https://mobilmania.zive.cz/clanky/google-jde-proti-proudu-ve-vybranych-zemich-povoli-hazardni-aplikace-a-hry-o-penize/sc-3-a-1350493/default.aspx [2021-05-07]
[65] https://support.google.com/adspolicy/answer/6018017?hl=cs [2021-05-11]
[66] https://cs-cz.facebook.com/business/help/345214789920228?id=352746782475779 [2021-05-11]
[67] https://mobilmania.zive.cz/clanky/kde-cerpat-informace-kdyz-si-chcete-zahrat-vonline-casinu-na-mobilu/sc-3-a-1351441/default.aspx [2021-05-07]
[68] https://www.aazdravi.cz/jak-mohou-online-hry-prospet-vasemu-dusevnimu-zdravi/ [2021-05-18]
[69] https://www.casinoarena.cz/rubriky/nejlepsi-casina/sazka-hry/roztocte-to-u-sazka-her-s-bonusem-12-000-kc_12471.html [2021-05-17]

dodržováním kodexu.[70] Připojit se ke kodexu mohou i zadavatelé reklamy a provozovatelé hazardních her.

Výzkum Fakulty sociálních věd UK realizovaný v dubnu 2018 ve spolupráci s agenturou Ipsos na souboru 330 českých dětí ve věku 9–15 let vybraných z on-line panelu ukázal, že 58 % dětí sleduje youtubery a blogery často, 42 % je sleduje občas. Skrytou reklamu přitom pozná jen jedno dítě z deseti a současně stejný podíl dětí se chce influencerem stát.[71]

V rámci každoročního omnibusového Výzkumu občanů 2020 – blíže viz kapitolu Výzkum názorů a postojů občanů České republiky, str. 66 – sledovalo NMS také postoje respondentů týkající se reklamy na hazardní hry a zdravotní varování před riziky spojenými s hraním HH. V tisku, televizi nebo rozhlase zaznamenalo reklamu na hazardní hry celkem 54,4 % dotázaných (58,8 % mužů a 50,2 % žen), nejčastěji ve věku 15–24 let. Celkem 39,3 % dotázaných, tj. více než 64 % z těch, kteří reklamu zaznamenali, také uvedlo, že reklama obsahovala varování před riziky hazardního hraní – graf 2-12.

graf 2-12: Expozice reklamě a podíl respondentů, kteří zaznamenali v reklamě informaci o rizicích hazardního hraní – Výzkum občanů 2020, v %

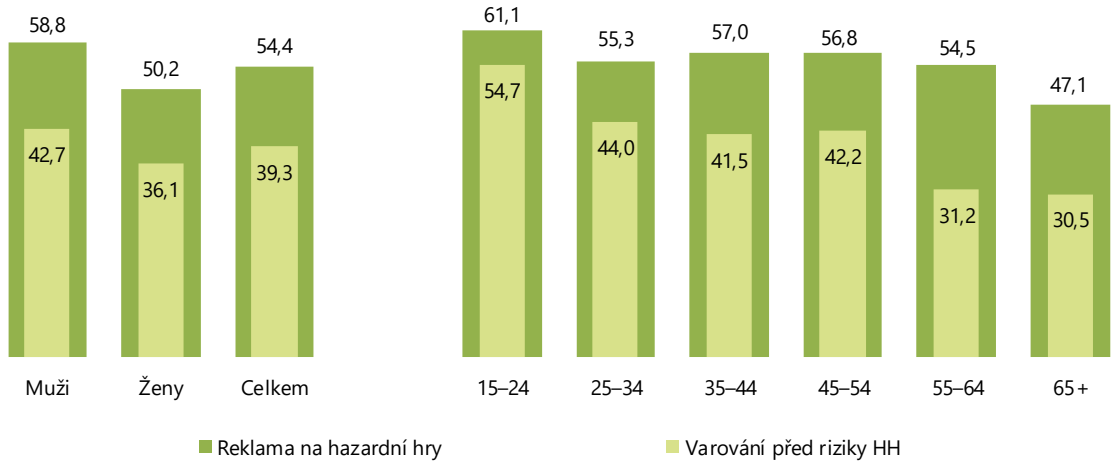

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021a)

Ve srovnání s r. 2019 mírně klesl podíl respondentů, kteří v posledních 12 měsících zaznamenali reklamu na HH v tisku, televizi nebo rozhlase (z 57,0 % v r. 2019 na 54,4 % v r. 2020), což může mít souvislost s omezením HH a sportovních soutěží v souvislosti s opatřeními proti COVID-19 v r. 2020. Současně se však zvýšil podíl osob, které zaznamenaly v reklamě na hazardní hry informace o rizicích, které HH přináší (z 60,6 % na 64,4 %).

V období pandemie COVID-19 se objevily známky nárůstu on-line hazardního hraní u seniorů a zejména seniorek a obavy z toho, že mohou snadněji podléhat reklamě a marketingovým sdělením.[72]

Podle ZHH nesmí provozovatelé poskytovat účastníkovi hazardní hry jakékoliv výhody v podobě potravin, nápojů, tabákových výrobků nebo povzbuzujících látek, stejně jako předmětem výhry nesmí být tabákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření, elektronické cigarety nebo alkoholické nápoje.

Provozovatelé HH, zejména provozovatelé HH on-line, nabízejí hráčům finanční bonusy, které jsou podle ZHH dovoleny.[73] Nejčastější jsou tzv. uvítací bonusy (tj. finanční obnos připsaný na

[70] https://ferovyinfluencer.cz; na vzniku kodexu se podílel i influencer Karel Kovář, známý jako Kovy, a další, viz seznam členů https://ferovyinfluencer.cz/#seznam-clenu [2021-05-11]

[71] https://fsv.cuni.cz/skrytou-reklamu-na-internetu-pozna-jen-jedno-dite-z-deseti-zjistili-vyzkumnici-z-univerzity-karlovy [2021-05-13]

[72] https://www.novinky.cz/domaci/clanek/stale-vice-senioru-propada-hazardu-na-internetu-napomaha-tomu-i-covid-40351826 [2021-05-11]

[73] MF v r. 2017 vydalo stanovisko, ve kterém se vyjadřuje k povaze bonusů, které je možno poskytovat. Ze stanoviska vyplývá,

uživatelské konto při jeho otevření), dále bonusy za věrnost a za přivedení nového hráče[74] – obrázek 2-3.

obrázek 2-3: Bonusový program firmy Rebuy Stars pro získání nových hráčů

Zdroj: https://rebuystars.cz/cs/referral-program-vam-prinese-az-10-000-kc-za-kazdeho-kamarada/ [2021-05-20]

V obchodních sděleních adresovaným hráčům provozovatelé často zneužívají hráčské omyly a bludy (hráčský „instinkt") a apelují na jejich odbornost – obrázek 2-4.

že některé bonusy, např. tzv. sázky bez rizika (sázka je v případě prohry vrácena) nebo tzv. protáčecí bonusy (bonus je nutné opakovaně vsadit do hry), není možné hráčům nabízet – blíže viz https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/zadatele-a-provozovatele/stanoviska/2017/stanovisko-odboru-34-a-odboru-32-k-pravn-29437 [2020-06-15]

[74] např. https://bonusovy-kod.com/legalni-online-sazkove-kancelare/ [2020-05-31]

obrázek 2-4: Komunikace společnosti Fortuna Game s hráčem

Zdroj: NMS (2021)

Na pobídky ke hře ze strany provozovatelů HH byli v r. 2019 dotazováni také hráči HH v léčbě (blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 96). Nejčastěji byla hráči uváděna nabídka nápoje či občerstvení při hře (někdy v životě bylo nabídnuto 56 % respondentů), kredity, žetony či losy (48 %) nebo doprava zdarma (20 %) – blíže viz VZ 2019.

Společnosti nabízející HH, zejména KS, se zviditelňují také pomocí sponzoringu ve sportu. Nejvyšší české hokejové i fotbalové soutěže nesou jména hazardních společností – hokejové soutěže se jmenují Tipsport ELH a Chance liga a fotbalové soutěže se jmenují Fortuna liga a Fortuna národní liga. Grafická úprava webových stránek nejvyšší fotbalové ligy má stejnou (žlutou) barvu jako její sponzor a těmto stránkám dominuje téma hazardního hraní. Stránky obsahují také reklamní bannery na HH. Podle § 5j odst. 3 zákona o regulaci reklamy musí reklama na HH obsahovat sdělení o zákazu účasti osob mladších 18 let na HH a viditelné a zřetelné varování ve znění: „Ministerstvo financí varuje: Účastí na hazardní hře může vzniknout závislost!". Sdělení a varování před riziky HH na stránkách i v reklamních bannerech je však uvedeno tak malým písmem, že je těžko čitelné, nezřetelné a snadno přehlédnutelné (je umístěno až na nejspodnějším okraji stránek).

Homepage webových stránek nejvyšší fotbalové soutěže, které jsou navštěvovány i nezletilými sportovními fanoušky, ke dni 20. 5. 2021 obsahovala 10krát jméno sponzora (Fortuna), 4krát spojení „vsaď si", 2krát slovo „sázky" a 1krát slovo „tipovačka" – obrázek 2-5. Na sponzoring se nevztahují pravidla, která musí splňovat reklamy na hazardní hry. Loga a názvy provozovatelů HH obsahují např. i dresy fotbalového týmu AC Sparta Praha sponzorovaného firmou Tipsport – obrázek 2-6. Dresy hokejového týmu Rytíři Kladno lákají své fanoušky na on-line KS a on-line TH (společností Chance a Rebuy Stars). V zahraničí se objevují snahy o regulaci reklamy na HH v oblasti sportovního marketingu, např. zpráva britské senátní komise z července 2020 doporučuje zákaz reklamy či sponzoringu na dresech sportovních týmů, na stadionech a sportovištích či v jejich blízkosti.[75]

[75] https://committees.parliament.uk/committee/406/gambling-industry-committee/news/115443/time-to-act-to-reduce-gamblingrelated-harm-says-lords-report/ [2021-05-06]

obrázek 2-5: Horní část homepage webových stránek nejvyšší fotbalové soutěže v ČR

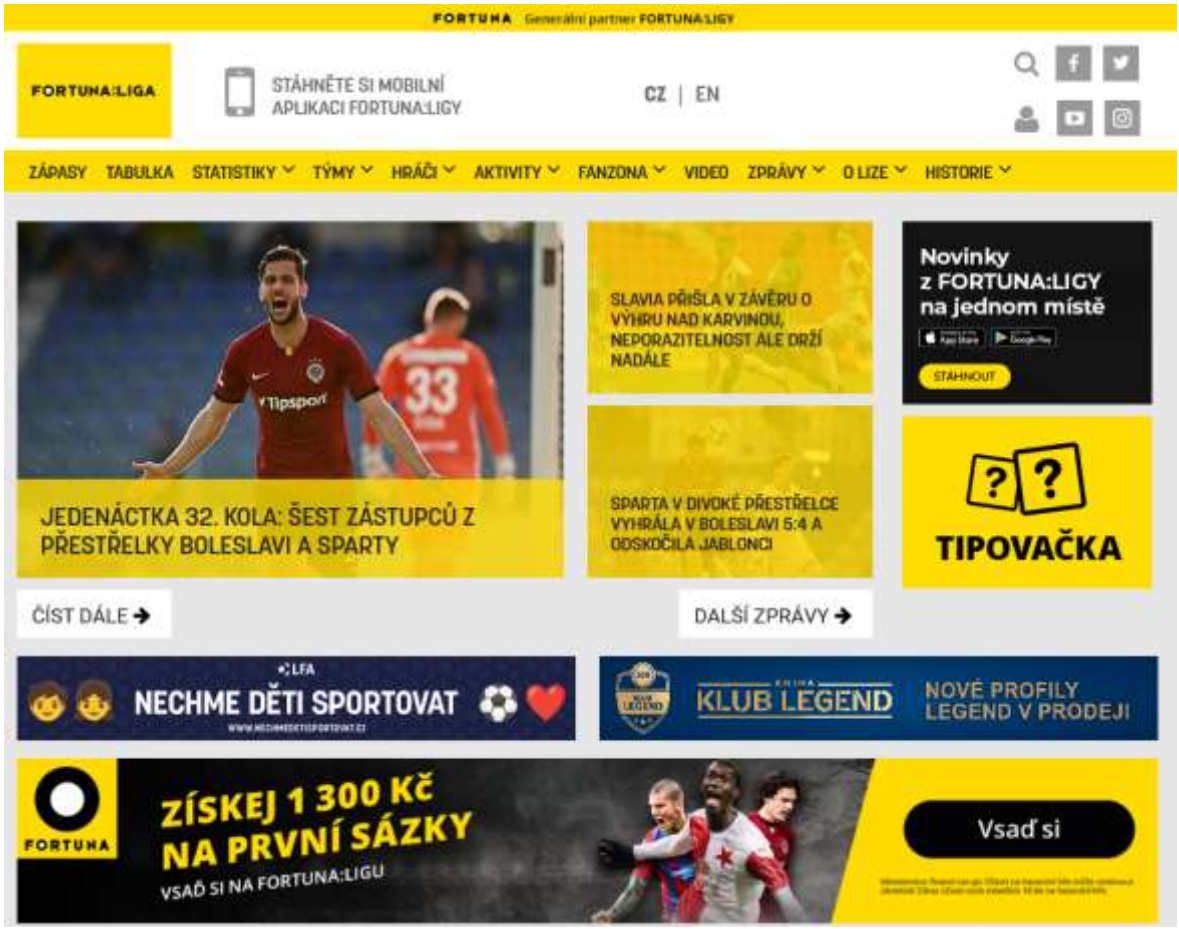

Zdroj: https://www.fortunaliga.cz/ [2021-05-20]

obrázek 2-6: Reklama na hazardní hry na stránkách fotbalového klubu AC Sparta Praha s nečitelným varováním před riziky HH

Zdroj: https://www.sparta.cz/ [2021-05-20]

Snaha minimalizovat povinné varování před riziky HH v reklamách a učinit ho tak nesrozumitelným pro adresáty reklamního sdělení je v reklamě na HH ustálenou praxí, a to i v reklamě umístěné v pohostinských zařízeních – obrázek 2-7.

obrázek 2-7: Reklama na hazardní hry v pohostinském zařízení s neviditelným varováním před riziky HH

Zdroj: NMS (2020)

2.4 Aktivity s prvky hazardních her

ZHH dereguloval spotřebitelské soutěže (resp. spotřebitelské loterie), které jsou od r. 2017 provozovány ve stejném režimu jako reklamní soutěže a reklamní slosování. Spotřebitelské soutěže

provozují především komerční subjekty, ale také státní instituce i provozovatelé HH – blíže viz VZ 2016 až VZ 2018.

MF na podporu elektronické evidence tržeb (EET) provozovalo od r. 2017 do r. 2020 účtenkovou loterii (tzv. účtenkovku), která ze zákona nebyla HH.[76] Princip hry spočíval v tom, že zákazníci registrovali do slosování účtenky získané např. při maloobchodním nákupu zboží a služeb, které jsou předmětem EET. V souvislosti s úspornými opatřeními kvůli výskytu COVID-19 byla účtenkovka zrušena. V průběhu 30měsíčního trvání účtenkovky se jí zúčastnilo 1,1 mil. lidí,[77] poslední slosování proběhlo 15. 4. 2020 – blíže viz VZ 2019.

Digitální hry ve zvýšené míře obsahují prvky, které připomínají HH, tzv. lootboxy. Lootboxy jsou virtuální balíčky, které si může hráč videohry zakoupit za virtuální měnu (tzv. mikrotransakce), kterou lze získat v průběhu hry nebo nákupem za reálnou měnu. Z těchto balíčků může hráč po otevření na základě náhody získat výhody ve hře (např. lepší zbraně) či vizuální vylepšení (skiny). Povahu lootboxů a zejména to, zda naplňují definici HH, v současnosti posuzují orgány dozoru nad HH. Zásadní přitom je, zda případnou výhru (skin) je možné zpeněžit za reálné peníze, nebo zda v podobě herní měny zůstává ve hře – viz také VZ 2019.

Např. v Nizozemsku a Belgii jsou lootboxy klasifikovány jako hazardní hry,[78] což vedlo k jejich de facto zákazu.[79] Řada herních společností tak musela odstranit možnost jejich nákupu ze svých her, některé hry přestaly být v těchto zemích prodávány. Zákaz nákupu lootboxů se setkal s pozitivním ohlasem mezi hráči, kteří je vnímali jako nespravedlnost, protože výhodu ve hře bylo možno koupit, a nikoliv získat dovedností.[80] Podobný zákaz doporučila v r. 2020 parlamentní komise ve Velké Británii.[81]

Zpráva z července 2020 zpracovaná pro Výbor evropského parlamentu pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů doporučila lootboxy vnímat jako záležitost týkající se ochrany spotřebitele, nikoli jako HH.[82] Zpráva doporučuje nástroje, jako jsou zvyšování povědomí o rizicích lootboxů, regulace reklamy zaměřené na nezletilé, informování o pravděpodobnosti výhry a umožnění vracení peněz. Doporučila také používaní nástrojů rodičovské kontroly, kterými současný software disponuje (Cerulli-Harms a kol., 2020).

Podle britské studie z r. 2021 (Close a Lloyd, 2021)[83] jsou si lootboxy a hazardní hry velmi podobné ve svých strukturních charakteristikách i psychologicky. Poukázala na řadu psychologických technik, které jsou využívány také u HH a které jsou herními společnostmi vyvíjejícími digitální hry využívány k monetizaci lootboxů. Studie analyzovala 13 studií mezi hráči digitálních her, kteří si kupovali lootboxy. Byla nalezena korelace mezi kupováním lootboxů a problémovým hraním měřeným pomocí škály PGSI. Podle této studie 40 % dětí, které hrají digitální hry, lootboxy otevíralo. Přibližně 5 % hráčů, kteří lootboxy využívají, generuje polovinu příjmů z lootboxů. Tito hráči mohou za lootboxy utrácet velké sumy (přes 100 britských liber měsíčně). Řada her využívá „psychologická postrčení", jako je strach ze zmeškání (fear of missing-out, FOMO) za pomoci časově omezených výhodných nabídek. Mnoho hráčů lootboxům připisuje finanční hodnotu odvozovanou od jejich prodeje či přeprodeje.[84]

Prvky hazardních her se v některých digitálních hrách vyskytují otevřeně. Příkladem je virtuální válcový automat ve čtvrté nejvýdělečnější mobilní hře na světě *Coin Master*, která v r. 2020 vydělala

[76] Slosování probíhalo v měsíčních intervalech a výhrou byly peněžní a věcné ceny.
[77] https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/uctenkovka-konci-v-dubnu-bude-posledni-s-37896 [2021-05-06]
[78] Lootboxy získané v průběhu hry zdarma takto klasifikovány nebyly.
[79] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652727/IPOL_STU(2020)652727_EN.pdf [2021-05-06]
[80] https://www.bbc.com/news/newsbeat-49674333 [2021-05-06]
[81] https://committees.parliament.uk/committee/406/gambling-industry-committee/news/115443/time-to-act-to-reduce-gamblingrelated-harm-says-lords-report/ [2021-05-06]
[82] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/652727/IPOL_STU(2020)652727_EN.pdf [2021-05-20]
[83] https://www.begambleaware.org/sites/default/files/2021-03/Gaming_and_Gambling_Report_Final.pdf [2021-05-19]
[84] https://www.bbc.com/news/technology-56614281,https://www.begambleaware.org/sites/default/files/2021-03/Gaming_and_Gambling_Report_Final.pdf [2021-05-06]

1,1 mld. USD.[85] Hráč v ní staví, dobývá a vylepšuje vesnice, přičemž k úspěchu ve hře jsou zapotřebí virtuální peníze, které si lze koupit za reálné peníze nebo je lze získat protáčením válců virtuálního herního automatu. Hra nabízí 5 možností protočení za hodinu zdarma, ale dodatečná protočení si lze koupit nebo získat interakcí na sociálních sítích. Hra využívá animací oblíbených mezi dětmi a patří mezi nejoblíbenější hry mezi dospívajícími. Hra *Coin Master* byla zpopularizována agresivní reklamní kampaní na Youtube a dalších sociálních sítích. K popularizaci přispěli oblíbení streameři a v reklamách na hru účinkovaly celosvětové celebrity (např. J.Lo či Cardi B).

[85] https://www.pocketgamer.biz/asia/news/75317/five-mobile-games-have-made-more-than-a-billion-dollars-in-2020/ [2021-05-07]

obrázek 2-8: Ukázky ze hry Coin Master

Zdroj: Ing. Petr Šmíd, DiS, ředitel organizace Portus Prachatice (2021)

3

Kapitola 3:
Hazardní hraní v populaci

3.1 Úvod

V ČR jsou každoročně k dispozici výsledky týkající se zkušeností s hazardním hraním v obecné populaci ze dvou omnibusových šetření *Prevalence užívání drog v populaci ČR* a *Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života (Výzkum občanů)*. Ve čtyřletých intervalech realizuje NMS celopopulační studii *Národní výzkum užívání návykových látek (Národní výzkum)* na náhodně vybraném reprezentativním vzorku dospělé populace ČR – poslední vlna této studie proběhla v r. 2020. Součástí každoročního dotazníku *Výzkumu občanů* je screeningová škála Lie/bet, na základě které jsou zpracovávány odhady výskytu problémového hráčství. *Národní výzkum* kromě nástroje Lie/bet sleduje výskyt problémů souvisejících s hazardním hraním prostřednictvím škály PGSI.

V populaci dospívajících je ve čtyřletých intervalech realizována *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách* (*ESPAD)*, která od r. 2015 obsahuje podrobný modul zaměřený na hazardní hraní. Poslední vlna sběru dat studie ESPAD proběhla v r. 2019 na vzorku 2 778 studentů ve věku 16 let. Do dotazníku byly stejně jako v minulé vlně studie zahrnuty také dvě screeningové škály umožňující odhady výskytu problémového hráčství ve školní populaci, škálu Lie/bet a škálu CSPG (Consumption Screen for Problem Gambling). Výsledky týkající se hraní hazardních her (automatů) jsou dostupné také pro věkovou skupinu 11–21 let ze školní dotazníkové studie na vybraných pražských základních a středních školách.

Ve dvouletých intervalech je realizována studie na reprezentativním vzorku osob ve výkonu trestu odnětí svobody, která od r. 2012 obsahuje rovněž otázky na hazardní hraní, poslední vlna studie proběhla v r. 2020. Součástí studie je i screeningová škála Lie/bet.

Odhady problémového hráčství ze všech výše uvedených studií uvádí kapitola Problémové hráčství, str. 81.

3.2 Hazardní hraní v dospělé populaci

3.2.1 Národní výzkum užívání návykových látek

V r. 2020 realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou MindBridge Consulting celopopulační studii na reprezentativním vzorku populace ve věku 15+ let s názvem *Národní výzkum užívání návykových látek 2020 (Národní výzkum 2020)*, která metodologicky navazuje na studii obdobného rozsahu realizovanou v r. 2012 a 2016.

V r. 2020 měla studie dvě samostatné části – na přelomu května a června proběhlo on-line dotazování (*computer-assisted web interviewing*, CAWI) na reprezentativním vzorku internetové populace (N = 3 000), v období září až listopad probíhalo osobní (*face-to-face*, F2F) dotazování v náhodně vybraných domácnostech (N = 3 543) (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021b; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021a).

Studie byla primárně zaměřena na rozsah užívání návykových látek v obecné populaci. Součástí dotazníku byl v obou částech studie blok 37 otázek věnovaný prevalenci a vzorcům hraní hazardních her – sledováno bylo samostatně hraní vybraných hazardních her v kamenných provozovnách a na internetu. V rámci hraní her v kamenných provozovnách byla zjišťována zkušenost i aktuální hraní (v horizontu posledních 12 měsíců a posledních 30 dnů) technických her (tj. herní automaty, VHP a VLT), hraní na jiných technických zařízeních (např. elektromechanická ruleta, elektronický karetní stůl nebo kostky), kursové sázky v sázkových kancelářích uzavřené před zahájením události (např. na sport nebo společenskou událost) a live sázky uzavírané v průběhu sportovního utkání, živé hry v kasinu (např. živá ruleta, karetní hry nebo kostky) a účast na číselných loteriích (např. Sportka, Šťastných 10, Euromiliony, Lotto) včetně stíracích losů. Pro jednotlivé typy her byla sledována také frekvence hraní v posledních 12 měsících. Součástí modulu byly také 2 škály zaměřené na screening problémového hráčství (Problem Gambling Severity Index – PGSI a Lie/bet) – blíže viz kapitolu Problémové hráčství, str. 81.

Respondenti mohli uvést současně více odpovědí, což umožnilo podrobnější analýzu různých typů hazardních her. Sloučením některých typů hazardních her byly vytvořeny širší kategorie hráčů:

- hazardní hry v kamenných provozovnách celkem – skupina zahrnující hráče jakékoli hazardní hry z uvedených,

- hazardní hry v kamenných provozovnách bez loterií a drobných sázek – podskupina zahrnující hráče jakékoli hazardní hry ze sledovaného výčtu s vyloučením těch osob, které uvedly pouze číselné nebo okamžité loterie,
- hazardní hry na internetu celkem – skupina zahrnující hráče jakékoli hazardní hry z uvedených,
- hazardní hry na internetu bez loterií a drobných sázek – podskupina zahrnující hráče jakékoli hazardní hry ze sledovaného výčtu s vyloučením těch osob, které uvedly pouze číselné nebo okamžité loterie.

Kombinací dále vznikly kategorie:

- hazardní hry celkem – skupina zahrnující hráče jakékoli hazardní hry z uvedených,
- hazardní hry bez loterií a drobných sázek – podskupina zahrnující hráče jakékoli hazardní hry ze sledovaného výčtu s vyloučením těch osob, které uvedly pouze číselné nebo okamžité loterie.

Tam, kde bylo možné zkombinovat jednotlivé typy her hrané v kamenných provozovnách nebo na internetu, vznikly následující kategorie:

- automaty – hrané v kamenných provozovnách nebo na internetu,
- kursové sázky – v kamenných pobočkách sázkových kanceláří nebo prostřednictvím internetových portálů,
- live sázky – v kamenných pobočkách sázkových kanceláří nebo prostřednictvím internetových portálů,
- kasinové hry – hrané v kamenných provozovnách nebo na internetu,
- loterie – prostřednictvím sázkových tiketů nebo internetu.

Vzhledem k odlišné metodologii výběru respondentů jsou výsledky jednotlivých částí výzkumu (on-line a F2F) prezentovány odděleně.

3.2.1.1 Národní výzkum 2020 – dotazování v domácnostech

V rámci šetření v domácnostech bylo v období září až listopad 2020 kontaktováno celkem 6 927 domácností, konečný výběrový soubor dotázaných tvořilo celkem 3 543[86] respondentů (míra respondence po vyloučení domácností a respondentů, kteří nesplňovali kritéria zařazení do studie, dosáhla 51,1 %). Respondenti byli vybíráni ve 4 stupních[87] (tzv. čtyřstupňový stratifikovaný výběr). Data byla sbírána prostřednictvím osobních rozhovorů tazatele s respondentem za použití papírového dotazníku (PAPI) (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021b). Před samotným sběrem dat byl dotazník pilotně otestován na souboru 24 respondentů různého věku. Data byla vážena podle pohlaví a věkových kategorií tak, aby výsledky byly reprezentativní pro populaci ČR starší 15 let.

Zkušenost s hraním HH někdy v životě uvedlo 44,5 % dotázaných (52,1 % mužů a 37,2 % žen), nejvíce s loteriemi (39,0 %), dále s hraním her typu automaty land-based (15,0 %) a KS land-based (12,8 %). Po vyloučení loterií hrálo některou z HH v prostředí land-based celkem 20,9 % respondentů (34,3 % mužů a 8,0 % žen), některou z HH on-line 6,4 % (11,5 % mužů a 1,5 % žen). Muži uváděli výrazně vyšší zkušenosti s hraním všech typů HH, a to jak v prostředí land-based, tak on-line. Největší zkušenosti s hraním HH uváděli respondenti ve věkové kategorii 25–34 let, a to zejména v případě on-line her.

V posledních 12 měsících hrálo některou HH 21,2 % respondentů (26,5 % mužů a 16,1 % žen). Účast na loteriích v posledních 12 měsících uvedlo 17,3 %, prevalence hraní HH bez loterií v posledních 12 měsících byla 7,9 % (14,9 % mužů a 1,3 % žen). Kromě loterií uváděli respondenti nejčastěji KS land-based, live sázky a hraní TH typu automaty – tabulka 3-1.

[86] Vzhledem k tomu, že data získaná náhodnou procházkou se mírně lišila od populace ČR ve struktuře podle pohlaví a věku, byly při analýze použity váhy zohledňující tyto parametry. Jeden respondent byl z podrobnější analýzy vyloučen, protože uvedl „jiné pohlaví", a tedy mu nemohla být přiřazena odpovídající váha. Celkový počet respondentů byl tedy 3 542.

[87] Prvním stupněm byl výběr obcí podle předem definovaných strat na základě krajů a velikostní kategorie sídel, druhým krokem byl náhodný výběr 755 startovacích adres v těchto obcích, třetím stupněm byla náhodná procházka, jejímž výsledkem byl výběr domácností. Ve čtvrtém kroku byli vybráni respondenti (ve věku 15+ let) v domácnosti na základě metody nejbližších narozenin.

tabulka 3-1: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících podle typů her – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=1733)	Ženy (n=1809)	15–34 let (n=928)	15+ let (N=3542)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	6,6	0,8	7,3	3,6
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	1,5	0,3	2,2	0,9
Kursové sázky	8,5	0,4	6,4	4,4
Live sázky	4,3	0,2	4,7	2,2
Živé hry v kasinu	1,4	0,2	1,5	0,8
Loterie, stírací losy	19,2	15,6	12,8	17,3
On-line				
TH	1,6	0,0	2,9	0,8
Kursové sázky	4,2	0,1	4,3	2,1
Live sázky	4,0	0,2	4,9	2,1
Živé hry	1,8	0,1	2,2	1,0
Loterie	1,6	0,6	1,9	1,1
Celkem				
HH land-based celkem	25,0	15,9	19,6	20,3
HH land-based bez loterií	13,0	1,1	10,4	6,9
› z toho TH land-based	6,9	0,9	7,8	3,8
HH on-line celkem	5,9	0,6	6,5	3,2
HH on-line bez loterií	5,7	0,3	6,0	3,0
› z toho kursové nebo live sázky on-line	5,0	0,3	5,2	2,6
HH celkem	**26,5**	**16,1**	**21,4**	**21,2**
HH celkem bez loterií	**14,9**	**1,3**	**12,5**	**7,9**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Při zahrnutí loterií se ukázalo relativně rovnoměrné rozložení prevalence hraní HH podle věku, s nižším zastoupením osob ve věku 65 a více let. Po vyloučení těch, kteří hráli pouze loterie, byla nejvyšší prevalence hraní zjištěna ve věkové kategorii 25–34 let a klesá s věkem respondentů. Významný pokles je patrný zejména v případě hraní HH on-line – graf 3-1.

V rámci *Národního výzkumu 2020* byla podrobněji sledována také frekvence hraní jednotlivých typů HH v posledních 12 měsících. Nejvyšší frekvenci hraní uváděli respondenti v případě loterií a kursových sázek land-based – alespoň jednou týdně nebo častěji se jich účastnilo 5,3 %, resp. 2,1 % dotázaných, následovaly kursové a live sázky uzavírané on-line (shodně 1,2 %). Relativně nízká frekvence hraní HH v prostředí land-based může souviset s omezením provozu kamenných provozoven v r. 2020 v souvislosti s COVID-19, v případě on-line her s poklesem množství příležitostí pro kursové a live sázky v r. 2020.

V posledních 30 dnech hrálo některou HH 15,6 % (19,7 % mužů a 11,6 % žen), bez loterií to bylo 4,5 % (7,6 % mužů a 1,4 % žen). V prostředí land-based hrálo 14,0 % (2,5 % po vyloučení loterií) a on-line 4,4 % (3,1 % po vyloučení loterií). Nejvíce respondentů se v posledních 30 dnech účastnilo loterií (12,8 %) a KS on-line (2,9 %).

Podrobnější tabulky s výsledky hraní HH v životě a posledních 30 dnech podle jednotlivých typů her jsou uvedeny v příloze – datová příloha, tabulka 0-22 a datová příloha, tabulka 0-23.

graf 3-1: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

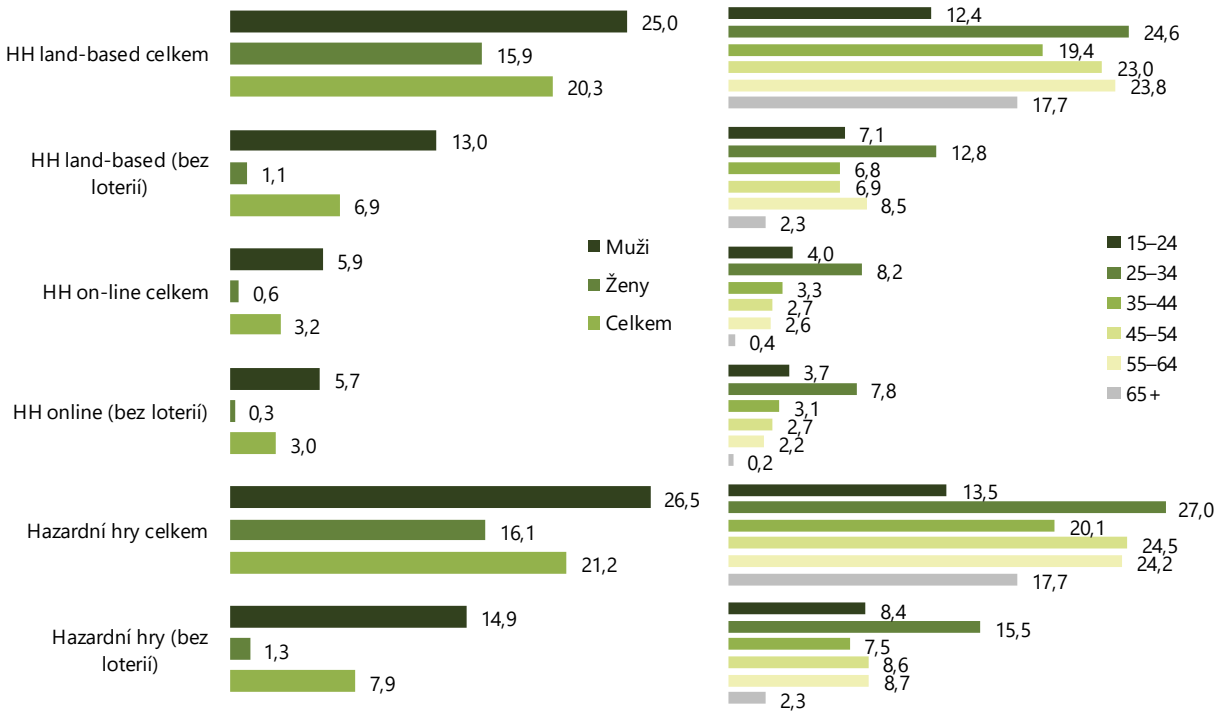

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Respondenti, kteří uvedli hraní některé ze sledovaných HH v land-based a on-line prostředí, uváděli frekvenci hraní jednotlivých her v posledních 12 měsících a průměrný čas trávený denně hraním jakékoliv HH. Více než polovina osob, které hrály HH, uváděla hraní s frekvencí několikrát za měsíc nebo méně často, vyšší frekvenci hraní uváděli ti, kteří se účastnili kursových a live sázek v prostředí land-based a TH typu automaty na internetu – graf 3-2. Denní frekvenci hraní uváděli spíše respondenti v prostředí kamenných provozoven, v obou případech převažovalo hraní s frekvencí několikrát týdně. V prostředí land-based trávila hrou většina respondentů méně než 1 hodinu denně (83,5 %), ale v souboru byly i osoby, které hrou trávily 3 a více hodin denně (3,9 % hráčů). On-line hraním HH trávila více než polovina dotázaných více než 1 hodinu denně, 7,5 % hráčů trávilo hraním 3 a více hodin denně.

graf 3-2: Frekvence hraní HH v posledních 12 měsících podle typu hry a čas strávený denně hraním HH v prostředí land-based a on-line – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

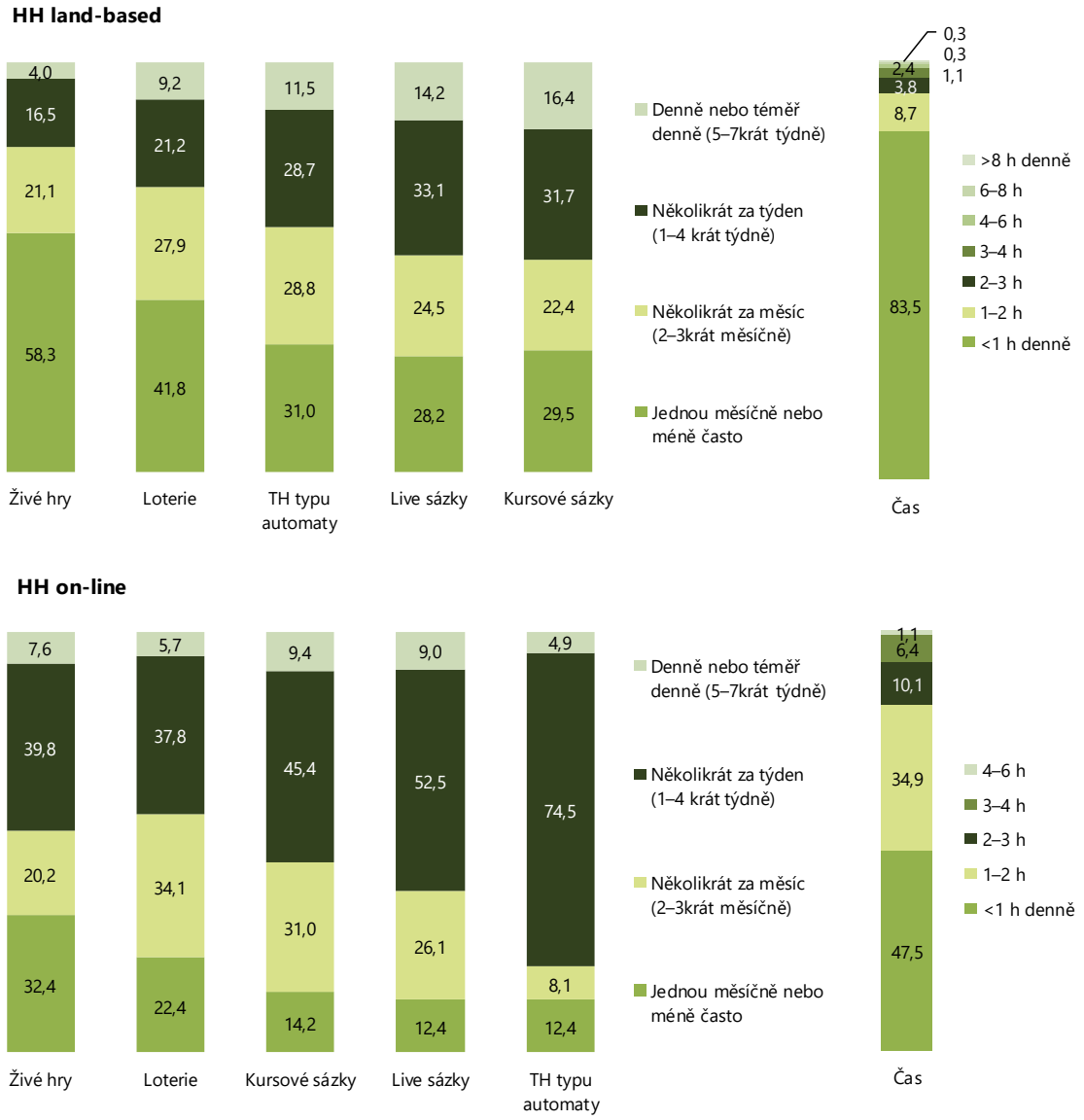

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

3.2.1.2 Národní výzkum 2020 – on-line dotazování

Na přelomu května a června 2020 proběhlo on-line dotazování na reprezentativním vzorku internetové populace. Respondenti byli vybráni kombinací náhodného a kvótního výběru tak, aby byl vzorek dotázaných reprezentativní pro ČR z hlediska pohlaví, věku, regionu, velikosti sídla bydliště a vzdělání. Celkem bylo osloveno 8 486 osob, v případě, že oslovená osoba na výzvu k účasti ve studii nereagovala, byla nahrazena jinou osobou splňující stejné kvótní charakteristiky. Konečný výběrový soubor tvořilo celkem 3 000 respondentů starších 15 let (míra respondence 35,4 %) (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021a).

Data byla sbírána prostřednictvím on-line dotazníku (CAWI). Pilotáž on-line dotazníku byla provedena na vzorku 5 respondentů různého věku s cílem ověřit srozumitelnost jednotlivých otázek a logiku odpovědí on-line dotazníku. Obdobně jako ve F2F části byla data vážena podle pohlaví a věkových kategorií tak, aby výsledky byly reprezentativní pro populaci ČR starší 15 let.

Hraní HH někdy v životě uvedlo 80,9 % dotázaných (85,7 % mužů a 76,2 % žen), nejvíce s loteriemi (74,4 %), TH typu automaty land-based (32,3 %) a KS land-based (29,2 %). Po vyloučení loterií hrálo některou z HH v prostředí land-based celkem 48,4 % respondentů (64,6 % mužů a 32,9 % žen), některou z HH on-line 34,9 % (47,1 % mužů a 23,2 % žen) – tabulka 3-2. Z on-line her byly nejčastěji uváděny loterie (23,4 %), KS (19,2 %) a live sázky (16,9 %). Výrazně vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli muži a respondenti ve věkové kategorii 25–34 a 35–44 let.

V posledních 12 měsících hrálo HH 54,9 % on-line souboru (60,6 % mužů a 49,3 % žen), po vyloučení loterií 22,4 % (33,9 % mužů a 11,4 % žen) – graf 3-3. Nejčastěji uváděnou HH byly loterie, a to jak land-based (48,4 %), tak on-line (15,6 %), následované live sázkami na internetu (15,1 %). Loterie byly nejčastěji uváděny respondenty ve věku 35–44 a 45–54 let, ostatní HH pak ve věkové kategorii 25–34 let.

tabulka 3-2: Prevalence hazardního hraní v internetové populaci starší 15 let v posledních 12 měsících podle typů her – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=1468)	Ženy (n=1532)	15–34 let (n=780)	15+ let (N=3000)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	5,3	1,6	7,4	3,4
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	3,3	0,7	4,9	2,0
Kursové sázky	21,1	3,9	17,1	12,3
Live sázky	17,0	2,8	14,5	9,7
Živé hry v kasinu	3,5	0,6	4,4	2,0
Loterie, stírací losy	51,0	45,9	40,8	48,4
On-line				
TH	7,5	2,3	9,0	4,9
Kursové sázky	19,8	2,8	15,5	11,1
Live sázky	23,6	6,9	18,7	15,1
Živé hry	4,2	1,6	6,0	2,8
Loterie	20,1	11,4	15,9	15,6
Celkem				
HH land-based celkem	57,2	47,0	49,1	52,0
HH land-based bez loterií	25,6	6,0	22,9	15,6
› z toho TH land-based	6,3	1,8	9,0	4,0
HH on-line celkem	31,4	13,7	26,2	22,4
HH on-line bez loterií	27,3	8,7	22,9	17,8
› z toho kursové nebo live sázky on-line	26,3	7,4	20,6	16,6
HH celkem	**60,6**	**49,3**	**52,4**	**54,9**
HH celkem bez loterií	**33,9**	**11,4**	**30,1**	**22,4**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

V posledních 30 dnech uvedlo hraní HH celkem 26,8 % respondentů, 9,4 % hrálo některou z HH mimo loterie. Po loteriích byly nejčastěji uváděné kursové sázky on-line (5,2 %), KS land-based (4,8 %) a live sázky na internetu uzavírané v průběhu událostí (4,7 %). Podrobnější tabulky s výsledky hraní HH v životě a posledních 30 dnech podle jednotlivých typů her jsou uvedeny v příloze – datová příloha, tabulka 0-24 a datová příloha, tabulka 0-25.

graf 3-3: Hraní HH v posledních 12 měsících v internetové populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

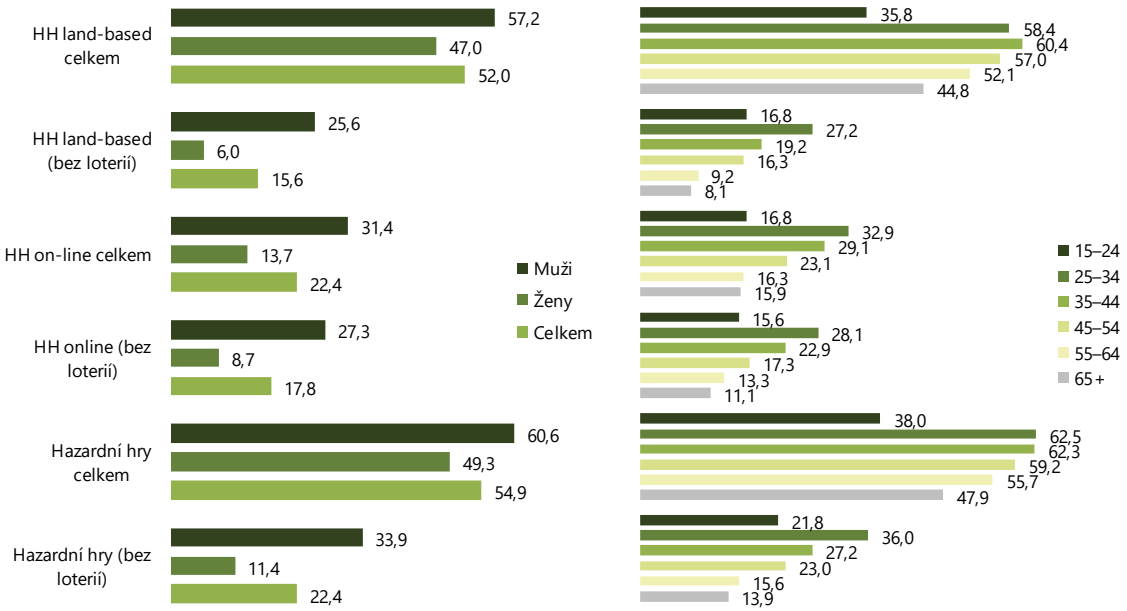

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

Obdobně jako ve F2F části studie uváděli i respondenti internetového průzkumu frekvenci hraní jednotlivých her v posledních 12 měsících a průměrný čas trávený denně hraním jakékoliv HH. Respondenti internetového panelu hráli HH v prostředí land-based s nižší frekvencí, nejčastěji jednou měsíčně nebo méně často, a v naprosté většině trávili hraním HH v průměru méně než 1 hodinu denně – graf 3-4. Vyšší frekvenci hraní uváděli hráči v případě on-line her, především kursových sázek a live sázek. Podíl hráčů, kteří hraním trávili více než 1 hodinu denně, byl u on-line her vyšší než u her v prostředí land-based, 3,6 % osob hrálo 3 a více hodin denně.

Ve srovnání s F2F částí *Národního výzkumu 2020* uvádělo hraní HH v on-line dotazníku výrazně více dotázaných, a to ve všech třech časových horizontech (v životě, v posledních 12 měsících i v posledních 30 dnech). Významně vyšší je nejen uváděné hraní on-line HH (22,4 % v posledních 12 měsících v případě CAWI oproti 3,0 % ve F2F), ale i hraní HH v kamenných provozovnách (52,0 % oproti 20,3 % v případě všech her land-based a 15,6 % oproti 6,9 % v případě her bez loterií). Roli hrají dva faktory – v případě CAWI studie jde o respondenty internetového panelu, tj. osoby, které se samy přihlásily do panelu respondentů ochotných odpovídat na vybraná dotazníková šetření a jsou ochotnější uvádět v on-line dotaznících informace týkající se vlastního chování, zatímco osoby dotazované v domácnosti tazatelem (F2F) mohou mít větší obavy o anonymitu při rozhovoru s tazatelem. Roli může hrát i fakt, že F2F dotazování probíhalo na podzim 2020, kdy došlo v souvislosti s COVID-19 k omezení sociálních kontaktů, uzavření kamenných provozoven a omezení nabídky herních příležitostí. Podzimní F2F vlna také v otázkách na aktuální hraní v posledních 12 měsících zahrnovala podstatné období r. 2020 včetně jarní vlny COVID-19.

Respondenti internetového panelu uváděli vyšší prevalenci hraní HH, ale současně hráli s mnohem nižší frekvencí než respondenti dotazovaní v domácnostech (F2F) a trávili hraním v průměru méně času denně, a to jak v případě her v prostředí land-based, tak on-line.

graf 3-4: Frekvence hraní HH v posledních 12 měsících podle typu hry a čas strávený denně hraním HH v prostředí land-based a on-line – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

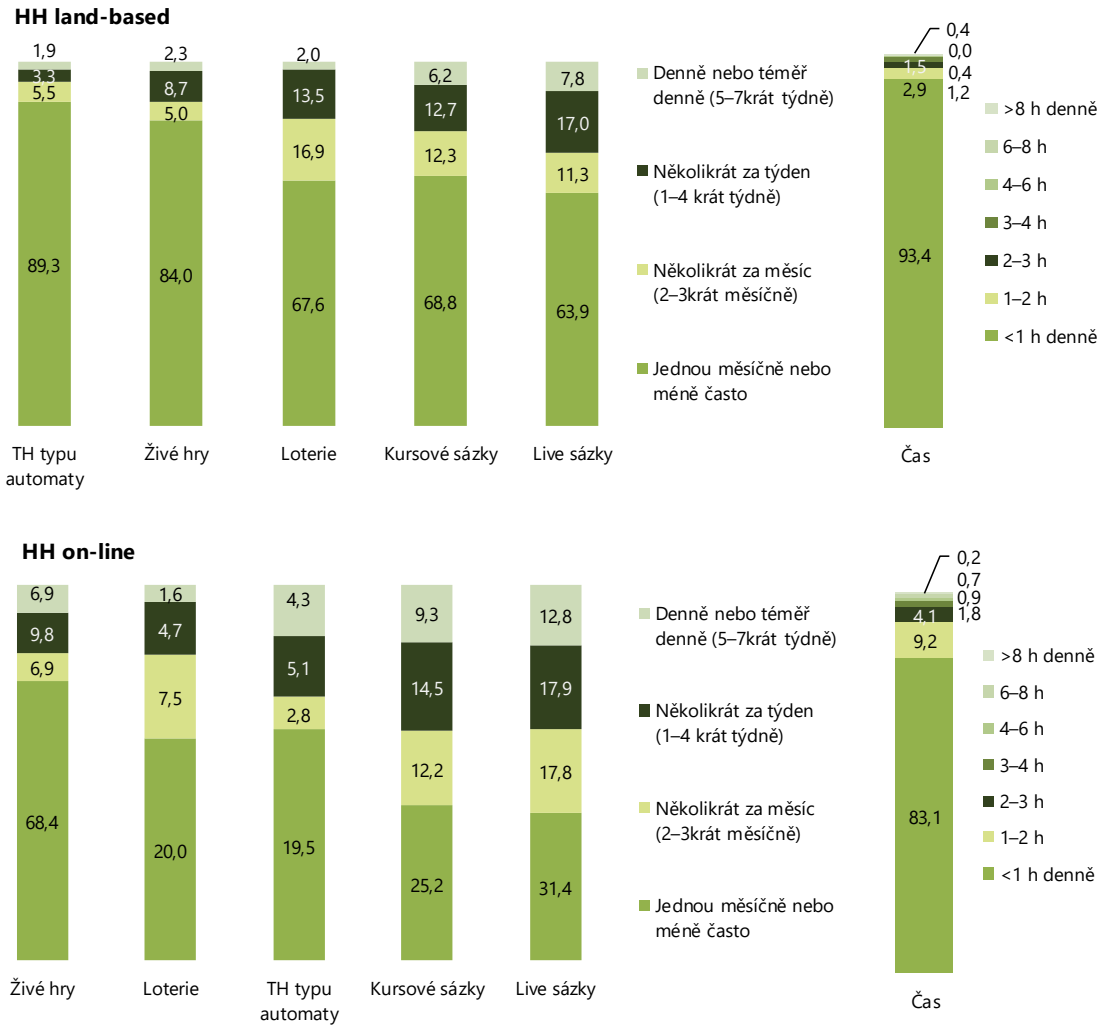

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

3.2.1.3 Změny v hraní HH během epidemie COVID-19

V rámci internetové části *Národního výzkumu 2020 (CAWI)*, který byl realizován na jaře 2020 těsně po skončení jarního nouzového stavu (trval od 12. března do 17. května 2020), byly sledovány změny ve spotřebě a frekvenci užívání návykových látek, hraní hazardních her a on-line aktivitách v období nouzového stavu.

Modul otázek na změny za nouzového stavu tvořilo 13 uzavřených otázek na různé formy a ukazatele závislostního chování,[88] každá obsahovala totožnou variantu odpovědí na 7stupňové škále od „začal/a jsem užívat" po „přestal/a jsem úplně užívat".[89]

[88] (1) spotřeba cigaret (doutníků, dýmek), (2) spotřeba elektronických cigaret, (3) spotřeba zahřívaného tabáku, (4) frekvence pití alkoholu, (5) obvyklá dávka alkoholu, (6) užívání konopných látek (marihuany nebo hašiše), (7) užívání jiných nelegálních drog, (8) užívání léků na uklidnění nebo na spaní (sedativ nebo hypnotik), (9) hraní hazardních her na internetu o peníze (hry typu automaty, kasinové hry, kurzové a live sázky, loterie a stírací losy), (10) hraní her na mobilu, tabletu nebo počítači (digitálních her), (11) čas trávený na sociálních sítích (např. Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, Skype, WhatsApp, Snapchat, Messenger, TikTok) – mimo pracovní komunikaci, (12) čas trávený jinými aktivitami na internetu – mimo pracovní komunikaci, (13) čas trávený sledováním zpravodajství (na internetu i mimo internet, např. v televizi, rozhlase)

[89] začal/a jsem užívat, moje spotřeba se výrazně zvýšila, moje spotřeba se trochu zvýšila, moje spotřeba se nezměnila, moje spotřeba se trochu snížila, moje spotřeba se výrazně snížila, přestal/a jsem úplně užívat

Z oblasti hraní HH byly sledovány změny v chování týkající se hraní hazardních her na internetu o peníze, přičemž otázka zahrnovala hry typu automaty, kasinové hry, kursové a live sázky, loterie a stírací losy dohromady. Do studie nebylo zahrnuto hraní land-based HH, protože došlo na jaře k uzavření řady provozoven a snížila se tak nabídka land-based hracích příležitostí.

Dotazováni na změny v chování během epidemie COVID-19 byli všichni respondenti. Většina respondentů (63,6 %) dotázaných v jarní internetové části *Národního výzkumu 2020 (CAWI)* uvedla, že HH on-line nehrála ani před epidemií. Mezi hráči HH on-line celkem 61,3 % svoje hraní na internetu během nouzového stavu nezměnilo, 31,0 % z nich hraní snížilo a 7,7 % hraní naopak zvýšilo. Zvýšení míry hraní HH on-line uváděli častěji muži a respondenti v mladších věkových kategoriích – graf 3-5.

graf 3-5: Změny v hraní HH on-line během nouzového stavu na jaře 2020 – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

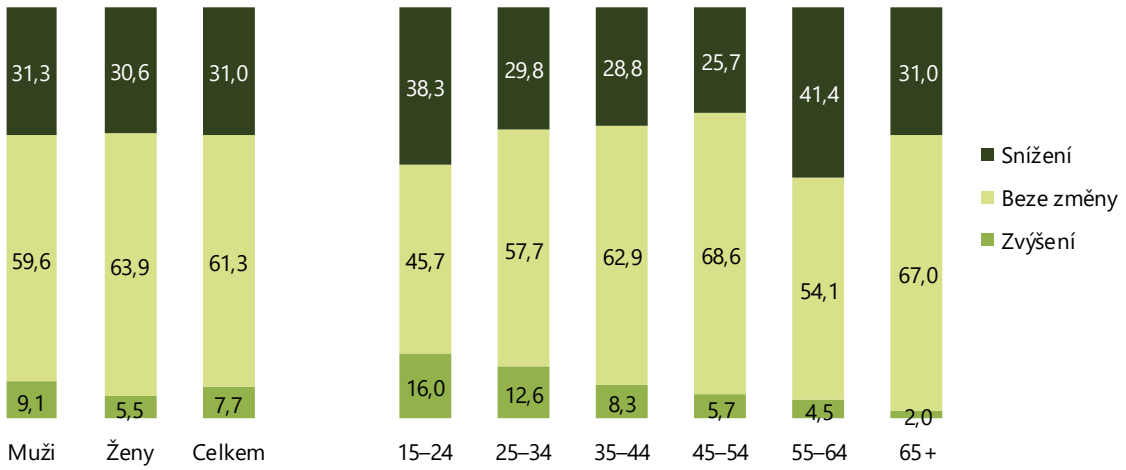

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

Stejné otázky byly zahrnuty i do podzimní části *Národního výzkumu*, kdy byli v náhodně vybraných domácnostech dotazováni respondenti tazatelem (F2F), navíc byly do tohoto modulu doplněny i další otázky sledující následnou změnu ve vybraném chování mezi obdobím jarního nouzového stavu a situací na podzim. Sběr dat probíhal od září do listopadu 2020, někteří respondenti byli tedy dotazováni v období před vyhlášením druhého nouzového stavu, který byl vyhlášen 5. října 2020, zatímco někteří již v době po jeho vyhlášení a zavedení dalších omezení v souvislosti s druhou vlnou epidemie COVID-19. Sledované formy rizikového chování byly zachovány z jarního dotazníku, stejně jako 7stupňová škála s variantami odpovědí.

Většina respondentů (87,6 %) dotázaných v podzimní části *Národního výzkumu 2020 (F2F)* uvedla, že HH on-line nehrála ani před epidemií. Mezi hráči HH on-line celkem 76,8 % svoje hraní na internetu během nouzového stavu nezměnilo, 12,0 % z nich hraní snížilo a 11,1 % hraní naopak zvýšilo. Obdobně jako v jarním internetovém výzkumu uváděli zvýšení míry hraní HH on-line častěji muži a respondenti v mladších věkových kategoriích. Ve věkové kategorii 15–34 let převažoval podíl těch, kteří hraní HH on-line během nouzového stavu zvýšili – graf 3-6.

graf 3-6: Změny v hraní HH on-line během nouzového stavu na jaře 2020 – Národní výzkum (F2F) 2020, v %

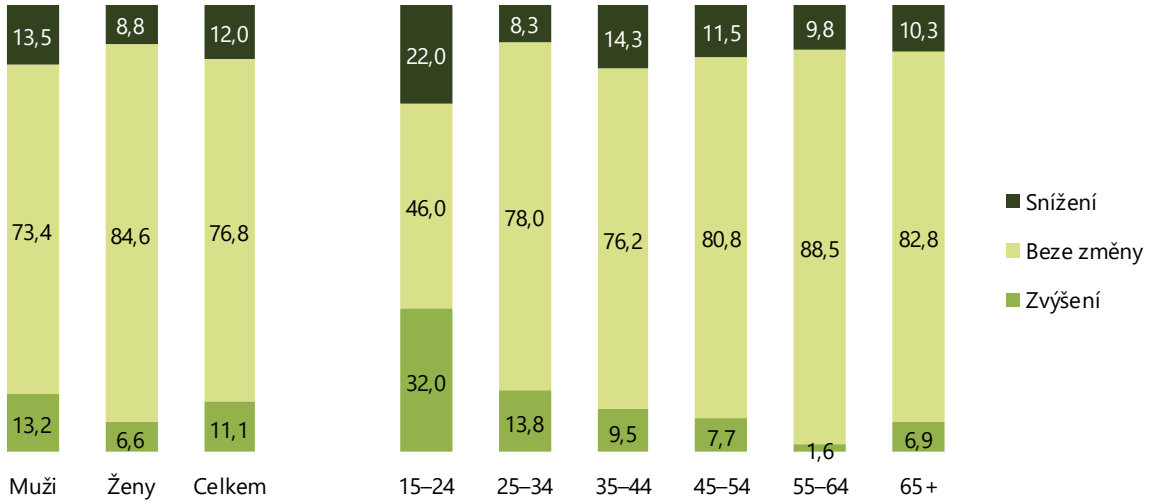

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Další změny hlásili respondenti v období od ukončení jarního nouzového stavu do současnosti (tj. do doby dotazování na podzim 2020). Hraní HH on-line v tomto období snížilo 8,6 %, naopak 7,3 % hrálo více, nejčastěji osoby ve věkové skupině 15–24 let – graf 3-7.

graf 3-7: Změny v hraní HH on-line v období mezi nouzovým stavem na jaře 2020 a podzimním dotazováním – Národní výzkum (F2F) 2020, v %

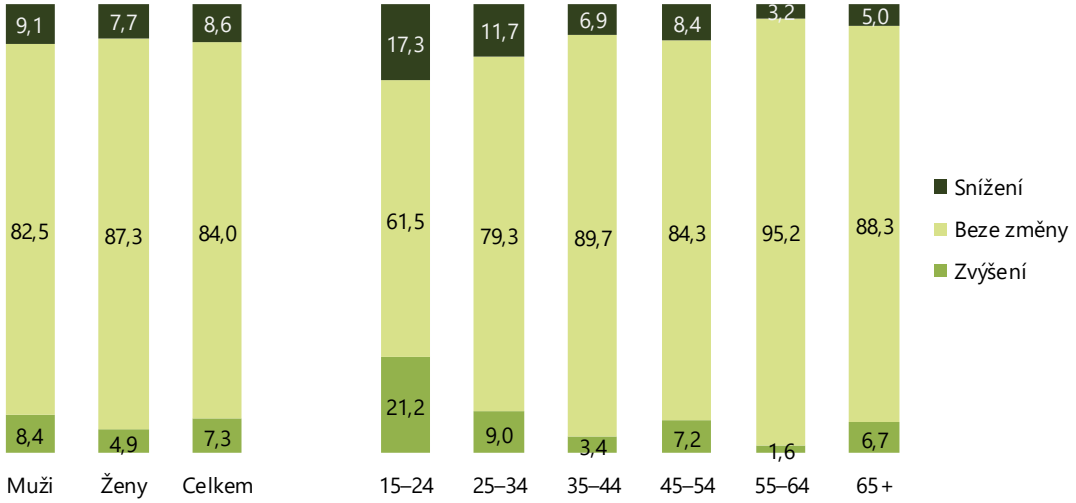

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Aby bylo možné změny v uživatelském chování lépe analyzovat, každé z odpovědí na 7stupňové škále byl přiřazen koeficient od 0 do 2, přičemž např. koeficient 0,66 znamená snížení míry hraní o třetinu, 1,00 beze změny, 1,33 znamená zvýšení míry hraní o třetinu. V dalším kroku byly jednotlivým respondentům přiřazeny relativní váhy podle frekvence hraní HH on-line v posledních 12 měsících tak, aby bylo možné vyhodnotit celkový dopad nouzového stavu na spotřebu české populace.

Při pohledu na celý soubor výsledky naznačují, že v internetové populaci došlo během nouzového stavu v průměru ke snížení míry hraní HH on-line, a to téměř o 20 %, v obecné populaci dotazované F2F však žádné změny v hraní HH on-line zaznamenány nebyly.

Vysvětlením může být fakt, že respondenti dotazovaní F2F mají celkově nižší zkušenosti s on-line hraním HH než internetová populace a to, že respondenti byli dotazováni na své chování v době před 6 měsíci a nemuseli si již přesně vybavit, zda a jak se změnilo jejich hraní HH v době jarního

nouzového stavu (tzv. recall bias). V období mezi jarním nouzovým stavem a podzimním dotazováním byl (po převážení vzorku) pozorován nárůst průměrné míry hraní HH on-line – graf 3-8.

graf 3-8: Průměrná změna v hraní HH on-line v době nouzového stavu a v období mezi nouzovým stavem na jaře 2020 a podzimním dotazováním – Národní výzkum (CAWI a F2F část) 2020, v %

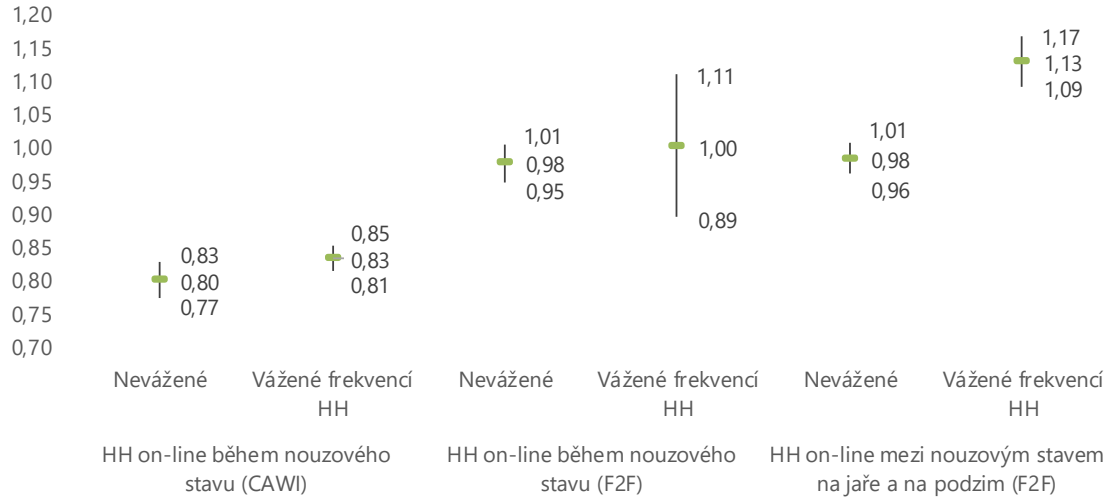

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Mravčík a Chomynová (2021)

Při pohledu na jednotlivé kategorie hráčů podle intenzity jejich hraní v posledních 12 měsících výsledky ukazují rozdíly mezi internetovým a F2F souborem. Zatímco výsledky internetového dotazování těsně po ukončení jarního nouzového stavu naznačovaly nárůst hraní HH on-line u každodenních hráčů, výsledky získané osobním dotazováním upozornily na nárůst on-line hraní v jiné kategorii pravidelných hráčů (hraní s frekvencí 3–4krát týdně). U každodenních hráčů byl sledován další nárůst míry on-line hraní v období mezi jarním nouzovým stavem a podzimním dotazováním – graf 3-9.

graf 3-9: Změny v hraní HH on-line v době nouzového stavu a v období mezi nouzovým stavem na jaře 2020 a podzimním dotazováním, podle kategorií hráčů HH on-line – Národní výzkum (CAWI a F2F část) 2020, v %

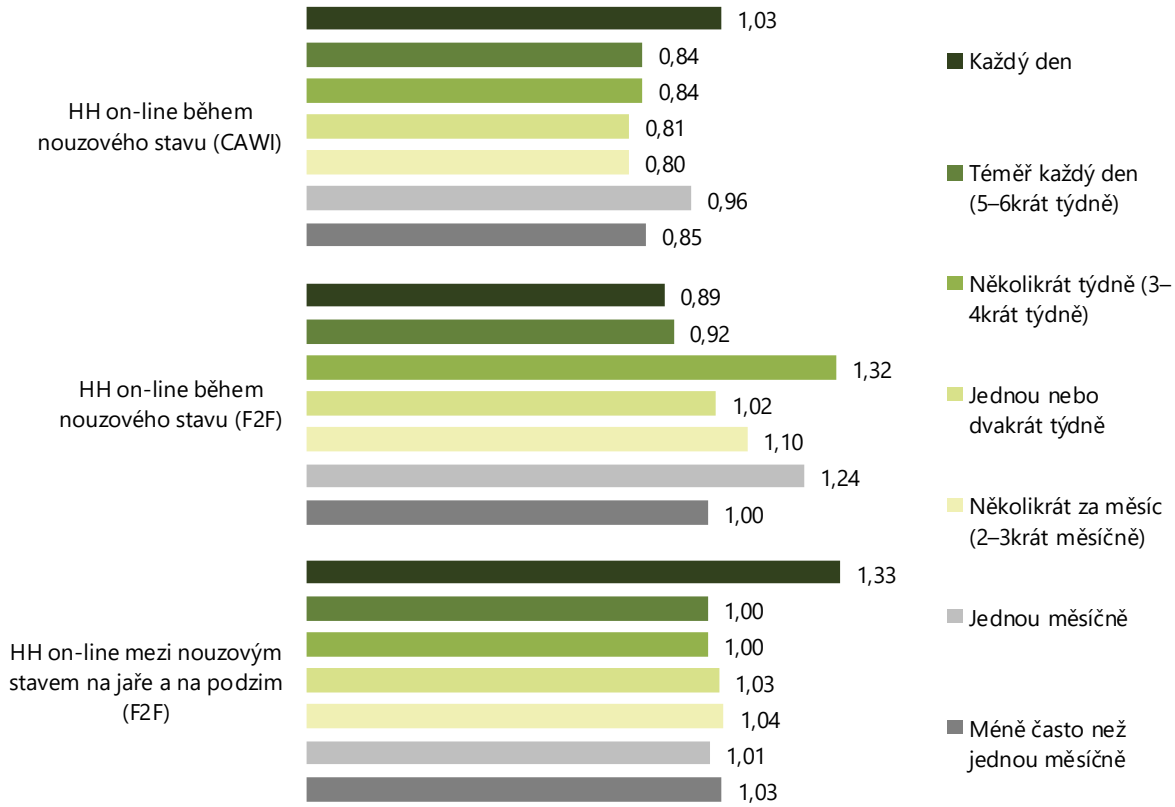

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Mravčík a Chomynová (2021)

3.2.2 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

V r. 2020 opět proběhlo pravidelné omnibusové šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů), které každoročně realizuje NMS ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2021).

Soubor byl získán kvótním výběrem (pohlaví, věk, kraj) prostřednictvím 216 tazatelů. Bylo osloveno celkem 2 032 náhodně vybraných osob, výzkumný soubor tvořilo 1 769 respondentů ve věku 15 a více let. Míra respondence tedy dosáhla 87,1 %.

Stejně jako v předchozích letech tvořily modul zaměřený na hraní HH otázky na téma zkušeností s hraním vybraných typů HH, jako jsou hry typu automaty, jiné technické hry (TH), kursové sázky (KS), živé hry (ŽH) a číselné a okamžité loterie, a to jak v kamenných provozovnách (land-based), tak zkušeností s hraním těchto typů her na internetu (on-line).

Zkušenost s hraním HH někdy v životě uvedlo celkem 50,1 % osob (56,9 % mužů a 43,7 % žen), nejvíce s loteriemi (45,4 %), dále s hraním her typu automaty land-based (15,4 %) a KS land-based (14,4 %). Po vyloučení loterií hrálo některou z HH v prostředí land-based celkem 24,5 % respondentů (36,6 % mužů a 13,0 % žen), některou z HH on-line 12,9 % (20,4 % mužů a 5,7 % žen). Muži uváděli výrazně vyšší zkušenosti s hraním všech typů HH, a to jak v prostředí land-based, tak on-line. Vyšší zkušenosti s hraním HH uváděli také respondenti ve věkové kategorii 15–34 let, a to především on-line her.

V posledních 12 měsících hrálo některou HH 33,1 % respondentů (39,0 % mužů a 27,4 % žen). Účast na loteriích v posledních 12 měsících uvedlo 30,7 %, prevalence hraní HH bez loterií v posledních 12 měsících byla 7,5 % (12,5 % mužů a 2,8 % žen). Kromě loterií uváděli respondenti nejčastěji KS land-based a on-line a zkušenosti s hraním on-line loterií (shodně 5,7 %) – tabulka 3-3.

Při zahrnutí loterií se ukázalo relativně rovnoměrné rozložení prevalence hraní HH podle věku, s nižším zastoupením osob ve věku 65 a více let. Po vyloučení těch, kteří hráli pouze loterie, byla nejvyšší prevalence hraní zjištěna ve věkové kategorii 25–34 let a klesá s věkem respondentů. Významný pokles je patrný zejména v případě hraní HH on-line – graf 3-10.

V posledních 30 dnech hrálo některou HH 15,6 % (19,7 % mužů a 11,6 % žen), bez loterií to bylo 4,5 % (7,6 % mužů a 1,4 % žen). V prostředí land-based hrálo 14,0 % (2,5 % po vyloučení loterií) a on-line 4,4 % (3,1 % po vyloučení loterií). Nejvíce respondentů se v posledních 30 dnech účastnilo loterií (12,8 %) a KS on-line (2,9 %).

tabulka 3-3: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=867)	Ženy (n=902)	15–34 let (n=463)	15+ let (N=1769)
Land-based				
TH typu automaty	4,3	0,7	4,8	2,4
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	1,7	0,4	3,0	1,1
Kursové sázky	9,6	2,0	9,3	5,7
Živé hry v kasinu	2,2	0,2	1,9	1,2
Loterie, stírací losy	34,9	26,6	29,6	30,7
On-line				
TH	2,5	0,2	3,9	1,4
Kursové sázky	9,9	1,6	10,6	5,7
Live sázky	8,3	0,7	8,9	4,4
Živé hry	2,1	0,2	3,2	1,1
Loterie	8,7	2,9	7,8	5,7
Celkem				
HH land-based celkem	39,0	27,4	33,7	33,1
HH land-based bez loterií	12,5	2,8	11,9	7,5
› z toho TH land-based	4,6	1,0	5,6	2,8
HH on-line celkem	16,1	4,7	16,4	10,3
HH on-line bez loterií	12,5	2,0	13,6	7,1
› z toho kursové nebo live sázky on-line	11,3	1,7	11,7	6,4
HH celkem	**42,3**	**28,8**	**37,1**	**35,4**
HH celkem bez loterií	**18,7**	**3,9**	**17,5**	**11,1**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

graf 3-10: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

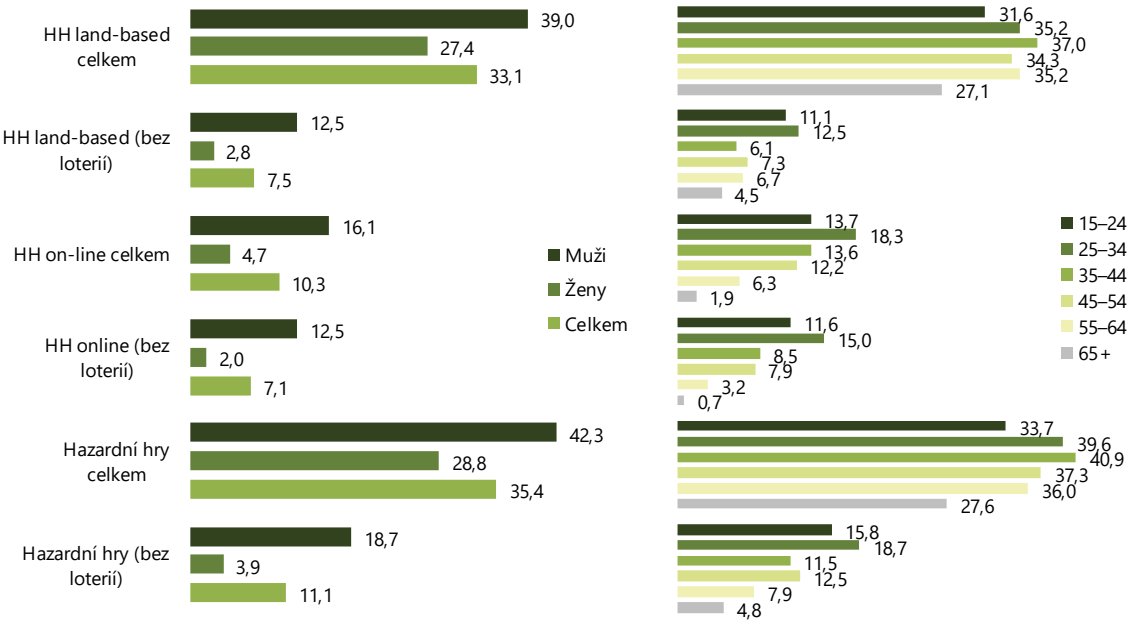

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Podrobnější tabulky s výsledky hraní HH v životě a posledních 30 dnech podle jednotlivých typů her jsou uvedeny v příloze – datová příloha, tabulka 0-26 a datová příloha, tabulka 0-27.

3.2.3 Výzkum Prevalence užívání drog v populaci ČR

Obdobně jako v předchozích letech byly otázky NMS zaměřené na výskyt hazardního hraní v obecné populaci ČR zařazeny také do omnibusové studie *Prevalence užívání drog v populaci ČR*, kterou realizovala agentura ppm factum research v září 2020 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2021a).

Soubor tvořilo 1 033 respondentů starších 15 let získaných kvótním výběrem. Modul věnovaný hraní hazardních her byl použit ve stejné podobě jako v l. 2018–2019, sledovány byly tedy následující kategorie: loterie a stírací losy, technické hry (TH), živé hry (ŽH), kursové sázky (KS) land-based a hraní hazardních her (HH) on-line.

Zkušenost s hraním některé ze sledovaných HH v životě včetně loterií uvedlo 73,1 % dotázaných (75,0 % mužů a 71,3 % žen), HH mimo loterie uvedlo 40,5 % dotázaných (56,1 % mužů a 25,6 % žen). Nejčastěji se respondenti kromě loterií účastnili KS land-based (27,8 %); hraní TH uvedlo 26,7 % a hraní ŽH celkem 13,9 % dotázaných. Hraní HH on-line někdy v životě uvedlo 10,0 % dotázaných ve věku 15 a více let (17,7 % mužů a 2,7 % žen).

Hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících uvedlo celkem 19,1 % respondentů (33,0 % mužů a 5,7 % žen), nejčastěji šlo o KS land-based (15,2 %). V posledních 30 dnech hrálo některou z HH (bez loterií) 7,3 % dotázaných, a to převážně muži (13,9 % oproti 1,0 % žen) – tabulka 3-4.

tabulka 3-4: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=500)	Ženy (n=533)	15–34 let (n=310)	15+ let (N=1033)
Loterie, stírací losy	39,3	49,8	40,4	44,7
TH land-based	8,5	3,1	13,3	5,7
Živé hry land-based	4,4	0,8	4,3	2,5
Kursové sázky land-based	28,4	2,5	19,4	15,2
Hazardní hry on-line	10,3	0,9	11,3	5,5
HH celkem	**52,6**	**52,1**	**54,8**	**52,3**
HH celkem bez loterií	**33,0**	**5,7**	**28,5**	**19,1**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021a)

Hraní HH bylo obdobně jako v předchozích letech výrazně vyšší mezi muži, výjimku tvoří loterie, kde je vyšší účast žen – graf 3-11. Vyšší prevalenci hraní HH (bez loterií) v posledních 12 měsících uváděli respondenti ve věkové skupině 25–34 let, a to zejména kursové sázení v sázkových kancelářích a hraní HH on-line – graf 3-11. TH a živé hry land-based jsou oblíbené zejména mezi respondenty ve věkové skupině 15–24 let. Naopak účast na loteriích s věkem respondentů roste.

graf 3-11: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2020, v %

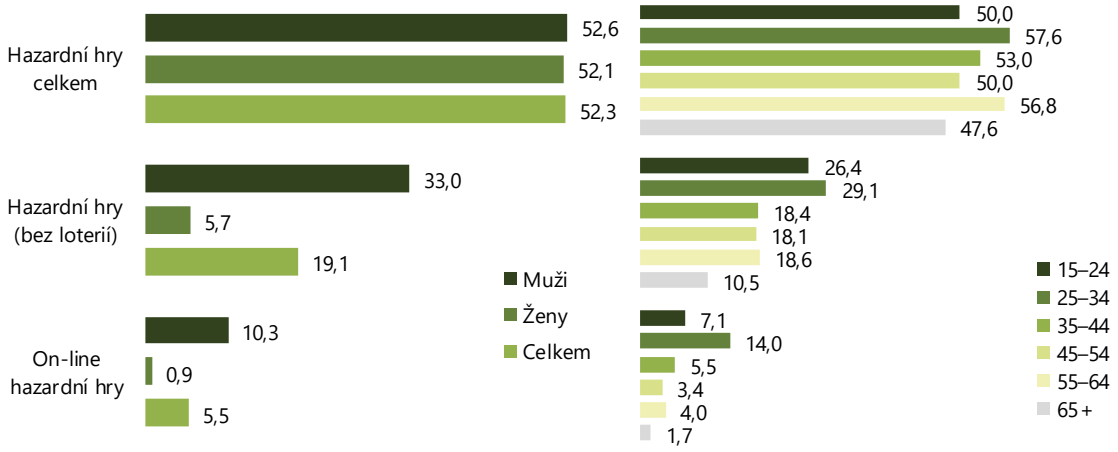

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021a)

Podrobnější tabulka s výsledky hraní HH v životě a posledních 30 dnech podle jednotlivých typů her je uvedena v příloze – datová příloha, tabulka 0-28.

3.2.4 Srovnání studií provedených v letech 2012–2020

NMS provedlo od r. 2012 celkem 20 studií ve 3 řadách, které zjišťovaly míru zkušenosti s hazardním hraním v obecné populaci:

- *Národní výzkum užívání návykových látek* (Národní výzkum) – 3 vlny v l. 2012, 2016 a 2020,
- *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Výzkum občanů) – 8 vln v l. 2013–2020,
- *Prevalence užívání drog v populaci ČR* ve spolupráci s agenturou ppm factum research (Prevalence užívání drog) – 9 vln v l. 2012–2020.

Ve všech letech nejsou k dispozici sledované ukazatele ke všem typům HH, neboť formulace otázek se v jednotlivých studiích měnila. Pro hodnocení trendu byl použit ukazatel míry prevalence v časovém horizontu 12 měsíců. Do srovnání studií byly zpětně doplněny také výsledky internetové části Národního výzkumu 2016 tak, aby bylo možné hodnotit změny v prevalenci hraní HH v této populaci mezi r. 2016 a 2020. Při srovnání míry hraní v internetové populaci s výzkumy realizovanými formou rozhovorů tazatele s respondentem v domácnosti je nutno brát tuto

skutečnost v potaz – dlouhodobě se ukazuje, že míra hraní HH je v internetové populaci vyšší než ve F2F výzkumech.

Dlouhodobé trendy ukazují mírný nárůst míry hazardního hraní v dospělé populaci, a to jak v případě loterií, které jsou nejčastěji uváděnou hazardní hrou, tak v případě ostatních typů HH. V r. 2020 byl ve srovnání s r. 2019 zaznamenán mírný pokles účasti na HH, který může do určité míry souviset s opatřeními zavedenými v souvislosti s epidemií COVID-19 (např. dočasné uzavření provozoven s land-based HH na jaře i na podzim 2020, omezení příležitostí pro kursové sázky v souvislosti s přerušením sportovních soutěží na jaře 2020). Tento pokles je patrný především ve studiích *Národní výzkum 2020 (F2F dotazování)* a *Výzkum občanů 2020*, u nichž terénní sběr dat probíhal v období září–listopad, resp. listopad–prosinec 2020, tj. v době opětovného zavedení omezení provozoven v souvislosti s COVID-19, zatímco sběr dat internetové části *Národního výzkumu 2020* probíhal v květnu až červnu a studie *Prevalence užívání drog 2020* v září 2020, tj. v době uvolnění opatření po 1. vlně epidemie a před zavedením dalších omezení, což mohlo mít vliv i na uváděnou míru hazardního hraní v horizontu posledních 12 měsíců a posledních 30 dnů.

Účast na HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo přibližně 35–50 % dospělých, přičemž nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích – graf 3-12 a graf 3-13. K dlouhodobému nárůstu sledovanému v období mezi l. 2016–2019 přispělo pravděpodobně otevření on-line prostředí v ČR pro všechny typy her od r. 2017 – graf 3-15, nicméně je patrné, že dlouhodobě roste i hraní HH mimo loterie – graf 3-14. Rostoucí prevalenci hraní HH lze sledovat u obou pohlaví (s vyšším nárůstem mezi muži) a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let. V r. 2020 byl zaznamenán pokles míry hraní on-line hazardních her, pravděpodobně vlivem epidemie COVID-19.

graf 3-12: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

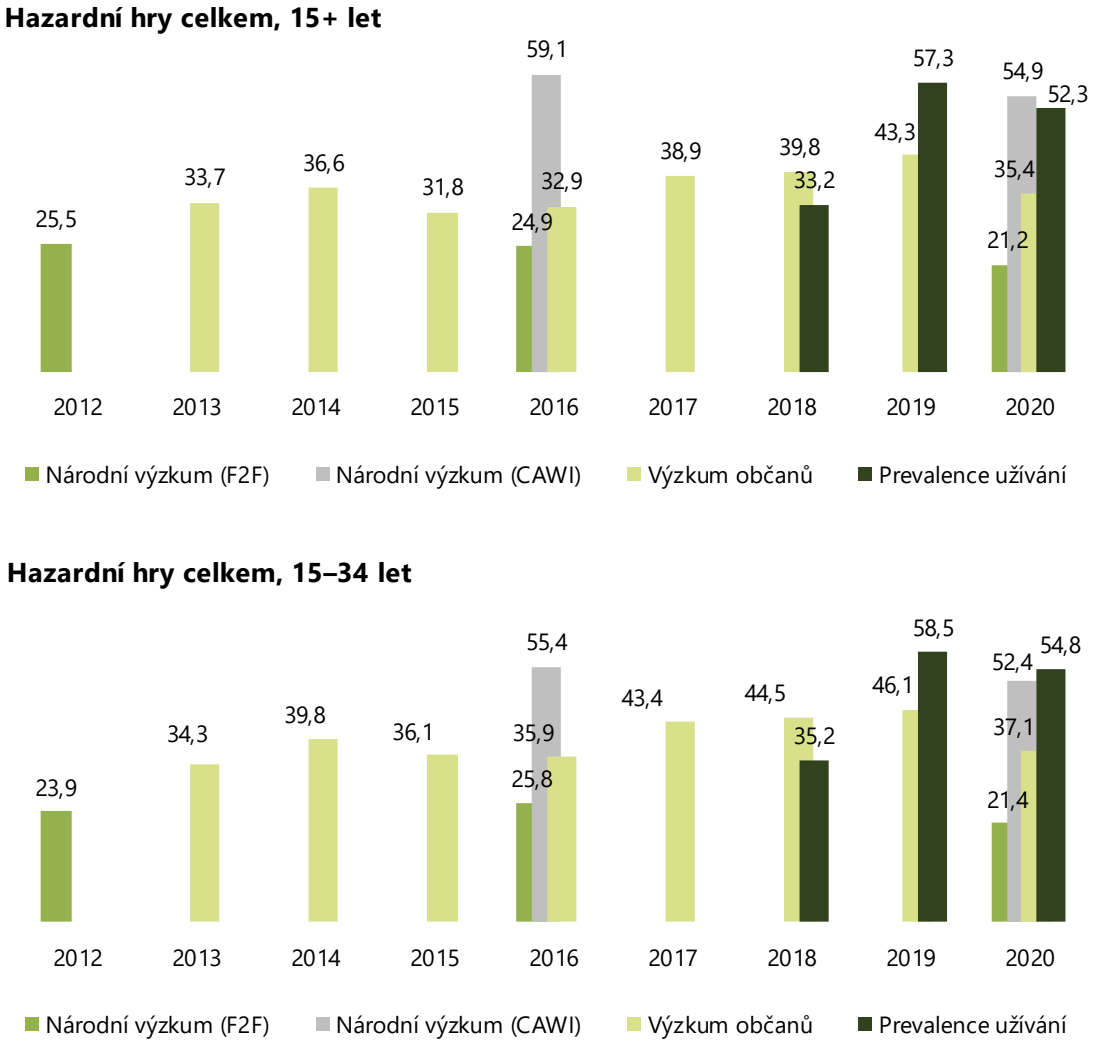

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2019), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2020b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021a)

graf 3-13: Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

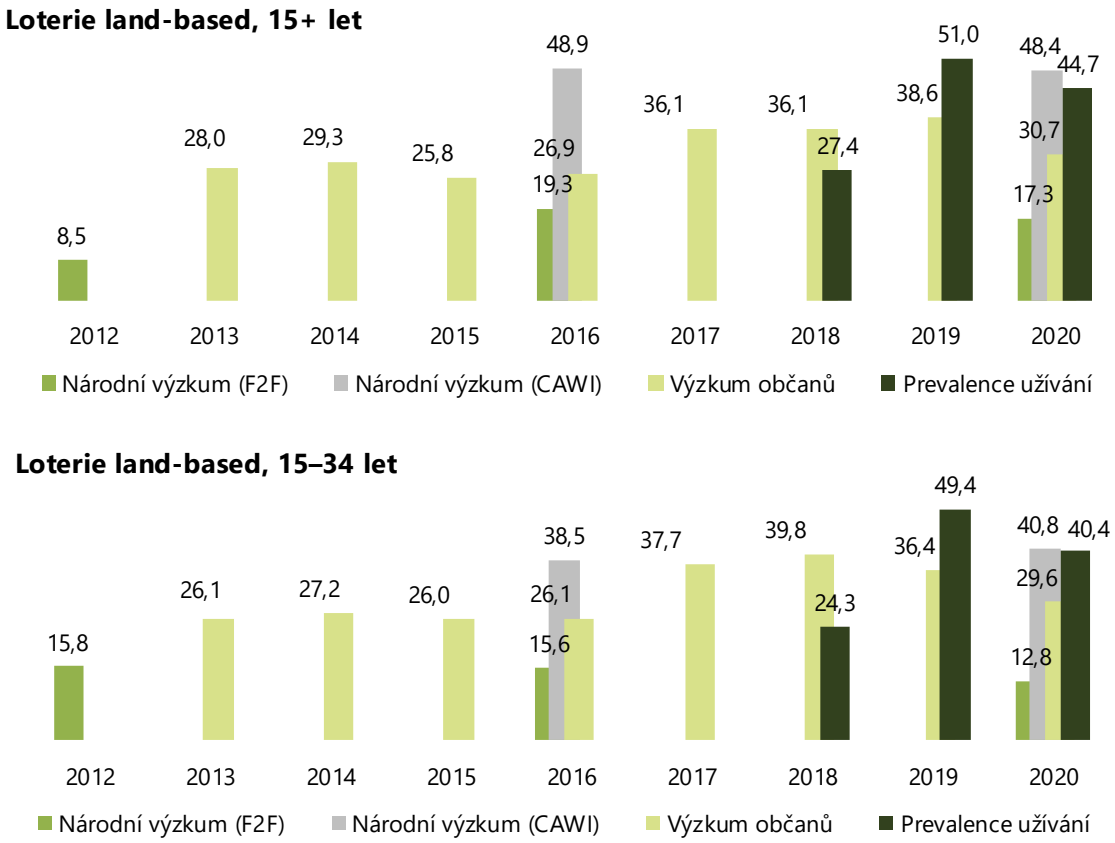

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.
Zdroj: viz graf výše

HH mimo loterie se v r. 2019 dostalo po mírném poklesu v předchozích letech znovu na úroveň prevalence hraní sledované v l. 2014–2015, přičemž v r. 2020 opět mírně pokleslo v souvislosti s opatřeními COVID-19. Dlouhodobě lze pozorovat výrazně vyšší míru prevalence hraní HH (jiných než loterie) mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let – graf 3-14 a graf 3-14. Rozsah hraní jiných HH než loterií je několikanásobně vyšší mezi muži než mezi ženami. K nejčastěji uváděným HH patří dlouhodobě KS land-based (5–15 % v posledních 12 měsících podle studie) spolu s KS a live sázkami on-line (3–17 %), následované TH land-based (3–6 %). V nižší míře je uváděné hraní živých her v kasinu (1–3 %), a to jak v prostředí land-based, tak on-line.

graf 3-14: Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

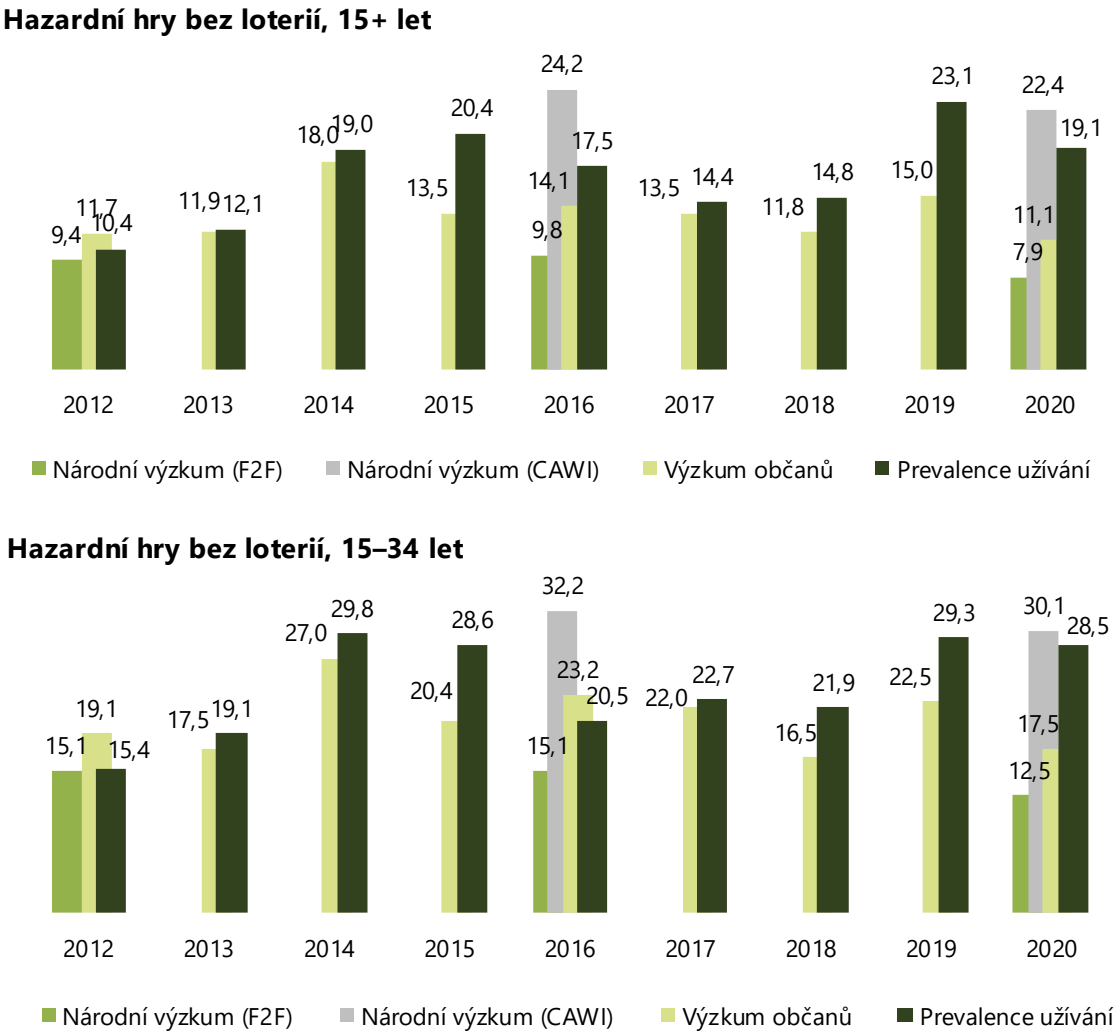

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.
Zdroj: viz graf výše

graf 3-15: Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2019, v %

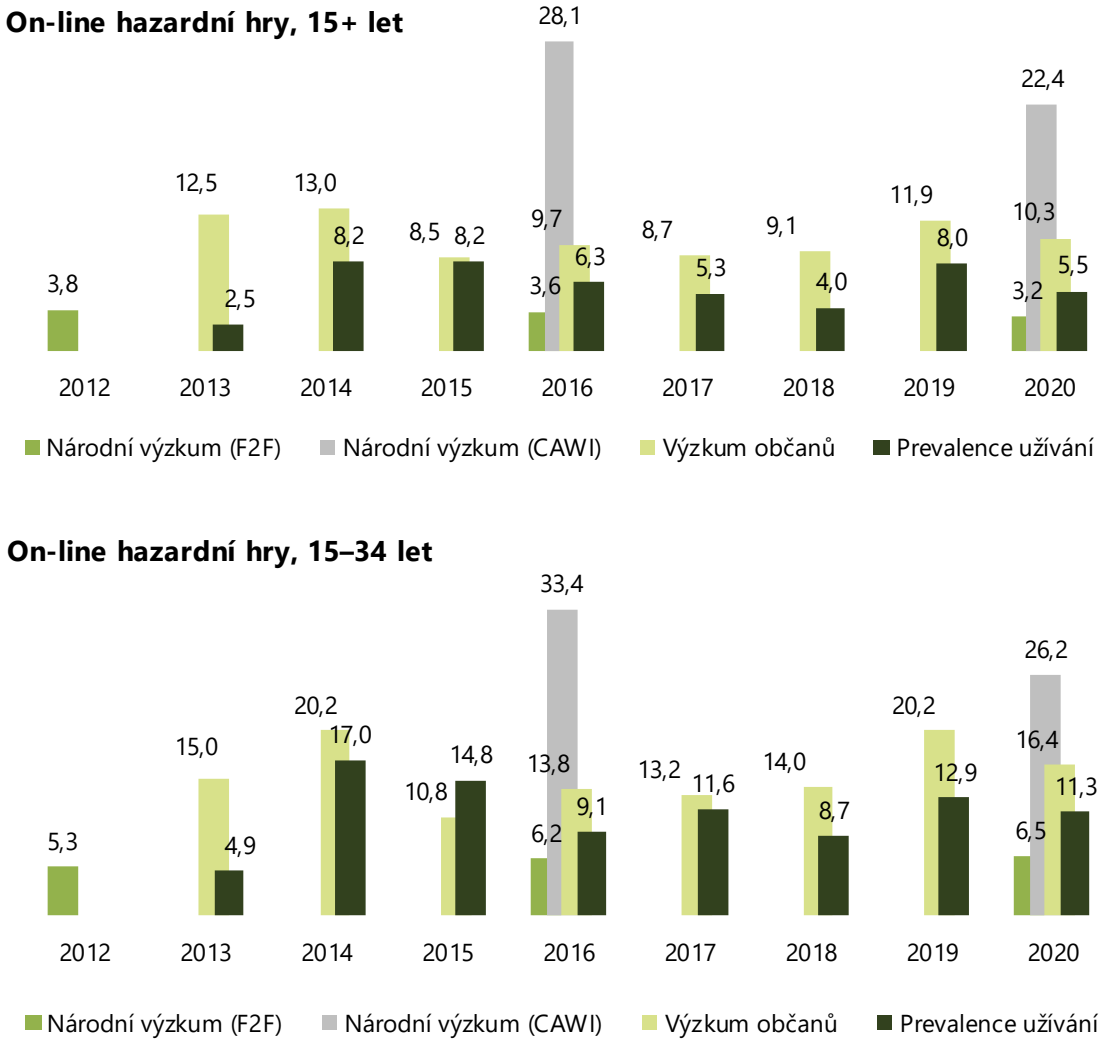

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.
Zdroj: viz graf výše

3.3 Hazardní hraní mezi dětmi a mládeží

3.3.1 Studie ESPAD 2019

Poslední vlna *Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)*, mapující v pravidelných 4letých intervalech výskyt užívání návykových látek a dalších forem rizikového chování mezi 16letými studenty, byla realizována v r. 2019. Do studie se zapojilo celkem 255 škol (339 tříd); sesbíráno bylo celkem 6 602 dotazníků. Výběrový soubor studie ESPAD v r. 2019 tvořilo 2 778 respondentů narozených v r. 2003 (1 424 chlapců a 1 354 dívek).

V odpovědi na úvodní otázku, která odráží to, co studenti sami vnímají jako hazardní hru, uvedlo celkem 10,5 % dotázaných studentů (16,5 % chlapců a 4,4 % dívek), že hrálo v posledních 12 měsících. Studenti nejčastěji strávili hraním HH méně než půl hodiny denně, celkem 1,2 % studentů strávilo někdy v posledním roce hraním HH více než 2 hodiny při jedné příležitosti (tzv. v kuse).

Nejčastěji uváděnou HH v prostředí land-based byly loterie a stírací losy (10,0 %), následované hraním karetních her a kostek (6,2 %). V on-line prostředí byly loterie a karty nebo kostky uváděny stejně často (6,7 %, resp. 6,6 %). Hraní všech typů HH, a to jak land-based, tak on-line, uváděli

častěji chlapci, výjimkou byly loterie a stírací losy v land-based prostředí, které uváděly častěji dívky – tabulka 3-5.

tabulka 3-5: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů ve věku 15–16 let (ročník narození 2003) v posledních 12 měsících – studie ESPAD 2019, v %

Typ hry	Pohlaví			Typ školy			
	Chlapci (n=1424)	Dívky (n=1354)	Celkem (n=2778)	ZŠ (n=1241)	GYM (n=500)	SŠ s mat. (n=690)	SŠ bez mat. (n=346)
Prevalence hraní HH v posledních 12 měsících (úvodní otázka)	**16,5**	**4,4**	**10,5**	**10,9**	**9,3**	**8,8**	**14,4**
Land-based							
Hry typu automaty	1,2	0,4	0,8	0,8	0,4	0,4	1,8
Karty, kostky	7,6	4,8	6,2	6,7	4,1	5,7	9,1
Kursové sázky	4,3	1,2	2,8	2,1	2,5	2,7	5,2
Loterie, stírací losy	9,4	10,6	10,0	11,0	8,4	9,6	10,0
HH land-based celkem	15,8	13,4	14,6	15,0	11,3	14,6	17,7
HH land-based (bez loterií)	10,5	5,7	8,1	8,1	5,3	8,1	12,5
On-line							
Hry typu automaty	1,8	0,4	1,1	1,4	0,8	0,4	1,8
Karty, kostky	8,8	4,3	6,6	7,0	4,5	5,8	9,9
Kursové sázky	7,3	1,2	4,3	4,7	3,7	3,9	5,4
Loterie, stírací losy	7,8	5,6	6,7	7,9	2,9	5,7	10,2
HH on-line celkem	17,1	8,8	13,0	13,7	8,6	11,9	19,0
HH on-line (bez loterií)	14,0	5,3	9,7	9,9	7,4	9,1	13,9
HH celkem	**24,4**	**17,0**	**20,8**	**20,5**	**16,5**	**21,3**	**26,9**
HH bez loterií	**18,4**	**8,4**	**13,5**	**12,8**	**10,9**	**13,9**	**19,6**

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

Pokud vycházíme z odpovědí na otázky týkající se jednotlivých typů her, uvedlo zkušenost s hraním HH o peníze v posledních 12 měsících v kamenných provozovnách celkem 14,6 % studentů, po vyloučení loterií 8,1 % dotázaných. Na internetu pak hrálo HH o peníze celkem 13,0 % studentů, po vyloučení loterií 9,9 % dotázaných. Celkem tedy některou z uvedených her v land-based a/nebo on-line prostředí hrálo 20,8 % 16tiletých studentů, po vyloučení loterií 13,5 % dotázaných.

Takto získaná prevalence hraní HH je dvakrát vyšší než odpovědi respondentů na jednoduchou úvodní otázku, zda a s jakou frekvencí hráli hry o peníze v posledních 12 měsících (10,5 %). Ukázalo se, že většina studentů, kteří hráli karty/kostky nebo loterie na internetu, tyto hry nepovažuje za hazard, protože na úvodní otázku současně odpověděli, že v posledních 12 měsících o peníze nehráli.

Ve srovnání s předchozími vlnami studie ESPAD se ukázalo, že prevalence hraní HH v populaci 16letých zůstává přibližně na stejné úrovni (prevalence hraní v posledních 12 měsících mírně vzrostla z 9,2 % v r. 2015 na 10,5 % v r. 2019). Oproti předchozím letům klesl podíl těch, kteří uvedli pravidelné hraní HH, a došlo také k poklesu podílu studentů, kteří uvedli hraní 2 a více hodin při jedné příležitosti (tzv. v kuse) – graf 3-16.

graf 3-16: Srovnání frekvence hraní HH v populaci studentů ve věku 15–16 let mezi l. 2015, 2016 a 2019 – studie ESPAD, v %

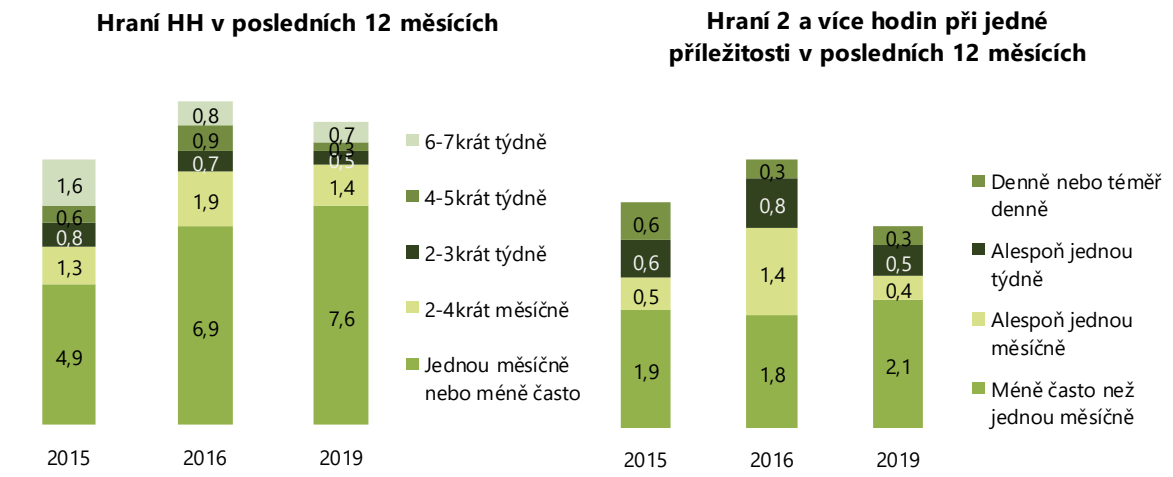

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

Podrobnější výsledky studie ESPAD 2019 byly uvedeny ve VZ 2019 a v bulletinu Zaostřeno 5/2020 (Chomynová a kol., 2020). Výsledky týkající se problémového hraní jsou uvedeny v kapitole Problémové hráčství, str. 81.

3.3.2 Průzkum mezi žáky základních a středních škol v Praze

Pražské centrum primární prevence (PCPP) Centra sociálních služeb Praha (CSSP) realizuje každoročně již od r. 2016 průzkum zaměřený na rizikové chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze.

Sběr dat probíhal v prosinci 2020 i přes omezení prezenční výuky ve školách a přechod na distanční způsob výuky v souvislosti s epidemií COVID-19 – se žádostí o účast v průzkumu byly stejně jako v předchozích letech osloveny všechny ZŠ a SŠ v Praze, šetření probíhalo prostřednictvím on-line dotazníku (CAWI). Zatímco v předchozích letech probíhal sběr dat na participujících školách v rámci školního vyučování, v r. 2020 mohli žáci a studenti dotazník vyplňovat i mimo dobu školní výuky.

V rámci šetření v r. 2020 bylo dotázáno 8 724 respondentů ve věku 11–21 let, z toho 49,5 % tvořili chlapci a 50,5 % dívky. Celkem 44,6 % dotázaných navštěvovalo 6. až 9. ročník ZŠ, 17,7 % víceletá gymnázia, 37,7 % studovalo na SŠ (Centrum sociálních služeb Praha, 2021). Pro podrobnější analýzu byla data vážena podle pohlaví a věku žáků.

V rámci průzkumu je dlouhodobě sledováno užívání návykových látek (kouření cigaret, konzumace alkoholu, užívání konopných látek a jiných nelegálních drog), zkušenosti se šikanou a kyberšikanou, domácím násilím, záškoláctví, vandalismus, rizikové chování na internetu a rizikové sexuální chování. Do dotazníku v r. 2020 byly nově zařazeny dotazy na trávení času během karantény a distanční výuky.

Z oblasti hazardního hraní je dlouhodobě v jedné kategorii sledováno hraní na výherních automatech a kursové sázení (včetně sázení na internetu). Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 10,0 % dotázaných (15,0 % chlapců a 4,6 % dívek), opakovaně, tj. několikrát za rok, hrálo 3,6 % (6,3 % chlapců a 0,7 % dívek). Pravidelně, tj. skoro každý týden, téměř denně nebo denně, hrálo 1,2 % studentů, v tom 0,5 % uvedlo denní hraní automatů nebo sázení. Míra prevalence hraní HH roste s navštěvovaným ročníkem školy, k největšímu nárůstu hraní HH dochází ve 2. ročníku SŠ a následně ve 4. ročníku (kdy již řada studentů dosáhne 18 let a hraní HH je tedy pro ně již legální aktivitou). Nárůst pravidelného hraní je patrný mezi studenty 3. ročníku SŠ – graf 3-17.

graf 3-17: Prevalence hraní HH v posledních 12 měsících (výherní automaty a kursové sázení) mezi žáky a studenty pražských ZŠ a SŠ v r. 2020 podle pohlaví a ročníku studia, v %

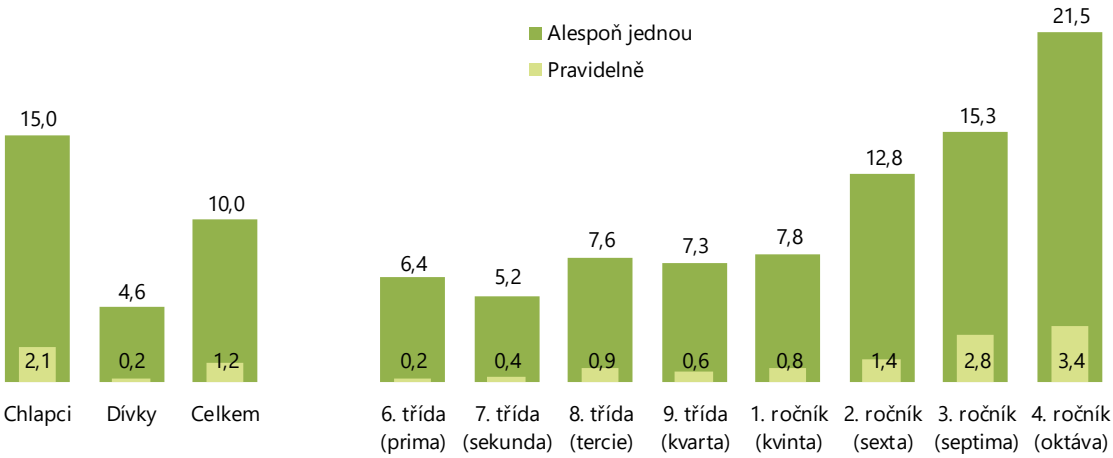

Zdroj: Petrenko a Líbal (2021), Centrum sociálních služeb Praha (2021)

Ve srovnání s předchozími vlnami výzkumu se ukazuje postupný pokles míry prevalence HH mezi žáky a studenty pražských škol (z 14,3 % v r. 2016 na 10,0 % v r. 2020), přičemž míra pravidelného hraní zůstává dlouhodobě na stejné úrovni (1,2–1,4 %) – graf 3-18.

graf 3-18: Trendy v prevalenci hraní HH v posledních 12 měsících mezi žáky a studenty pražských ZŠ a SŠ v l. 2016–2020, v %

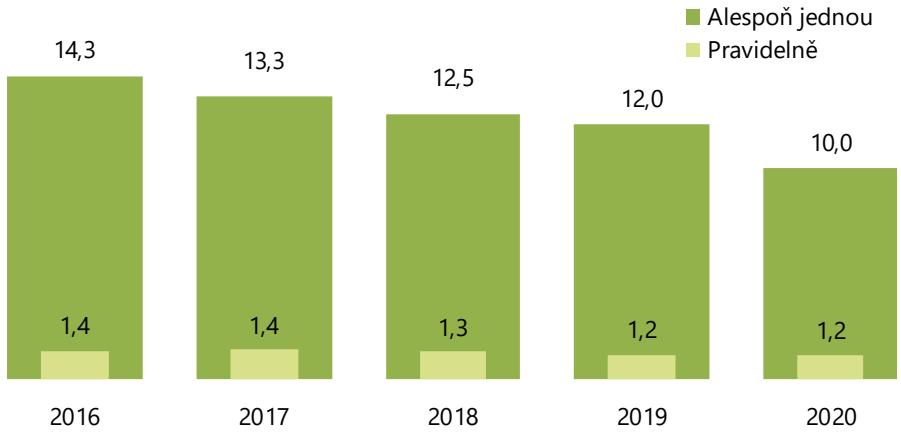

Zdroj: Petrenko a Líbal (2021), Centrum sociálních služeb Praha (2021)

V rámci průzkumu bylo dále zjišťováno, zda studenti utratili na internetu více peněz, než si mohli dovolit – jako příklad byly uvedeny nákupy ve hře, nákupy hudby nebo různých aplikací pro mobilní telefony, nemusí jít tedy nutně o peníze prosázené v hazardních hrách. Výsledky ukázaly, že alespoň jednou se to stalo v posledních 12 měsících 19,4 % studentů (26,7 % chlapců a 11,8 % dívek), opakovaně mělo s utrácením peněz nad rámec svých možností problém 8,8 % studentů. Výskyt problémů s nadměrným utrácením peněz roste s ročníkem studia (15,1 % žáků 6. tříd ZŠ a 24,2 % studentů 4. ročníků SŠ). Trendy v posledních letech ukazují postupný nárůst výskytu problémů s utrácením peněz nad rámec svých možností – zatímco v r. 2016 utrácelo více peněz na internetu 13,7 % studentů (v tom 5,5 % v posledních 12 měsících opakovaně), v r. 2020 pak 19,4 % studentů (v tom 8,8 % opakovaně) – graf 3-19.

graf 3-19: Podíl žáků a studentů, kteří v posledních 12 měsících utratili na internetu více peněz, než si mohli dovolit, v l. 2016–2020, v %

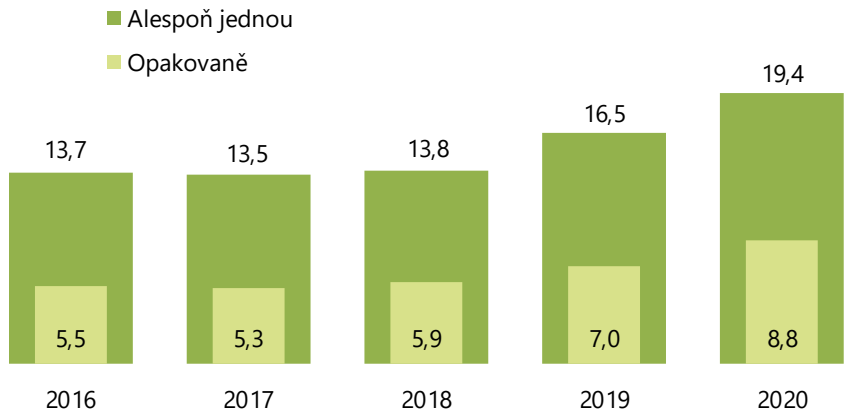

Zdroj: Petrenko a Líbal (2021), Centrum sociálních služeb Praha (2021)

3.4 Hazardní hraní ve specifických skupinách populace

Ve VZ 2017 jsou uvedeny podrobné výsledky studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit zaměřené na návykové látky a hazardní hraní. Míra hazardního hraní mezi Romy byla 2,2krát vyšší ve srovnání s obecnou populací, u TH a ŽH až 6,7krát, resp. 11,3krát vyšší. V posledních 12 měsících hrálo nějakou HH 64,8 % Romů (71,1 % mužů a 57,3 % žen).

3.4.1 Dotazníková studie mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody

Hazardní hraní ve vězeňské populaci je pravidelně zjišťováno v *Dotazníkové studii užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody*. Studii realizuje ve dvouletých intervalech od r. 2010 NMS ve spolupráci s Generálním ředitelstvím VSČR a agenturou ppm factum research. Na podzim r. 2020 proběhla 6. vlna studie (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2021).

Výběrový soubor tvořilo 2 100 osob náhodně vybraných z celkového počtu 17 995 osob ve výkonu trestu odnětí svobody k datu výběru (listopad 2020). Výzkumný soubor tvořilo 1 523 respondentů (73% respondence). Dotazník byl vzhledem k aktuálním protiepidemickým opatřením v souvislosti s epidemií COVID-19 administrován on-line. Ke sběru dat byly využity počítače sloužící pro kontakt vězňů s blízkými osobami a právními zástupci. Šlo pravděpodobně o vůbec první on-line studii provedenou na populaci vězněných osob na světě.

Zkušenost s hraním hazardních her (HH) byla zjišťována pro období před aktuálním uvězněním, a to celoživotně, v posledních 12 měsících a posledních 30 dnech. Zkušenost s hraním HH před nástupem do vězení mělo 57 % respondentů. V posledních 12 měsících před nástupem hrálo HH 40 % dotázaných a v posledních 30 dnech 22 % dotázaných vězňů – tabulka 3-6.

tabulka 3-6: Zkušenosti s hraním hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody celoživotně, v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech v r. 2020, v %

Typ hazardní hry	Celoživotně	V posledních 12 měsících	V posledních 30 dnech
Jakákoliv hazardní hra	56,5	40,4	21,6
TH typu automaty (VHP, VLT) land-based	46,2	33,1	16,9
TH typu automaty (VHP, VLT) on-line	17,0	12,5	6,6
Živé hry land-based	15,0	9,5	4,4
Živé hry on-line	7,0	4,3	2,4
Kursové sázky land-based	14,4	10,0	5,1
Kursové sázky on-line	9,5	6,8	3,8
Loterie on-line	5,2	3,5	1,3

Zdroj: Mravčík a kol. (2019), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2021)

Srovnání výsledků jednotlivých vln studie ukazuje nárůst aktuálních zkušeností s hraním HH před nástupem do vězení (prevalence v posledních 12 měsících) – tabulka 3-7.

tabulka 3-7: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů v posledních 12 měsících před nástupem výkonu trestu odnětí svobod v l. 2012–2020, v %

Typ hazardní hry	2012 (N=1641)	2014 (N=1751)	2016 (N=1815)	2018 (N=1695)	2020 (N=1523)
Jakákoliv hazardní hra*	30,2	31,0	33,9	32,2	40,4
TH typu automaty (VHP, VLT)	25,8	27,1	29,0	27,3	33,1
TH typu automaty (VHP, VLT) on-line	–	–	–	3,3	12,5
Živé hry land-based	7,6	9,5	13,1	13,3	9,5
Živé hry on-line	–	–	–	2,1	4,3
Kursové sázky land-based	10,8	13,1	14,5	11,7	10,0
Kursové sázky on-line	10,2	10,4	11,4	10,1	6,8
Loterie on-line	–	–	–	7,0	3,5

Pozn.: * tj. technické hry typu automaty, živé hry land-based, kursové sázky land-based , kursové sázky on-line, nebo loterie on-line

Zdroj: Mravčík a kol. (2019), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2021)

3.4.2 Dotazníková studie mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit

Agentura pro sociální začleňování (ASZ) ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj provedla v r. 2020 dotazníkové šetření zaměřené na životní podmínky obyvatel sociálně vyloučených lokalit (SVL), v jehož rámci se ptala i na zkušenost s hraním hazardních her a užitím návykových látek. Dotazováno bylo 1 119 respondentů vybraných kvótním výběrem na základě věku, pohlaví a velikosti obce.

Respondenti byli dotazováni na zkušenost s hraním herních automatů (TH land-based) a hazardních her na internetu (HH on-line). Někdy v životě hrálo TH land-based 25 % z nich, v posledních 12 měsících 15 %, v posledních 30 dnech 8 % a v posledních 7 dnech 3 % respondentů. S hraním HH on-line mělo zkušenost 26 % respondentů, v posledních 12 měsících je hrálo 21 %, v posledních 30 dnech 15 % a v posledních 7 dnech 7 % respondentů – tabulka 3-8. Polovina respondentů, kteří měli zkušenost s hraním TH land-based, měla zkušenost i s hraním HH on-line a polovina respondentů, kteří měli zkušenost s hraním on-line HH, měla zkušenost i s hraním TH land-based.

Z těch, kteří hráli v posledních 30 dnech TH land-based, jich v posledních 30 dnech 96 % užilo tabák, 100 % alkohol, 54 % marihuanu, 16 % pervitin a 9 % opioidy. Z těch, kteří hráli v posledních 30 dnech on-line HH, užilo v posledních 30 dnech tabák 96 %, alkohol 91 %, marihuanu 26 %, pervitin 7 % a opioidy 4 %. V celém souboru užilo v posledních 30 dnech tabák 68 %, alkohol 69 %, marihuanu 12 %, pervitin 2 % a opioidy 1 %. Zkušenost s nelegálními drogami (v posledních 30 dnech) je tedy u těch, kteří hráli v posledních 30 dnech hazardní hry, výrazně vyšší, a to zejména u hráčů TH land-based.

tabulka 3-8: Míra hraní HH mezi respondenty studie v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) v ČR v r. 2020, v %

Typ HH	Celoživotní prevalence	V posledních 12 měsících	V posledních 30 dnech	V posledních 7 dnech
TH land-based	25	15	8	3
HH on-line	26	21	15	7

Zdroj: ASZ (2021), zpracováno NMS

4

Kapitola 4:
Problémové hráčství

4.1 Úvod

Problémové hraní (problémové hráčství) je charakterizováno ztrátou kontroly nad hráčským chováním, která se projevuje především vysokou intenzitou hraní (časem stráveným hrou), epizodickým charakterem hraní a vysokými finančními částkami vloženými do hraní s následnými negativními dopady pro hráče a jeho okolí. Diagnostikovaná porucha kontroly hráčského chování se označuje jako patologické hráčství (dg. F63.0) v MKN-10 (WHO a ÚZIS ČR, 2008) nebo hráčská porucha v DSM-5 (American Psychiatric Association, 2013).

Různé typy her představují různé riziko rozvoje problémového hráčství. Rizikovost her je dána mírou vzrušení, kterou v hráčích vzbuzují, mírou interakce s ostatními hráči nebo mírou potřebné dovednosti. Uplatňují se tzv. strukturní a situační charakteristiky jako výše a proměnlivost sázek, struktura a pravděpodobnost výher, výše jackpotu, rychlost hry, přítomnost tzv. těsných proher, zvukové a barevné efekty apod. Rizikovost her zvyšuje jejich vysoká dostupnost nebo hraní pod vlivem návykových látek (např. Parke a Griffiths, 2007; Abbott a kol., 2013; Mravčík a kol., 2020a).

Odhady výskytu problémového hráčství v ČR z celopopulačních studií jsou prováděny od r. 2012. Za r. 2020 jsou nově k dispozici odhady problémového hráčství z *Národního výzkumu užívání návykových látek*, každoroční omnibusové studie *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) a z průzkumu *Lékaři ČR*.

Co se týče školní populace, od r. 2015 mapuje výskyt hazardního hraní mezi 16letými, včetně problémového hráčství, studie ESPAD (*Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách*). Poslední výsledky jsou podrobně uvedeny ve VZ 2019. Nové výsledky o výskytu problémového hráčství mezi dětmi a mládeží za r. 2020 nejsou k dispozici.

Dále jsou k dispozici výsledky další vlny studie z r. 2020 na reprezentativním vzorku osob ve výkonu trestu odnětí svobody, která je realizována ve dvouletých intervalech a od r. 2012 obsahuje rovněž otázky na hazardní hraní včetně problémového hráčství.

4.2 Prevalence a vzorce problémového hraní v dospělé populaci

4.2.1 Národní výzkum užívání návykových látek

V r. 2020 realizovalo NMS ve spolupráci s agenturou MindBridge Consulting celopopulační studii na reprezentativním vzorku populace ve věku 15+ let s názvem *Národní výzkum užívání návykových látek 2020 (Národní výzkum 2020)*, která metodologicky navazuje na studii obdobného rozsahu realizovanou v r. 2012 a 2016.

V r. 2020 měla studie dvě samostatné části – na přelomu května a června proběhlo on-line (CAWI) dotazování na reprezentativním vzorku internetové populace (N = 3 000), v období září až listopad probíhalo osobní dotazování (F2F) v náhodně vybraných domácnostech (N = 3 543) (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021b; Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting, 2021a) – podrobněji viz kapitolu Národní výzkum užívání návykových látek, str. 55.

Stejně jako v předchozích vlnách studie v l. 2012 a 2016 obsahovalo šetření modul s otázkami zaměřenými na hraní HH včetně 2 krátkých screeningových škál zaměřených na výskyt příznaků

problémového hráčství – 2položkovou škálu Lie/bet (Johnson a kol., 1997)[90] a 9položkovou škálu PGSI (Problem Gambling Severity Index) (Holtgraves, 2009; Currie a kol., 2010; Currie a kol., 2013).[91]

Vzhledem k odlišné metodologii výběru respondentů jsou výsledky jednotlivých částí výzkumu prezentovány odděleně.

4.2.1.1 Národní výzkum 2020 – dotazování v domácnostech

Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se v r. 2020 nacházelo celkem 2,4 % populace ve věku 15 a více let (4,7 % mužů a 0,3 % žen), z nich 1,3 % (2,6 %, resp. 0,0 %) spadalo do kategorie vysokého rizika.

Mezi hráči HH v posledních 12 měsících bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 11,5 % hráčů (17,6 % mužů a 1,7 % žen), z toho 6,0 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 30,6 % hráčů (31,4 % mužů a 21,7 % žen), z toho 16,0 % v kategorii vysokého rizika. Nejvyšší podíl hráčů v riziku celkem i podíl hráčů ve vysokém riziku byl ve věkové skupině 15–24 let – tabulka 4-1.

tabulka 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	65+ let
V obecné populaci (N=3542)										
V riziku (1+ bodů)	4,7	0,3	2,4	1,9–2,9	4,7	3,6	3,3	2,0	2,0	0,4
z toho vysoké riziko (2 body)	2,6	0,0	1,3	0,9–1,6	2,1	2,2	1,9	1,2	0,6	0,2
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=751)										
V riziku (1+ bodů)	17,6	1,7	11,5	9,1–13,7	35,3	13,5	16,4	8,3	8,2	2,0
z toho vysoké riziko (2 body)	9,8	0,0	6,0	4,3–7,7	15,7	8,1	9,7	4,8	2,5	1,3
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=281)										
V riziku (1+ bodů)	31,4	21,7	30,6	25,1–35,9	56,3	23,5	44,0	23,5	22,7	15,8
z toho vysoké riziko (2 body)	17,4	0,0	16,0	11,8–20,4	25,0	14,1	26,0	13,7	6,8	10,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Zastoupení hráčů v riziku bylo vyšší u on-line hráčů (37,1 %) než u hráčů land-based (30,9 %). Nejvyšší zastoupení hráčů v riziku bylo mezi hráči TH land-based (39,6 %). Odhady podílu hráčů v riziku problémového hraní podle jednotlivých kategorií her ukazuje graf 4-1.

[90] Škála Lie/bet sestává ze dvou otázek: (1) Musel/a jste někdy lhát lidem, kteří jsou pro vás důležití, o tom, jak moc hrajete?, (2) Cítil/a jste někdy potřebu hrát za více a více peněz?. Možné odpovědi na obě otázky jsou „ano" (1 bod) a „ne" (0 bodů), výsledné skóre vzniklé součtem bodů tak může nabývat hodnoty 0–2, přičemž alespoň 1 pozitivní odpověď indikuje riziko problémového hráčství – 1 bod odpovídá kategorii mírného rizika, 2 body naznačují vysoké riziko problémů v souvislosti s hazardním hraním.

[91] Škála PGSI se skládá z 9 otázek: (1) Vsadil/a jste někdy více peněz, než jste si mohl/a dovolit prohrát? (2) Potřeboval/a jste hrát se stále větším obnosem peněz, abyste dosáhl/a požadovaného vzrušení? (3) Vrátil/a jste se hned druhý den, abyste vyhrál/a zpět prohrané peníze? (4) Měl/a jste pocit, že by vám hraní mohlo způsobovat problémy? (5) Způsobilo vám hraní nějaké zdravotní problémy, včetně stresu nebo úzkosti? (6) Kritizovali někdy jiní lidé vaše hraní, nebo vám říkali, že máte s hraním problém, ať už to byla podle vás pravda nebo ne? (7) Způsobilo vám nebo vaší rodině hraní nějaké finanční problémy? (8) Cítil/a jste někdy vinu nad tím, že hrajete, nebo nad tím, jaké má vaše hraní následky? (9) Půjčil/a jste si peníze na hru nebo jste prodal/a nějaký majetek, abyste získal/a peníze na hru? Respondenti odpovídali na škále 0 = nikdy až 3 = téměř vždy. Výsledné PGSI skóre, které je součtem uvedených odpovědí, nabývá hodnot 0–27, kdy 0 bodů značí žádný problém v souvislosti s hraním sázkových her, 1–2 body odpovídají nízkému riziku v souvislosti s hraním sázkových her, 3–7 bodů střednímu riziku s výskytem určitých negativních dopadů hraní a 8 a více bodů značí vysoké riziko v souvislosti s hraním, tedy riziko hráčské poruchy s negativními dopady a ztrátu kontroly (Maitland a Adams, 2007).

K nejrizikovějším hrám podle podílu hráčů v riziku patřily TH typu automaty a živé hry (obě kategorie her land-based a on-line dohromady), podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika byl nejvyšší u hráčů živých her. Podrobné informace uvádí datová příloha, tabulka 0-29.

graf 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

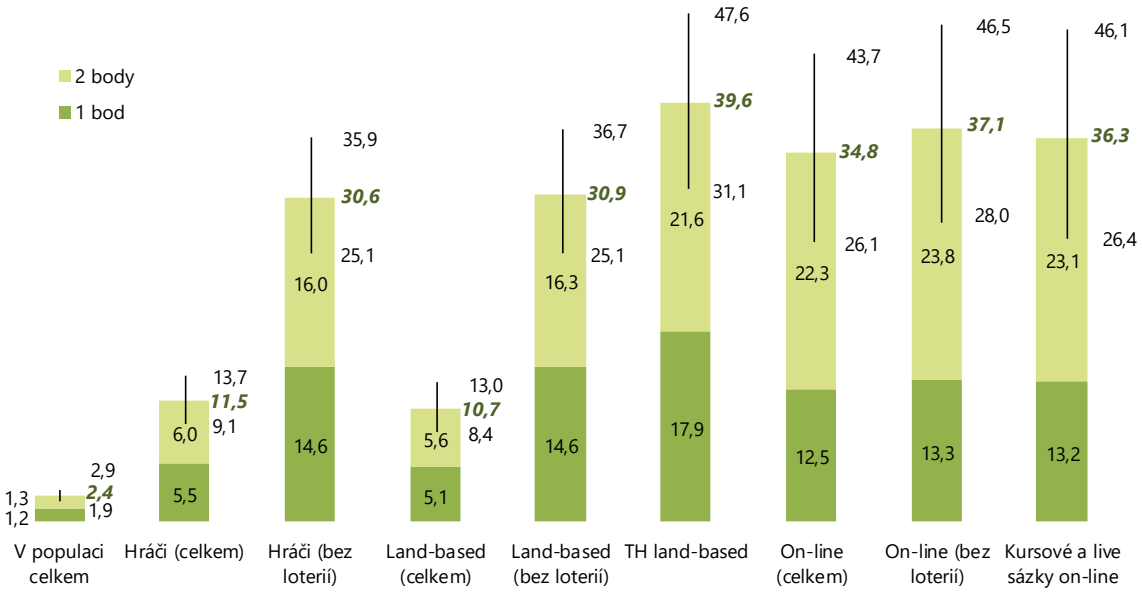

Pozn.: kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Výsledky screeningové škály PGSI použité v této studii naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se nacházelo celkem 4,5 % populace ve věku 15+ (8,5 % mužů a 0,6 % žen), z nich 1,5 % respondentů spadalo do kategorie nízkého rizika, 1,7 % do kategorie středního rizika a 1,3 % spadalo do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH – tabulka 4-1.

Po zúžení odhadu problémového hraní pouze na ty, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, bylo podle škály PGSI v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 21,0 % hráčů (31,9 % mužů a 3,8 % žen), z toho 7,0 % bylo v kategorii nízkého, 7,8 % v kategorii středního a 6,1 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících HH mimo loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 56,2 % hráčů (57,0 % mužů a 47,8 % žen). Nejvyšší zastoupení hráčů v riziku bylo ve věkové skupině 15–24 let, podíl osob ve vysokém riziku byl vyšší ve věkové kategorii 25–34 let.

tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Škála PGSI	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	65+ let
V obecné populaci (N=3542)										
V riziku (1+ bodů)	8,5	0,6	4,5	3,8–5,1	6,6	9,7	4,3	5,0	2,8	1,0
z toho vysoké riziko (8+ bodů)	2,6	0,1	1,3	0,9–1,7	1,3	3,1	1,6	1,3	0,8	0,2
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=751)										
V riziku (1+ bodů)	31,9	3,8	21,0	18,1–23,9	49,0	35,8	21,5	20,5	11,5	5,3
z toho vysoké riziko (8+ bodů)	9,8	0,3	6,1	4,4–7,8	9,8	11,5	8,1	5,5	3,3	1,3
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=281)										
V riziku (1+ bodů)	57,0	47,8	56,2	50,2–61,9	78,1	62,4	58,0	58,8	31,8	40,0
z toho vysoké riziko (8+ bodů)	17,4	4,3	16,4	12,0–20,7	15,6	20,0	22,0	15,7	9,1	10,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

Stejně jako v případě škály Lie/bet i škála PGSI ukázala, že zastoupení hráčů v riziko bylo vyšší u on-line hráčů (65,7 %) než u hráčů land-based (56,1 %). Nejvyšší zastoupení hráčů v riziku bylo mezi hráči TH land-based (71,6 %). Odhady podílu hráčů v riziku problémového hraní podle jednotlivých kategorií her ukazuje graf 4-2.

graf 4-2: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

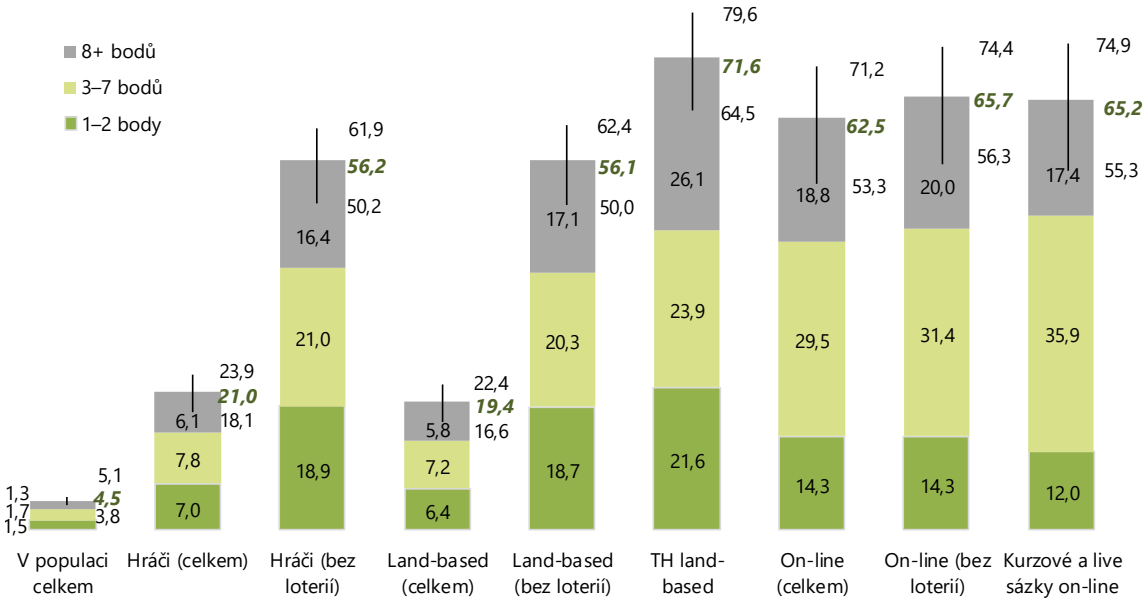

Pozn.: kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (8 a více bodů na škále PGSI), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

K nejrizikovějším hrám podle podílu problémového hraní v PGSI patřily TH typu automaty a živé hry (obě kategorie her land-based a on-line dohromady), podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika byl nejvyšší u hráčů TH a živých her. Podrobné informace uvádí datová příloha, tabulka 0-30.

Při extrapolaci na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídá počet osob v riziku rozvoje problémového hráčství podle škály Lie/bet přibližně 218 tis. (170–260 tis.) osob, z nich přibližně 114 tis. (81–144 tis.) osob spadá do kategorie vysokého rizika (2 body). Jde odhadem

o 205 tis. mužů a 13 tis. žen, z toho 114 tis. spadá do kategorie vysokého rizika (do kategorie vysokého rizika nespadala podle škály Lie/bet žádná žena) – tabulka 4-8. Podle škály PGSI spadalo do kategorie rizika v souvislosti s hraním HH celkem 400 tis. osob starších 15 let (341–457 tis.), z nich přibližně 116 tis. (81–153 tis.) spadalo do kategorie vysokého rizika. Z odhadovaného počtu osob v riziku bylo 372 tis. mužů a 28 tis. žen, do kategorie vysokého rizika spadalo 114 tis. mužů a 2,5 tis. žen.

tabulka 4-3: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Národního výzkumu (F2F dotazování) 2020 na počet obyvatel ČR

Odhad počet osob v riziku	Muži	Ženy	Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
Škála Lie/bet					
V riziku celkem (1 a více bodů)	204 900	12 700	217 600	170 400	260 000
› z toho vysoké riziko (2 body)	113 900	0	113 900	80 700	143 500
Škála PGSI					
V riziku celkem (1 a více bodů)	371 700	27 900	399 600	340 800	457 400
› z toho vysoké riziko (8 a více bodů)	113 800	2 500	116 300	80 700	152 500

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

4.2.1.2 Národní výzkum 2020 – on-line dotazování (CAWI)

Také v jarní vlně *Národního výzkumu 2020* v internetové populaci byl výskyt rizikového hraní HH sledován prostřednictvím nástrojů Lie/bet a PGSI. Výsledky screeningové škály Lie/bet ukázaly, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se v r. 2020 nacházelo celkem 2,8 % internetové populace ve věku 15 a více let (5,3 % mužů a 0,5 % žen), z nich 0,9 % (1,7 %, resp. 0,2 %) spadalo do kategorie vysokého rizika, což odpovídá zjištěním z F2F dotazování podzimního výzkumu.

Mezi hráči HH v posledních 12 měsících bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 5,2 % hráčů (8,8 % mužů a 0,9 % žen), z toho 1,7 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 12,6 % hráčů (15,7 % mužů a 4,0 % žen), z toho 4,2 % v kategorii vysokého rizika. Ve srovnání s F2F částí Národního výzkumu 2020 je výskyt problémového hraní v internetové populaci na stejné úrovni (2,6 %, resp. 2,8 %), odhady problémového hraní mezi osobami, které hrály HH v posledních 12 měsících, jsou na poloviční úrovni. Ukazuje se tak, že prevalence hraní HH v internetové populaci je sice výrazně vyšší oproti populaci dotázané v domácnostech, ale výskyt problémových forem hraní je srovnatelný.

Nejvyšší podíl hráčů v riziku celkem byl ve věkové skupině 25–34 let, podíl hráčů ve vysokém riziku by nejvyšší ve věkové kategorii 15–24 let – tabulka 4-4.

tabulka 4-4: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	65+ let
V obecné populaci (N=3000)										
V riziku (1+ bodů)	5,3	0,5	2,8	2,2–3,4	4,4	5,9	4,1	2,2	0,9	0,7
z toho vysoké riziko (2 body)	1,7	0,2	0,9	0,6–1,3	1,6	2,6	0,9	0,4	0,7	0,1
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=1645)										
V riziku (1+ bodů)	8,8	0,9	5,2	4,1–6,2	11,5	9,4	6,6	3,7	1,7	1,5
z toho vysoké riziko (2 body)	2,8	0,4	1,7	1,1–2,3	4,1	4,2	1,4	0,7	1,2	0,3
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=672)										
V riziku (1+ bodů)	15,7	4,0	12,6	10,1–15,2	20,3	16,3	15,0	9,4	6,0	5,1
z toho vysoké riziko (2 body)	5,0	1,7	4,2	2,6–5,6	7,2	7,2	3,3	1,7	4,5	1,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

Na rozdíl od výzkumu v domácnostech bylo zastoupení hráčů v riziku v internetové populaci vyšší u hráčů land-based HH (16,1 %) než u on-line hráčů (14,8 %). Nejvyšší zastoupení problémového hraní bylo mezi hráči TH land-based (33,9 %). Odhady podílu hráčů v riziku problémového hráčství podle jednotlivých kategorií her ukazuje graf 4-3.

K nejrizikovějším hrám v internetové populaci patřily podle podílu problémového hraní stejně jako u výzkumu v domácnostech TH typu automaty a živé hry (obě kategorie her land-based a on-line dohromady), podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika byl nejvyšší u hráčů živých her. Podrobné informace uvádí datová příloha, tabulka 0-31.

graf 4-3: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

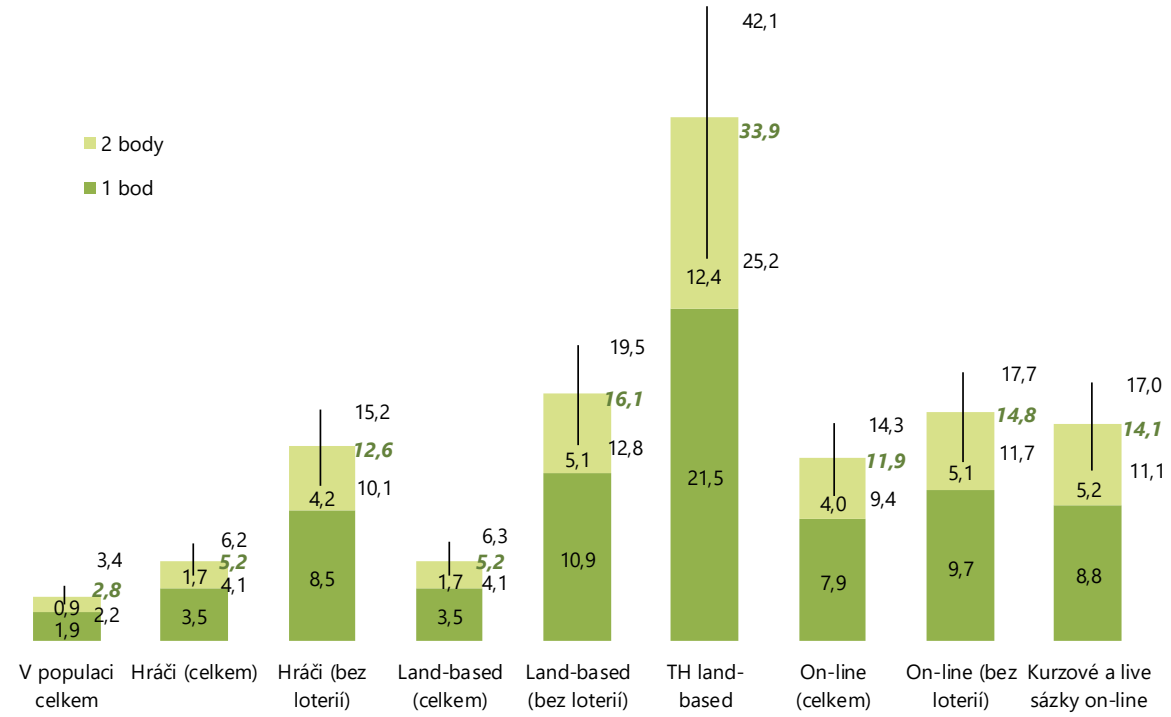

Pozn.: kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

Výsledky screeningové škály PGSI použité v této studii naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se nacházelo celkem 9,2 % populace ve věku 15+ (14,6 % mužů a 3,9 % žen), z nich 4,0 % respondentů spadalo do kategorie nízkého rizika, 2,7 % do kategorie středního rizika a 2,5 % spadalo do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH – tabulka 4-5.

Po zúžení odhadu problémového hraní pouze na ty, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, bylo podle škály PGSI v riziku odhadem 16,7 % hráčů (24,2 % mužů a 7,9 % žen), z toho 7,2 % bylo v kategorii nízkého, 4,9 % v kategorii středního a 4,6 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících HH mimo loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 41,0 % hráčů (43,3 % mužů a 34,5 % žen). Nejvyšší zastoupení hráčů v riziku bylo ve věkové skupině 15–24 let, podíl osob ve vysokém riziku byl vyšší ve věkové kategorii 25–34 let.

tabulka 4-5: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

Škála PGSI	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	65+ let
V obecné populaci (N=3000)										
V riziku (1+ bodů)	14,6	3,9	9,2	8,2–10,2	12,5	17,2	10,8	10,0	4,6	3,5
z toho vysoké riziko (8+ bodů)	4,2	0,9	2,5	2,0–3,1	3,1	5,7	4,3	2,0	0,9	0,3
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=1645)										
V riziku (1+ bodů)	24,2	7,9	16,7	15,0–18,6	32,5	27,6	17,4	16,9	8,2	7,3
z toho vysoké riziko (8+ bodů)	6,9	1,9	4,6	3,6–5,6	8,1	9,1	6,9	3,3	1,6	0,6
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=672)										
V riziku (1+ bodů)	43,3	34,5	41,0	37,3–44,8	57,1	47,9	40,1	43,6	29,4	25,0
z toho vysoké riziko (8+ bodů)	12,3	8,0	11,2	8,8–13,6	14,3	15,8	15,8	8,5	5,9	2,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

Stejně jako v případě škály Lie/bet i škála PGSI v internetové populaci ukázala, že zastoupení hráčů v riziku bylo vyšší u hráčů land-based (47,1 %) než u on-line hráčů (43,2 %). Nejvyšší zastoupení problémového hraní bylo mezi hráči TH land-based (69,7 %). Odhady podílu hráčů v riziku problémového hraní podle jednotlivých kategorií her ukazuje graf 4-4.

graf 4-4: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

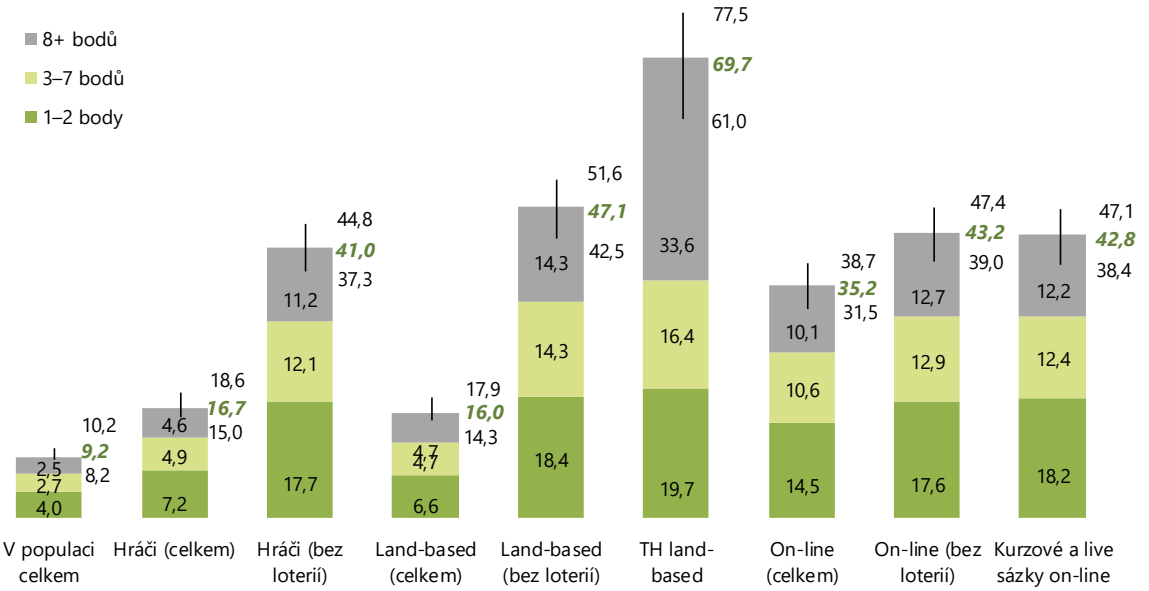

Pozn.: kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (8 a více bodů na škále PGSI), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

K nejrizikovějším hrám podle podílu problémových hráčů patřily TH typu automaty a živé hry (obě kategorie her land-based a on-line dohromady), u hráčů těchto her byl současně nejvyšší podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika. Podrobné informace uvádí datová příloha, tabulka 0-32.

Obdobně jako ve F2F části studie poskytuje škála PGSI i v internetové populaci vyšší odhady výskytu problémového hraní v populaci než škála Lie/bet, a to přibližně 3krát vyšší (9,2 % oproti 2,8 %), a to v tomto případě i u odhadů vysokého rizika v souvislosti s hraním HH.

Při extrapolaci na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídá počet osob v riziku rozvoje problémového hráčství podle škály Lie/bet přibližně 254 tis. (197–305 tis.) osob, z nich přibližně 84 tis. (54–117 tis.) osob spadá do kategorie vysokého rizika (2 body). Jde odhadem o 233 tis. mužů a 21 tis. žen – tabulka 4-8. Podle škály PGSI spadalo do kategorie rizika v souvislosti s hraním HH celkem 820 tis. osob starších 15 let (735–915 tis.), z nich přibližně 224 tis. (179–278 tis.) spadalo do kategorie vysokého rizika. Odhady získané na základě škály Lie/bet ve výzkumu v internetové populaci jsou tedy srovnatelné s F2F výzkumem, odhady získané na základě škály PGSI jsou z internetové populace 2krát vyšší než z F2F výzkumu. Ke srovnání studií a porovnání výsledků v čase viz kapitolu Srovnání celopopulačních studií provedených v l. 2012–2020, str. 90.

tabulka 4-6: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Národního výzkumu (CAWI) 2020 na počet obyvatel ČR

Odhad počet osob v riziku	Muži	Ženy	Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
Škála Lie/bet					
V riziku celkem (1 a více bodů)	233 000	21 000	254 000	197 300	305 000
› z toho vysoké riziko (2 body)	75 000	9 000	84 000	53 800	116 600
Škála PGSI					
V riziku celkem (1 a více bodů)	642 200	179 600	821 800	735 400	914 700
› z toho vysoké riziko (8 a více bodů)	182 200	41 900	224 100	179 400	278 000

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

4.2.2 Výzkum názorů a postojů občanů České republiky

V r. 2020 opět proběhlo pravidelné omnibusové šetření *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) realizované agenturou INRES-SONES (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES, 2021) – podrobněji viz kapitolu Výzkum názorů a postojů občanů České republiky, str. 66. Stejně jako v minulých letech obsahovalo šetření modul s otázkami zaměřenými na hraní HH včetně krátké screeningové škály Lie/bet (Johnson a kol., 1997) zaměřené na výskyt příznaků problémového hráčství, který do průzkumu zařazuje NMS.

Výsledky screeningové škály Lie/bet naznačují, že v kategorii rizika v souvislosti s hraním HH se v r. 2020 nacházelo celkem 2,9 % populace ve věku 15 a více let (4,4 % mužů a 1,6 % žen), z nich 1,0 % (1,7 %, resp. 0,3 %) spadalo do kategorie vysokého rizika.

Mezi hráči HH v posledních 12 měsících bylo v riziku vzniku problémového hráčství odhadem 6,7 % hráčů (8,7 % mužů a 3,8 % žen), z toho 2,7 % v kategorii vysokého rizika. Po dalším zúžení odhadu pouze na ty, kteří v posledních 12 měsících hráli jinou HH než číselné a okamžité loterie, bylo v riziku vzniku problémového hráčství 17,3 % hráčů (17,9 % mužů a 14,3 % žen), z toho 7,6 % v kategorii vysokého rizika. Nejvyšší podíl hráčů v riziku celkem i podíl hráčů ve vysokém riziku byl ve věkové skupině 25–34 let – tabulka 4-7.

tabulka 4-7: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2020, v %

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem 15+	95% CI	15–24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	65+ let
V obecné populaci (N=1769)										
V riziku (1+ bodů)	4,4	1,6	2,9	2,2–3,7	3,2	5,1	2,4	2,6	3,2	1,9
z toho vysoké riziko (2 body)	1,7	0,3	1,0	0,5–1,5	0,5	2,9	0,6	1,3	0,8	0,2
Mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících (n=627)										
V riziku (1+ bodů)	8,7	3,8	6,7	4,7–8,7	7,8	12,0	5,2	6,2	6,6	3,4
z toho vysoké riziko (2 body)	4,1	0,8	2,7	1,4–4,0	1,6	6,5	1,5	3,5	2,2	0,9
Mezi hráči hazardních her (bez loterií) v posledních 12 měsících (n=197)										
V riziku (1+ bodů)	17,9	14,3	17,3	12,0–22,5	16,7	23,5	18,4	15,8	10,0	10,0
z toho vysoké riziko (2 body)	8,6	2,9	7,6	3,9–11,3	3,3	11,8	5,3	7,9	10,0	5,0

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Zastoupení hráčů v riziku bylo v r. 2020 vyšší u on-line hráčů (19,8 %) než u hráčů land-based (17,3 %). Nejvyšší zastoupení problémového hraní bylo mezi hráči TH land-based (34,7 %). Odhady podílu hráčů v riziku podle jednotlivých kategorií her ukazuje graf 4-5.

K nejrizikovějším hrám podle podílu hráčů v riziku patřily TH typu automaty a živé hry (obě kategorie her land-based a on-line dohromady), podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika byl nejvyšší u hráčů živých her. Podrobné informace uvádí datová příloha, tabulka 0-33.

Výsledky za r. 2020 naznačují nárůst míry problémového hraní v populaci (z 1,8 % v r. 2018 a 1,6 % v r. 2019 na 2,9 % v r. 2020). Podíl hráčů spadajících do vysokého rizika (2 body na škále Lie/bet) v souvislosti s hraním her se však významně nemění (mírný nárůst z 0,7 % v r. 2018 na 1,0 % v r. 2020). K nárůstu výskytu problémového hraní (včetně vysokého rizika) došlo především v mladších věkových kategoriích, zejména pak ve věkové kategorii 25–34 let.

Dlouhodobě se zvyšuje podíl hráčů TH land-based ve vysokém riziku (z 8,0 % v r. 2017 na 22,4 % v r. 2020). Také u on-line her celkem (bez loterií) se dále zvýšil podíl osob spadajících do vysokého rizika v souvislosti s hraním – nárůst je patrný především v případě on-line KS (včetně live sázek) (ze 4,8 % v r. 2017 na 8,8 % v r. 2020).

graf 4-5: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2020, v %

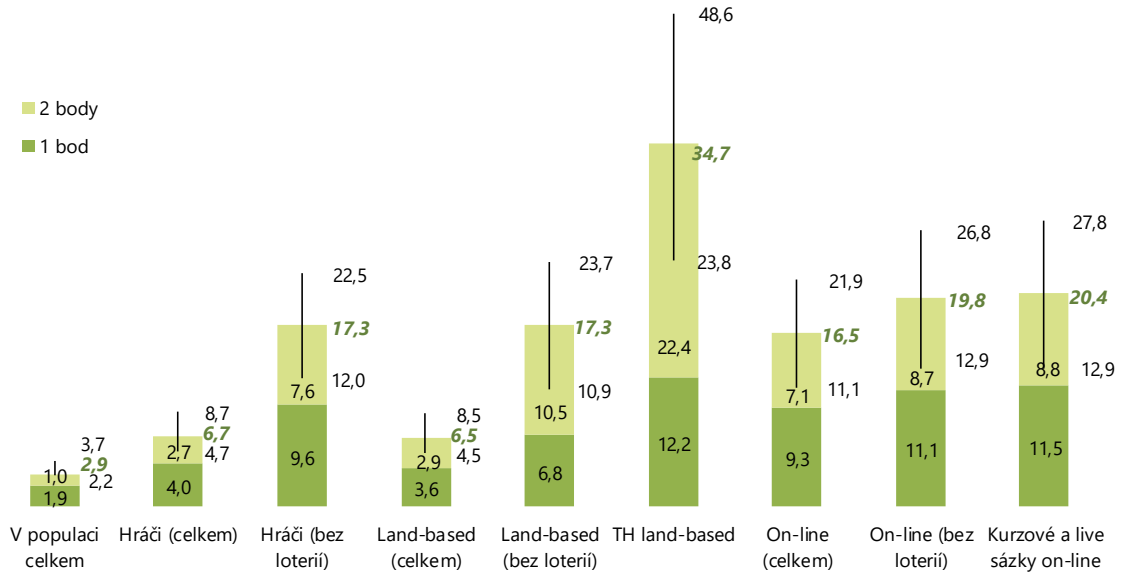

Pozn.: kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku (1 a více bodů na škále Lie/bet), svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad problémového hráčství

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Při extrapolaci na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídá počet osob v riziku rozvoje problémového hráčství přibližně 172 tis. (115–229 tis.) osob, z nich přibližně 91 tis. (49–133 tis.) osob spadá do kategorie vysokého rizika (2 body). Jde odhadem o 116 tis. mužů a 56 tis. žen, z nichž 76 tis., resp. 15 tis. spadá do kategorie vysokého rizika –tabulka 4-8. Ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k nárůstu celkového odhadovaného počtu hráčů v riziku (ze 145 tis. na 172 tis.) a současně k nárůstu počtu odhadovaných osob ve vysokém riziku problémů v souvislosti s hraním HH (ze 74 tis. na 91 tis. osob). Ve srovnání s předchozím rokem došlo především k nárůstu počtu žen v riziku v souvislosti s hraním HH.

tabulka 4-8: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Výzkumu občanů 2020 na počet obyvatel ČR

Škála Lie/bet	Muži	Ženy	Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
V riziku celkem (1 a více bodů)	116 300	55 900	172 200	114 700	229 100
z toho vysoké riziko (2 body)	75 900	15 200	91 100	49 200	132 800

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

4.2.3 Srovnání celopopulačních studií provedených v l. 2012–2020

NMS provedlo od r. 2012 celkem 20 celopopulačních studií ve 3 řadách zaměřených na výskyt hazardního hraní v populaci (blíže viz kapitolu Srovnání studií provedených v letech 2012–2020, str. 69), pouze některé z nich však obsahovaly screeningovou škálu pro odhad výskytu problémového hráčství v obecné populaci:

- *Národní výzkum užívání návykových látek* (Národní výzkum) 2012, 2016 a 2020, ve kterém byl použit nástroj PGSI[92] a v r. 2016 a 2020 rovněž Lie/bet,
- *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* ve spolupráci s agenturou INRES-SONES (Výzkum občanů) v l. 2013, 2014, 2017, 2018, 2019 a 2020, ve kterém byl použit nástroj Lie/bet.[93]

[92] Problem Gambling Severity Index (PGSI)

Použité škály (Lie/bet a PGSI) poskytují různý odhad výskytu problémového hráčství, a to i přesto, že v obou případech jde o standardně používané screeningové škály. Oproti škále Lie/bet pokrývá škála PGSI mnohem širší spektrum problémů v souvislosti s hraním HH – zahrnuje i subjektivní vnímání dopadů HH, výskyt zdravotních problémů, dopady na finanční a rodinnou situaci. Z tohoto důvodu pravděpodobně poskytuje škála PGSI také vyšší odhady výskytu problémového hraní v populaci.

Zatímco např. ve F2F části *Národního výzkumu* podle škály Lie/bet spadaly do kategorie problémového hraní 2,4 % populace, podle škály PGSI bylo v riziku vzniku problémů celkem 4,5 % populace a přibližně 2krát vyšší jsou i odhady výskytu problémového hraní mezi hráči různých her. Odhady týkající se vysokého rizika (tj. 2 body na škále Lie/bet a 8 a více bodů na škále PGSI) poskytují srovnatelné odhady – podle obou škál spadalo do kategorie vysokého rizika v souvislosti s hraním HH 1,3 % populace (a obdobně 6,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, resp. 16,0 % hráčů jiných her než loterie).

Srovnání meziročních změn odhadů problémového hraní podle škály Lie/bet napříč provedenými studiemi ukazuje rozdílné trendy. Odhady z Národního výzkumu 2020 ve F2F části dotazování v domácnostech ukazují stabilní situaci (2,4 %) a mírný pokles v internetové části (z 3,3 % v r. 2016 na 2,8 % v r. 2020). Odhady z Výzkumu občanů naznačují v posledním roce naopak nárůst míry problémového hraní v obecné populaci (z 1,6 % v r. 2019 na 2,9 % v r. 2020) – graf 4-6. Pozitivním zjištěním je, že odhady zjištěné v r. 2020 v různých studiích jsou velmi podobné. V dlouhodobém horizontu je patrný pokles problémového hraní ve všech provedených studiích.

Podle škály PGSI použité v l. 2012–2020 míra problémového hráčství v obecné populaci mírně klesla, a to jak při dotazování v domácnostech, tak v internetovém průzkumu, a to z 5,7 % v r. 2016 na 4,5 % v r. 2020, resp. z 10,8 % na 9,2 % – graf 4-7.

[93] Odpovědi vztahující se k Lie/bet za r. 2015 a 2016 není možno použít vzhledem k chybě při sběru dat, neboť na otázky Lie/bet neodpověděly všechny osoby se zkušeností s hraním hazardních her.

graf 4-6: Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2020, v %

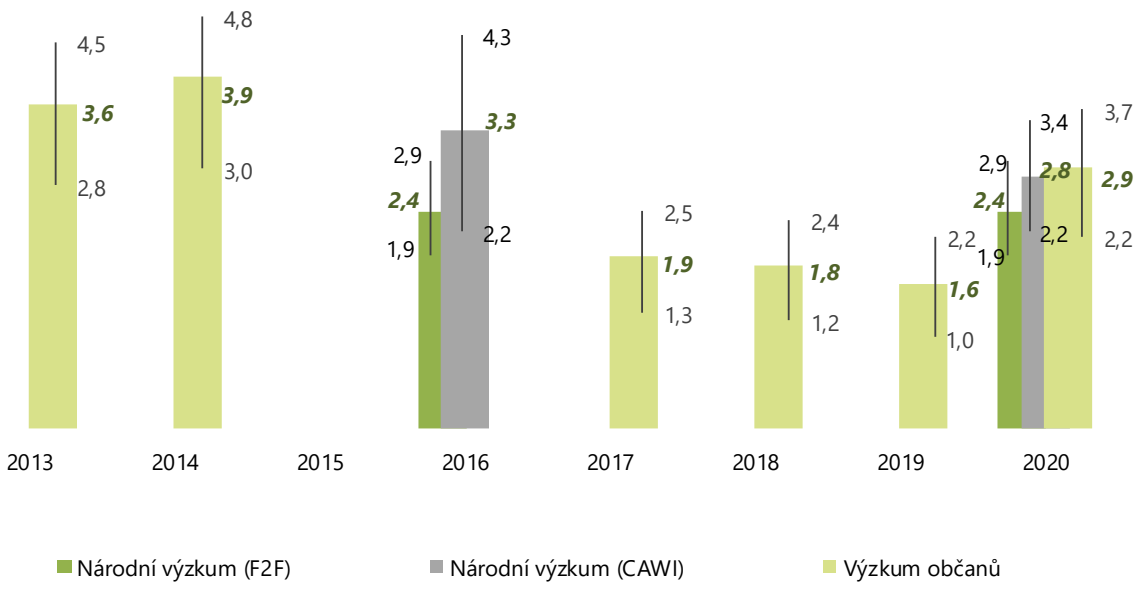

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

graf 4-7: Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály PGSI v l. 2012–2020, v %

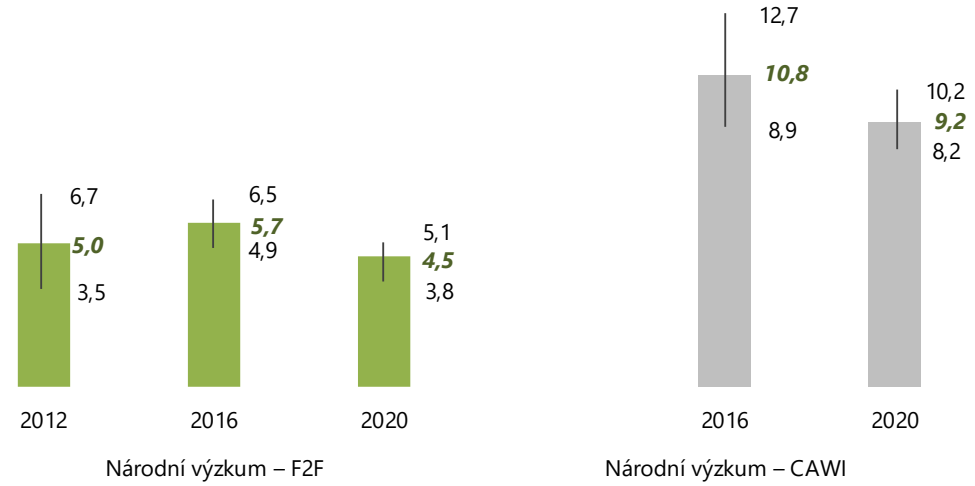

Pozn.: Odhady zahrnují respondenty, kteří skórovali na screeningové škále a současně uvedli hraní her (bez loterií) v posledních 12 měsících.
Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

Napříč studiemi se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hráčství je mezi hráči TH land-based a hráči KS (včetně live sázek) on-line a současně u hráčů těchto her je nejvyšší podíl hráčů zařazených do kategorie vysokého rizika.

Studie realizované v r. 2020 odhadly, že zastoupení osob v riziku mezi hráči TH land-based na základě Lie/bet škály dosahovalo 35–40 %, v tom 22 % bylo ve vysokém riziku, přičemž na základě škály PGSI bylo ve vysokém riziku 26 % hráčů. Dlouhodobě se tedy potvrzuje, že podíl osob v riziku mezi hráči TH land-based narůstá, a to včetně podílu hráčů ve vysokém riziku – graf 4-8.

graf 4-8: Podíl hráčů TH land-based v riziku problémového hráčství – srovnání studií z l. 2016–2020, v %

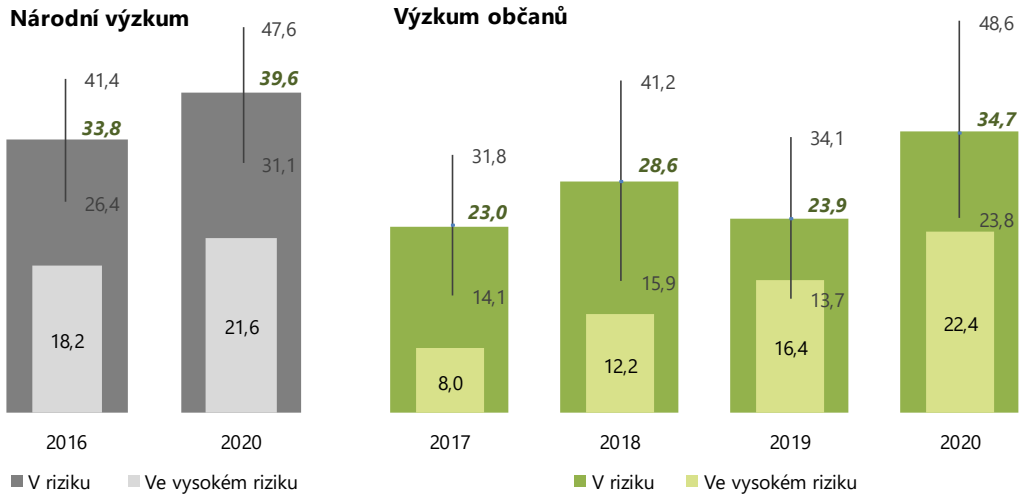

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Mezi hráči KS (včetně live sázek) na internetu bylo v r. 2020 odhadem 20–36 % osob v riziku problémového hráčství, v tom 9–23 % ve vysokém riziku, přičemž na základě škály PGSI bylo ve vysokém riziku 18 % hráčů. Výsledky Národního výzkumu odhadují dlouhodobě srovnatelný podíl hráčů on-line KS v riziku, ale zároveň nárůst podílu hráčů ve vysokém riziku. Výzkum občanů naznačuje v dlouhodobém horizontu mírný nárůst podílu hráčů v riziku celkem i podílu hráčů ve vysokém riziku – graf 4-9.

graf 4-9: Podíl hráčů KS a live sázek on-line v riziku problémového hráčství – srovnání studií z l. 2016–2020, v %

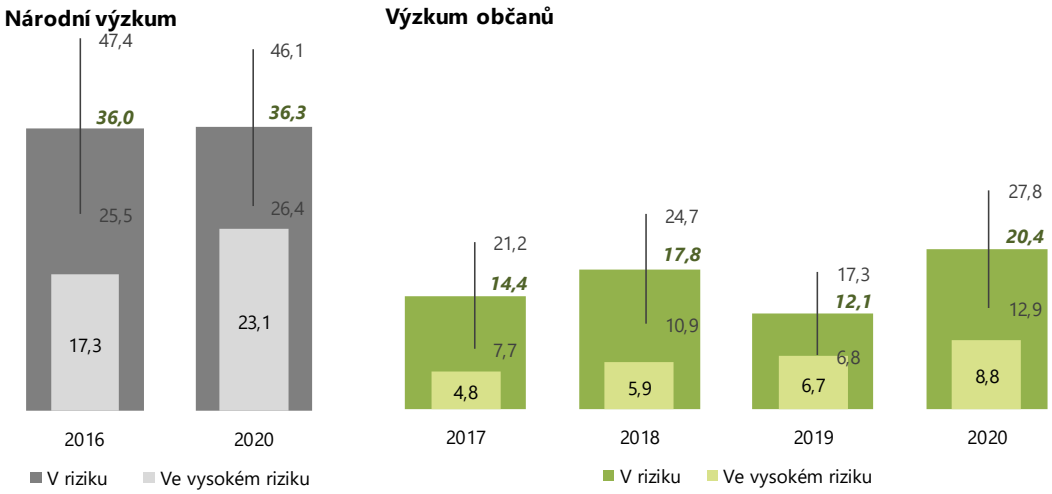

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2017–2020 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH přibližně 144–254 tis. osob, přičemž odhady z l. 2013–2014 dosahovaly přibližně 320–350 tis. osob. Ve vysokém riziku problémového hráčství se v l. 2013–2014 nacházelo odhadem 115–130 tis. osob, aktuální data z l. 2017–2020 odhadují přibližně 60–110 tis. osob ve vysokém riziku problémového hráčství – tabulka 4-9. Zatímco dříve tvořili hráči ve vysokém riziku přibližně 1/3 všech hráčů v riziku, v posledních letech spadala do kategorie vysokého rizika již více než 1/2 hráčů v riziku.

tabulka 4-9: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2020 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem			z toho ve vysokém riziku
			Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez	
2013 Občané	269 500	54 600	324 100	250 400	402 400	129 000
2014 Občané	277 200	73 800	351 000	268 000	429 000	114 000
2016 F2F	173 800	37 200	211 000	169 700	259 000	104 200
2016 CAWI	232 500	62 400	294 900	196 500	384 000	160 700
2017 Občané	153 500	14 800	168 300	116 100	223 300	64 300
2018 Občané	139 100	24 700	163 800	107 300	214 500	59 600
2019 Občané	128 600	14 900	143 500	91 800	195 500	74 300
2020 Občané	116 300	55 900	172 200	114 700	229 100	91 100
2020 F2F	204 900	12 700	217 600	170 400	260 000	113 900
2020 CAWI	233 000	21 000	254 000	197 300	305 000	84 000

Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a INRES-SONES (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2014); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2015); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2019); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

tabulka 4-10: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály PGSI v l. 2012–2020 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

Lie/bet	Muži	Ženy	Celkem			z toho ve vysokém riziku
			Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez	
2012 F2F*	327 400	128 600	456 000	313 550	600 200	53 800
2016 F2F	434 200	74 400	508 600	437 600	580 400	121 600
2016 CAWI	563 300	401 400	964 700	794 800	1 134 100	276 800
2020 F2F	371 700	27 900	399 600	340 800	457 400	116 300
2020 CAWI	642 200	179 600	821 800	735 400	914 700	224 100

Pozn.: *Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let. Pro srovnatelnost s pozdějšími výzkumy byly hodnoty týkající se odhadu problémového hraní na základě škály PGSI extrapolovány na populaci ve věku 15+.
Zdroje: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti a SC&C (2013); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

4.2.4 Průzkum mezi lékaři ČR

Od r. 2012 jsou k dispozici rovněž odhady výskytu problémového hráčství z pravidelného omnibusového průzkumu mezi lékaři ČR, který ve dvouletých intervalech provádí NMS ve spolupráci s agenturou INRES-SONES.

V r. 2020 se průzkumu Lékaři ČR zúčastnilo celkem 1 093 lékařů z celé ČR vybraných jako každoročně kvótním výběrem (respondence 81,1 %). Počet praktických lékařů pro dospělé a praktických lékařů pro děti a dorost je navýšen přibližně na dvojnásobek jejich reálného zastoupení, protože data od praktických lékařů se využívají pro konstrukci prevalenčních odhadů na základě otázek na počet osob s různými adiktologickými problémy mezi registrovanými osobami. Otázka týkající se hráčů zjišťuje počet „patologických hráčů nebo osob se závažnými problémy s hraním sázkových (hazardních) her, jako jsou automaty, hry v kasinu nebo kursové sázky (včetně on-line hazardních her)". V r. 2020 se studie zúčastnilo 341 praktických lékařů pro dospělé a 211 praktických lékařů pro děti a dorost. Prevalenční odhad je konstruován tak, že výsledky ze souboru jsou extrapolovány jednak na celkový počet osob v ČR, jednak na celkový počet praktických lékařů. Podrobné výsledky včetně metodologického postupu shrnuje publikace NMS (Mravčík, 2021).

Střední odhad prevalence počtu osob s hráčskou poruchou oběma metodami v populaci osob ve věku 15 a více let v r. 2020 dosáhl 0,8 % (95% CI: 0,6 –0,9 %), resp. 0,9 % (95% CI: 0,7 –1,0 %). Trend odhadů získaných pomocí extrapolace na počet obyvatel ukazuje graf 4-10.

V absolutních číslech jde přibližně o 67 tis., resp. 77 tis. osob, z toho přibližně 7 tis. a 8 tis. do 18 let (11 tis. a 13 tis. v r. 2018). Odhad počtu osob s hráčskou poruchou kolísal v jednotlivých vlnách studie kolem 100 tis., v r. 2020 poprvé klesl pod hodnotu 80 tis. osob – tabulka 4-11.

graf 4-10: Podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH získané z dotazníkových průzkumů mezi praktickými lékaři v l. 2012–2020 pomocí extrapolace na počet obyvatel, v %

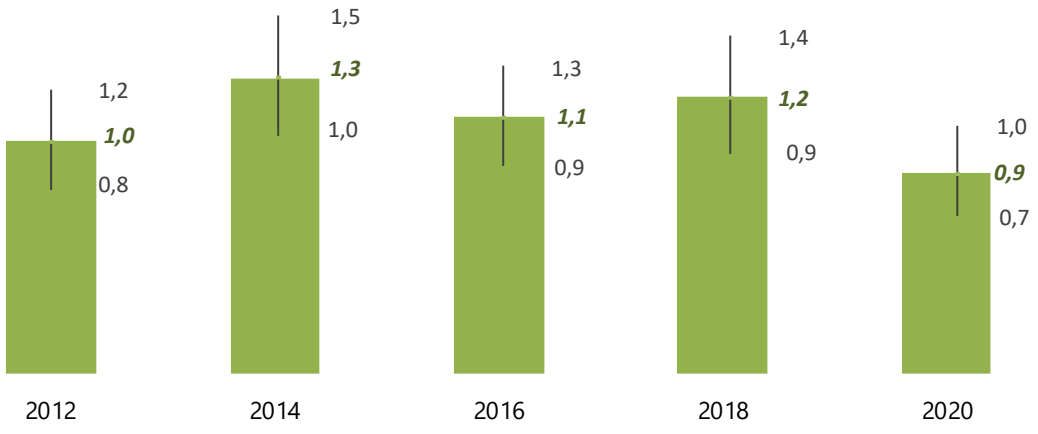

Pozn.: kurzívou zeleně je označena střední hodnota podílu osob celkem v riziku, svislá čára označuje 95% interval spolehlivosti pro odhad
Zdroj: Mravčík (2021)

tabulka 4-11: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle dotazníkových průzkumů mezi praktickými lékaři v letech 2012–2020 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR

Odhad problémového hráčství	Celkem		
	Střední hodnota	95% CI dolní mez	95% CI horní mez
2012	88 732	69 727	107 736
2014	112 638	89 733	135 544
2016	97 619	78 335	116 903
2018	105 399	83 016	127 782
2020	76 672	59 358	93 987

Zdroj: Mravčík (2021)

4.3 Charakteristiky problémových hráčů

4.3.1 Studie Patologičtí hráči v léčbě

V r. 2019 proběhla čtvrtá vlna průřezové dotazníkové studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizuje NMS ve spolupráci s ppm factum research ve dvouletých intervalech – blíže viz VZ 2019.

Ženy tvořily 16 % hráčů (dlouhodobě stabilní poměr) a průměrný věk hráčů v léčbě byl 35,1 roku, medián 33 let (stejně jako v r. 2017). Nejvyšší podíl tvoří dlouhodobě osoby ve věkové skupině 25–34 let. Vzorec rozvoje problémového hráčství je velmi podobný jako v předchozích vlnách studie – s hraním HH (vyjma loterií) se respondenti poprvé setkali v průměru ve věku 20,6 roku, průměrný věk první zkušenosti s primární problémovou hrou byl 22,5 roku, začátek pravidelného hraní HH (tj. alespoň jednou týdně) uváděli průměrně ve věku 24,7 roku. Průměrný věk, kdy respondenti začali vnímat své hraní jako problém, byl 28,2 roku a průměrný věk, kdy respondenti poprvé vyhledali odbornou pomoc, byl 31,7 roku. Existuje však značná individuální variabilita.

Většina patologických hráčů v léčbě v r. 2019 uvedla, že hlavní hazardní hrou vedoucí k rozvoji patologického hráčství byly TH (57 %), což představuje výrazný pokles od r. 2013 (83 %). Výrazně se zvýšil podíl hráčů, jejichž hlavní hrou byly kursové sázky, a to z 10 % v r. 2013 na 24 % v r. 2019. Podíl hráčů, jejichž hlavní problémovou hrou byly kursové sázky on-line, se v l. 2013–2019 dokonce ztrojnásobil (z 6 % na 18 %). Rovněž došlo v l. 2013–2019 ke zvýšení podílu těch, kteří uvedli jako hlavní problémovou hru živou hru (ze 4 % na 14 %). Loterie uvedla v r. 2019 jako hlavní problémovou hru 4 % hráčů v léčbě – graf 4-11. U mužů představují hlavní problémovou hru TH (55 %) následované KS (28 %) a ŽH (13 %). U žen výrazně převažují TH (70 %) následované ŽH (17,5 %) a KS (7,5 %). Celkově se zvýšil podíl hráčů v léčbě, kteří jako svou hlavní problémovou hru uvádí on-line hru (z 10 % na 26 %).

graf 4-11: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2019, podle typu hry, v %

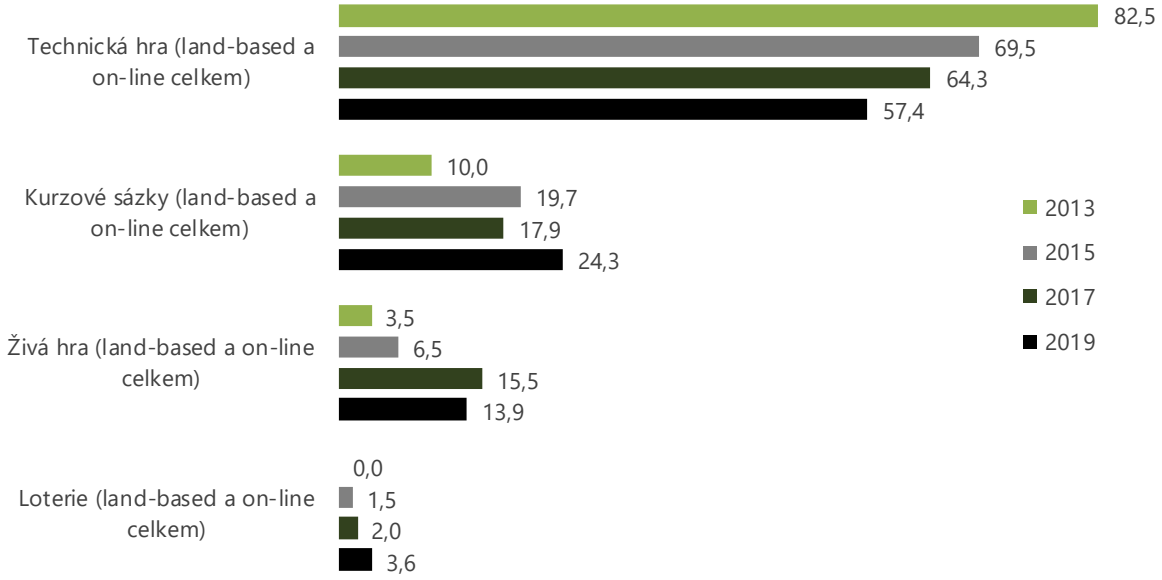

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2020a)

4.3.2 Informace o hráčích v léčbě z Národního zdravotního informačního systému

Charakteristiky léčených osob s hráčskou poruchou (dg. F63.0) sleduje každoročně ÚZIS ČR. Letos jsou nově zpracována data z nového Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), kde se shromažďují data zdravotních pojišťoven o vykázané a uznané ambulantní i lůžkové zdravotní péči. Údaje z tohoto registru jsou k dispozici od r. 2010, díky čemuž lze zpracovat informace o léčených hráčích napříč ambulantní i lůžkovou péčí.

Celkový počet léčených hráčů v systému veřejného zdravotnictví postupně klesá, a to zejména v posledních letech. V r. 2019 bylo léčeno v ambulantní i lůžkové psychiatrické péči celkem 954 hráčů, v tom v ambulantní léčbě 807 a v lůžkové léčbě 240 osob (součet je vyšší než celkový počet léčených, protože někteří pacienti byli léčeni v obou typech léčby). Údaje za r. 2020 nejsou dosud k dispozici. Podíl žen ve sledovaném období rostl z 10,2 % v r. 2010 na 14,0 % v r. 2019.

graf 4-12: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulantních a pobytových zařízeních psychiatrické péče v l. 2010–2019

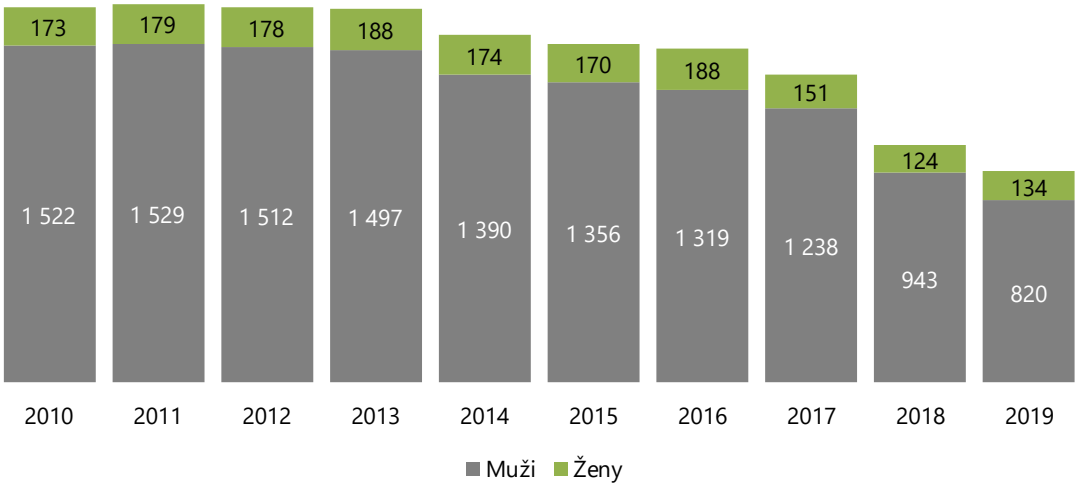

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

Nejvyšší podíl hráčů v ambulantní a lůžkové péči byl v r. 2010 ve věku 20–39 let (61,1 %), v r. 2019 byl podíl pacientů v této věkové skupině nižší, a to 55,0 %. Ve sledovaném období nejvíce rostl podíl ve vyšších věkových skupinách (60 a více let), ale současně i dětí a mladistvých do 19 let.

graf 4-13: Vývoj podílu pacientů s dg. F63.0 v ambulantních a pobytových zařízeních psychiatrické péče podle věkových skupin v l. 2010 a 2019, v %

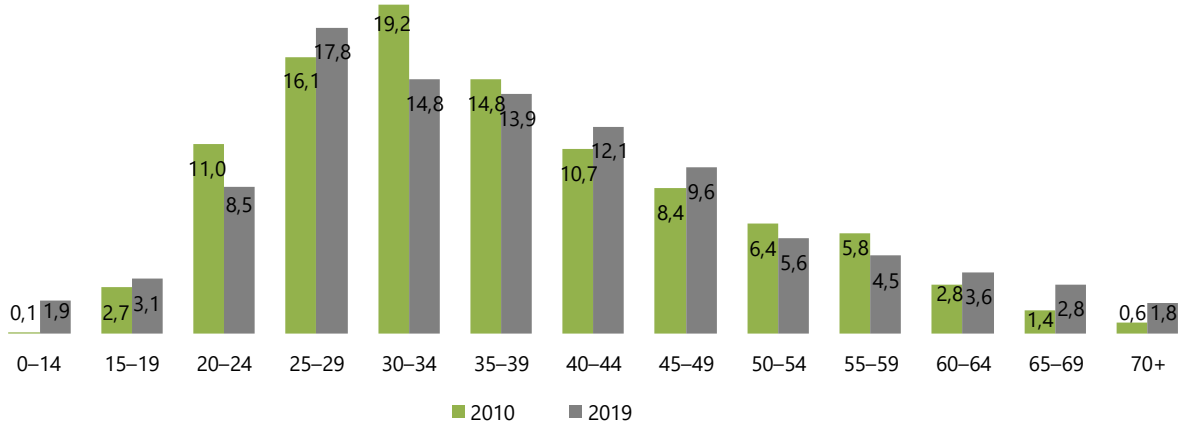

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

Celkový počet léčených hráčů v ambulancích v posledních letech klesá, v r. 2019 bylo v 336 psychiatrických ambulancích léčeno celkem 807 pacientů. Podíl žen v dlouhodobém horizontu roste – zatímco v r. 2010 tvořil podíl žen 10,4 %, v r. 2019 dosáhl 14,4 % – graf 4-14.

graf 4-14: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulancích v l. 2010–2019 podle pohlaví

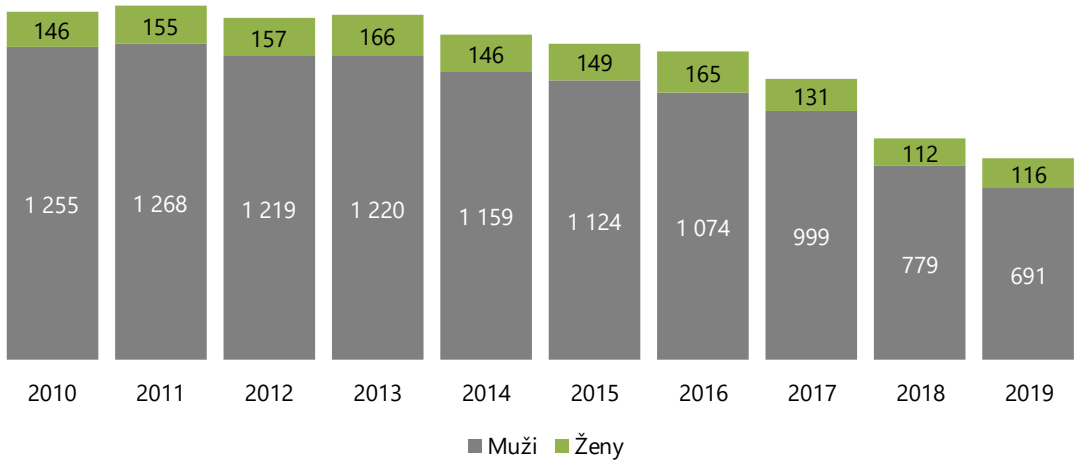

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

Dlouhodobě se zvyšuje počet a podíl dětí do 14 let a dospívajících ve věku 15–19 let na celkovém počtu pacientů ambulantně léčených pro hráčskou poruchu, v r. 2019 bylo léčeno 18 dětí (2,2 % všech ambulantně léčených) a 28 mladistvých do 19 let (3,5 %) – graf 4-15.

graf 4-15: Podíl pacientů s diagnózou F63.0 ve věkové kategorii do 19 let v ambulantní psychiatrické léčbě v l. 2011–2019, v %

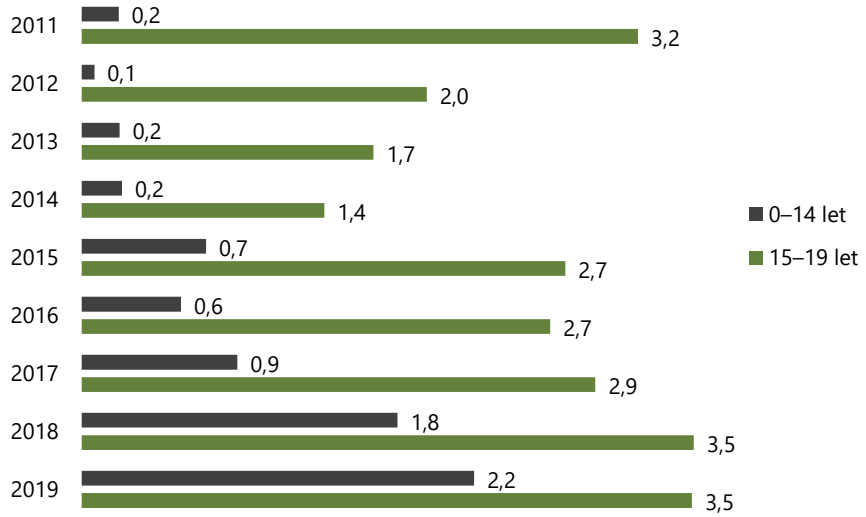

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

Pokud jde o hospitalizace pro hráčskou poruchu, je rovněž patrný pokles v posledních letech. V r. 2019 bylo pro dg. F63.0 hospitalizováno 240 osob. Podíl žen ve sledovaném období dosáhl vrcholu v r. 2014 (12,0 %), v posledních 4 letech byl zaznamenán mírný pokles (na 10,0 % v r. 2019) – graf 4-16.

graf 4-16: Vývoj počtu hospitalizovaných pacientů pro dg. F63.0 v l. 2010–2019 podle pohlaví

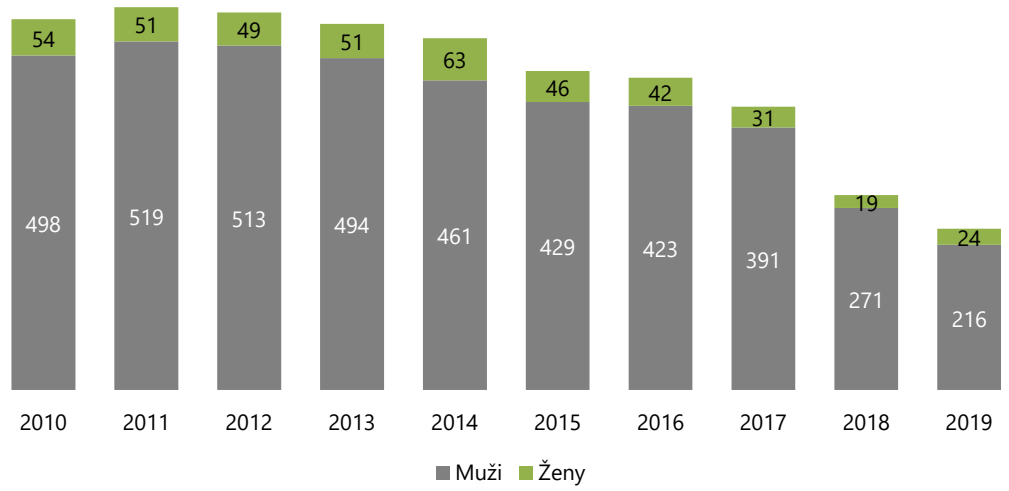

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

Většina osob hospitalizovaných pro hráčskou poruchu (60–70 %) je ve věku 20–39 let – graf 4-17.

graf 4-17: Vývoj podílu hospitalizovaných pacientů pro dg. F63.0 podle věkových skupin v l. 2010 a 2019, v %

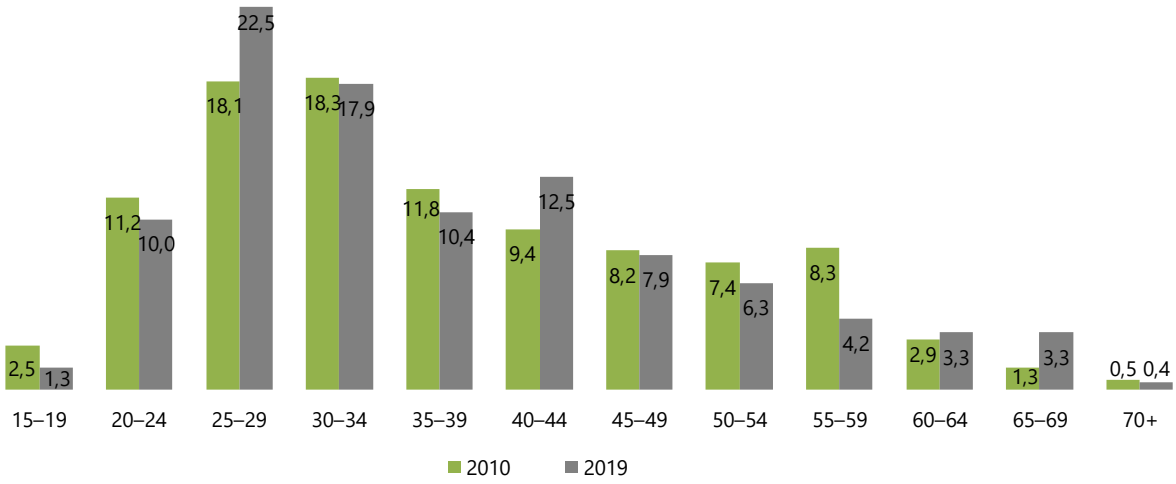

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

4.3.3 Informace ze závěrečných zpráv služeb podporovaných v dotačním řízení na protidrogovou politiku

Centrum komplexní péče pro hazardní hráče v Jihomoravském kraji zaznamenalo trend zvýšení počtu hráčů v léčbě, kteří hrají on-line. Téměř všichni hráči HH, kteří sází KS, hrají on-line, případně on-line i land-based. Vzhledem k dostupnosti dalších HH on-line služba předpokládá, že tento trend bude i nadále pokračovat.

Ambulance pro gambling organizace SANANIM v Praze poskytla v r. 2020 služby 452 klientům (z toho 33 rodinným příslušníkům), některým z nich anonymně. Z 241 neanonymních klientů bylo 181 mužů (75 %), osoby s problémem hazardního hraní tvořily 74 %, 26 % klientů vykazovalo polyvalentní závislost (u žen až polovina), nejvíce v kombinaci s pervitinem. V r. 2020 se vyskytlo několik žen sázejících na sport, avšak většina žen hraje TH a ŽH on-line. U klientek hraní HH slouží jako nástroj automedikace, hraní jim přináší klid, útěchu, únik z reality a od psychických problémů. Muži oproti tomu hrají HH z touhy po vzrušení, z potřeby vyhrát zpět prohrané peníze. Všichni sázkaři využívají pro KS internet, často jsou registrováni u více sázkových kanceláří. Sázkaři mají vesměs zkušenosti s live sázkami. Všichni hráči mají značné dluhy. Kromě KS mají hráči problém s TH on-line (automaty), několik klientů udává primární problém s ŽH (ruletou či blackjackem). Klienti se často shodují na pokeru jako iniciační formě hazardu (land-based i on-line). Část klientely uvádí kombinaci více typů her. Služba v r. 2020 evidovala 17 klientů starších 55 let (z toho 8 osob starších 60 let, nejstarší byl 72letý klient), odhadem dalších 15 osob starších 55 let bylo s pracovníky služby v kontaktu anonymně.

V Centru komplexní péče pro hazardní hráče v Jihomoravském kraji zaznamenali v r. 2020 nárůst počtu klientů a výkonů (159 klientů včetně 11 s jinou nelátkovou závislostí, 129 v r. 2019). Jde o sociálně stabilizované jedince se zajištěným bydlením a zaměstnáním. Hlavními skupinami byli hráči KS a TH on-line. Průměrný věk byl 32 let (16–60 let), převažují muži, počet žen však narůstá. Převažuje hraní on-line, především sázky na sportovní zápasy prostřednictvím mobilních telefonů. Počet let hraní před vstupem do služby byl 1 rok až 20 let, kratší kariéru mají on-line hráči. U klientů převažuje SŠ a VŠ vzdělání. Hráči službu kontaktují ve chvíli, kdy hrozí rozpad rodiny či výrazné narušení vztahů, při výskytu úzkostných či depresivních stavů se sebevražednými myšlenkami, při ohrožení zaměstnání či další neudržitelnosti dluhů.

V Poradně pro nelátkové závislosti organizace Prevent99 bylo v r. 2020 v osobním kontaktu celkem 83 klientů, 95 % klientely tvořili muži, průměrný věk klientů byl 33,5 roku. Nejčastěji hráli KS, ŽH on-line a jejich kombinace. Pouze dva klienti udávali užívání návykových látek jako sekundární problém (alkohol a konopné látky). Průměrný dluh klientů z hazardního hraní se oproti loňskému

roku snížil z 633 tis. na 481 tis. Kč. Celkem 21 klientů (25 %) se aktivně věnuje sportu (zejména hráči KS), dominuje fotbal (16 osob).

Vysoký podíl sportovců mezi klienty s hraním sázkových her potvrzuje také Centrum komplexní péče pro hazardní hráče a jiné nelátkové závislosti Společnosti Podané ruce v Olomouckém kraji. Hráči KS tvořili dvě třetiny klientely, šlo o současné či bývalé profesionální či poloprofesionální sportovce, nejčastěji fotbalisty. Většinou o sobě uvažovali jako o sportovním analytikovi, který konkrétnímu sportu rozumí, a udržovali se informováni o všech aktuálních zprávách a situacích. Některým se dařilo dlouhodobě být mírně v zisku nebo hráli pouze pro zábavu za zanedbatelné částky, které si mohli dovolit. Zvrat nastal zpravidla po větší výhře, došlo ke ztrátě kontroly nad hraním a k eskalaci problémů. Počátek hráčské kariéry také často souvisí se zraněním při sportu a následným rozpadem struktury a smyslu života. Vztahy sportovců s rodiči poznamenává tlak na výkon, rodiče spíše vykazují chování v roli trenérů. Klienti služby se rekrutují ze střední společenské třídy, jsou spíše pracující a žijící v páru či v rodině, převážně muži (přes 90 %). Ženy jsou spíše hráčky TH. Z praxe vyplývá, že zapojení osob blízkých do léčby má zásadní pozitivní vliv na průběh léčby a spolupráci s hráčem (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021).

Další informace o problémových hráčích v léčbě jsou uvedeny v kapitole Léčba a další odborné služby, str. 127.

4.4 Problémové hraní mezi dětmi a mládeží

4.4.1 Problémové hraní ve studii ESPAD 2019

Podrobné výsledky poslední vlny studie ESPAD včetně metodologických aspektů jsou uvedeny ve VZ 2019 a ve speciálním čísle bulletinu Zaostřeno (Chomynová a kol., 2020).

Studie ESPAD využívá k odhadu prevalence problémového hraní 2 škály: škálu Lie/bet (Johnson a kol., 1997) a škálu Consumption Screen for Problem Gambling (CSPG) (Rockloff, 2012).

V riziku rozvoje problémového hráčství se podle škály Lie/bet nacházela 2,3 % 16letých (3,7 % chlapců a 0,8 % dívek), z toho ve vysokém riziku 0,5 % studentů (0,9 % chlapců a 0,2 % dívek). Pokud bychom mezi hráče HH v posledních 12 měsících zahrnuli i účastníky loterií a karetních turnajů, v riziku problémového hráčství podle škály Lie/bet by se nacházela 3,2 % studentů. Podle škály CSPG, která je založená na frekvenci hraní HH, času tráveném hraním a intenzitě hraní, bylo podle ESPAD v riziku problémového hráčství celkem 5,4 % studentů (8,6 % chlapců a 2,0 % dívek), v tom 2,8 % studentů spadalo do kategorie vysokého rizika. Pokud do výpočtu zahrneme i hráče loterií nebo karet odhad podílu studentů v riziku se zvýší na 6,2 %, v tom 2,1 % spadají do kategorie vysokého rizika. Výskyt problémového hráčství odhadovaného na základě škály CSPG je nejnižší mezi studenty gymnázií a nejvyšší mezi studenty středních škol bez maturity a odborných učilišť – graf 4-18.

Ve srovnání s předchozí vlnou studie z r. 2015 se ukazuje relativně stabilní výskyt problémového hráčství mezi 16letými, a to jak podle odhadu na základě škály Lie/bet (2,7 % v r. 2015 a 2,3 % v r. 2019), tak na základě škály CSPG (6,3 % v r. 2015 a 5,4 % v r. 2019) – graf 4-19. I přes sledovaný pokles výskytu problémového hráčství v populaci chlapců a studentů jako celku je však potřeba upozornit na mírný nárůst u dívek a také u studentů středních škol bez maturity a odborných učilišť.

graf 4-18: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – srovnání studií ESPAD 2015 a 2019, v %

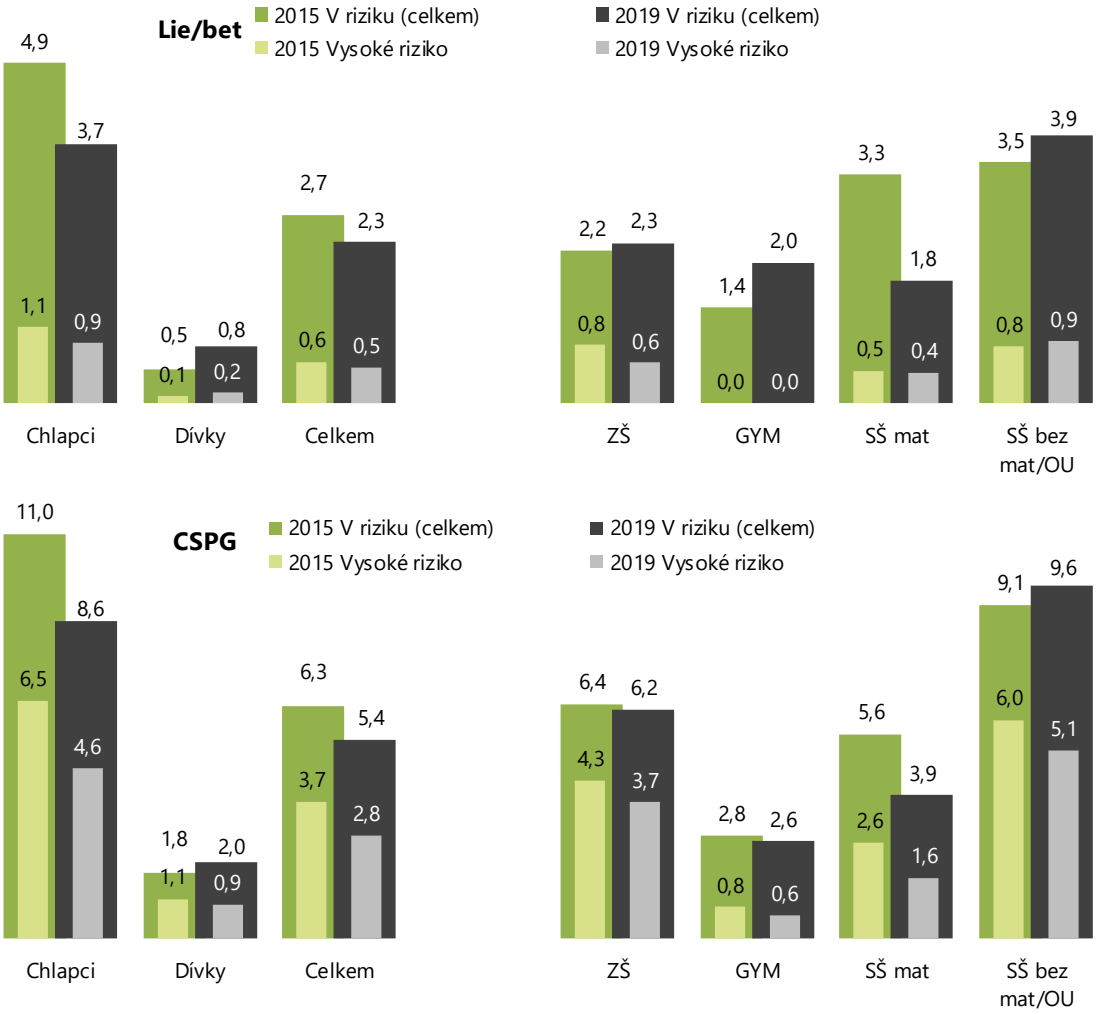

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

graf 4-19: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – studie ESPAD 2015 a 2019, v %

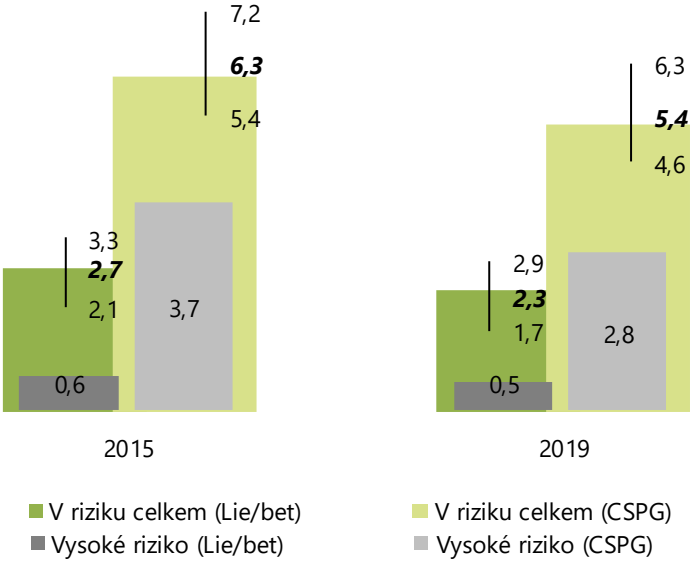

Zdroj: Chomynová a kol. (2020)

4.5 Problémové hráčství ve specifických skupinách populace

Ve VZ 2017 jsou uvedeny podrobné výsledky studie mezi Romy ze sociálně vyloučených lokalit zaměřené na návykové látky a hazardní hraní. V kategorii rizika v souvislosti s hraním hazardních her se nacházelo celkem 26,0 % respondentů ve věku 15+ (37,5 % mužů a 14,3 % žen), v tom 17,9 % (26,4 % mužů a 9,2 % žen) spadalo do kategorie vysokého rizika (2 body). Srovnání s obecnou populací ukazuje, že podíl problémových hráčů byl v romské populaci 7,9krát vyšší.

Problémové hráčství mezi vězni pravidelně ve dvouletých intervalech mapuje *Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody*. V r. 2020 proběhla 6. vlna studie, výběrový soubor zahrnoval 1 523 respondentů – blíže viz kapitolu Hazardní hraní ve specifických skupinách populace, str. 78. Míra rizika problémového hráčství je odhadována pomocí škály Lie/bet (blíže viz kapitolu Problémové hráčství, str. 81), která je do dotazníku zařazena od r. 2014.

Podle výsledků z r. 2020 spadalo do kategorie rizika problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním 25 % celého souboru (26 % mužů a 25 % žen), z toho do kategorie vysokého rizika (2 body na škále Lie/bet) spadalo 15 % odsouzených (16 % mužů a 15 % žen). Podíl odsouzených v riziku rozvoje problémového hráčství v populaci odsouzených vězňů oproti r. 2018 klesl, nicméně podíl těch, kteří spadají do kategorie vysokého rizika, zůstává stabilní – graf 4-20.

graf 4-20: Prevalence problémového hráčství podle škály Lie/bet v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni, v l. 2014, 2016, 2018 a 2020 v období před nástupem do vězení, podle pohlaví, v %

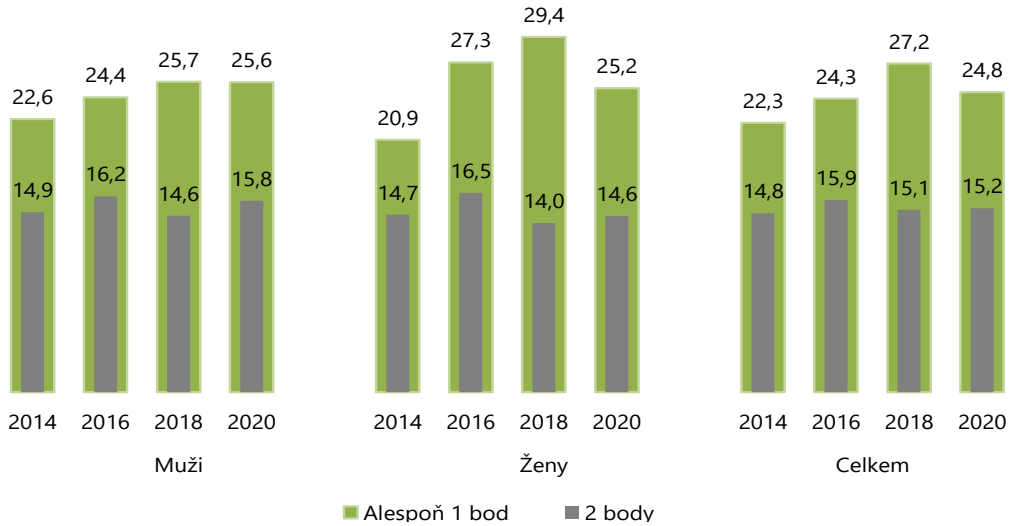

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2021); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015)

V době před aktuálním uvězněním podstoupilo léčbu kvůli problémům s hraním HH 2,8 % odsouzených, což v přepočtu na celou populaci odsouzených představuje cca 490 osob.

5

Kapitola 5:
Zdravotní a sociální důsledky a souvislosti hazardního hraní

5.1 Úvod

Ztráta kontroly nad hraním HH se projevuje především finančními ztrátami, ztrátou času věnovaného hře na úkor jiných aktivit a také vysokým výskytem psychiatrické komorbidity a negativními důsledky pro vztahy s blízkými a sociální okolí hráče. Finanční problémy začínají ztrátou osobních finančních prostředků a úspor, následuje ztráta rodinných financí a majetku, půjčky prostřednictvím bankovního i nebankovního sektoru a v krajním případě páchání trestné činnosti. Osoby z nízkopříjmových skupin utrácejí za hraní proporčně větší část svých příjmů a hazardní hraní má tendenci se koncentrovat v ekonomicky znevýhodněných, sociálně vyloučených skupinách obyvatel.

V oblasti psychiatrické komorbidity se problémové hráčství projevuje zejména výskytem úzkostně-depresivních poruch, psychosomatických poruch a také užíváním návykových látek (tabáku, ale i alkoholu a nelegálních drog). Psychiatrická komorbidita také komplikuje léčbu hráčské poruchy. U osob trpících hráčskou poruchou se vyskytuje vysoká míra sebevražednosti. Významným faktorem podmiňujícím sebevražedné tendence většiny patologických hráčů jsou právě finanční problémy, zadluženost a vztahové a rodinné problémy, které vedou k vnímání jejich situace jako bezvýchodné.

5.2 Zdravotní důsledky

Studie *Patologičtí hráči v léčbě* v r. 2019 potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity mezi hráči s hráčskou poruchou – 63 % hráčů v posledních 30 dnech před léčbou pravděpodobně trpělo úzkostně-depresivní poruchou, dalších 20 % vykazovalo zvýšený výskyt úzkostně-depresivních příznaků – tabulka 5-1.

tabulka 5-1: Míra rizika výskytu úzkostně-depresivních příznaků – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2019

Kategorie rizika podle MHI-5	**2015** (N=259)	**2017** (N=249)	**2019** (N=251)
Dobré duševní zdraví	16,6	12,4	17,1
Přítomnost úzkostně-depresivních příznaků	17,0	17,7	20,3
Vysoká pravděpodobnost úzkostně-depresivní poruchy	66,4	69,9	62,5
Celkem	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Pozn.: Duševní zdraví bylo hodnoceno pomocí 5položkové screeningové škály Mental Health Inventory (MHI-5) (např. Berwick a kol., 1991; Ware a kol., 1993; Rumpf a kol., 2001; Kelly a kol., 2008; Cuijpers a kol., 2009).
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2020a)

Antidepresiva nebo léky na úzkost užívalo v posledních 12 měsících před léčbou často nebo pravidelně 20 % respondentů, 14 % užívalo často nebo pravidelně léky na nespavost.

Myšlenky na sebevraždu někdy v životě mělo 122 (49 %) hráčů v léčbě (65 % v r. 2015 a 52 % v r. 2017) a 54 (22 %) respondentů uvedlo pokus o sebevraždu (29 % v r. 2015 a 19 % v r. 2017). Polovina z těch, kteří se o sebevraždu pokusili, uvedla, že se o ni pokusila opakovaně.

Užívání alkoholu a tabáku v posledních 12 měsících uvedlo 77 %, resp. 69 % respondentů (76 %, resp. 70 % v r. 2017). Z nelegálních drog uvedli respondenti nejčastěji konopné látky (36 % respondentů, 29 % v r. 2017), pervitin (26 %, 25 % v r. 2017). Výskyt užívání alkoholu je tak přibližně stejný jako v obecné populaci, výskyt kouření přibližně dvakrát a nelegálních drog několikanásobně vyšší než v obecné populaci. Nejčastěji užívanou látkou během hraní v posledních 12 měsících byl tabák – 69 % hráčů jej užívalo často nebo téměř vždy během hraní. Alkohol užívalo často nebo vždy během hraní 57 %, konopné látky 28 %, pervitin 24 %, extáze 10 % a kokain 7 %.

Respondenti studie *Patologičtí hráči v léčbě* byli rovněž dotazováni na přítomnost vybraných somatických příznaků a potíží. Nejčastěji se vyskytovaly ty, které lze přiřadit k psychosomatickým

potížím, jako jsou únava a vyčerpání, nechutenství, pocity na zvracení, chvění a třes. V posledních 7 dnech před nástupem do léčby trpělo problémy se spaním stále nebo často 57 % respondentů, únavou a nízkou energií 47 %, bolestí hlavy 34 %, žaludečními a střevními potížemi 33 % a bolestmi zad 24 %.

Podrobné výsledky ze studie *Patologičtí hráči v léčbě v r. 2019* týkající se duševního zdraví osob trpících hráčskou poruchou jsou uvedeny ve VZ 2019.

5.3 Sociální důsledky

5.3.1 Finanční aspekty hraní a zadluženost ze studie mezi hráči v léčbě

V rámci studie *Patologičtí hráči v léčbě* byla v r. 2019 zjišťována také míra zadlužení a další finanční aspekty hazardního hráčství na souboru 251 osob s hráčskou poruchou v léčbě – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 96. Průměrné měsíční výdaje na hraní v posledním roce před začátkem léčby byly 50 tis. Kč (38 tis. v r. 2015, 45 tis. Kč v r. 2017), medián měsíčních výdajů na hazardní hraní byl 25 tis. Kč (20 tis. Kč v r. 2017). Průměrná měsíční bilance hazardního hraní v posledních 12 měsících před vstupem do léčby byla v průměru minus 43 tis. Kč (–46 tis. Kč v r. 2017).

Celková finanční bilance byla záporná u 91 % hráčů. Průměrná bilance byla –1,2 mil. Kč (–1,1 mil. Kč v r. 2017), medián byl –500 tis. Kč (–350 tis. Kč v r. 2017). Nejhorší bilanci uvedl v r. 2019 respondent, který za svou hráčskou kariéru prohrál 11 mil. Kč.

Zadluženo bylo 88 % respondentů (89 % v r. 2017). Průměrný dluh byl 794 tis. Kč (780 tis. Kč v r. 2017), nejvyšší dluh byl 7 mil. Kč a medián zadlužení byl 500 tis. Kč (400 tis. Kč v r. 2017). Někdy v životě mělo na majetek nebo na plat uvalenu exekuci 40 % respondentů (44 % v r. 2017).

Hlavními zdroji příjmů hráčů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby byla legální práce ve 43 % (42 % v r. 2017), půjčky ve 27 % (26 % v r. 2017), z toho nejvíce nebankovní půjčky (11 %), a dále kriminální činnost (8 %). Celkem 6 % příjmů tvořily příjmy ze hry – graf 5-1.

Dluhová problematika se objevuje ve zprávách všech adiktologických služeb pracujících s hráči HH (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021) – viz také kapitolu Služby podporované v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP, str. 131. Např. *Centrum komplexní péče pro hazardní hráče a jiné nelátkové závislosti v Olomouckém kraji* Společnosti Podané ruce uvádí, že jeho klienti mají v oblasti dluhové problematiky zájem primárně o insolvenční návrh, sekundárně o další služby. Zhruba v polovině případů k tomuto rozhodnutí dochází po zhodnocení situace společně s dluhovým poradcem. Dluhový poradce nejčastěji řeší tyto oblasti: exekuce, splácení, konsolidace, právní poradenství, dluhy za výživné na děti a za trestnou činnost. Nejvíce dluhů mají hráči z nebankovních půjček (nejčastěji u firem Homecredit, Provident, Zaplo, Proficredit, Jetmoney, Faircredit), dále za výživné, komunální odpad, pokuty u dopravních podniků a finančního úřadu, za sociální a zdravotní pojištění, telekomunikační služby. Nejvyšší dlužné částky jsou však z nesplacených bankovních půjček z minulých let, případně vysoká dlužná částka vznikla konsolidací několika malých půjček (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021).

graf 5-1: Průměrný podíl jednotlivých zdrojů příjmu na celkových příjmech v posledních 12 měsících – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013–2019, v %

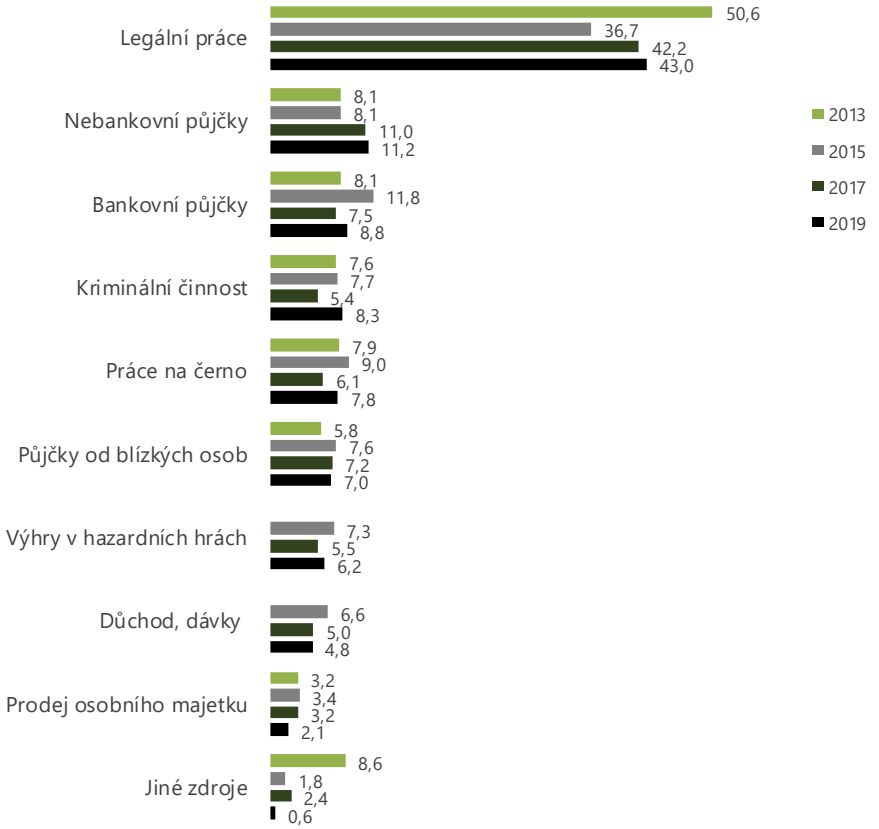

Pozn.: *V r. 2013 se otázka týkala zdroje peněz, kterými bylo v posledním roce před vyhledáním pomoci financováno hraní. V r. 2013 byly do kategorie „jiné zdroje" zahrnuty kategorie „výhry v hazardních hrách", „důchod starobní či invalidní" a „dávky sociální pomoci a podpory".
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2020a)

5.3.2 Hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách

Na začátku r. 2020 realizovalo NMS ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování (ASZ) dotazníkové šetření mezi zástupci ASZ v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), v nichž ASZ aktuálně působí – blíže viz VZ 2019. Mezi nejzávažnější problémy zařadili zástupci ASZ v daných lokalitách kromě zadluženosti a nízkého vzdělání/kvalifikace také užívání alkoholu. Hraní hazardních her bylo stejně jako v minulém roce vnímáno jako méně závažný problém a jeho vnímaná závažnost v dlouhodobém horizontu klesá. Pravděpodobným důvodem je snižující se dostupnost HH v SVL v důsledku platných OZV. Pozorované trendy je však potřeba hodnotit opatrně, neboť složení SVL, ve kterých ASZ působí, se v jednotlivých letech mění.

5.4 Společenské náklady na hazardní hraní

Odhad společenských nákladů hazardního hraní za r. 2012 provedlo Psychiatrické centrum Praha (Winkler a kol., 2014). Celkový objem společenských nákladů byl vyčíslen na 14,2–16,1 mld. Kč, z nichž většinu ve výši 71–75 % tvořily nehmotné náklady (emoční újma a utrpení hráčů a jejich blízkých). Alternativní odhady bez započítání nehmotných nákladů dosáhly celkové částky 5,3–7,9 mld. Kč (Kaisner, 2015; Schwarz a kol., 2015).

Novější údaje o společenských nákladech na hazardní hraní by měla přinést studie provedená podle metodiky COI Klinikou adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze (KAD). Výsledky dosud nebyly publikovány.

6

Kapitola 6:
Kriminalita v souvislosti s hazardním hraním

6.1 Úvod

Kriminalitu v souvislosti s hazardním hraním lze rozdělit na kriminalitu primární a sekundární. Kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) zahrnuje přestupky a trestné činy, jejichž skutková podstata přímo zahrnuje provozování nebo hraní HH. Kriminalita sekundárně související s hraním HH zahrnuje trestné činy spáchané problémovými hráči za účelem získání prostředků na hru či na dluhy ze hry nebo v důsledku nutkavé touhy po HH a systémové trestné činy související s provozováním HH, jako jsou např. praní špinavých peněz, korupce a podvody.

6.2 Kriminalita primárně související s hraním hazardních her

6.2.1 Přestupky týkající se provozování hazardních her

Přestupky týkající se provozování HH definují §§ 122 a 123 ZHH.

Do r. 2016 dozor nad provozováním HH vykonávaly obce, krajské úřady a MF, resp. Finanční správa ČR (FS). Od r. 2017 jsou orgány pověřenými dozorem nad dodržováním ZHH Celní správa ČR (CS) v prostředí land-based a MF u on-line HH. Od listopadu 2019 přešly na CS rovněž kompetence v oblasti dozoru nad HH on-line, od r. 2021 CS projednává rovněž přestupky v oblasti provozování HH on-line.

Činnost kontrolních orgánů v oblasti provozování HH je koordinována v rámci Společného specializovaného týmu na boj proti nelegálnímu hazardu (tzv. hazardní kobra). V r. 2020 byla hazardní kobra svolána pouze jednou, a to před vypuknutím pandemie COVID-19 v únoru.

6.2.1.1 Porušování zákona při provozování hazardních her land-based

Hlavním způsobem nelegálního provozování HH v prostředí land-based jsou nelegální herny a tzv. kvízomaty.

Podle Celní správy ČR (CS) se nejvíce nelegálních heren vyskytuje v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Nejvíce jsou nelegální herny rozšířeny v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), kde se často vyskytují konvenční válcové výherní hrací přístroje (VHP).

Podle CS je přetrvávajícím problémem snaha o obcházení zákona provozováním tzv. kvízomatů. Zařízení mají vnější podobu technických her (automatů) kombinovaných s kvízovými otázkami nebo dovednostními hrami. Kvízomaty jsou v současné době vesměs prázdná hardwarová zařízení, která komunikují s externím serverem a cloudovým datovým uložištěm, které se v řadě případů nenachází na území ČR. Provozovatelé kvízomatů ve snaze vyhnout se postihu flexibilně reagují na kontrolní úkony CS a mění software hazardní hry tak, aby hru uzpůsobili výkladu, zda příslušná hra spadá pod ustanovení zákona o hazardních hrách.

CS provedla v r. 2020 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH přes 750 kontrol a zjistila téměř 500 porušení ZHH. Přitom bylo zajištěno 770 nelegálně provozovaných TH včetně 433 tzv. kvízomatů.[94] Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši přes 2,1 mil. Kč. Zařízení pro hraní TH provozovaná v rozporu se zákonem byla zajištěna ve 142 hernách (423 v r. 2018, 232 v r. 2019), z nichž 42 bylo v Moravskoslezském a 39 v Jihomoravském kraji. V Moravskoslezském kraji bylo zajištěno 212 a v Jihomoravském 208 TH bez povolení, v Praze to

[94] Kvízomaty jsou elektronicky řízená technická herní zařízení obsluhovaná přímo hráčem, nabízející a umožňující účast na válcové hře kombinované s vědomostním kvízem. Jejich provozovatelé tvrdí, že se nejedná o TH podle ZHH, protože výhra závisí na vědomostech, a nikoliv na náhodě. Jejich provozovatelé nedodržují podmínky dané ZHH, tedy např. povinnost registrace hráčů. Na kvízomatech tak mohou hrát např. patologičtí hráči, kteří si zrušili registraci u legálních provozovatelů TH.

bylo 80 – tabulka 6-1. Vývoj v l. 2017–2020 ukazuje tabulka 6-2. CS v r. 2020 uložila pokuty v souhrnné výši 37,5 mil. Kč (22,4 mil. Kč v r. 2019) – graf 6-1.

tabulka 6-1: Kontroly, porušení zákona, nelegální herny, zajištěné TH a finanční prostředky v r. 2020, podle krajů

Kraj	Počet kontrol	Počet porušení zákona	Počet nelegálních heren	Zajištěno			
				Počet nelegálních TH	z toho počet kvízomatů	z toho počet ostatních TH	Platební prostředky v Kč*
Praha	85	80	13	80	29	51	1 158 000
Středočeský	48	25	2	34	3	31	153 000
Jihočeský	21	13	17	45	42	3	70 000
Plzeňský	127	106	6	56	45	11	11 000
Karlovarský	51	23	3	36	25	11	43 000
Ústecký	51	47	3	13	5	8	17 000
Liberecký	36	21	4	28	9	19	69 000
Královéhradecký	36	25	3	8	8	0	14 000
Pardubický	35	24	1	4	0	4	5 000
Vysočina	11	8	1	6	6	0	0
Jihomoravský	49	45	39	208	48	160	358 000
Olomoucký	101	12	8	37	37	0	42 000
Zlínský	41	11	0	3	3	0	0
Moravskoslezský	62	57	42	212	173	39	181 000
Celkem ČR	**754**	**497**	**142**	**770**	**433**	**337**	**2 122 000**

Pozn.: *Pokud byly zajištěny prostředky v cizí měně, byla jejich hodnota přepočítána na Kč.
Zdroj: Celní správa ČR (2021), zpracováno NMS

tabulka 6-2: Kontroly, porušení zákona, nelegální herny, zajištěné TH a finanční prostředky v l. 2017–2020

Ukazatel	2017	2018	2019	2020
Počet kontrol	2 060	1 462	1 347	754
Počet porušení zákona	488	876	862	497
Počet nelegálních heren	147	423	232	142
Počet nelegálních TH	968	1797	862	770
› z toho kvízomatů	66	1549	705	433
› z toho ostatních TH	879	248	157	337
Zajištěné platební prostředky* (tis. Kč)	2 675	2 458	798	2 122

Pozn.: *Pokud byly zajištěny prostředky v cizí měně, byla jejich hodnota přepočítána na Kč.
Zdroj: Celní správa ČR (2021), zpracováno NMS

graf 6-1: Celková výše pokut uložených CS za legální a nelegální provozování v land-based prostředí za období 2017–2020, v mil. Kč

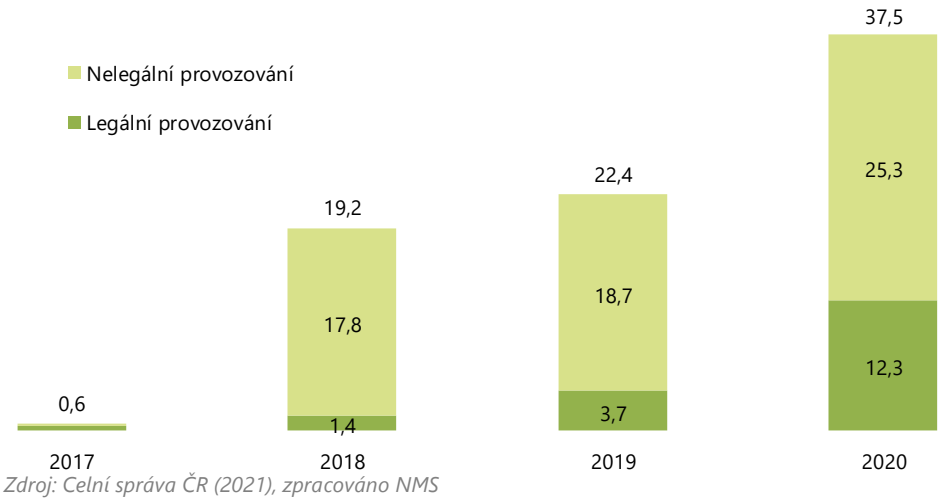

Zdroj: Celní správa ČR (2021), zpracováno NMS

6.2.1.2 Porušování zákona při provozování hazardních her on-line

Podle ZHH má MF pravomoc zapsat internetové stránky s nepovolenými hazardními hrami na seznam internetových stránek s nepovolenými on-line HH a poskytovatelé připojení k internetu na území ČR jsou následně povinni zamezit přístupu na tyto stránky. Pokud jsou na seznamu internetových stránek s nepovolenými on-line HH uvedeny rovněž platební účty využívané k provozování HH, pak jsou rovněž poskytovatelé platebních služeb povinni zamezit platebním transakcím ve prospěch a k tíži těchto platebních účtů.

Do října 2019 vykonávalo dozorovou činnost v oblasti internetového provozování hazardních her MF, od 1. 11. 2019 byla tato pravomoc svěřena CS. Od 1. 1. 2021 získala CS také kompetenci projednávat přestupky v oblasti on-line provozovaných HH. V gesci MF zůstává oblast správních řízení ve věci blokování stránek s nepovolenými on-line HH a blokování platebních transakcí k účtům subjektů ze seznamu nepovolených internetových her.

V r. 2020 evidovala CS 151 stránek s podezřením na nelegální provozování HH, z toho bylo prověřeno 36 stránek s pozitivním výsledkem ve 21 případech. Celkem u 20 stránek byl postoupen podnět na MF. V oblasti legálně provozovaných HH on-line bylo provedeno 6 šetření na základě vnějšího podnětu, z toho v 1 případě bylo zjištěno pochybení. V r. 2020 byly za porušení zákona při provozování HH on-line uloženy pokuty v celkové výši 197 mil. Kč (250 mil. Kč. v r. 2019) – graf 6-2.

V r. 2020 na seznamu nepovolených internetových her přibylo 6 webových stránek a do dubna 2021 dalších 91, z nich přibližně po 20 variantách stránek webbyslot.com a goldenstar-casino.com a 35 variant stránek favbet.com. Na konci dubna bylo na seznamu zapsáno téměř 220 webových stránek, nejčastěji šlo o varianty 1xbet.com (100 případů).[95]

graf 6-2: Celková výše pokut uložených MF za legální a nelegální provozování v on-line prostředí za období 2017–2020, v mil. Kč

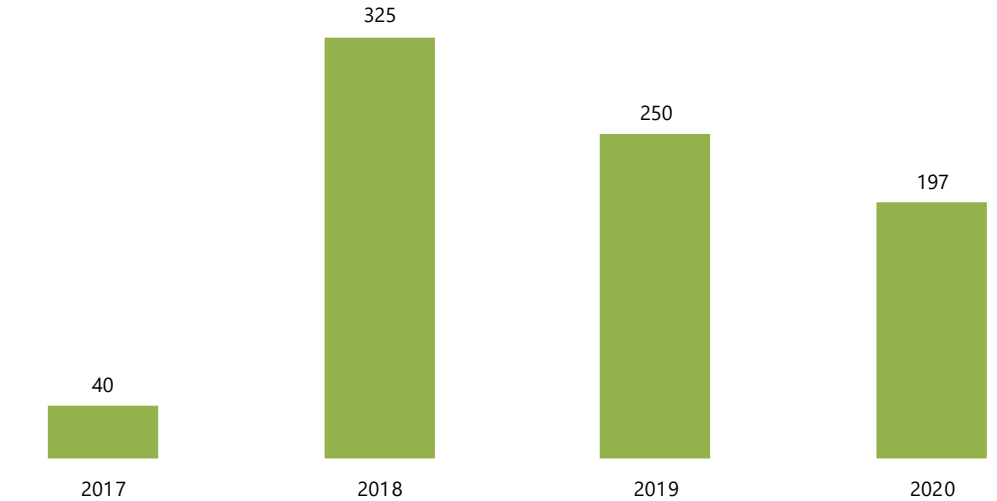

Zdroj: Celní správa ČR (2021), zpracováno NMS

Ze studie *Patologičtí hráči v léčbě* z r. 2019 vyplývá, že on-line hráči hrají většinou na povolených stránkách s nabídkou hazardních her a že od r. 2017 klesl podíl hráčů, kteří hráli na stránkách provozovatelů, kteří nemají povolení pro ČR – blíže viz VZ 2019.

Jednou z forem hazardního hraní nelegálně provozovaného on-line je tzv. dipování (tombola zejména o šperky, dětské oděvy či kosmetiku) – blíže viz VZ 2017 a VZ 2018. V r. 2021 se na sociálních sítích objevila nabídka nelegální tomboly s možností hodnotných výher – příklad tomboly s možností výhry osobního automobilu uvádí obrázek 6-1.

[95] https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/seznam-nepovolenych-internetovych-her [2020-05-26]

obrázek 6-1: Příklad nelegální tomboly nabízené na sociální síti Facebook

Pozn.: NMS z obrázku odstranilo identifikační údaje.
Zdroj: https://m.facebook.com/souteznitombola/posts/ [2021-05-12]

6.2.2 Trestné činy primárně související s hazardními hrami

Trestná činnost primárně související s hazardními hrami zahrnuje 3 trestné činy, jejichž skutková podstata definovaná zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (TZ), přímo obsahuje provozování nebo hraní HH. Jsou to:

- neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252),
- provozování nepoctivých her a sázek (§ 213),
- ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním hazardních her (§ 201 odst. 2).[96]

Zdrojem informací o trestné činnosti v souvislosti s hraním HH jsou v ČR zejména *Evidenčně-statistický systém kriminality* (ESSK)[97] Policejního prezidia Policie ČR, statistické přehledy

[96] § 201, odst. 2 není samostatně vymezeným trestným činem, ale je spolu s dalšími skutky zahrnut v ohrožování výchovy dítěte (§ 201), čili spadá do kategorie trestných činů proti rodině a dětem. Trestní zákoník definuje ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her jako umožnění hry dítěti „na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry".

[97] V ESSK jsou dostupné údaje o trestných činech neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252 TZ) a provozování nepoctivých sázek a her (§ 213 TZ). Trestný čin ohrožování výchovy dítěte v souvislosti s hraním sázkových her (§ 201 odst. 2 TZ) je v daném systému zahrnut do jedné položky spolu s trestným činem ohrožování rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte (§ 201 odst. 1) pod souhrnným označením „ohrožování výchovy mládeže" (§ 201). Selekce údajů o trestných činech podle § 201 odst. 2 není možná. V r. 2016 došlo ke změně v metodice ESSK, která se týká evidence stíhaných osob. Do r. 2015 byl evidován u jedné osoby pouze nejzávažnější trestný čin, od r. 2016 je evidována veškerá trestná činnost, tj. u některých osob i více trestných činů. Počet stíhaných osob od r. 2016 tedy není (zejména u méně závažných trestných činů) srovnatelný s počty za předchozí roky.

ministerstva spravedlnosti (MS) a Probační a mediační služby (PMS). Další informace poskytuje průřezová dotazníková studie mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody. V rámci statistických přehledů jsou paralelně sledovány stejné ukazatele různými institucemi a vykazované údaje se liší, což je dáno zejména časovým posunem různých fází trestního řízení a rozdíly v hlásné praxi a v postupech při sběru a vykazování dat.

Za r. 2020 bylo v ESSK evidováno 88 trestných činů v souvislosti s HH. Ve všech případech šlo o trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry, přičemž stíháno[98] bylo 110 osob. V porovnání s předchozím obdobím je patrný pokles počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování hazardní hry a současně více než dvojnásobný nárůst počtu osob stíhaných pro tento trestný čin. Pokud jde o trestný čin provozování nepoctivých her a sázek, za r. 2020 nejsou evidovány žádné stíhané osoby ani skutky. Přehled vývoje kriminality primárně související s hraním HH v l. 2001–2020 ukazuje tabulka 6-3.

tabulka 6-3: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů (TČ) neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2001–2020

Rok	Neoprávněné provozování hazardní hry* (§ 252 TZ)			Provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ)		
	Zjištěno TČ	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)	Zjištěno TČ	Stíháno osob	Škoda (v tis. Kč)
2001	4	5	0	7	6	7
2002	15	13	85	5	7	19
2003	5	4	4	25	32	30
2004	10	6	0	11	11	19
2005	5	8	0	9	8	25
2006	6	4	0	8	9	29
2007	5	4	0	6	6	43
2008	7	4	2 390	3	4	0
2009	3	2	0	4	4	3 332
2010	8	9	2	2	1	1 661
2011	7	5	0	0	0	0
2012	12	6	152	2	1	0
2013	20	5	45	0	0	0
2014	43	10	5	1	0	27
2015	82	31	311	0	0	0
2016	88	56	781	0	0	0
2017	14	22	25	0	0	0
2018	23	22	1 122	3	7	0
2019	119	44	5 372	0	0	0
2020	88	110	2 546	0	0	0

Pozn.: Za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c.
* Do 31. 12. 2016 nesla skutková podstata tohoto ustanovení název „neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry", k přejmenování došlo v souvislosti s přijetím ZHH.
Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Policejní prezidium ČR (2021)

Ministerstvo spravedlnosti ČR (MS) eviduje údaje o počtu trestných činů souvisejících s hraním HH a počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro danou trestnou činnost.[99] Za r. 2020 je evidováno celkem 112 osob stíhaných pro některý z trestných činů primárně souvisejících s hraním

[98] Stíhanou osobou se v ESSK rozumí osoba, které bylo sděleno obvinění podle § 160, odst. 1, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), nebo osoba, které bylo sděleno podezření podle § 179a trestního řádu, nebo osoba, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřípustné podle § 11 trestního řádu (nezletilí, nepříčetní, diplomaté apod.).

[99] MS sleduje také počet osob stíhaných pro tyto trestné činy ve zkráceném přípravném řízení a počet osob stíhaných ve zkráceném přípravném řízení, na které podal státní zástupce návrh na potrestání. Obě výše uvedené kategorie jsou uvedeny dohromady spolu s kategorií osob stíhaných v nezkráceném řízení. MS rovněž sleduje počet stíhaných osob, se kterými státní zástupce sjednal dohodu o vině a trestu podle § 175a trestního řádu, kterou předložil ke schválení soudu. Institut „dohody o vině a trestu" byl zaveden novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb., ale za dobu od jeho zavedení nedošlo zatím u trestných činů primárně souvisejících s hazardním hraním k jeho využití.

HH, u 79 z nich (71 %) bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno. Obžalováno bylo 26 a odsouzeno 24 osob.

Pro neoprávněné provozování hazardní hry (§ 252 TZ) bylo v r. 2020 stíháno 109 osob, což představuje oproti předchozímu roku více než čtyřnásobný nárůst. Obžalováno bylo 25 a odsouzeno 23 osob. Jako hlavní sankci soud nejčastěji uložil podmíněně odložený trest odnětí svobody (16 případů). Za provozování nepoctivých her a sázek (§ 213 TZ) nebyla stíhána, obžalována ani odsouzena žádná osoba. Za ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji (§ 201/2 TZ) byla stíhána 1 osoba a v případě 2 osob proběhlo zkrácené přípravné řízení. Za tento trestný čin byla v r. 2020 obžalována 1 osoba a odsouzena také 1 osoba. Vývoj počtu osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených pro jednotlivé trestné činy primárně související s hraním HH ukazuje tabulka 6-4.

tabulka 6-4: Počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2020

Rok	Počet stíhaných			Počet obžalovaných			Počet odsouzených		
	§ 252	§ 213	§ 201/2	§ 252	§ 213	§ 201/2	§ 252	§ 213	§ 201/2
2008	5	1	17	4	1	12	2	4	7
2009	6	9	14	5	8	10	2	3	4
2010	5	73	10	4	72	5	6	21	6
2011	6	27	10	4	24	4	4	14	2
2012	6	13	14	6	12	8	3	8	8
2013	4	4	13	4	3	12	2	7	7
2014	6	2	16	5	1	13	1	2	12
2015	16	1	11	16	1	7	5	3	3
2016	35	3	12	34	3	10	15	2	8
2017	43	1	10	43	1	2	9	1	7
2018	21	9	3	20	9	2	19	3	2
2019	29	0	0	12	0	0	31	5	0
2020	109	0	3	25	0	1	23	0	1

Pozn.: § 252 TZ: neoprávněné provozování hazardní hry, § 213 TZ: provozování nepoctivých her a sázek, § 201/2 TZ: ohrožování mravní výchovy dítěte v podobě umožnění dítěti hry na výherním hracím přístroji; za účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, tj. do r. 2009 včetně, šlo o §§ 118a, 250c a 217/2 TZ.
Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Ministerstvo spravedlnosti ČR (2021b); Ministerstvo spravedlnosti ČR (2021a)

6.3 Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her

6.3.1 Kriminalita páchaná hráči hazardních her

Data o sekundární kriminalitě související s hazardním hraním nejsou systematicky evidována v žádném statistickém přehledu orgánů vymáhajících právo.

Informace o páchání trestné činnosti jsou k dispozici ze studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizuje NMS ve dvouletých intervalech – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 96. Podle poslední vlny studie z r. 2019 se krádeže někdy dopustilo 51 % hráčů v léčbě, podvodu 37 %, zpronevěry 33 %, výroby a/nebo prodeje drog 28 % a loupeže 12 % – blíže viz VZ 2019. Kriminální činnost tvořila 8 % zdrojů příjmů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby – blíže viz kapitolu Finanční aspekty hraní a zadluženost ze studie mezi hráči v léčbě, str. 106.

Na určitou souvislost mezi hraním HH a páchání trestné činnosti je možno usuzovat z míry problémového hráčství mezi odsouzenými vězni pravidelně zjišťované v reprezentativní dotazníkové studii realizované ve dvouletých intervalech NMS ve spolupráci s VS ČR. Zatím poslední vlna studie byla provedena v r. 2020, a to na souboru 1 523 odsouzených – blíže viz kapitolu Hazardní hraní ve specifických skupinách populace, str. 78.

Mezi odsouzenými, kteří hráli HH v posledních 12 měsících před uvězněním, tvořily největší podíl osoby, které vykonávaly aktuální trest z důvodu spáchání majetkové trestné činnosti (53 %).

Podle vlastních výpovědí se krádeže nebo jiného nezákonného jednání kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě dopustilo 20,4 % odsouzených (21,0 % mezi muži a 21,9 % mezi ženami), což představuje nejvyšší podíl v porovnání s výsledky v předchozích letech – graf 6-3.

graf 6-3: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2014–2020 podle pohlaví, v %

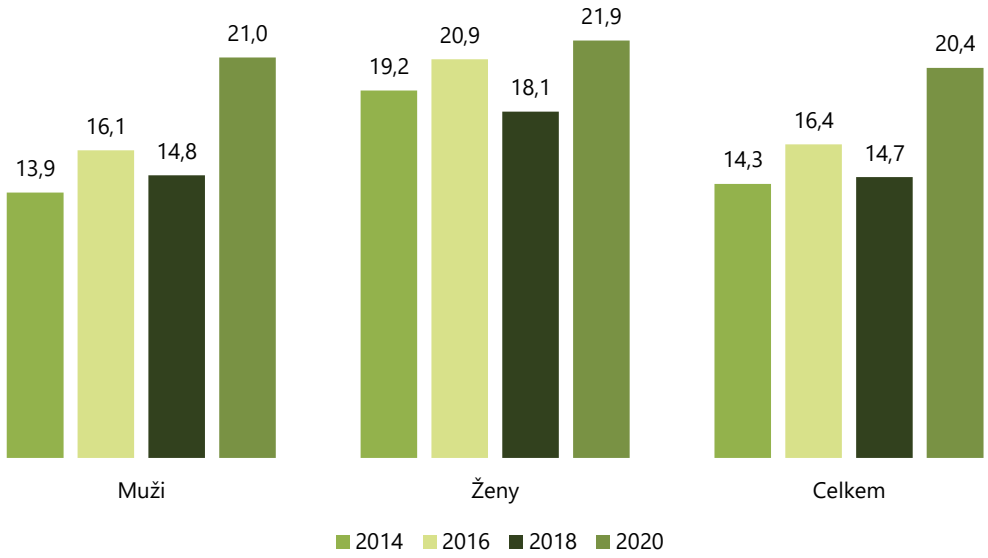

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2021); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2018); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2016); Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2015)

Údaje o kriminalitě sekundárně související s hraním HH jsou k dispozici rovněž z informačního systému Probační a mediační služby (PMS).[100] Za r. 2020 evidovala PMS 22 122 případů (spisů),[101] z toho v 63 případech bylo v průběhu kontaktu s PMS zjištěno hraní HH a ve 49 případech bylo soudem uloženo omezení zdržet se hraní HH – tabulka 6-5.[102]

tabulka 6-5: Počet případů klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2010–2020

Rok	Počet případů	Zjištěno hraní HH	Uloženo zdržet se hraní HH
2010	25 821	0	3
2011	27 150	15	13
2012	31 129	9	20
2013	26 028	6	14
2014	31 524	6	18
2015	30 736	16	33
2016	29 787	12	54
2017	27 719	23	53
2018	26 362	21	47
2019	25 122	57	41
2020	22 122	63	49

Pozn.: Uvedené hodnoty pro „Počet případů celkem" za období 2019–2020 jsou ve srovnání s údaji z období 2016–2018 očištěny od postoupených spisů mezi jednotlivými kraji a středisky PMS.
Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Probační a mediační služba (2021)

[100] Cílovou skupinou PMS jsou osoby odsouzené k alternativnímu trestu, pachatelé trestných činů, kterým bylo PMS zprostředkováno řešení konfliktu, a pachatelé trestných činů, kteří jsou na základě žádosti soudu posuzováni s ohledem na možnost uložení vybrané alternativní sankce či podmíněného propuštění.

[101] Základní statistickou jednotkou vyhodnocení činnosti PMS je spis.

[102] Vzhledem k prevalenci hráčů s hráčskou poruchou (kolem 1 %) a vzhledem k vyšší míře problémového hraní mezi pachateli trestných činů v porovnání s obecnou populací je podíl problémových hráčů mezi klienty PMS pravděpodobně podhlášen. Hazardní hraní je totiž v informačním systému PMS evidováno zejména u těch klientů, kterým bylo soudem uloženo přiměřené omezení týkající se hazardního hraní.

Nejčastějšími trestnými činy hráčů HH v evidenci PMS byly krádež (§ 205), podvod (§ 209), loupež (§ 173) a neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234). Četnost ostatních trestných činů je velmi nízká – datová příloha, tabulka 0-34.

7

Kapitola 7:
Prevence problémového hráčství

7.1 Prevence ve školním prostředí

7.1.1 Politika a strategie v oblasti školské prevence

Prevence problémového hraní u dětí a mládeže je ve školství součástí konceptu prevence rizikového chování. Prevence ve školství je na národní úrovni koordinována Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), na krajské úrovni působí krajští školští koordinátoři prevence a na místní úrovni působí metodici prevence pedagogicko-psychologických poraden. Základním nástrojem prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních je minimální preventivní program, který na každé ZŠ a SŠ každoročně zpracovává školní metodik prevence (ŠMP) ve spolupráci s vedením školy a dalšími pedagogickými pracovníky.[103]

Základními dokumenty pro oblast prevence v resortu školství jsou *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027* a *Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2021*.[104, 105]

V oblasti školské prevence je zásadním nástrojem *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*.[106] Od r. 2016 je jeho součástí příloha č. 21, která je věnována oblasti hazardního hraní – blíže viz VZ 2016.

V r. 2019 schválila vláda ČR centralizaci finančních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu na dotační programy protidrogové politiky – blíže viz kapitolu Rozpočty a financování politiky v oblasti hazardního hraní, str. 27. V oblasti školské primární prevence bylo rozhodnuto o převodu části finančních prostředků MŠMT na preventivní aktivity do dotačního řízení ÚV ČR/RVKPP a od r. 2020 není možné financování organizací realizujících programy primární prevence rizikového chování souběžně z dotačního řízení MŠMT a z dotačního řízení ÚV ČR / RVKPP. Organizace, které jsou držiteli certifikátu odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence v adiktologii a poskytují i jiné adiktologické služby podporované v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP, jsou od r. 2020 financovány v rámci dotačního řízení ÚV ČR / RVKPP.[107]

V r. 2020 byla prevence ve školním prostředí ovlivněna opatřeními souvisejícími s pandemií COVID-19. Zákaz osobní přítomnosti žáků a studentů ve školách platil od 13. března 2020 do 25. května pro žáky prvního stupně ZŠ a do 8. června pro žáky druhého stupně ZŠ a SŠ. Omezení prezenční výuky se opakovalo i ve druhé polovině r. 2020. V průběhu r. 2020 probíhala výuka převážně distanční formou a vstup externích lektorů do škol byl omezený.

7.1.1.1 Kvalita preventivních programů

V ČR od r. 2006 fungoval systém certifikací odborné způsobilosti preventivních programů, tj. ověřování kvality programů primární prevence rizikového chování. V květnu 2019 došlo k pozastavení procesu certifikace z důvodu jeho nedostatečného systémového zakotvení.[108]

Proces certifikací byl v minulosti koordinován Pracovištěm pro certifikace Národního ústavu pro vzdělávání, od ledna 2020 patří zajištění evaluace odborné způsobilosti poskytovatelů a programů školské primární prevence rizikového chování mezi hlavní činnosti Národního pedagogického

[103] podle vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, navazující na zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

[104] schváleny usnesením vlády ČR č. 190 dne 18. března 2019

[105] http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt [2021-05-07]

[106] http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny [2021-05-07]

[107] http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/dotace/2020/informace-pro-poskytovatele-primarni-prevence-o-centralizaci-financnich-prostredku-vyclenenych-ze-statniho-rozpoctu-na-realizaci-protidrogove-politik-175834/ [2021-05-07]

[108] http://www.nuv.cz/t/pracoviste-pro-certifikace [2021-05-07]

institutu ČR[109] – blíže viz VZ 2019. V červnu 2020 doporučila RVKPP ministrovi školství, mládeže a tělovýchovy znovuobnovení procesu certifikací do konce r. 2020.[110] Situace ohledně znovuobnovení procesu certifikací zůstává nadále nevyjasněná.

V prosinci 2019 evidoval Národní ústav pro vzdělávání celkem 62 organizací s 94 certifikovanými programy primární prevence. Z celkového počtu 94 certifikovaných programů se 80 věnovalo i prevenci užívání návykových látek a závislostního chování, z nich 52 v oblasti všeobecné, 20 selektivní a 8 indikované prevence.[111] Prevence hazardního hraní (HH) je součástí této širší kategorie a není možné identifikovat programy specificky zaměřené na HH.

7.1.2 Výkaznictví preventivních aktivit ve školách

Od r. 2016 je v provozu elektronický *Systém evidence preventivních aktivit* (SEPA)[112] – blíže viz VZ 2016. Ve školním roce 2019/2020 do systému hlásilo celkem 2168 ZŠ a SŠ (2065 ve školním roce 2018/2019),[113] což představuje přibližně 40 % všech škol v ČR. Na úrovni škol je sledován mj. výskyt rizikových forem chování a rozsah realizované prevence k jednotlivým typům rizikového chování obsažené ve školním vzdělávacím programu (tj. kolik času je jednotlivým tématům věnováno v rámci výuky).

Časová dotace na prevenci jednotlivých typů rizikového chování v rámci školního vzdělávacího programu není předepsána. Největší hodinový rozsah je ve školním vzdělávacím programu věnován prevenci šikany a projevům agrese, ve školním r. 2019/2020 to bylo (souhrnně za všechny ročníky) průměrně 33,9 vyučovací hodiny na jednu ZŠ a 11,4 hodiny na jednu SŠ. Tématu nelátkových závislosti, včetně HH, bylo věnováno průměrně 12,8 hodiny na ZŠ a 6,1 hodiny na SŠ (ve školním r. 2018/2019 to bylo 13,8 hodiny na ZŠ a 7,1 hodiny na SŠ) – graf 7-1.

graf 7-1: Počet hodin specifické prevence jednotlivých typů rizikového chování obsažených ve školním vzdělávacím programu ZŠ a SŠ ve školním roce 2019/2020

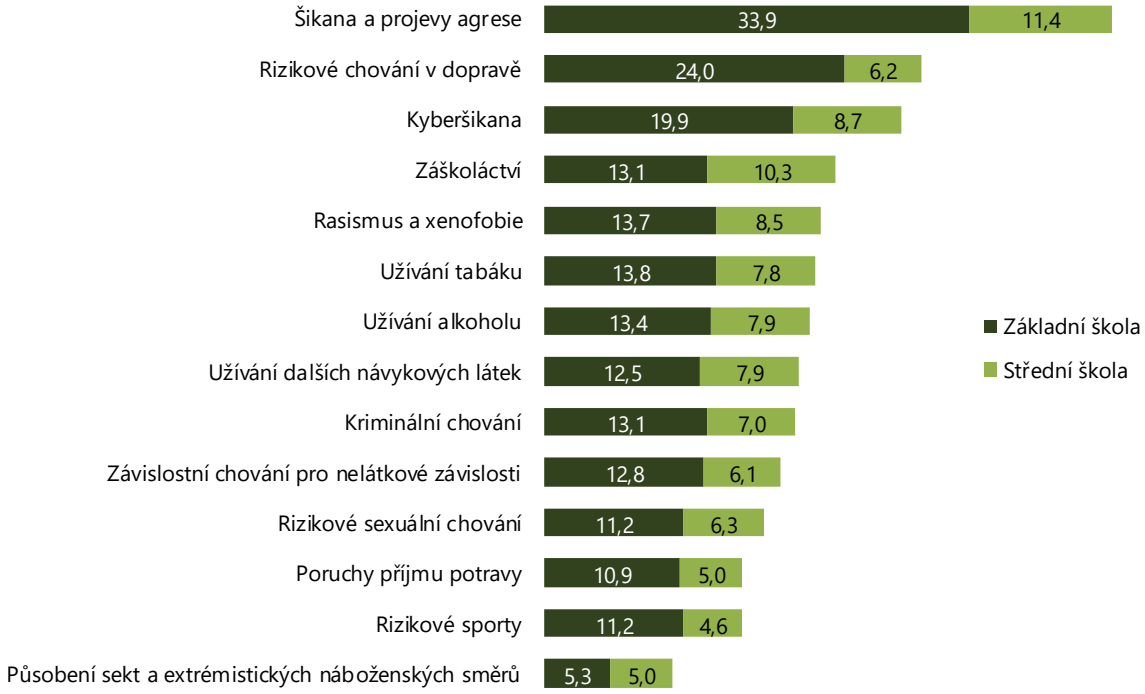

Pozn.: údaje k 5. 5. 2021

[109] https://www.npicr.cz/o-nas [2021-05-07]
[110] usnesení RVKPP č. 03/0620
[111] http://www.nuv.cz/modules/catalog/index.php?h=product&a=index&id_catalog=15 [2021-05-07]
[112] https://www.preventivni-aktivity.cz/ [2021-05-05]
[113] Vyplněné nebo částečně vyplněné výkazy ke dni 5. 5. 2021.

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2021)

Prevence nelátkových závislostí včetně HH je součástí školního vzdělávacího programu ve všech ročnících ZŠ a SŠ. Nejvíce času v rámci výuky ve školním roce 2019/2020 bylo prevenci tohoto typu rizikového chování věnováno v 8. a 9. ročníku ZŠ a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií, a to 2 vyučovací hodiny – graf 7-2.

graf 7-2: Počet hodin specifické prevence nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) obsažených ve školním vzdělávacím programu v jednotlivých ročnících ZŠ a SŠ ve školních letech 2017/2018 až 2019/2020

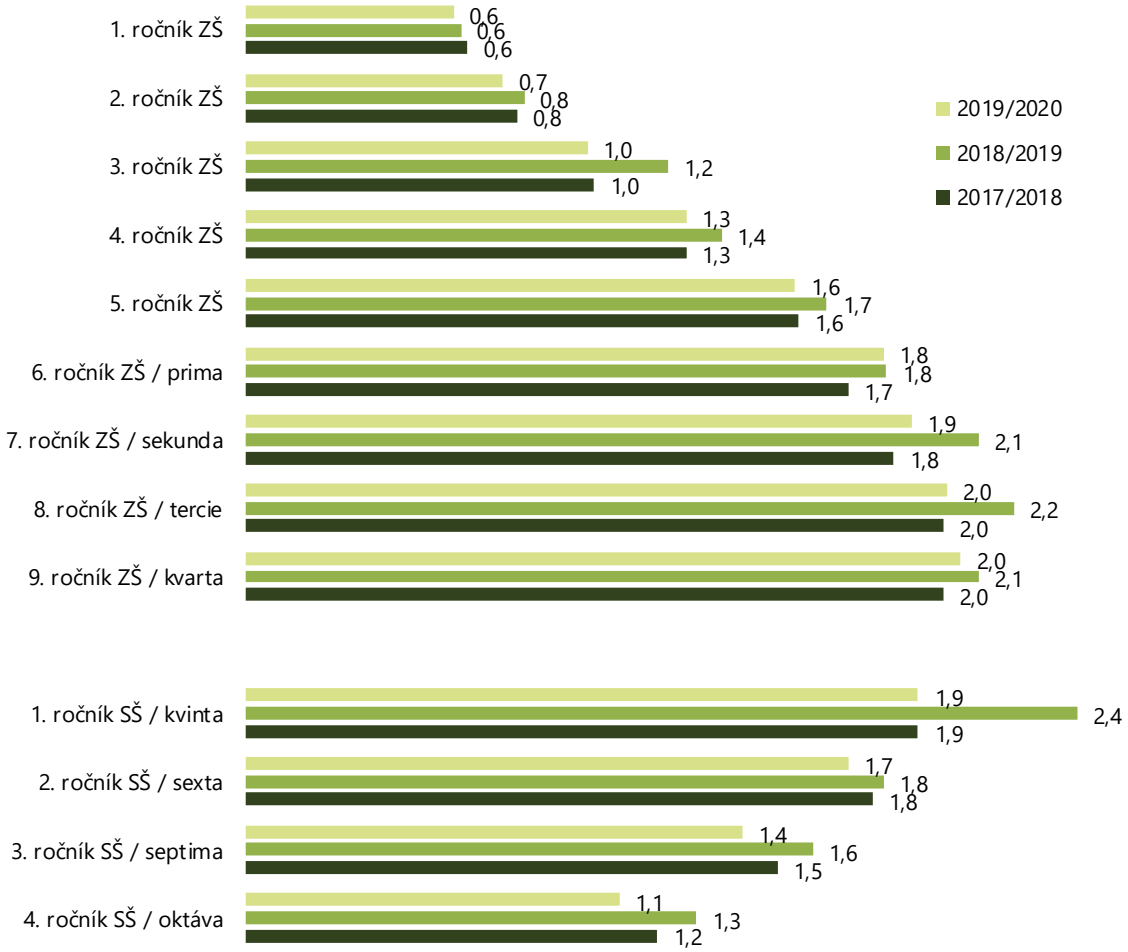

Pozn.: údaje k 5. 5. 2021

Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2021)

SEPA umožňuje sledovat také počet řešených případů rizikového chování. Ve školním r. 2019/2020 školy řešily celkem 1 933 případů nelátkového závislostního chování (včetně hazardního hraní). Nejčastěji byl tento typ rizikového chování řešen, stejně jako v předchozích školních letech, mezi žáky 8. ročníků ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií (254 žáků) – graf 7-3.

graf 7-3: Počet žáků, u nichž bylo řešeno nelátkové závislostní chování (včetně hazardního hraní) podle ročníků ZŠ a SŠ ve školním roce 2019/2020

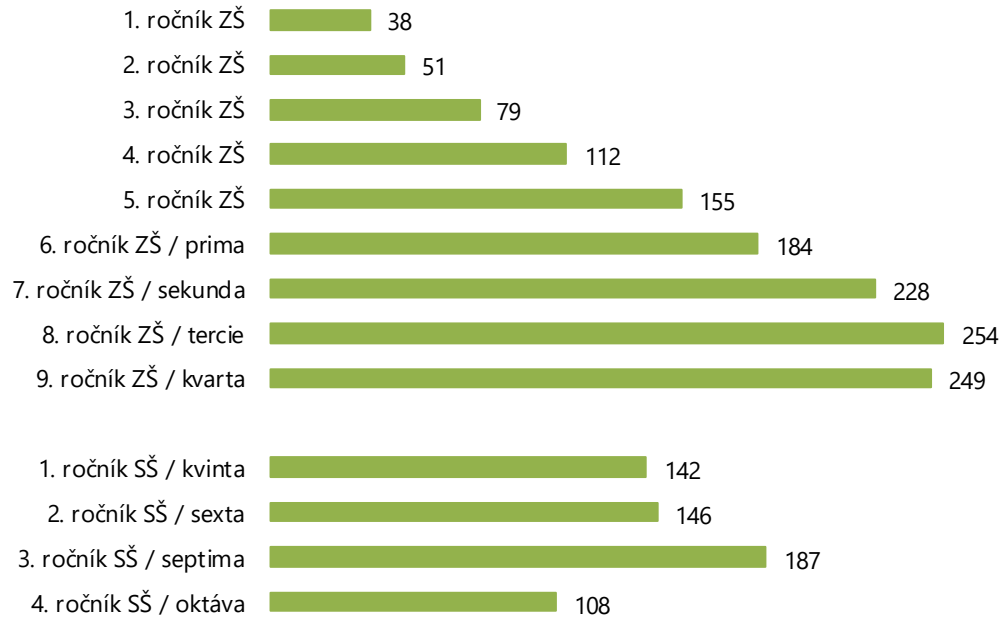

Pozn.: údaje k 5. 5. 2021
Zdroj: Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN (2021)

V listopadu 2020 realizovala Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN dotazníkové šetření s cílem zmapovat aktuální stav v poskytování školských preventivních programů všech typů rizikového chování a duševního zdraví u dětí během 2. vlny pandemie COVID-19 a potřeby škol v období distanční výuky pro poskytování preventivních intervencí. Sběr dat se uskutečnil prostřednictvím nástroje SEPA. Byly osloveny všechny ZŠ a SŠ v ČR (N = 5 373), šetření se zúčastnilo celkem 1 778 škol (Gabrhelík a Lukavská, 2020). Výsledky šetření ukazují, že ŠMP považují v době distanční výuky prevenci za důležitou, zejména u některých typů rizikového chování, včetně nelátkových závislostí. Preventivní aktivity v podmínkách distanční výuky realizovala necelá polovina škol (39 % ZŠ na 1. stupni, 46 % ZŠ na 2. stupni a 47 % SŠ). Vzhledem k vysoce vnímané důležitosti problému nelátkových závislostí byly v rámci distanční prevence zaznamenány relativně nízké hodnoty v realizaci prevence tohoto typu rizikového chování (13 % ZŠ na 1. stupni, 16 % ZŠ na 2. stupni a 15 % SŠ) a téměř žádné školy nehlásily aktivity týkající se on-line hazardního hraní (2 % ZŠ na 1. stupni, 4 % ZŠ na 2. stupni a 3 % SŠ). Největší překážkou v realizaci distanční prevence je podle ŠMP na všech stupních omezený čas on-line výuky a nedostatek materiálů využitelných distanční formou, zejména pro oblast nelátkových závislostí a duševního zdraví.

7.1.3 Programy pro děti a mládež specificky zaměřené na hazardní hraní

Za podpory z dotačního řízení ÚV ČR/RVKPP v posledních letech vznikaly programy specificky zaměřené na prevenci hazardního hraní a stávající preventivní programy rozšiřovaly svou nabídku preventivních aktivit o prevenci tohoto typu rizikového chování.

V r. 2020 bylo v dotačním řízení ÚV ČR/RVKPP podpořeno celkem 20 programů specifické adiktologické primární prevence. Podpořené programy se komplexně zaměřují na primární prevenci rizikového chování, včetně adiktologické prevence, a témata prevence HH či nadužívání nových technologií jsou částečně obsažena v nabídce většiny z nich. Např. Prev-Centrum v Praze od r. 2016 realizuje pro 1. a 2. ročníky SŠ programy všeobecné primární prevence HH, součástí programu je nabídka metodické podpory pedagogům v případě podezření na výskyt hazardního hraní. Celkem bylo v r. 2020 realizováno 6 bloků všeobecné primární prevence pro 188 studentů, dalších 20 programů nebylo realizováno z důvodu distanční výuky. P-centrum v Olomouckém kraji v r. 2020

realizovalo celkem 20 programů selektivní primární prevence k problematice hazardního hraní. Centrum primární prevence Spektrum organizace Kolpingovo dílo ČR v období letních prázdnin realizovalo ve spolupráce s Poradnou pro gambling Kraje Vysočina preventivní program pro mládežnický hokejový klub ve Žďáře nad Sázavou zaměřený na prevenci nelátkových závislostí, včetně on-line a kursového sázení (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021).

Činnost programů primární prevence byla v r. 2020 ovlivněna omezením vstupu externích poskytovatelů programů primární prevence do škol a distanční školní výukou v důsledku COVID-19, což výrazně ovlivnilo realizaci preventivních programů. Poskytovatelé programů primární prevence na situaci reagovali zejména přesunem programů a poradenských služeb do on-line prostředí. Z 20 podpořených programů v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP celkem 15 vykázalo činnost v on-line prostředí nad rámec běžných aktivit, šlo zejména o realizaci on-line preventivních programů a on-line vzdělávání, tvorbu edukačních videí a tiskových materiálů, oslovování škol s nabídkou pomoci, poskytování supervize pedagogům, přípravu nových preventivních programů a provozování krizové linky (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2021).

V únoru 2020 vydal Karlovarský kraj metodiku *Závislost na videohrách a finanční nástrahy, které videohry obsahují* určenou pro rodiče, učitele a vychovatele (Vimr, 2020) – blíže viz VZ 2019.

Od r. 2008 podporuje Asociace provozovatelů kursového sázení (APKURS) preventivní projekt *Rubikon* zaměřený na zvyšování informovanosti a schopnosti rozpoznat a minimalizovat rizika HH. Od r. 2008 se do projektu zapojilo celkem 50 tis. žáků. V reakci na distanční výuku byly v r. 2020 vytvořeny on-line výukové hry na téma HH jako součást nabídky projektu žákům a školám.[114]

Pokračovala rovněž kampaň Asociace nestátních organizací (A.N.O.) o závislostech a propagující služby pro uživatele návykových látek a hazardní hráče s názvem *Zůstaň nad vlivem*, která je zaměřena na mladé lidi a nabízí jim pomoc při problémech s užíváním návykových látek, ale i s nelátkovými závislostmi. Kampaň je realizována prostřednictvím internetových stránek a sociálních sítí a je financována v rámci dotačního řízení ÚV ČR / RVKPP.[115]

7.2 Prevence problémového hráčství v obecné populaci

V posledních letech, také díky dotační podpoře ÚV ČR / RVKPP, vznikla nabídka zejména on-line informačních a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče HH a jejich blízké – více viz kapitolu Internetové a telefonické poradenství, str. 134.

Adiktologické služby, které poskytují poradenství a léčbu problémovým hráčům, realizují také informační kampaně, jejichž cílem je zvýšit povědomí veřejnosti o HH a jeho negativních dopadech a upozornit na nově vznikající poradenské a léčebné programy – blíže viz kapitolu Internetové a telefonické poradenství, str. 134.

7.3 Prevence a včasná intervence mezi hráči hazardních her

Cílem preventivních aktivit zaměřených na hazardní hráče a jejich blízké je zvýšit informovanost o rizicích HH, vyvracet hráčské omyly, zvýšit kontrolu nad hráčským chováním a podpořit včasnou identifikaci problémového hráčství.

Řadu opatření povinně realizovaných provozovateli HH zavedl od r. 2017 ZHH. Podrobný výčet a popis nástrojů a omezení zavedených ZHH s cílem prevence rozvoje problémového hráčství uvádí VZ 2016 až VZ 2019. V r. 2020 spustilo MF Rejstřík fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách – blíže viz kapitolu Provozování hazardních her, str. 17.

K 1. 4. 2021 evidovalo MF celkem 205 923 osob zapsaných v rejstříku. Z tohoto počtu bylo 889 zapsáno na vlastní žádost, ostatní osoby jsou zapsány z moci úřední: především jde

[114] https://www.projektrubikon.info/ [2021-05-05], https://www.projektrubikon.info/cz/403-vyvijime-nove-on-line-hry.html [2021-05-05]

[115] https://zustannadvlivem.cz/ [2021-06-09]

o 107,5 tis. osob, vůči kterým byl vyhlášen úpadek, dále 69,7 tis. osob pobírajících dávky v hmotné nouzi a 27,8 tis. osob žijících s nimi ve společné domácnosti a pouze 5 osob s nařízenou ochrannou léčbou hráčské poruchy.

Pacientské sdružení RECOVERY hlásí celkově pozitivní zkušenost s rejstříkem, ale také složitý proces a komplikace se zápisem do rejstříku. Mezi hráči zapsanými do rejstříku stoupá poptávka po nelegálně provozovaných HH, zejména on-line.

Informace o zkušenostech hráčů s nabídkou omezení a o jejich informovanosti o rizicích hazardního hraní jsou k dispozici ze studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizuje NMS ve dvouletých intervalech – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 96. V poslední vlně studie v r. 2019 celkem 40 % respondentů uvedlo, že jim byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, což je výrazné navýšení od r. 2015 (15 %). Nabídky sebeomezení využilo 12 % respondentů (31 % těch, kterým bylo sebeomezení nabídnuto), v r. 2015 to bylo 6 % (resp. 35 %). Celkem 28 % respondentů z r. 2019 si při hraní hry všimlo ukazatele délky účasti na hazardní hře a 32 % si všimlo ukazatele celkových proher. Podrobné informace uvádí VZ 2019.

Za r. 2020 jsou jako v předchozích letech k dispozici informace o míře expozice hráčů sebeomezujícím opatřením a informacím o rizicích HH k dispozici z *Výzkumu občanů 2020* – blíže viz kapitolu Výzkum názorů a postojů občanů České republiky, str. 66. Z výsledků vyplynulo, že 10,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, nejčastěji pak hráčům on-line her (28,6 %). Oproti předchozím rokům se zvýšil podíl osob (hráčů v posledních 12 měsících), kterým bylo nabídnuto omezení skrze nastavení herních limitů, a to z 5,7 % v r. 2017 na 10,0 % v r. 2020. K nárůstu došlo především u hráčů on-line HH – tabulka 7-1.

tabulka 7-1: Nabídka sebeomezení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017–2020, v %

Typ hry	2017	2018	2019	2020
HH land-based celkem	5,5	7,1	7,9	9,4
HH land-based bez loterií	12,3	20,6	21,4	21,1
HH on-line celkem	14,0	27,9	21,4	28,6
HH on-line bez loterií	14,4	32,8	25,9	28,6
HH celkem	**5,7**	**7,7**	**8,2**	**10,0**
HH celkem bez loterií	**11,9**	**23,6**	**20,0**	**20,8**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

O rizicích spojených s hraním HH a možnostech léčby problémového hráčství mělo v r. 2020 informace celkem 64,9 % hráčů HH (74,3 % v r. 2019). Nejčastějším zdrojem informací o rizicích byla média (52,2 %), rodinní příslušníci, přátelé a známí (23,3 %), letáky a plakáty v provozovnách (22,6 %) a internetové stránky s HH (22,3 %) – graf 7-4. Oproti předchozímu roku se zvýšila míra informovanosti prostřednictvím letáků a plakátů v provozovnách, stejně jako informovanost prostřednictvím internetových stránek s HH, zaměstnanců provozoven s HH, ambulancí lékařů a telefonických linek pomoci.

Nabídku k sebevyloučení ze hry někdy dostalo celkem 2,9 % hráčů HH a 7,6 % hráčů her bez loterií, což je méně než v r. 2019 (3,2 %, resp. 8,1 %). Mezi hráči HH bez loterií v prostředí land-based se s touto nabídkou setkalo 9,0 % hráčů (8,6 % v r. 2019) a v prostředí on-line 9,5 % hráčů (9,9 % v r. 2019).

graf 7-4: Zdroj informací o rizicích a léčbě problémového hráčství u hráčů HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017–2020, v %

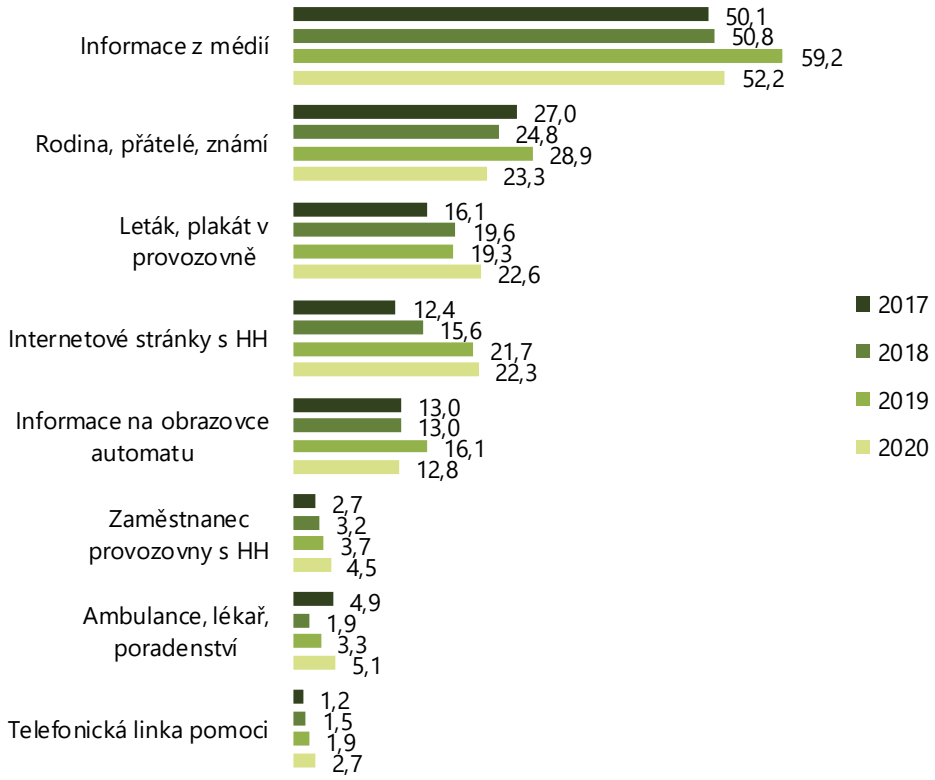

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2017), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2020), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Národní ústav duševního zdraví ve spolupráci s Institutem pro regulaci hazardních her v r. 2020 zahájil realizaci studie *Prediktory rizikového a problémového hráčství v on-line prostředí*, jejímž cílem je vytvoření algoritmu pro identifikaci rozvoje problémového hraní z údajů o chování hráče na hráčském účtu.[116]

[116] Hlídač státu, smlouva o dílo č. 14026784; https://www.hlidacstatu.cz [2021-04-29]

8

Kapitola 8:
Léčba a další odborné služby

8.1 Úvod

Nabídka služeb pro hráče v ČR zahrnuje především poradenství a léčbu v adiktologických a psychiatrických ambulancích a léčba v pobytových službách typu psychiatrické léčebny, případně v terapeutických komunitách. Služby pro hazardní hráče jsou většinou poskytovány ve stejných zařízeních jako služby pro uživatele návykových látek, existují však i specializované ambulantní programy nabízející služby pouze pro hazardní hráče.

V posledních letech počet specializovaných programů pro problémové hráče roste, a to zejména díky dotačnímu programu ÚV ČR / RVKPP. Cílem této podpory je vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech, tzv. krajská centra pro léčbu patologického hráčství. Aktuálně dochází k rozvoji poradenských a léčebných intervencí poskytovaných problémovým hráčům a jejich blízkým prostřednictvím internetu.

Údaje o léčbě a odborných službách pro osoby s hráčskou poruchou jsou nově dostupné z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který nahradil data z ročních výkazů psychiatrických ambulancí a z Národního registru hospitalizovaných, a ze závěrečných zpráv projektů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP.

Dostupnost a poskytování služeb osobám s hráčskou poruchou a jejich blízkým byla v r. 2020 významně ovlivněna epidemií COVID-19. Především se to týkalo skupinových aktivit, které se v období omezení sociálních kontaktů přesunuly na internet.

8.2 Služby pro osoby s hráčskou poruchou

8.2.1 Sčítání adiktologických služeb

Poskytování služeb cílové skupině hráčů HH mapovala pravidelné studie *Sčítání adiktologických služeb* ze srpna 2020 na souboru 292 zapojených jednotek adiktologických služeb (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research, 2021b). Studii provádí NMS ve tříletých intervalech, poprvé byla provedena v r. 2012.

U více než poloviny služeb, tj. u 156 (57,4 %) služeb, je jednou z hlavních cílových skupin také skupina hráčů HH, jde zejména o zařízení s registrací sociální služby (67 %) a s národní registrací zdravotnického zařízení (11 %), jiný typ akreditace uvedlo 17,5 % jednotek. Zařízení, která deklarují jako svou hlavní cílovou skupinu hráče HH, nabízí převážně ambulantní a kontaktně-poradenské služby – tabulka 8-1.

Ze 156 služeb, které uvedly hráče HH jako jednu ze svých hlavních cílových skupin, mají nejvyšší zastoupení služby v kraji Moravskoslezském a Ústeckém, dále v Praze a Středočeském kraji. Tato zařízení působí ve všech krajích ČR, ale jejich zastoupení je nerovnoměrné – tabulka 8-2. Orientační diagnostiku nelátkových závislostí poskytuje 102, komplexní diagnostiku nelátkových závislostí 72, právní poradenství 50 a pomoc s dluhy 75 služeb.

tabulka 8-1: Programy poskytující služby hráčům HH podle typu – studie Sčítání adiktologických služeb 2020

Typ služby	2020
Detoxifikace	10
Terénní programy	24
Kontaktní a poradenské služby	48
Ambulantní léčba	62
Ambulantní stacionární péče	2
Krátkodobá a střednědobá lůžková péče	13
Rezidenční péče v terapeutických komunitách	12
Doléčovací programy	39
Substituční léčba	6
Adiktologické služby ve vězení a následná péče po propuštění	5
Primární prevence selektivní/indikovaná	8
Celkem ČR*	**156**

Pozn.: * Jedno zařízení může poskytovat více typů služby, respondenti proto mohli označit více možností.
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021b)

tabulka 8-2: Počet zařízení poskytujících služby hráčům HH podle krajů – studie Sčítání adiktologických služeb 2014, 2017 a 2020

Kraj	2014	2017	2020
Praha	27	20	20
Středočeský	34	21	16
Jihočeský	19	5	8
Plzeňský	20	6	8
Karlovarský	20	5	4
Ústecký	25	19	24
Liberecký	18	8	5
Královéhradecký	20	2	4
Pardubický	16	5	4
Vysočin	23	10	7
Jihomoravský	30	14	14
Olomoucký	26	12	5
Zlínský	16	1	13
Moravskoslezský	26	23	24
Celkem ČR*	**138**	**151**	**156**

Pozn.: * Jedno zařízení může působit ve více krajích, respondenti proto mohli označit více možností.
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021b)

Na otázku o frekvenci péče poskytované hráčům HH odpovědělo 272 služeb. Hráči HH byli velmi často klienty v 23 službách (20,3 %) – tabulka 8-3. Ve všech těchto 23 službách byly poskytovány individuální a skupinové poradenské a (psycho)terapeutické intervence, 14 z nich poskytovalo také dluhové poradenství a 11 právní poradenství.

tabulka 8-3: Frekvence poskytování péče cílové skupině hráčů HH v zařízeních – studie Sčítání adiktologických služeb 2014, 2017 a 2020

Frekvence poskytování péče	2014		2017		2020	
	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)	Počet	Podíl (%)
Nikdy	–	–	10	6,9	72	26,5
Výjimečně	6	7,6	20	13,8	81	29,8
Občas	29	36,7	60	41,4	64	23,5
Často	26	32,9	29	20,0	32	11,8
Velmi často	18	22,8	26	17,9	23	8,5
Celkem	**79**	**100,0**	**145**	**100,0**	**272**	**100,0**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021b)

Pokud jde o podíl hráčů HH mezi klientelou programu, v 81 zařízeních (52 %) tvořili hráči méně než 10 % klientely. Více než 20 % klientely tvořili hráči HH v 10 (6 %) zařízeních – tabulka 8-4.

tabulka 8-4: Počet zařízení podle podílu hráčů HH mezi klientelou zařízení – studie Sčítání adiktologických služeb 2014, 2017 a 2020

Podíl hráčů HH (%)	Počet zařízení		
	2014	2017	2020
0	37	8	0
1–10	71	77	81
11–20	20	13	10
21–30	5	7	2
31–70	5	8	5
71–90	–	2	3
Neuvedlo	–	35	55
Celkem	**138**	**151**	**156**

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2015), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2018), Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021b)

8.2.2 Psychiatrická péče

Nově jsou zpracována data z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), který je spravován Ústavem zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS ČR) a který shromažďuje data zdravotních pojišťoven o vykázané ambulantní i lůžkové zdravotní péči. V r. 2019 bylo léčeno v ambulantní a lůžkové péči celkem 954 pacientů s diagnózou patologické hráčství (F63.0), v tom v ambulancích bylo léčeno celkem 807 osob a na lůžkových odděleních 240 osob – graf 8-1. Celkový počet pacientů je nižší než součet obou kategorií, protože někteří pacienti byli léčeni v obou typech léčby. Údaje za r. 2020 nejsou dosud k dispozici.

V l. 2010–2019 se ročně léčilo v průměru cca 1 500 osob. Počet hospitalizovaných pacientů s diagnózou F63.0 dosahoval v tomto období v průměru 460 hospitalizací ročně. V psychiatrických ambulancích bylo léčeno v průměru cca 1 200 pacientů ročně. V posledních letech lze vysledovat pokles pacientů léčených pro hráčskou poruchu v ambulantní i lůžkové psychiatrické péči. Celkově ve sledovaném období klesl počet léčených hráčů o více než 56 % s tím, že k většímu poklesu došlo u ambulantně léčených hráčů, a to téměř o 58 %, u lůžkové péče byl pokles nižší (44 %).

graf 8-1: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v zařízeních psychiatrické péče v l. 2010–2019

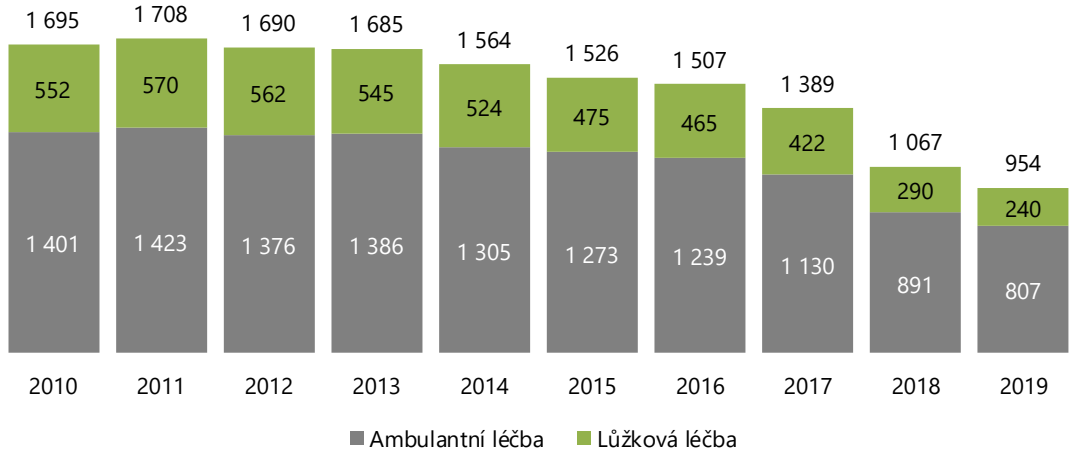

Pozn.: Údaj celkem je nižší než součet obou kategorií, protože někteří pacienti byli léčeni v obou typech léčby.
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

V r. 2019 poskytlo ambulantní léčbu osobám s hráčskou poruchou celkem 336 psychiatrických ambulancí (31,5 ambulancí na 1 mil. obyv.). Nejvyšší počet ambulantních pacientů na 100 tis. obyv. zaznamenal v r. 2019 Kraj Vysočina (12,0), Praha (11,8) a Královéhradecký kraj (11,4). Nejvyšší počet ambulancí absolutně (77) i relativně na 1 mil. obyv. (58,5) byl v Praze – graf 8-2.

graf 8-2: Počet ambulancí vykazujících léčbu pacientů s dg. F63.0 a počet ambulantně léčených pacientů s dg. F63.0 na 100 tis. obyvatel v r. 2019 podle kraje sídla zdravotnického zařízení

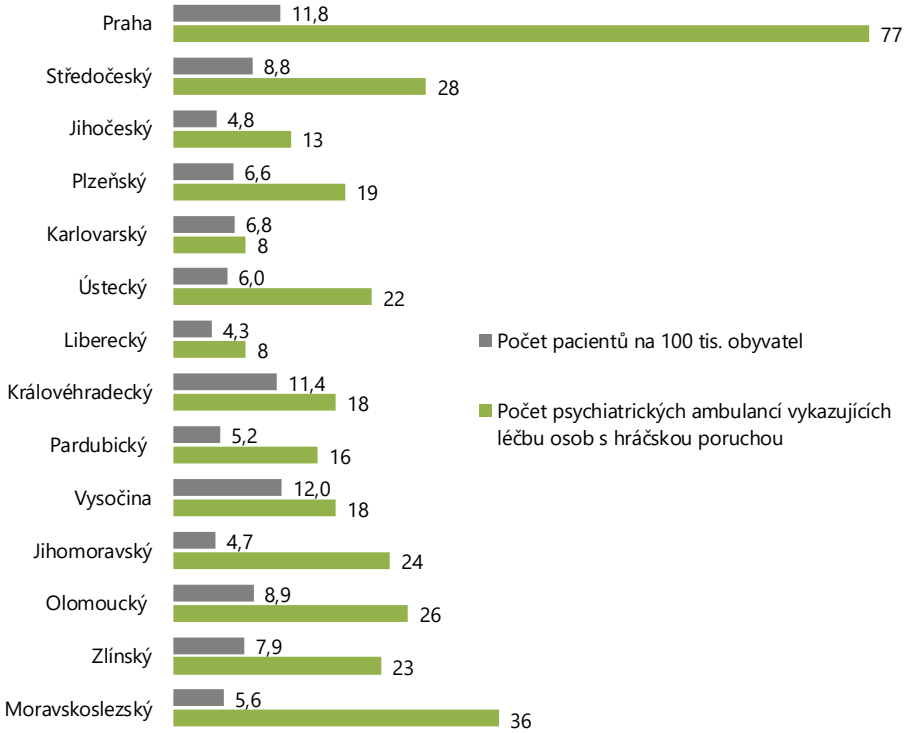

Pozn.: Pacienti jsou evidováni podle sídla poskytovatele zdravotních služeb.
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

Pokud jde o hospitalizace pro hráčskou poruchu v r. 2019, byly v přepočtu na počet obyvatel v ČR hospitalizovány 2,9 osoby na 100 tis. obyv. Nejvyšší počet pacientů na 100 tis. obyv. byl v Moravskoslezském a Libereckém kraji (3,4, resp. 3,2 osoby na 100 tis. obyv.) – graf 8-3. Jak u ambulantní léčby, tak u hospitalizací je potřeba rozdíly mezi kraji nebo změny v jednom kraji hodnotit obezřetně, neboť absolutní počet případů v jednotlivých krajích a letech je nízký.

graf 8-3: Počet hospitalizovaných pacientů pro dg. F63.0 v r. 2019 podle kraje bydliště pacienta, v přepočtu na 100 tis. obyvatel

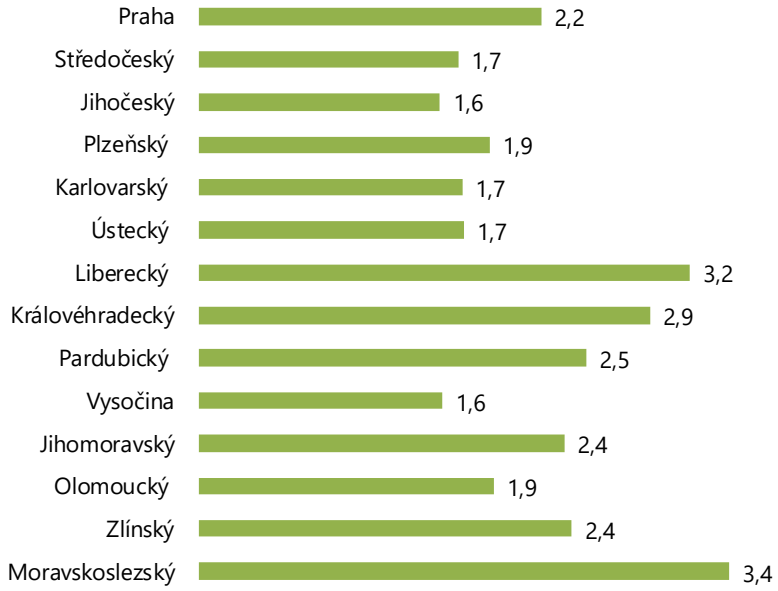

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2021)

8.2.3 Služby podporované v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP

Data o službách pro osoby s hráčskou poruchou jsou k dispozici ze závěrečných zpráv projektů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP. Pro oblast hazardního hraní je hlavním cílem dotačního řízení podpora dostupnosti služeb pro klienty a udržení zavedených krajských specializovaných center, která nabízejí komplexní péči pro hráče HH a jejich blízké. Tato centra v r. 2020 fungovala v 10 krajích: v Praze, Jihomoravském, Jihočeském, Libereckém, Olomouckém, Plzeňském, Ústeckém, Zlínském. V r. 2020 vznikla Poradna pro gambling Kraje Vysočina[117] působící ve 4 městech: Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod (provozuje organizace Kolpingovo dílo České republiky), Třebíči (Oblastní charita Třebíč) a Jihlavě (Oblastní charita Jihlava). Ve Středočeském kraji nelze, vzhledem ke geografickému rozložení kraje, vytvořit typické krajské ambulantní centrum, avšak spolupracující organizace vytvořily projekt sítě poradenských a léčebných programů pro hráče HH (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021; Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2021).

Krajská centra v ČR by postupně měla nabízet komplexní péči v těchto oblastech: vyhledávání klientů, ambulantní léčba a doléčování včetně dluhového poradenství. Krajská centra by svými detašovanými pracovišti měla pokrýt další regiony/města kraje. Hazardním hráčům a jejich blízkým se věnují téměř všechny adiktologické ambulantní programy, které se specializují na jiné cílové skupiny.

V důsledku pandemie COVID-19 došlo v r. 2020 k omezením v poskytování osobních (tzv. face-to-face, F2F) intervencí, které však nevedlo k poklesu výkonosti služeb, a to i přes zasažení týmů COVID-19 (karantény, pracovní neschopnosti). V počátku situaci komplikovala i nepřipravenost týmů na on-line poskytování služeb (nedostatek dovedností, softwarové a hardwarové vybavení) a nedostatek zdravotnického materiálu pro F2F kontakty. Programy ambulantní léčby přesunuly některé výkony do on-line prostředí (např. individuální poradenství či skupinové výkony), v hojné míře byly v kontaktu s klienty využívány on-line komunikační nástroje, sociální sítě a videokonferenční aplikace. Tento způsob poskytování intervencí však není vyhovující pro všechny klienty služeb. Klienti, kteří se obávali osobního kontaktu v prostorách služby a zároveň nedisponovali nástrojem pro on-line komunikaci či kterým tento způsob nevyhovoval, vypadávali z kontaktu se službou (Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2021).

[117] https://www.kolping.cz/poradna-pro-gambling-kontakt/ [2021-05-05]

Z programů podpořených v dotačním řízení RVKPP vykázalo za r. 2020 poskytnutí služby nejméně jednomu klientovi celkem 72 projektů, v kontaktu se službami bylo 2333 problémových hráčů.[118] Nejvyšší počet programů představují ambulance a také nejvyšší počet klientů byl vykázán ambulantními službami (37 programů a 1 171 klientů).[119] Na doléčování a stabilizaci klientů bylo zaměřeno 9 projektů. Významná část kontaktů se odehrála v on-line prostředí či telefonicky – tabulka 8-5.

tabulka 8-5: Počet programů, které poskytly služby problémovým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních ÚV ČR / RVKPP v l. 2014–2020, podle typu služby

Typ adiktologické služby	Počet programů							Počet klientů						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Adiktologické služby ve vězení a po uvěznění	3	3	4	4	4	5	6	11	17	26	21	30	42	32
Ambulantní léčba	18	15	29	30	27	30	37	601	452	991	1 199	1 246	1 133	1 171
Následná péče	2	7	7	8	9	8	9	2	76	53	43	37	28	16
Kontaktní a poradenské služby	15	14	10	11	12	15	10	73	63	73	46	46	50	25
Terapeutická komunita	1	0	2	1	1	2	2	1	0	3	2	1	3	2
Krátkodobá pobytová léčba*	–	–	–	–	–	–	3	–	–	–	–	–	–	15
Terénní programy	3	7	4	3	1	1	1	5	118	5	3	1	1	1
On-line/telefonické poradny	–	–	2	1	2	2	4	–	–	63	709	732	973	1 071
Celkem	**42**	**46**	**58**	**58**	**56**	**63**	**72**	**693**	**726**	**1 214**	**2 023**	**2 093**	**2 230**	**2 333**

Pozn.: Je uveden počet klientů, jejichž primárním problémem je hazardní hraní. V r. 2020 včetně 1 pacienta na detoxifikačním oddělení pro děti a dorost. Počet programů může být vyšší než počet reálných zařízení, protože jedno zařízení může vykazovat více projektů (např. on-line a ambulantní péči).
Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2021)

Nejvíce klientů, jejichž primárním problémem je HH, bylo vykázáno v Praze (295), v Moravskoslezském kraji (171) a Ústeckém kraji (117), nejméně v kraji Vysočina (5) – tabulka 8-6.

[118] Výkaznictví závěrečných zpráv o realizaci projektu v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP je založeno na zařazení klientů do kategorií podle hlavního problému. Problémy s hraním HH mohli vykazovat také další klienti, především s problémy s užíváním návykových látek, typicky s pervitinem.

[119] V ambulantních programech je nabízeno široké spektrum služeb od navázání kontaktu s klientem a jeho informování až po komplexní ambulantní léčbu a doléčování, služby jsou také nabízeny příbuzným a blízkým osobám. Ambulance nabízejí zhodnocení situace a potřeb, individuální i rodinné poradenství a terapii, motivační rozhovory, sociálně-právní a dluhové poradenství, vedení finančních deníků, pracovní poradenství a prevenci relapsu. Některé ambulance zařazují také skupinové aktivity či podpůrné skupiny pro hráče. Pro navázání nových klientů je využívána terénní práce, distribuce letáků, informační a mediální kampaně o službách a o rizicích hazardního hraní, kontaktování dalších institucí k navázání spolupráce. Vzhledem k přesunu těžiště hazardního hraní do on-line prostředí, je také výzvou zlepšení propagace služeb v on-line prostředí (webové stránky, sociální sítě, atd.).

tabulka 8-6: Počet programů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP, které vykázaly péči o hráče HH, a počet hráčů v kontaktu v l. 2013–2020 podle krajů sídla programu

Kraj	Počet programů								Počet klientů							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Praha	4	3	5	9	11	14	14	21	35	14	29	144	258	323	324	295
Středočeský	1	1	2	3	1	2	2	4	6	32	43	123	124	87	140	102
Jihočeský	7	5	5	5	4	4	5	5	10	18	36	57	76	80	81	76
Plzeňský	2	2	2	2	2	2	4	3	4	11	27	56	64	61	68	64
Karlovarský	1	3	2	1	1	1	2	1	3	6	2	1	1	1	3	14
Ústecký	6	9	8	10	11	9	8	7	92	70	*172	150	158	144	174	117
Liberecký	2	2	2	3	4	2	2	2	54	154	78	82	81	71	81	62
Královéhradecký	2	2	1	0	3	2	3	6	33	64	4	0	120	51	47	84
Pardubický	0	0	1	2	2	1	1	1	0	0	69	**105	2	51	33	27
Vysočina	0	0	2	2	2	3	3	2	0	0	9	9	14	11	12	5
Jihomoravský	6	6	5	8	5	3	6	5	109	82	95	143	116	102	103	107
Olomoucký	5	5	7	5	5	5	5	5	96	77	108	119	80	72	71	78
Zlínský	1	1	1	2	1	1	2	2	11	30	30	29	63	60	49	60
Moravskoslezský	4	3	3	4	5	5	4	4	101	135	24	133	157	247	71	171
On-line/telefonické poradny	–	–	–	2	1	2	2	4	–	–	–	63	709	732	973	1 071
Celkem ČR	**41**	**42**	**46**	**58**	**58**	**56**	**63**	**72**	**554**	**693**	**726**	**1 214**	**2 023**	**2 093**	**2 230**	**2 333**

Pozn.: Počet programů může být vyšší než počet reálných zařízení, protože jedno zařízení může vykazovat více projektů (např. on-line a ambulantní péči). * Započítáno i 122 anonymních klientů, kterým byly předány informace (lokality Kadaň, Chomutov, Karlovy Vary). ** Dva programy měly sídlo ve Středočeském kraji, ale poskytly služby 105 klientům v kraji Pardubickém.

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2021)

Specializované ambulantní programy pro hazardní hráče (celkem 12 programů) v r. 2020 poskytly služby celkem 899 klientům s nelátkovou závislostí, z toho 779 hazardním hráčům, a vykázaly celkem 18 161 kontaktů s klienty. Nejvýraznější meziroční nárůst byl zaznamenán v důsledku pandemie COVID-19 v počtu výkonů telefonického, písemného a internetového poradenství (9 373 v r. 2020). Mimo tyto specializované programy pro hráče HH poskytly ostatní ambulantní adiktologické služby v r. 2020 pomoc 513 klientům s nelátkovou závislostí, z toho 386 hráčům HH – tabulka 8-7.

tabulka 8-7: Specializované ambulantní programy pro hráče HH podpořené v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP v l. 2015–2020

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet programů	9	24	18	15	14	12
› z toho počet komplexních krajských center*	–	7	9	9	9	10
Počet měst s ambulantním programem pro hráče HH**	21	46	39	38	36	33
Počet všech klientů s nelátkovou závislostí	400	1 078	1 186	1 187	1 016	889
› z toho počet klientů – hráčů HH	384	1 017	1 127	1 114	964	779
Počet klientů – osob blízkých	283	531	497	529	500	352

Pozn.: * Od r. 2017 včetně projektu sítě poradenských programů pro patologické hráče ve Středočeském kraji. ** Počet měst není shodný s počtem projektů podpořených z dotačního řízení – v rámci jednoho projektu může být podpořeno několik pracovišť péče pro hráče HH.

Zdroj: Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (2021)

Meziročně došlo k navýšení počtu poradenských výkonů prostřednictvím telefonu, internetu či korespondenčně a u osobních kontaktů také navýšení výkonů sociální práce v ambulantní péči o hráče HH. Pokles celkového počtu kontaktů, výkonů individuálního poradenství a výkonů práce s rodinou byl pravděpodobně ovlivněn opatřeními v rámci pandemie COVID-19 – tabulka 8-8.

tabulka 8-8: Počet kontaktů a vybraných výkonů ve specializovaných ambulantních programech pro hráče HH podpořených v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP v l. 2015–2020

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celkový počet kontaktů*	4 172	12 871	18 010	18 562	18 316	18 161
Individuální poradenství**	869	5 884	11 918	12 642	13 052	12 499
Sociální práce	271	1 360	2 106	1 503	1 613	1 993
Práce s rodinou***	124	357	667	662	688	481
Telefonické, písemné a internetové poradenství	455	2 552	5 233	5 523	6 787	9 373

Pozn.: * od r. 2017 součet přímých a nepřímých kontaktů, ** od r. 2017 včetně individuální terapie, *** od r. 2017 včetně rodinné terapie

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2021)

8.2.4 Internetové a telefonické poradenství

Nabídka pomoci prostřednictvím internetu a telefonického poradenství zahrnuje v ČR webové stránky, poradenské on-line a telefonické linky a mobilní aplikace. V r. 2018 vznikla *Národní linka pro odvykání hraní* (800 350 000), a to rozšířením služeb *Národní linky pro odvykání*, kterou na základě dotace ÚV ČR / RVKPP provozuje Česká koalice proti tabáku.[120] Linka je zřízena Úřadem vlády České republiky v rámci národních stránek pro podporu odvykání hraní hazardni-hrani.cz, které spravuje NMS. Národní linka pro odvykání zaznamenala v r. 2020 nárůst klientů v oblasti nelátkových závislostí (50 v r. 2019, 82 v r. 2020), z toho polovinu klientů tvořili hráči HH.

Telefonické poradenství poskytují rovněž adiktologické služby na svých linkách.[121] On-line léčba, resp. léčba a intervence využívající moderní technologie a internet, je vlivem zvyšující se dostupnosti těchto technologií a vlivem pandemie COVID-19 rychle rostoucím, ale stále poměrně novým směrem v léčbě závislostí. Nabídka on-line nástrojů pro oblast HH se v r. 2020 rozšířila o dvě mobilní aplikace. Přehled specializovaných internetových poradenských a informačních služeb pro hráče HH a jejich blízké uvádí tabulka 8-9.

tabulka 8-9: Informační a poradenské internetové stránky a mobilní aplikace pro hráče HH

Internetová stránka	Provozovatel	Screening	Informace a odkazy	Léčebná/harm reduction intervence on-line
poradna.adiktologie.cz	Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze	ano	ano	ano
koncimshranim.cz	SANANIM	ano	ano	ano
hazardní-hraní.cz	Úřad vlády ČR	ano	ano	ne
nabertekurz.cz	Společnost Podané ruce	ano	ano	ano
standby.cppt.cz	CPPT	ano	ano	ne
f63.cz	Magdaléna, Prostor Plus, Semiramis, Laxus	ano	ano	ne
neprohraj.se	Prevent 99	ano	ano	ne
hazard.renadi.cz	Renadi	ano	ano	ne
Mobilní aplikace				
Deník hráče	Prevent99	ano	ano	ano
Port	Společnost Podané ruce	ano	ano	ano

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2021)

Společnost Podané ruce ukončila ke konci r. 2020 projekt *HRaní* podpořený z ESF v l. 2019–2020, který dále pokračuje jako *Centrum Naberte kurz*. Projekt je založen na principu harm reduction, zaměřuje se na šíření adekvátních informací o rizicích hazardního hraní a uplatňování sebeomezujících opatření, informační servis, poradenství, včasnou intervenci (případně krizovou

[120] https://chciodvykat.cz/ [2021-05-17]

[121] blíže viz http://www.drogy-info.cz/index.php/map/ [2021-05-17]

intervenci) pro hráče pomocí vytvořené mobilní aplikace *Port (Naberte kurz)*,[122] na webu projektu *nabertekurz.cz*, facebookovém a instagramovém profilu,[123] pomocí telefonní linky (+420 773 774 373) a také cestou systematického aktivního oslovování cílových skupin v prostředí internetu (tzv. e-terén).[124] Součástí projektu byla v r. 2020 také propagační kampaň, která měla za cíl zvýšit povědomí hráčské veřejnosti o rizicích hazardního hraní, ale také o vytvořených nástrojích projektu. Celkem bylo podle evaluační zprávy projektu *HRaní* kampaněmi osloveno přes 16 tis. osob, aplikaci si stáhlo 850 osob, z nich 99 využilo kontakt nebo chat (Charvát a kol., 2020).

Stránky nabertekurz.cz nabízí v sekci Svépomoc odkazy na zahraniční mobilní aplikace pro pomoc hráčům HH (jako např. *Gamban, Gamblock, Betfilter* a *Betblocker*).[125] Není známo, nakolik jsou tyto aplikace užívány hráči v ČR.

obrázek 8-1: Náhledy obrazovek aplikace Port (Naberte kurz) projektu HRaní Společnosti Podané ruce

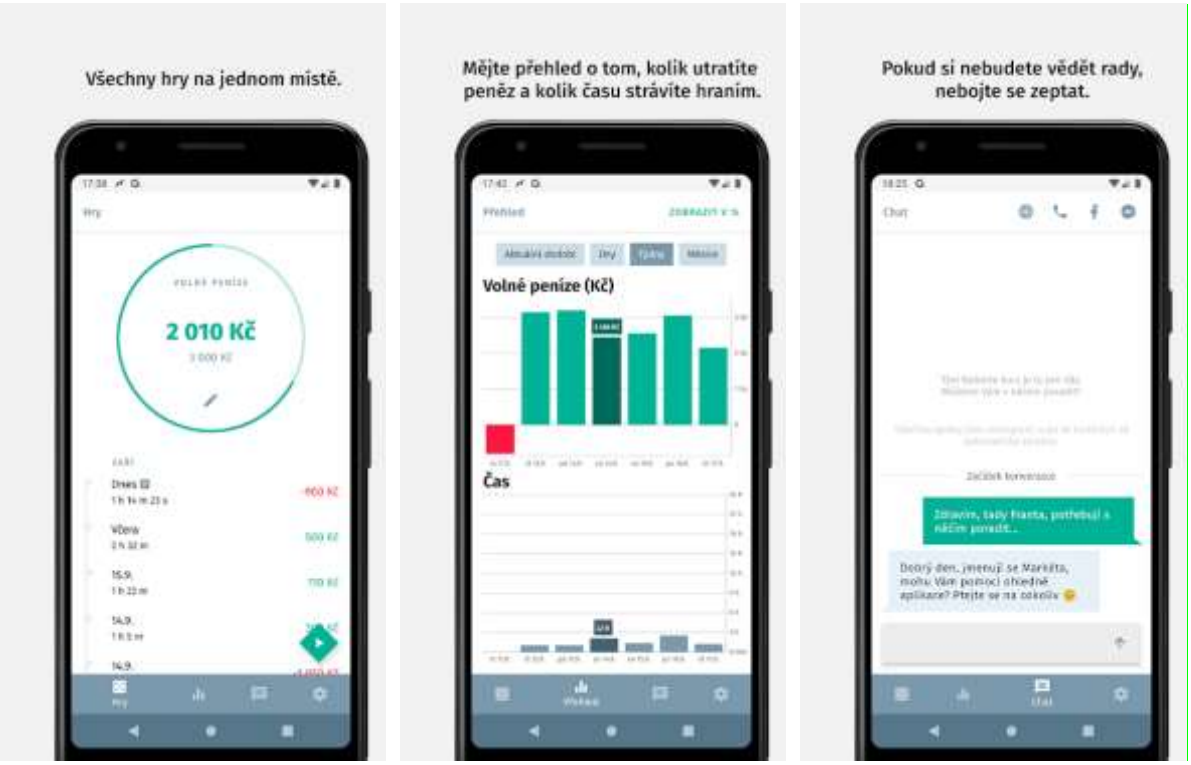

Zdroj: Charvát a kol. (2020)

V r. 2020 organizace Prevent99 uvedla po dvouletém vývoji do provozu mobilní aplikaci *Deník hráče*.[126] Jde o harm reduction aplikaci pro hráče HH – obrázek 8-2. Aplikace umožňuje hráči monitorovat rozsah svého hraní, sledovat svou bilanci a nastavit upozornění při překročení hráčem nastaveného limitu. Aplikace rovněž nabízí kontakty na pomáhající programy nabízející pomoc osobám s hráčskou poruchou. Na vývoji aplikace se podílela Asociace provozovatelů kursových

[122] https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.podaneruce.hrani [2021-05-17]
[123] https://www.facebook.com/nabertekurz.cz/, https://www.instagram.com/nabertekurz/ [2021-05-17]
[124] E-terén probíhal jak na diskusních webech věnujících se stylům hry a herní strategie (např. pokerarena.cz), tak na svépomocných či poradenských webech. Jako perspektivní pro rozvoj kontaktů se ukázaly spíše diskusní a poradenské stránky jako zpovednice.cz, modrykonik.cz, poradte.cz, mojestarosti.cz, doktorka.cz, zive.cz. Byly také monitorovány i sociální sítě a důležité profily, které souvisely s aktivitami cílových skupin projektu. Cílová skupina e-terénní práci akceptovala a postupně uživatelé sami na službu odkazovali další hráče.
[125] https://www.nabertekurz.cz/svepomocne-informace-a-lecba/jak-skoncit-s-online-hazardem-gamban~a142; https://www.nabertekurz.cz/svepomocne-informace-a-lecba/jak-skoncit-s-online-hazardem-gamblock~a144; https://www.nabertekurz.cz/svepomocne-informace-a-lecba/jak-skoncit-s-online-hazardem-betfilter~a151 a https://www.nabertekurz.cz/svepomocne-informace-a-lecba/jak-skoncit-s-online-hazardem-betblocker~a159 [2021-05-04]
[126] https://www.neprohraj.se/denik-hrace/ [2021-05-17]

sázek (APKURS),[127] do vývoje nástroje bylo zapojeno více než 20 adiktologických ambulancí a služeb v ČR. Používání aplikace je zdarma a anonymní.

obrázek 8-2: Náhledy obrazovek aplikace mobilní aplikace Deník hráče organizace Prevent 99

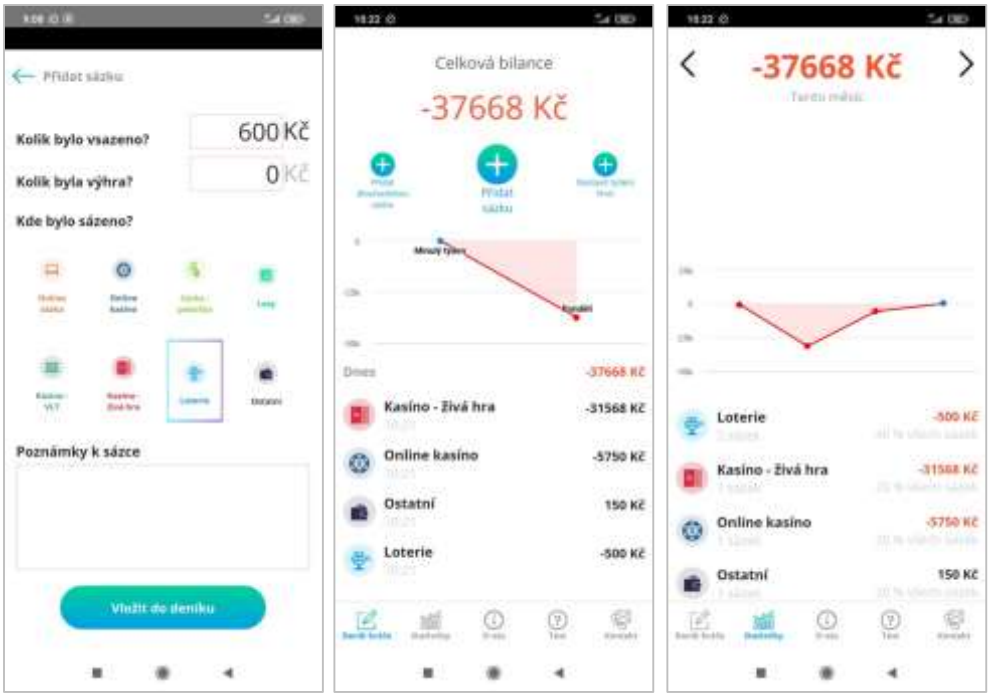

Zdroj: https://www.neprohraj.se/denik-hrace/ [2021-05-17]

Poradenská stránka *koncimshranim.cz* organizace SANANIM zaznamenala v r. 2020 vysoký nárůst počtu klientů i výkonů. V r. 2020 vyplnilo screeningový dotazník 705 osob (957 v r. 2019), 87 % byli muži, z nich 606 (86 %, 75 % v r. 2019) bylo vyhodnoceno jako hráči v riziku hráčské poruchy. U 461 (355 v r. 2019) bylo HH určeno jako primární problém, 269 (183 v r. 2019) z nich se zaregistrovalo a stalo se klienty služby. Alespoň polovinu on-line léčebné intervence absolvovalo 50 klientů, z toho 29 klientů intervenci dokončilo a 12 z nich v intervenci pokračovalo. Meziročně významně narostl počet nových klientů programu na 38 % (19 % v r. 2019). Celkový počet chatů s klienty, včetně úvodního zhodnocení, narostl z 268 v r. 2019 na 371 v r. 2020 (o 39 %), počet výkonů on-line narostl meziročně na 2 836 (o 67 %). Služba upozorňuje, že se klientela v r. 2020 potýkala s vyšší mírou psychických problémů a zadluženosti než v minulých letech (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021).

Společnost Prevent99 v rámci *Poradny pro nelátkové závislosti* v Jihočeském kraji zaznamenává od r. 2018 nárůst on-line poradenství (28 klientů v r. 2018, 177 klientů v r. 2020) prostřednictvím webu *Neprohraj.se*, který je propojen s facebookovým profilem a obsahuje portál on-line poradny (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021). Službu kontaktovala opakovaně přibližně polovina klientů on-line programu, ti poté přešli do osobního kontaktu nebo byli referováni do jiných služeb v ČR, přičemž počet referování z on-line kontaktu byl výrazně vyšší (33) než v osobním kontaktu (5). Poradna realizovala i v r. 2020 projekt zaměřený na informovanost hráčů o rizicích a možnosti pomoci v oblasti sportovního sázení *Sportuj bez sázek*. Do programu se zapojily tři fotbalové akademie, desítky rodičů, hráčů a trenérů. Plánované aktivity pro r. 2020 byly omezeny pandemií COVID-19 (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti, 2021).

Česká asociace fotbalových hráčů realizuje projekt *#cistahlava* zaměřený na duševní zdraví fotbalistů, který se částečně věnuje také problematice hazardního hraní. Původně telefonická linka

[127] https://budejovice.rozhlas.cz/denik-hrace-je-nova-mobilni-aplikace-pro-sazkare-muze-varovat-pred-nebezpecnou-8398439 [2021-04-21]

pomoci (+420 777 466 666) byla v r. 2020 rozšířena o webovou stránku, facebookovou stránku a prezentaci na Instagramu.[128]

8.2.5 Svépomocné aktivity

V ČR jsou hráčům HH dostupné intervence a služby vedené osobami se zkušeností s hazardním hraním.

Svépomocná aktivita *Anonymní Gambleři Česko* působí v Praze a Brně. Iniciativa nabízí uzavřená setkání v Brně a Praze a otevřená setkání pro osoby blízké v Brně. V říjnu 2020 však musela být setkání přerušena v souvislosti s opatřeními proti COVID-19, skupinová setkání byla obnovena v květnu 2021.[129] Doléčovací aktivity svépomocné skupiny při PN Bohnice se v době protiepidemických opatření přesunuly na internet, kde se v průběhu první vlny COVID-19 na jaře 2020 scházelo obvykle 15–20 účastníků, ale na podzim 2020 a v r. 2021 byla účast podstatně menší s 2–4 účastníky. Při malé účasti se zcela rozpadla struktura setkání. Obdobné potíže hlásí také svépomocné hnutí *Anonymní alkoholici* (Trantina, 2020; Trantina, 2021).

Skupina Zotavení Brno, která sdružuje osoby s přímou (osobní či rodinnou) zkušeností se závislostí (tzv. recovery kouči) a plní funkci vzájemné podpory a podpůrné sítě při poskytování pomoci lidem užívajícím drogy a hráčům HH.[130] V r. 2020 byl spuštěn nábor do druhého běhu výcviku pro recovery kouče.[131] Skupina v období omezení sociálních kontaktů a setkávání v souvislosti s COVID-19 začala v r. 2021 poskytovat on-line či mobilní terapeutickou pomoc v prostředí klienta.[132]

Sdružení pacientů s diagnózou závislosti RECOVERY[133] se od r. 2018 angažuje v utváření politiky v oblasti závislostí prostřednictvím účasti v pracovních skupinách a šířením informací, zejména s cílem ochrany práv a prosazování zájmů pacientů a jejich blízkých a zasazuje se o destigmatizaci závislostních onemocnění. V r. 2020 spustilo sdružení projekt *Destigmatizace ve službách s* cílem uvedení pracovníků sociálních služeb a adiktologů do problematiky vnímání závislostního onemocnění z pohledu pacienta.[134]

8.2.6 Léčba problémového hráčství ve vězení

Vězeňská služba ČR (VS ČR) spravovala v r. 2020 celkem 35 věznic, k 31. 12. 2020 bylo ve vězení 19 320 osob. Prevence, léčba a snižování dopadů problémového hráčství jsou ve věznicích realizovány prostřednictvím poraden drogové prevence, bezdrogových zón, specializovaných oddílů a programů adiktologických služeb (Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2021b; Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2021a).

Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i osoby s hráčskou poruchou, byly v r. 2020 dostupné v 11 věznicích. Celková kapacita specializovaných léčebných oddílů činila 349 míst (349 míst v r. 2019). Hraní HH jako primární problém uvedlo 12 osob (4 %) z celkového počtu 341 osob nově zařazených do terapeutického programu.

Pro výkon ochranného léčení v oblasti závislostí, které nařizuje soud, sloužily 4 specializované oddíly ve 3 věznicích s celkovou kapacitou 93 míst (87 míst v r. 2019).[135] Do těchto oddílů bylo

[128] https://cistahlava.com/ a https://www.facebook.com/pg/CISTA-HLAVA-390619688452171/ [2021-05-04]
[129] http://anonymnigambleri.cz/ [2021-05-19]
[130] https://www.zotavenibrno.cz/ [2021-05-19]
[131] https://www.zotavenibrno.cz/post/registrace-do-vycviku-v-recovery-koucovani-2020 [2021-05-19]
[132] https://www.zotavenibrno.cz/post/tak-kone%C4%8Dn%C4%9B-vyj%C3%AD%C5%BEd%C3%ADme-s-na%C5%A1%C3%ADm-%C3%BA%C5%BEasn%C3%BDm-t%C3%BDmem [2021-05-19]
[133] http://www.pacienti-recovery.cz/index.html [2021-05-19]
[134] https://www.pacienti-recovery.cz/detail-projektu/5/destigmatizace-ve-sluzbach [2021-05-19]
[135] Ve Věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Opava je oddíl zvlášť pro muže a zvlášť pro ženy. V r. 2020 začaly přípravy zřízení specializovaného oddílu pro výkon ochranného léčení protialkoholního a patologického hráčství ve věznici Heřmanice, který vzniknul ze stávajícího specializovaného oddílu pro dobrovolné léčení.

v r. 2020 nově přijato 70 osob, stejně jako v předchozím roce žádná s primárním problémem hraní HH.[136]

Bezdrogová zóna se standardním zacházením byla v r. 2020 v každé věznici, celková kapacita představovala 1 994 míst (1843 v r. 2019). Hraní HH jako primární problém uvedlo 20 osob (1 %) z celkového počtu 1 904 osob nově zařazených na standardní bezdrogovou zónu. Bezdrogová zóna s terapeutickým zacházením byla ve 3 věznicích,[137] celková kapacita představovala 83 míst (83 v r. 2019). Hraní HH jako primární problém uvedla 1 osoba (1 %) z celkového počtu 95 osob nově zařazených na terapeutickou bezdrogovou zónu. Ve všech věznicích fungovala poradna drogové prevence. Hraní HH jako primární problém uvedlo 229 osob (2 %) z celkového počtu 10 635 odsouzených, kteří využili služeb poraden drogové prevence.

Od r. 2016 působí ve věznicích adiktologové. V r. 2020 působilo v 11 věznicích celkem 15 adiktologů.[138] V kontaktu s adiktologem bylo 2 600 odsouzených, z nich 156 (6 %) uvedlo hraní HH jako primární problém (31 osob z 1 176 v r. 2019).[139]

Podíl hráčů ve vězeňských programech je dlouhodobě nízký, trend od r. 2014 ukazuje tabulka 8-10.

tabulka 8-10: Počet osob nově přijatých na oddíly pro prevenci a léčbu závislostí a v kontaktu s poradnami drogové prevence, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2020, v %

Rok	Specializované oddíly pro dobrovolnou léčbu		Specializované oddíly pro ochranné léčení		Bezdrogové zóny standardní		Bezdrogové zóny terapeutické		Poradny drogové prevence	
	Celkem	z toho hráčů	Celkem	z toho hráčů	Celkem	z toho hráčů	Celkem	z toho hráčů	Celkem	z toho hráčů
2014	270	0	120	7	1 882	40	112	3	6 247	164
2015	245	33	139	7	1 927	34	74	2	7 974	147
2016	299	7	108	1	1 880	26	96	0	9 329	140
2017	379	8	94	0	2 069	46	107	0	10 085	193
2018	362	3	72	1	2 192	34	106	1	11 093	181
2019	326	5	83	0	2 245	34	105	0	11 027	280
2020	341	12	70	0	1 904	20	95	1	10 635	229

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (2021b)

Prevence, léčba a snižování dopadů problémového hráčství byly ve věznicích realizovány také prostřednictvím adiktologických služeb poskytovaných NNO. V r. 2020 byla spolupráce věznic s NNO výrazně ovlivněna opatřeními v souvislosti s epidemií COVID-19, např. po část roku byl zcela znemožněn vstup pracovníků NNO do věznic. Intenzivní spolupráci s NNO, tj. 10 a více návštěv za rok, vykázalo celkem 22 věznic (33 v r. 2019). Počet osob s primárním problémem hraní HH, které využily služeb NNO, nejsou k dispozici.

8.3 Zkušenosti hráčů s léčbou

Vsup hráčů do léčby je komplikován bariérami na straně hráčů. Klienti se nejčastěji potýkají s pocity studu a strachu. Jde např. o strach ze selhání, který je příčinou toho, že si ztrátu kontroly hráčského chování nepřipouští. Často se objevuje obava z ukončení hraní, neboť zaujetí hrou pomáhá hráčům

[136] Ochrannou léčbu lze vykonávat i mimo výkon trestu odnětí svobody a soud ji může uložit samostatně nebo vedle trestu. V r. 2020 podle evidence MS soudy uložily ochranné léčení celkem v 560 případech, z toho v žádném případě nebylo uloženo ochranné léčení pro hráčskou poruchu (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2021a).

[137] věznice Příbram, Vinařice a Znojmo

[138] věznice Brno, Heřmanice, Kynšperk, Litoměřice, Pardubice, Praha-Pankrác, Praha-Ruzyně, Rýnovice, Světlá nad Sázavou, Teplice a Znojmo

[139] Data o poskytování péče adiktology v r. 2019 jsou dostupná pouze za druhé pololetí.

zvládat úzkostně-depresivní stavy. Také se objevuje strach z odmítnutí ze strany rodiny a osob blízkých po přiznání problémů.

Informace o zkušenostech hráčů s léčbou problémového hráčství, s hledáním odborné pomoci či faktory, které podmiňují nebo ovlivňují vstup do léčby, jsou k dispozici ze studie *Patologičtí hráči v léčbě*, kterou realizuje NMS ve dvouletých intervalech – blíže viz kapitolu Studie Patologičtí hráči v léčbě, str. 96.

Z výsledků z r. 2019 vyplývá, že 41 % hráčů v léčbě se léčilo pro hráčskou poruchu opakovaně. Celkem 81 % hráčů v léčbě ze studie z r. 2019 se někdy pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci, což je přibližně stejně jako v předchozích letech. Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly stejně jako v minulých letech finanční problémy a problémy ve vztazích s blízkými, následovaly problémy v oblasti duševního zdraví a v zaměstnání. Přibližně 82 % hráčů uvedlo v r. 2019 vysokou či velmi vysokou míru motivace k léčbě. Podrobné informace uvádí VZ 2019.

Kontakt hráčů s pomáhajícími službami byl v r. 2020 ovlivněn epidemií COVID-19. Došlo ke změně životního stylu (home-office, čas věnovaný on-line vzdělávání dětí, omezení sociálních kontaktů), zvýšení výskytu úzkostně-depresivních příznaků (strach z onemocnění, obavy o budoucnost), riziko nárůstu užívání návykových látek, vysoká dostupnost HH on-line. Byl rovněž zaznamenán přesun hráčů KS land-based v době přerušení sportovních soutěží na rizikovější formy HH on-line. Ve spojení s omezením dostupnosti služeb a skupinových svépomocných aktivit byly ve zvýšeném riziku relapsu zejména osoby usilující o abstinenci od HH po ukončení léčby hráčské poruchy (Trantina, 2021).

Přílohy

Datová příloha

Nabídka hazardního hraní

Provozovatelé technických her v ČR

datová příloha, tabulka 0-1: 20 největších provozovatelů land-based technických her, k 1. 1. 2021

Provozovatel	Sídlo	Počet povolených TH				Změna (%)
		2017	2018	2019	2020	2019/2020
Paradise Casino Admiral,a.s.	Komořany	0	4299	4367	4234	-3,0
BONVER WIN, a.s.	Ostrava	4360	3765	3567	3456	-3,1
Victoria-Tip, a.s.	Praha 7	3007	2912	2911	2969	2,0
NET and GAMES a.s.	Brno	2443	3066	2818	2518	-10,6
multigate a.s.	Olomouc	3184	2344	2282	2064	-9,6
CEC Praha a.s.	Praha 8	38	60	1039	1771	70,5
AUTO GAMES, a.s.	Praha 12	2363	1702	1288	1686	30,9
GELP s.r.o.	Praha 1	0	1125	1363	1532	12,4
ENDL + K a.s.	Olomouc	2386	1475	1361	1252	-8,0
Euro Queen a.s.	Praha 8	36	1059	1046	1066	1,9
MERKUR CASINO a.s.	Praha 6	838	1075	1013	972	-4,0
Lucky Money a.s.	Praha-Zbraslav	1404	1006	932	963	3,3
SYNOT TIP, a.s.	Uherské Hradiště	4173	1577	1313	959	-27,0
GAPA GROUP a.s.	Praha 1	1483	900	638	783	22,7
MASOX a.s.	Praha 1	0	0	777	777	0,0
POWER, a.s.	Praha 8	0	835	766	733	-4,3
MOD PLAY, a.s.	Praha 3	800	670	659	705	7,0
BIG WIN a.s.	Praha 1	0	641	606	630	4,0
3E PROJEKT, a.s.	Ostrava	1005	564	515	473	-8,2
Trans World Hotels & Entertainment, a.s.	Česká Kubice	551	508	514	463	-9,9

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-2: Provozovatelé on-line technických her k 1. 1. 2021

Provozovatel	Sídlo	Webová adresa
Fortuna Game	Praha	ifortuna.cz
Chance	Beroun	chance.cz
Sazka	Praha	sazka.cz
Synot Tip	Uherské Hradiště	synottip.cz
Tipsport.net	Beroun	tipsport.cz

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Nabídka technických her

datová příloha, tabulka 0-3: Počet TH a přepočet na 1 000 obyvatel v okresech ČR v l. 2018–2020 (řazeno abecedně)

Okres	Počet TH			Počet TH na 1000 obyv.			Změna (%)	Změna (%)
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2019/2020	2017/2020
Benešov	315	233	254	3,2	2,4	2,5	9,0	–30,6
Beroun	375	383	352	4,1	4,1	3,7	–8,1	–27,1
Blansko	32	18	–	0,3	0,2	0,0	–100,0	–100,0
Brno-město	14	195	195	0,0	0,5	0,5	0,0	–3,5
Brno-venkov	719	807	803	3,3	3,6	3,5	–0,5	–15,9
Bruntál	209	206	145	2,3	2,2	1,6	–29,6	–61,7
Břeclav	503	435	346	4,3	3,8	3,0	–20,5	–49,3
Česká Lípa	523	467	417	5,1	4,5	4,0	–10,7	–52,0
České Budějovice	291	267	271	1,5	1,4	1,4	1,5	–25,3
Český Krumlov	922	902	917	15,1	14,7	15,0	1,7	–9,6

Okres	Počet TH			Počet TH na 1000 obyv.			Změna (%)	Změna (%)
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2019/2020	2017/2020
Děčín	635	594	498	4,9	4,6	3,9	–16,2	–40,6
Domažlice	1 102	1 142	1 125	17,9	18,4	18,2	–1,5	5,7
Frýdek-Místek	141	134	137	0,7	0,6	0,6	2,2	–31,2
Havlíčkův Brod	239	229	198	2,5	2,4	2,1	–13,5	–56,6
Hodonín	595	468	316	3,9	3,0	2,1	–32,5	–62,3
Hradec Králové	680	645	591	4,2	3,9	3,6	–8,4	–34,6
Cheb	1 100	1 204	1 030	12,0	13,2	11,3	–14,5	–31,1
Chomutov	246	315	283	2,0	2,5	2,3	–10,2	–14,0
Chrudim	158	130	121	1,5	1,2	1,2	–6,9	–67,4
Jablonec nad Nisou	299	293	195	3,3	3,2	2,2	–33,4	–58,4
Jeseník	111	103	72	2,9	2,7	1,9	–30,1	–70,2
Jičín	174	104	105	2,2	1,3	1,3	1,0	–56,3
Jihlava	160	138	138	1,4	1,2	1,2	0,0	–22,9
Jindřichův Hradec	364	292	248	4,0	3,2	2,7	–15,1	–51,6
Karlovy Vary	733	527	465	6,4	4,6	4,1	–11,8	–31,8
Karviná	828	719	556	3,3	2,9	2,3	–22,7	–62,8
Kladno	884	613	544	5,4	3,7	3,3	–11,3	–47,4
Klatovy	360	357	357	4,2	4,1	4,1	0,0	–17,2
Kolín	118	104	98	1,2	1,0	0,9	–5,8	–56,6
Kroměříž	192	173	176	1,8	1,6	1,7	1,7	–42,7
Kutná Hora	207	234	158	2,8	3,1	2,1	–32,5	–50,0
Liberec	872	942	700	5,0	5,4	4,0	–25,7	0,7
Litoměřice	438	429	379	3,7	3,6	3,2	–11,7	–41,3
Louny	456	419	400	5,3	4,8	4,6	–4,5	–16,8
Mělník	603	583	539	5,6	5,4	4,9	–7,5	–16,8
Mladá Boleslav	834	719	632	6,5	5,6	4,8	–12,1	–29,4
Most	704	595	605	6,3	5,3	5,5	1,7	–31,8
Náchod	393	356	308	3,6	3,2	2,8	–13,5	–29,5
Nový Jičín	393	291	276	2,6	1,9	1,8	–5,2	–55,9
Nymburk	431	302	267	4,4	3,0	2,6	–11,6	–52,9
Olomouc	1 297	1 155	1 000	5,5	4,9	4,2	–13,4	–51,6
Opava	468	412	386	2,7	2,3	2,2	–6,3	–41,8
Ostrava	787	574	506	2,4	1,8	1,6	–11,8	–65,3
Pardubice	907	746	609	5,3	4,3	3,5	–18,4	–51,6
Pelhřimov	114	87	93	1,6	1,2	1,3	6,9	–59,6
Písek	166	132	100	2,3	1,9	1,4	–24,2	–44,4
Plzeň-jih	118	142	118	1,9	2,3	1,9	–16,9	–31,0
Plzeň-město	1 864	1 756	1 655	9,8	9,2	8,5	–5,8	–16,8
Plzeň-sever	93	133	95	1,2	1,7	1,2	–28,6	–57,6
Praha	4 255	4 236	3 956	3,3	3,2	3,0	–6,6	–14,1
Praha-východ	385	312	274	2,2	1,7	1,5	–12,2	–53,6
Praha-západ	102	106	116	0,7	0,7	0,8	9,4	–50,6
Prachatice	540	555	251	10,7	10,9	4,9	–54,8	–58,9
Prostějov	508	447	420	4,7	4,1	3,9	–6,0	–42,1
Přerov	407	407	308	3,1	3,1	2,4	–24,3	–27,2
Příbram	242	199	169	2,1	1,7	1,5	–15,1	–58,8
Rakovník	115	100	101	2,1	1,8	1,8	1,0	–22,3
Rokycany	–	–	–	0,0	0,0	0,0	□–	–100,0
Rychnov nad Kněžnou	164	157	141	2,1	2,0	1,8	–10,2	–57,3
Semily	182	160	174	2,5	2,2	2,4	8,7	–46,6
Sokolov	667	512	502	7,5	5,8	5,7	–2,0	–49,2
Strakonice	127	163	127	1,8	2,3	1,8	–22,1	–56,7
Svitavy	232	198	203	2,2	1,9	2,0	2,5	–45,0
Šumperk	359	302	290	3,0	2,5	2,4	–4,0	–55,6
Tábor	416	366	316	4,1	3,6	3,1	–13,7	–52,9
Tachov	642	568	569	12,0	10,6	10,5	0,2	–11,4
Teplice	996	984	980	7,8	7,7	7,6	–0,4	–9,2
Trutnov	296	210	206	2,5	1,8	1,8	–1,9	–57,2
Třebíč	236	203	170	2,1	1,8	1,5	–16,3	–48,5
Uherské Hradiště	342	305	251	2,4	2,1	1,8	–17,7	–65,9
Ústí nad Labem	614	653	376	5,1	5,5	3,2	–42,4	–49,1
Ústí nad Orlicí	199	161	115	1,4	1,2	0,8	–28,6	–70,1
Vsetín	448	453	400	3,1	3,2	2,8	–11,7	–41,8
Vyškov	372	312	302	4,1	3,4	3,3	–3,2	–43,9
Zlín	745	758	700	3,9	4,0	3,7	–7,7	–39,3

Okres	Počet TH			Počet TH na 1000 obyv.			Změna (%)	Změna (%)
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2019/2020	2017/2020
Znojmo	1 816	1 843	1 782	16,0	16,2	15,6	–3,3	–20,5
Žďár nad Sázavou	1	0	0	0,0	0,0	0,0	–	–100,0
ČR	**39 575**	**36 874**	**32 978**	**3,7**	**3,5**	**3,1**	**–10,6**	**–37,2**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, graf 0-1: Počet TH v přepočtu na 1 000 obyvatel v l. 2016–2020 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejvyšším počtem TH v r. 2020

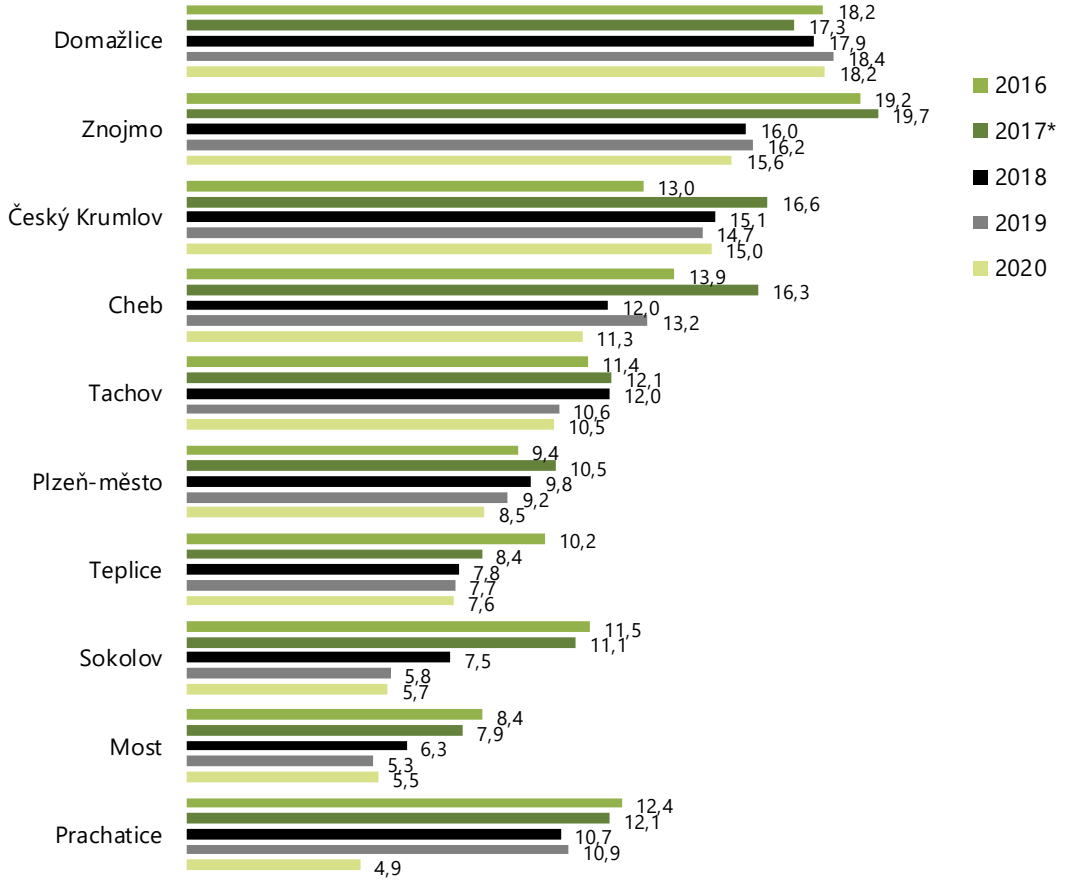

Pozn.: * Za r. 2017 graf nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, graf 0-2: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel v l. 2016–2020 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejnižším počtem TH v r. 2020

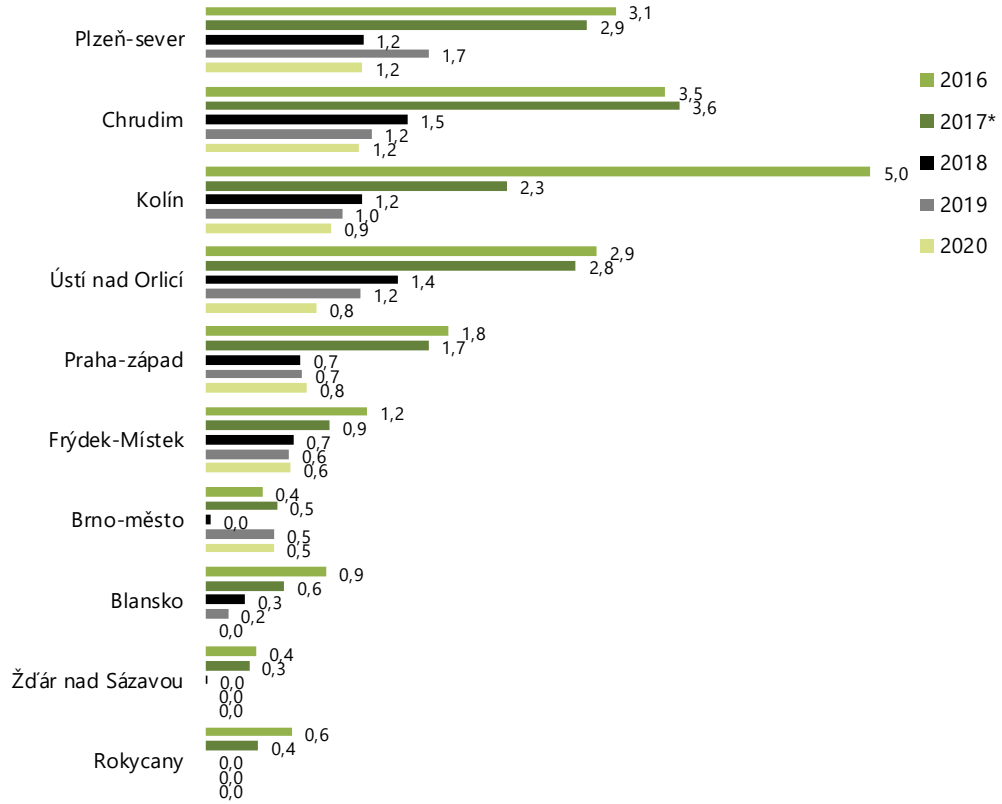

Pozn.: * Za r. 2017 graf nezahrnuje přibližně 1000 TH povolených podle ZHH.
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH a přepočet na 100 tis. obyvatel v okresech ČR v l. 2018–2020 (řazeno abecedně)

Okres	Počet provozoven			Počet provozoven na 100 tis. obyv.		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Benešov	14	10	11	14,3	10,1	11,0
Beroun	19	17	15	20,6	18,1	15,6
Blansko	3	1	0	2,8	0,9	0,0
Brno-město	5	14	14	1,3	3,7	3,7
Brno-venkov	33	23	20	15,0	10,3	8,8
Bruntál	11	10	7	11,9	10,9	7,7
Břeclav	23	10	7	19,9	8,6	6,0
Česká Lípa	26	21	19	25,2	20,4	18,4
České Budějovice	9	7	8	4,7	3,6	4,1
Český Krumlov	13	10	12	21,2	16,3	19,6
Děčín	25	22	18	19,2	16,9	14,0
Domažlice	22	20	18	35,7	32,3	29,1
Frýdek-Místek	8	4	4	3,7	1,9	1,9
Havlíčkův Brod	14	9	7	14,8	9,5	7,4
Hodonín	29	18	12	18,8	11,7	7,8
Hradec Králové	28	23	20	17,1	14,1	12,2
Cheb	39	32	29	42,6	35,0	31,7
Chomutov	12	11	11	9,7	8,8	8,8
Chrudim	7	5	4	6,7	4,8	3,8
Jablonec nad Nisou	12	10	7	13,3	11,0	7,8
Jeseník	9	6	4	23,3	15,7	10,6
Jičín	11	5	5	13,8	6,3	6,2
Jihlava	5	3	3	4,4	2,7	2,6
Jindřichův Hradec	15	10	8	16,5	11,0	8,9

Karlovy Vary	36	24	21	31,2	20,9	18,4
Karviná	51	27	19	20,5	10,9	7,8
Kladno	29	17	15	17,7	10,3	9,0
Klatovy	7	6	6	8,1	6,9	7,0
Kolín	8	5	5	8,0	4,9	4,8
Kroměříž	10	5	5	9,5	4,7	4,8
Kutná Hora	12	11	7	16,0	14,6	9,2
Liberec	30	25	19	17,2	14,3	10,8
Litoměřice	19	17	14	15,9	14,2	11,7
Louny	23	19	18	26,6	22,0	20,8
Mělník	27	20	19	25,2	18,5	17,3
Mladá Boleslav	30	22	19	23,5	17,0	14,5
Most	28	24	24	24,9	21,4	21,6
Náchod	32	16	13	29,0	14,5	11,9
Nový Jičín	21	12	11	13,9	7,9	7,3
Nymburk	24	15	13	24,3	15,0	12,8
Olomouc	47	32	26	20,1	13,6	11,0
Opava	19	15	14	10,8	8,5	8,0
Ostrava-město	67	17	15	20,8	5,3	4,7
Pardubice	34	25	20	19,8	14,4	11,4
Pelhřimov	6	4	3	8,3	5,5	4,1
Písek	7	5	4	9,8	7,0	5,6
Plzeň-jih	5	5	4	8,0	7,9	6,3
Plzeň-město	65	54	48	34,3	28,2	24,6
Plzeň-sever	7	7	5	8,9	8,8	6,2
Praha	120	102	93	9,3	7,8	7,0
Praha-východ	21	16	14	11,9	8,8	7,4
Praha-západ	1	1	1	0,7	0,7	0,7
Prachatice	13	12	8	25,6	23,5	15,8
Prostějov	19	14	12	17,5	12,9	11,1
Přerov	18	14	10	13,8	10,8	7,8
Příbram	12	8	6	10,5	7,0	5,2
Rakovník	5	4	4	9,0	7,2	7,2
Rokycany	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Rychnov nad Kněžnou	23	9	8	29,1	11,4	10,1
Semily	10	7	7	13,5	9,5	9,5
Sokolov	38	24	23	42,8	27,2	26,3
Strakonice	6	7	5	8,5	9,9	7,1
Svitavy	15	10	10	14,4	9,6	9,6
Šumperk	20	13	13	16,5	10,8	10,8
Tábor	15	12	10	14,7	11,7	9,8
Tachov	22	10	9	41,3	18,7	16,5
Teplice	36	32	32	28,0	24,9	24,8
Trutnov	18	11	10	15,2	9,3	8,5
Třebíč	12	8	6	10,8	7,2	5,4
Uherské Hradiště	11	8	6	7,7	5,6	4,2
Ústí nad Labem	32	27	16	26,8	22,6	13,5
Ústí nad Orlicí	19	7	5	13,8	5,1	3,6
Vsetín	25	16	13	17,4	11,2	9,1
Vyškov	20	9	10	21,9	9,8	10,8
Zlín	32	27	25	16,7	14,1	13,1
Znojmo	36	24	21	31,6	21,0	18,3
Žďár nad Sázavou	1	0	0	0,8	0,0	0,0
ČR	**1636**	**1162**	**1007**	**15,4**	**10,9**	**9,5**

Pozn.: Údaje jsou k 1. 1. následujícího roku

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-5: Absolutní a relativní počty TH a provozoven s TH v obcích s více než 20 tis. obyvateli v r. 2020, řazeno podle počtu obyvatel

Obec	TH (počet)	TH na 1000 obyv.	Herny	Kasina	Celkem	Celkem na 100 tis. obyv.
Praha	3963	3,0	17	77	94	7,1
Brno	195	0,5	13	1	14	3,7
Ostrava	506	1,8	5	10	15	5,2
Plzeň	1655	9,5	14	34	48	27,5
Liberec	406	3,9	2	10	12	11,5
Olomouc	818	8,1	2	17	19	18,9
České Budějovice	16	0,2	1	0	1	1,1
Hradec Králové	463	5,0	6	9	15	16,1
Ústí nad Labem	360	3,9	7	8	15	16,2
Pardubice	543	5,9	8	10	18	19,6
Zlín	461	6,2	6	9	15	20,0
Havířov	64	0,9	3	0	3	4,2
Kladno	449	6,5	1	10	11	15,9
Most	540	8,2	11	9	20	30,3
Opava	371	6,6	6	7	13	23,0
Frýdek-Místek	0	-	0	0	0	-
Karviná	232	4,5	0	7	7	13,4
Jihlava	0	-	0	0	0	-
Teplice	758	15,2	0	22	22	44,2
Chomutov	16	0,3	1	0	1	2,1
Děčín	182	3,7	0	6	6	12,3
Karlovy Vary	307	6,3	6	7	13	26,8
Jablonec nad Nisou	132	2,9	0	4	4	8,7
Mladá Boleslav	464	10,4	3	9	12	26,8
Prostějov	382	8,8	1	10	11	25,2
Přerov	225	5,2	3	4	7	16,3
Česká Lípa	272	7,2	6	5	11	29,3
Třebíč	154	4,3	5	0	5	14,1
Třinec	0	-	0	0	0	-
Tábor	250	7,3	2	5	7	20,4
Znojmo	302	8,9	2	7	9	26,7
Příbram	141	4,3	1	3	4	12,3
Cheb	284	8,9	3	3	6	18,8
Kolín	21	0,7	1	0	1	3,1
Písek	0	-	0	0	0	-
Trutnov	138	4,6	6	1	7	23,2
Orlová	190	6,6	3	4	7	24,4
Kroměříž	0	-	0	0	0	-
Vsetín	50	1,9	0	1	1	3,9
Šumperk	160	6,2	6	1	7	27,1
Uherské Hradiště	103	4,1	0	1	1	4,0
Břeclav	0	-	0	0	0	-
Hodonín	182	7,4	2	4	6	24,5
Český Těšín	0	-	0	0	0	-
Litoměřice	174	7,3	3	3	6	25,2
Litvínov	0	-	0	0	0	-
Havlíčkův Brod	81	3,5	3	0	3	12,8
Nový Jičín	105	4,5	2	2	4	17,2
Krnov	0	-	0	0	0	-
Chrudim	73	3,2	0	2	2	8,6
Sokolov	224	9,7	5	3	8	34,7
Strakonice	94	4,2	1	2	3	13,2
Valašské Meziříčí	175	7,8	2	4	6	26,9

Klatovy	0	-	0	0	0	-
Kopřivnice	85	3,9	1	2	3	13,7
Jindřichův Hradec	112	5,2	2	2	4	18,7
Vyškov	143	6,9	2	3	5	24,0
Žďár nad Sázavou	0	-	0	0	0	-
Kutná Hora	119	5,8	2	3	5	24,2
Bohumín	0	-	0	0	0	-
Blansko	0	-	0	0	0	-

Pozn.: Údaje jsou k 1. 1. následujícího roku

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-6: Kasina s nejvyšším počtem povolených technických her v r. 2020

Obec	**Okres**	**TH**	**ŽH**
Chvalovice	Znojmo	532	27
Chvalovice	Znojmo	384	22
Rozvadov	Tachov	308	760
Praha	Praha	224	19
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	190	59
Popůvky	Brno-venkov	186	20
Železná Ruda	Klatovy	185	20
Chvalovice	Znojmo	184	29
Česká Kubice	Domažlice	182	27
Česká Kubice	Domažlice	174	22
Stráž nad Nisou	Liberec	166	21
Mikulov	Břeclav	157	19
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	149	47
Dolní Dvořiště	Český Krumlov	148	13
Aš	Cheb	142	43
Plzeň	Plzeň	135	12
Vyšší Brod	Český Krumlov	132	18
Česká Kubice	Domažlice	130	13
Česká Kubice	Domažlice	129	16
Strážný	Prachatice	127	17

Pozn.: Údaje jsou k 1. 1. následujícího roku

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Provozovatelé kursových sázek a nabídka kursových sázek

datová příloha, tabulka 0-7: Provozovatelé land-based kursových sázek a počet jejich sázkových kanceláří v l. 2018–2020

Název společnosti	Sídlo	2018	2019	2020
Evona Electronic*	SR	168	445	418
Fortuna Game	ČR	567	597	610
Chance	ČR	197	192	199
Maxi-Tip	ČR		228	234
Slot Group	ČR	419	–	–
Tipsport.net	ČR	734	721	709
Toto CZ	ČR	–	5	5
Celkem		**2 085**	**2 188**	**2 175**

Pozn.: Údaje jsou 4. 1. 2019, 3. 1. 2020 a 1. 1. 2021. U společnosti Evona Electronic nejde o sázkové kanceláře, ale o sázkové terminály.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-8: Provozovatelé on-line kursových sázek k 1. 1. 2021

Provozovatel	Sídlo	Webová adresa
Fortuna Game	ČR	ifortuna.cz
Chance	ČR	chance.cz
Maxi-Tip	ČR	maxitip.cz
Sazka	ČR	sazka.cz
Synot Tip	ČR	synottip.cz
Tipsport.net	ČR	tipsport.cz

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-9: Počet sázkových kanceláří v okresech ČR a přepočet na 100 tis. obyvatel v l. 2018–2020 (řazeno abecedně)

Okres	Počet SK			Počet SK na 100 tis. obyv.		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Benešov	18	18	17	18,4	18,0	17,0
Beroun	17	15	13	18,4	15,6	13,5
Blansko	11	16	18	10,1	14,7	16,5
Brno-město	79	97	100	20,8	25,4	26,2
Brno-venkov	31	29	25	14,1	12,8	11,0
Bruntál	40	40	40	43,3	44,0	44,0
Břeclav	23	35	33	19,9	30,0	28,3
Česká Lípa	19	22	23	18,4	21,4	22,3
České Budějovice	34	35	37	17,6	17,8	18,8
Český Krumlov	17	15	13	27,8	24,5	21,2
Děčín	25	22	24	19,2	17,1	18,7
Domažlice	24	21	20	39,0	34,0	32,4
Frýdek-Místek	46	53	54	21,5	24,7	25,2
Havlíčkův Brod	13	10	10	13,8	10,6	10,6
Hodonín	35	35	34	22,7	22,8	22,1
Hradec Králové	28	20	22	17,1	12,2	13,4
Cheb	34	31	30	37,1	33,9	32,8
Chomutov	30	34	36	24,1	27,3	28,9
Chrudim	13	13	14	12,5	12,4	13,4
Jablonec nad Nisou	17	13	14	18,8	14,4	15,5
Jeseník	18	24	24	46,6	63,6	63,6
Jičín	11	9	8	13,8	11,2	10,0
Jihlava	16	16	15	14,2	14,1	13,2
Jindřichův Hradec	15	18	16	16,5	19,9	17,7
Karlovy Vary	28	27	27	24,3	23,6	23,6
Karviná	90	90	90	36,1	37,1	37,1
Kladno	22	26	25	13,4	15,6	15,0
Klatovy	18	13	13	20,9	15,1	15,1

Kolín	19	18	18	18,9	17,3	17,3
Kroměříž	16	22	21	15,1	21,0	20,0
Kutná Hora	11	12	11	14,6	15,7	14,4
Liberec	38	27	26	21,8	15,4	14,8
Litoměřice	19	20	20	15,9	16,8	16,8
Louny	20	17	17	23,2	19,7	19,7
Mělník	14	18	16	13,1	16,4	14,5
Mladá Boleslav	21	17	17	16,4	13,0	13,0
Most	30	29	27	26,6	26,1	24,3
Náchod	18	12	12	16,3	11,0	11,0
Nový Jičín	26	40	40	17,2	26,4	26,4
Nymburk	15	18	16	15,2	17,7	15,7
Olomouc	50	57	53	21,3	24,2	22,5
Opava	51	45	45	28,9	25,6	25,6
Ostrava-město	100	119	112	31,0	37,5	35,3
Pardubice	38	30	30	22,1	17,0	17,0
Pelhřimov	10	9	7	13,9	12,4	9,7
Písek	17	17	15	23,9	23,7	21,0
Plzeň-jih	10	8	7	15,9	12,6	11,0
Plzeň-město	43	36	41	22,7	18,5	21,0
Plzeň-sever	11	12	12	14,0	14,9	14,9
Praha	199	225	232	15,4	16,9	17,4
Praha-východ	26	29	26	14,8	15,3	13,8
Praha-západ	15	12	13	10,5	7,9	8,5
Prachatice	13	17	15	25,6	33,5	29,5
Prostějov	18	26	24	16,6	24,0	22,1
Přerov	37	40	41	28,3	31,0	31,8
Příbram	21	18	19	18,4	15,6	16,5
Rakovník	7	7	10	12,6	12,6	17,9
Rokycany	9	6	7	18,5	12,1	14,1
Rychnov nad Kněžnou	17	8	7	21,5	10,1	8,8
Semily	16	13	13	21,7	17,6	17,6
Sokolov	21	22	21	23,6	25,1	24,0
Strakonice	12	12	13	17,0	17,0	18,4
Svitavy	9	10	10	8,6	9,6	9,6
Šumperk	28	35	38	23,1	29,2	31,7
Tábor	17	18	19	16,6	17,6	18,5
Tachov	15	19	19	28,2	34,9	34,9
Teplice	31	28	27	24,1	21,7	21,0
Trutnov	24	17	16	20,2	14,5	13,6
Třebíč	14	12	13	12,6	10,9	11,8
Uherské Hradiště	31	45	46	21,8	31,8	32,5
Ústí nad Labem	21	29	27	17,6	24,4	22,8
Ústí nad Orlicí	21	19	18	15,2	13,8	13,0
Vsetín	27	42	45	18,8	29,4	31,5
Vyškov	14	16	16	15,3	17,3	17,3
Zlín	45	52	51	23,5	27,2	26,7
Znojmo	14	15	14	12,3	13,1	12,2
Žďár nad Sázavou	14	16	17	11,9	13,6	14,4
Celkem ČR	**2 085**	**2 188**	**2 175**	**19,7**	**20,4**	**20,3**

Pozn.: Údaje jsou 4. 1. 2019, 3. 1. 2020 a 1. 1. 2021.

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Ekonomické ukazatele

datová příloha, tabulka 0-10: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2019

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	podíl* (%)
Technické hry land-based	196 453	50,5	181 342	51,4	15 111	41,7	92,3
Kursové sázky on-line	78 415	20,1	70 686	20,0	7 729	21,3	90,1
Loterie land-based	14 384	3,7	8 174	2,3	6 210	17,1	56,8
Technické hry on-line	68 790	17,7	65 956	18,7	2 834	7,8	95,9
Živé hry land-based	16 325	4,2	14 262	4,0	2 063	5,7	87,4
Kursové sázky land-based	6 544	1,7	5 443	1,5	1 101	3,0	83,2
Loterie on-line	2 229	0,6	1 241	0,4	988	2,7	55,7
Živé hry on-line	6 017	1,5	5 793	1,6	223	0,6	96,3
Bingo land-based	31	0,0	23	0,0	8	0,0	75,0
Totalizátorové hry land-based	8	0,0	6	0,0	2	0,0	69,8
Tombola land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10,5
Malý karetní turnaj land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	94,2
Totalizátorové hry on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Bingo on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Technické hry celkem	265 243	68,2	247 298	70,1	17 945	49,5	93,2
Kursové sázky celkem	84 958	21,8	76 129	21,6	8 830	24,3	89,6
Loterie celkem	16 612	4,3	9 415	2,7	7 198	19,8	56,7
Živé hry celkem	22 341	5,7	20 055	5,7	2 286	6,3	89,8
Land-based celkem	233 745	60,1	209 249	59,3	24 496	67,5	89,5
On-line celkem	155 450	39,9	143 676	40,7	11 773	32,5	92,4
Celkem	**389 195**	**100,0**	**352 926**	**100,0**	**36 269**	**100,0**	**90,7**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2020), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-11: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2018

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	podíl* (%)
Technická hra land-based	101 390	40,6	88 497	40,6	12 894	41,2	87,3
Kursová sázka on-line	63 160	25,3	56 789	26,0	6 371	20,3	89,9
Loterie land-based	13 052	5,2	7 054	3,2	5 997	19,2	54,0
Živá hra land-based	15 490	6,2	13 385	6,1	2 106	6,7	86,4
Technická hra on-line	43 080	17,3	41 175	18,9	1 905	6,1	95,6
Kursová sázka land-based	6 313	2,5	5 132	2,4	1 183	3,8	81,3
Loterie on-line	1 411	0,6	740	0,3	671	2,1	52,5
Živá hra on-line	5 589	2,2	5 414	2,5	175	0,6	96,9
Bingo land-based	29	0,0	22	0,0	7	0,0	75,0
Totalizátorová hra land-based	10	0,0	6	0,0	5	0,0	54,7
Tombola land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
Malý turnaj land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	95,0
Totalizátorová hra on-line	–	–	–	–	–	–	–
Bingo on-line	–	–	–	–	–	–	–
Technická hra celkem	144 470	57,9	129 672	59,4	14 799	47,3	89,8
Kursová sázka celkem	69 473	27,8	61 921	28,4	7 553	24,1	89,1
Loterie celkem	14 462	5,8	7 794	3,6	6 668	21,3	53,9
Živá hra celkem	21 079	8,4	18 798	8,6	2 281	7,3	89,2
Land-based celkem	136 285	54,6	114 095	52,3	22 192	70,9	83,7
On-line celkem	113 239	45,4	104 118	47,7	9 121	29,1	91,9
Celkem	**249 524**	**100,0**	**218 213**	**100,0**	**31 313**	**100,0**	**87,5**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2019), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-12: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2017

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	podíl* (%)
Technické hry land-based	114 562	51,1	92 177	50,0	22 385	56,3	80,5
Kursové sázky on-line	58 745	26,2	52 566	28,5	6 179	15,5	89,5
Loterie land-based	11 561	5,2	6 081	3,3	5 481	13,8	52,6
Technické hry on-line	15 672	7,0	13 670	7,4	2 001	5,0	87,2
Živé hry land-based	12 870	5,7	10 879	5,9	1 991	5,0	84,5
Kursové sázky land-based	5 826	2,6	4 601	2,5	1 228	3,1	79,0
Loterie on-line	844	0,4	467	0,3	377	0,9	55,4
Živé hry on-line	3 989	1,8	3 870	2,1	120	0,3	97,0
Bingo land-based	31	0,0	23	0,0	8	0,0	75,0
Totalizátorové hry land-based	8	0,0	5	0,0	3	0,0	63,8
Tomboly land-based	0	0,0	0	0,0	0	0,0	9,8
Karetní turnaje malého rozsahu land-based	1	0,0	1	0,0	0	0,0	94,8
Totalizátorové hry on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Bingo on-line	0	0,0	0	0,0	0	0,0	–
Technické hry celkem	130 234	58,1	105 847	57,4	24 387	61,3	81,3
Kursové sázky celkem	64 571	28,8	57 167	31,0	7 407	18,6	88,5
Loterie celkem	12 405	5,5	6 549	3,6	5 858	14,7	52,8
Živé hry celkem	16 860	7,5	14 749	8,0	2 111	5,3	87,5
Land-based celkem	144 859	64,6	113 768	61,7	31 096	78,2	78,5
On-line celkem	79 250	35,4	70 573	38,3	8 677	21,8	89,1
Celkem	**224 108**	**100,0**	**184 341**	**100,0**	**39 773**	**100,0**	**82,3**

Pozn.: *Podíl vyplaceno/vloženo. Uvedené příjmy ze hry u některých typů HH a celkově přesně neodpovídají rozdílu mezi vloženými penězi do hry a vyplacenými výhrami. To je způsobeno buď tím, že rozdíl mezi přijatými vklady a vyplacenými výhrami byl u některých provozovatelů záporný (v takovém případě se příjmy ze hry u daného provozovatele uvádí jako nulové), nebo tím, že někteří provozovatelé chybně uvedli údaje v přiznáních (to bude napraveno dodatečným daňovým přiznáním se správnými údaji či v doměřovacím řízení).
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2018), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-13: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2016

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	podíl* (%)
VLT	70 199	35,7	51 653	32,9	18 546	47,1	73,6
Internetové kursové sázky	50 379	25,6	45 180	28,8	5 199	13,2	89,7
Číselné loterie	8 947	4,6	4 159	2,6	4 789	12,2	46,5
VHP	36 693	18,7	32 173	20,5	4 520	11,5	87,7
Kursové sázky	7 020	3,6	5 522	3,5	1 499	3,8	78,7
Živé hry v kasinu	7 428	3,8	5 978	3,8	1 449	3,7	80,5
Okamžité loterie	2 591	1,3	1 465	0,9	1 126	2,9	56,5
EMR	7 856	4,0	6 899	4,4	957	2,4	87,8
LLS	2 954	1,5	2 136	1,4	818	2,1	72,3
Peněžité a věcné loterie	440	0,2	261	0,2	179	0,5	59,4
Karetní turnaje v kasinu	1 381	0,7	1 261	0,8	121	0,3	91,2
Interaktivní karetní turnaje	421	0,2	309	0,2	112	0,3	73,5
Ostatní hazardní hry	36	0,0	28	0,0	9	0,0	75,8
Dostihy	26	0,0	17	0,0	8	0,0	67,8
Bingo	29	0,0	21	0,0	7	0,0	75,0
Tomboly	8	0,0	5	0,0	4	0,0	59,5
Kostky	22	0,0	19	0,0	3	0,0	84,3
Totalizátorové hry	8	0,0	5	0,0	3	0,0	64,4
Celkem	**196 439**	**100,0**	**157 091**	**100,0**	**39 348**	**100,0**	**80,0**

Pozn.: * podíl vyplaceno/vloženo
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2017), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-14: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2015

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl* (%)
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	
VLT	49 024	32,2	36 151	29,7	12 873	42,3	73,7
Číselné loterie	8 749	5,7	4 382	3,6	4 366	14,4	50,1
Internetové kursové sázky	38 053	25,0	33 882	27,8	4 171	13,7	89,0
VHP	32 175	21,1	28 156	23,1	4 018	13,2	87,5
Kursové sázky	5 794	3,8	4 323	3,6	1 471	4,8	74,6
Živé hry v kasinu	6 170	4,1	5 230	4,3	940	3,1	84,8
Okamžité loterie	1 960	1,3	1 108	0,9	852	2,8	56,5
EMR	6 124	4,0	5 377	4,4	747	2,5	87,8
LLS	2 285	1,5	1 657	1,4	629	2,1	72,5
Peněžité a věcné loterie	447	0,3	257	0,2	189	0,6	57,6
Karetní turnaje v kasinu	1 231	0,8	1 146	0,9	85	0,3	93,1
Interaktivní karetní turnaje	48	0,0	8	0,0	40	0,1	16,6
Dostihy	28	0,0	18	0,0	10	0,0	63,7
Ostatní hazardní hry	39	0,0	30	0,0	9	0,0	76,1
Totalizátorové hry	13	0,0	6	0,0	6	0,0	49,3
Bingo	25	0,0	19	0,0	6	0,0	75,0
Kostky	26	0,0	20	0,0	6	0,0	77,1
Tomboly	7	0,0	5	0,0	3	0,0	62,9
Celkem	**152 197**	**100,0**	**121 774**	**100,0**	**30 424**	**100,0**	**80,0**

Pozn.: * podíl vyplaceno/vloženo

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2016), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-15: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2014

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl (%)
	mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
VLT	58 708	42,5	42 733	40,1	15 975	50,9	72,8
Číselné loterie	7 735	5,6	3 832	3,6	3 903	12,4	49,5
Internetové kursové sázky	29 405	21,3	26 078	24,4	3 326	10,6	88,7
VHP	15 614	11,3	13 159	12,3	2 455	7,8	84,3
Kursové sázky	6 203	4,5	4 446	4,2	1 757	5,6	71,7
Živé hry v kasinu	7 925	5,7	6 571	6,2	1 354	4,3	82,9
LLS	3 712	2,7	2 693	2,5	1 019	3,2	72,6
EMR	6 006	4,4	5 229	4,9	777	2,5	87,1
Okamžité loterie	1 510	1,1	842	0,8	669	2,1	55,7
Interaktivní karetní turnaje nebo hry	142	0,1	97	0,1	45	0,1	68,5
Karetní turnaje v kasinu	948	0,7	906	0,8	42	0,1	95,6
Peněžité a věcné loterie	32	0,0	15	0,0	17	0,1	46,6
Dostihy	29	0,0	18	0,0	10	0,0	64,0
Ostatní hazardní hry	37	0,0	29	0,0	8	0,0	77,7
Bingo	22	0,0	16	0,0	6	0,0	72,8
Kostky	17	0,0	11	0,0	6	0,0	65,2
Totalizátorové hry	11	0,0	7	0,0	4	0,0	60,4
Tomboly	6	0,0	3	0,0	3	0,0	56,6
Celkem	**138 063**	**100,0**	**106 686**	**100,0**	**31 377**	**100,0**	**77,3**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2015), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-16: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2013

Typ hazardní hry	Vloženo		Vyplaceno		Příjmy ze hry		Výherní podíl
	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	mil. Kč	podíl (%)	**(%)**
VLT	51 414	41,5	37 331	39,2	14 083	49,3	72,6
Číselné loterie	7 183	5,8	3 814	4,0	3 369	11,8	53,1
VHP	14 616	11,8	12 015	12,6	2 601	9,1	82,2
Internetové kursové sázky	22 460	18,1	19 968	20,9	2 492	8,7	88,9
Kursové sázky	6 564	5,3	4 996	5,2	1 569	5,5	76,1
Živé hry v kasinu	7 141	5,8	5 721	6,0	1 420	5,0	80,1
LLS	4 770	3,9	3 508	3,7	1 262	4,4	73,5
EMR	7 403	6,0	6 240	6,5	1 163	4,1	84,3
Okamžité loterie	1 067	0,9	599	0,6	468	1,6	56,2
Karetní turnaje v kasinu	983	0,8	917	1,0	66	0,2	93,3
Peněžité a věcné loterie	35	0,0	15	0,0	20	0,1	41,8
Kostky	49	0,0	34	0,0	15	0,1	69,0
Interaktivní karetní turnaje nebo hry	111	0,1	98	0,1	13	0,0	88,7
Dostihy	26	0,0	17	0,0	9	0,0	64,9
Ostatní hazardní hry	31	0,0	23	0,0	9	0,0	72,5
Bingo	29	0,0	20	0,0	9	0,0	70,0
Totalizátorové hry	11	0,0	7	0,0	3	0,0	68,9
Tomboly	5	0,0	2	0,0	2	0,0	49,6
Celkem	**123 898**	**100,0**	**95 325**	**100,0**	**28 573**	**100,0**	**76,9**

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2014), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-17: Příjmy obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2020 podle okresů, v Kč

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Změna 2019–2020 (%)	Změna 2017–2020 (%)
Benešov	399	393	401	465	532	376	395	354	–10,6	–33,6
Beroun	404	417	454	492	599	436	532	484	–9,0	–19,3
Blansko	286	282	232	217	138	114	107	104	–3,1	–25,1
Brno-město	694	496	290	153	162	160	165	215	30,1	33,2
Brno-venkov	291	297	313	401	558	450	464	473	2,0	–15,2
Bruntál	522	530	516	432	481	344	349	316	–9,3	–34,2
Břeclav	550	594	622	711	728	491	515	473	–8,2	–35,1
Česká Lípa	601	549	593	704	870	602	578	541	–6,4	–37,9
České Budějovice	308	226	143	179	259	214	229	231	0,8	–10,7
Český Krumlov	1 070	1 072	1 157	1 568	1 624	1 107	1 542	1 409	–8,7	–13,3
Děčín	453	451	411	521	703	559	580	565	–2,6	–19,6
Domažlice	1 458	1 780	2 131	2 489	2 104	1 196	1 865	1 615	–13,4	–23,2
Frýdek-Místek	334	363	278	187	196	143	143	159	11,2	–19,2
Havlíčkův Brod	360	375	356	436	528	428	334	332	–0,6	–37,1
Hodonín	511	483	515	604	720	471	453	393	–13,1	–45,3
Hradec Králové	507	426	441	500	619	497	510	474	–6,9	–23,3
Cheb	1 076	1 152	1 254	1 548	1 677	1 059	1 288	1 278	–0,8	–23,8
Chomutov	558	510	341	273	341	262	305	341	11,9	0,2
Chrudim	302	302	312	336	408	325	239	214	–10,2	–47,5
Jablonec nad Nisou	455	427	274	307	612	449	432	392	–9,3	–35,9
Jeseník	490	486	521	600	719	510	408	336	–17,8	–53,3
Jičín	447	449	434	415	406	308	273	204	–25,3	–49,7
Jihlava	394	383	382	198	223	209	219	221	1,1	–0,8
Jindřichův Hradec	412	430	380	434	603	425	471	428	–9,1	–29,1
Karlovy Vary	697	661	649	689	785	627	725	573	–21,1	–27,0
Karviná	546	562	578	613	690	478	403	374	–7,1	–45,8
Kladno	479	544	558	678	734	575	604	465	–23,0	–36,6
Klatovy	397	391	461	500	536	413	529	504	–4,7	–5,9
Kolín	426	400	421	451	324	203	201	187	–7,0	–42,3
Kroměříž	400	398	319	314	405	284	277	267	–3,6	–34,0
Kutná Hora	351	374	368	407	493	378	417	394	–5,7	–20,2
Liberec	571	611	649	765	859	525	586	555	–5,2	–35,4
Litoměřice	411	448	471	529	636	489	453	447	–1,3	–29,8
Louny	535	510	429	523	641	531	651	585	–10,1	–8,8
Mělník	431	416	422	545	713	548	650	604	–7,0	–15,2
Mladá Boleslav	505	506	555	651	746	599	706	619	–12,3	–17,0
Most	576	603	593	769	924	659	707	633	–10,4	–31,5
Náchod	363	373	383	443	486	404	445	399	–10,4	–17,9
Nový Jičín	401	407	370	393	468	386	332	291	–12,3	–37,9
Nymburk	530	522	543	615	708	465	468	374	–20,2	–47,2
Olomouc	621	598	618	766	928	787	642	578	–10,0	–37,7
Opava	346	377	384	398	459	364	335	323	–3,5	–29,6
Ostrava-město	833	863	798	918	720	455	379	348	–8,1	–51,6
Pardubice	529	540	579	668	834	701	576	496	–13,9	–40,5
Pelhřimov	284	304	326	422	453	281	256	237	–7,3	–47,6
Písek	439	414	362	332	393	302	303	284	–6,1	–27,8
Plzeň-jih	265	262	258	279	348	269	270	329	21,5	–5,6
Plzeň-město	827	791	828	964	1 176	959	1 101	1 052	–4,5	–10,6
Plzeň-sever	228	232	221	252	361	295	242	256	5,7	–29,0
Praha	695	725	696	732	658	533	588	610	3,8	–7,3
Praha-východ	229	247	257	263	396	290	299	260	–13,0	–34,3
Praha-západ	164	162	155	181	231	165	156	168	7,7	–27,6
Prachatice	478	524	902	1165	1 300	980	1 149	1 045	–9,1	–19,6

Prostějov	535	497	544	606	751	591	549	505	-8,0	-32,7
Přerov	536	531	533	408	429	363	396	394	-0,7	-8,3
Příbram	386	359	381	404	503	319	290	272	-6,4	-46,0
Rakovník	398	405	380	267	308	239	291	276	-5,0	-10,4
Rokycany	235	176	92	88	119	93	85	97	13,6	-18,2
Rychnov nad Kněžnou	322	320	323	360	463	386	291	294	1,0	-36,4
Semily	312	330	377	428	538	395	349	312	-10,5	-41,9
Sokolov	710	777	813	951	1199	865	851	675	-20,6	-43,7
Strakonice	305	269	283	340	489	322	296	303	2,3	-38,1
Svitavy	337	368	347	353	464	343	306	285	-7,1	-38,6
Šumperk	437	413	430	501	616	490	366	338	-7,9	-45,2
Tábor	472	445	477	562	750	560	524	444	-15,2	-40,8
Tachov	1013	1039	1092	1405	1340	1029	1277	1194	-6,5	-10,9
Teplice	683	813	974	1079	1033	796	882	849	-3,8	-17,9
Trutnov	382	403	378	454	487	380	320	287	-10,3	-41,1
Třebíč	276	270	277	324	367	270	287	281	-2,3	-23,5
Uherské Hradiště	342	343	356	393	565	415	326	315	-3,4	-44,3
Ústí nad Labem	639	683	727	802	786	511	631	562	-10,9	-28,5
Ústí nad Orlicí	327	307	269	285	347	301	243	216	-10,9	-37,6
Vsetín	436	437	484	546	605	414	393	402	2,4	-33,6
Vyškov	424	437	449	530	676	502	498	450	-9,6	-33,4
Zlín	530	507	534	590	720	524	481	484	0,7	-32,7
Znojmo	1227	1468	1782	2626	2266	1277	1671	1623	-2,9	-28,4
Žďár nad Sázavou	284	276	215	97	103	101	90	99	10,0	-4,3
Celkem	**521**	**524**	**520**	**577**	**629**	**469**	**485**	**460**	**-5,1**	**-26,8**

Zdroj: Ministerstvo financí (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-18: Okresy s největším průměrným příjmem obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2020

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Změna 2019–2020 (%)	Změna 2017–2020 (%)
Znojmo	1 227	1 468	1 782	2 626	2 266	1 277	1 671	1 623	–2,9	–28,4
Domažlice	1 458	1 780	2 131	2 489	2 104	1 196	1 865	1 615	–13,4	–23,2
Český Krumlov	1 070	1 072	1 157	1 568	1 624	1 107	1 542	1 409	–8,7	–13,3
Cheb	1 076	1 152	1 254	1 548	1 677	1 059	1 288	1 278	–0,8	–23,8
Tachov	1 013	1 039	1 092	1 405	1 340	1 029	1 277	1 194	–6,5	–10,9
Plzeň-město	827	791	828	964	1 176	959	1 101	1 052	–4,5	–10,6
Prachatice	478	524	902	1 165	1 300	980	1 149	1 045	–9,1	–19,6
Teplice	683	813	974	1 079	1 033	796	882	849	–3,8	–17,9
Sokolov	710	777	813	951	1 199	865	851	675	–20,6	–43,7
Most	576	603	593	769	924	659	707	633	–10,4	–31,5

Zdroj: Ministerstvo financí (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-19: Okresy s nejmenším průměrným příjmem obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2020

Okres	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Změna 2019–2020 (%)	Změna 2017–2020 (%)
Rokycany	235	176	92	88	119	93	85	97	13,6	-18,2
Žďár nad Sázavou	284	276	215	97	103	101	90	99	10,0	-4,3
Blansko	286	282	232	217	138	114	107	104	-3,1	-25,1
Frýdek-Místek	334	363	278	187	196	143	143	159	11,2	-19,2
Praha-západ	164	162	155	181	231	165	156	168	7,7	-27,6
Kolín	426	400	421	451	324	203	201	187	-7,0	-42,3
Jičín	447	449	434	415	406	308	273	204	-25,3	-49,7
Chrudim	302	302	312	336	408	325	239	214	-10,2	-47,5
Brno-město	694	496	290	153	162	160	165	215	30,1	33,2
Ústí nad Orlicí	327	307	269	285	347	301	243	216	-10,9	-37,6

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

datová příloha, tabulka 0-20: Obce s více než 20 tis. obyv. podle příjmů obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v r. 2020, v Kč

Obec	Populace	Technické hry (mil. Kč)	Ostatní hazardní hry (mil. Kč)	Celkem (mil. Kč)	Příjmy na 1 obyvatele (Kč)
Teplice	49 731	76,3	5,0	81,3	1635
Mladá Boleslav	44 740	52,3	4,5	56,8	1269
Plzeň	174 842	171,5	31,6	203,1	1162
Hodonín	24 512	26,1	2,3	28,5	1161
Sokolov	23 033	24,4	2,2	26,6	1156
Prostějov	43 651	40,8	4,4	45,1	1034
Znojmo	33 765	31,0	3,4	34,4	1019
Kutná Hora	20 653	18,8	2,0	20,8	1007
Olomouc	100 663	90,4	10,5	100,9	1002
Cheb	31 977	28,7	3,1	31,8	995
Valašské Meziříčí	22 306	19,7	2,1	21,8	977
Litoměřice	23 849	19,8	2,3	22,2	929
Česká Lípa	37 525	30,1	3,7	33,9	902
Most	66 034	52,8	6,7	59,5	901
Tábor	34 277	27,4	3,3	30,7	896
Karlovy Vary	48 479	38,4	4,8	43,2	890
Kladno	69 337	51,3	7,2	58,5	844
Orlová	28 735	21,0	2,7	23,7	824
Přerov	42 871	30,2	4,2	34,4	802
Vyškov	20 807	14,1	2,1	16,2	777
Opava	56 450	38,1	5,7	43,8	776
Karviná	52 128	34,5	5,2	39,6	760
Pardubice	91 727	59,9	9,6	69,5	758
Zlín	74 935	47,2	7,7	54,9	733
Šumperk	25 836	15,6	2,5	18,1	701
Ústí nad Labem	92 716	49,6	9,6	59,2	639
Trutnov	30 234	16,3	2,9	19,3	638
Příbram	32 503	16,9	3,2	20,1	620
Praha	1 324 277	416,4	398,5	814,9	615
Jindřichův Hradec	21 419	11,0	2,1	13,1	613
Děčín	48 594	24,8	4,9	29,7	612
Hradec Králové	92 939	47,1	9,6	56,7	610
Liberec	104 802	52,8	11,0	63,8	608
Uherské Hradiště	25 247	12,6	2,4	15,1	597
Strakonice	22 646	10,7	2,2	12,9	569
Třebíč	35 451	16,6	3,5	20,2	569
Havlíčkův Brod	23 442	10,6	2,3	12,9	550
Nový Jičín	23 260	10,3	2,2	12,6	541
Kopřivnice	21 851	9,0	2,1	11,1	508
Jablonec nad Nisou	45 773	18,3	4,5	22,8	498
Chrudim	23 168	7,8	2,2	10,0	434
Ostrava	287 968	55,5	52,0	107,5	373
Vsetín	25 974	4,7	2,5	7,2	278
Brno	381 346	13,3	69,0	82,3	216
Havířov	71 200	4,5	7,2	11,7	164
Kolín	31 973	1,5	3,1	4,7	147
Chomutov	48 635	1,1	4,9	6,0	124
České Budějovice	94 463	1,5	9,9	11,4	120
Jihlava	51 216	0,2	5,3	5,4	106
Frýdek-Místek	55 557	0,0	5,6	5,6	101
Klatovy	22 257	0,0	2,2	2,2	98
Písek	30 415	0,0	3,0	3,0	98
Kroměříž	28 620	0,0	2,8	2,8	97
Třinec	35 002	0,0	3,4	3,4	97
Žďár nad Sázavou	20 717	0,0	2,0	2,0	96
Blansko	20 484	0,0	2,0	2,0	96
Český Těšín	24 297	0,0	2,3	2,3	96
Břeclav	24 743	0,0	2,4	2,4	96
Krnov	23 257	0,0	2,2	2,2	95
Litvínov	23 661	0,0	2,2	2,2	95
Bohumín	20 518	0,0	1,9	1,9	94

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021), zpracováno NMS

Technické hry – mezinárodní srovnání

Gaming Technologies Association (GTA) zpracovává každoročně přehled počtu TH v zemích, pro které jsou údaje dostupné.

datová příloha, tabulka 0-21: Země s nejvyšším počtem technických her v l. 2016, 2017, 2018 a 2020

Země	2016		2017		2018		2020	
	Počet TH	TH/1000 obyv.	Počet TH	TH/1000 obyv.	Počet TH	TH/1000 obyv.	Počet TH	TH/1000 obyv.
Japonsko	4 575 545	36,1	4 525 253	36,1	4 302 731	34,3	4 195 930	33,4
USA	865 807	2,7	884 239	2,7	898 974	2,7	900 704	2,7
Itálie	456 367	7,4	463 931	7,8	320 000	5,4	407 267	6,8
Německo	277 325	3,4	274 500	3,4	277 700	3,4	245 000	3,0
Španělsko	212 153	4,4	201 381	4,4	183 813	4,0	212 153	4,6
Austrálie	197 122	8,1	197 021	7,8	196 301	7,8	192 800	7,7
Velká Británie	167 839	2,6	182 916	2,8	183 409	2,8	185 203	2,8
Kanada	98 902	2,7	100 591	2,7	99 521	2,6	99 070	2,6
Argentina	98 717	2,2	98 117	2,2	98 117	2,2	97 555	2,1
Kolumbie	82 528	9,1	80 784	8,9	86 629	9,5	87 365	9,6

Pozn.: Japonskému trhu dominují tzv. pachinkos – herní automaty podobné pinballu, kde sázkou i výhrou jsou malé kuličky. Ty se nakupují za peníze a mohou být vyměněny za věcné ceny nebo peníze.
Zdroj: Ziolkowski (2020)

datová příloha, graf 0-3: Srovnání vybraných evropských zemí podle počtu TH na 1000 obyv. v l. 2014–2019

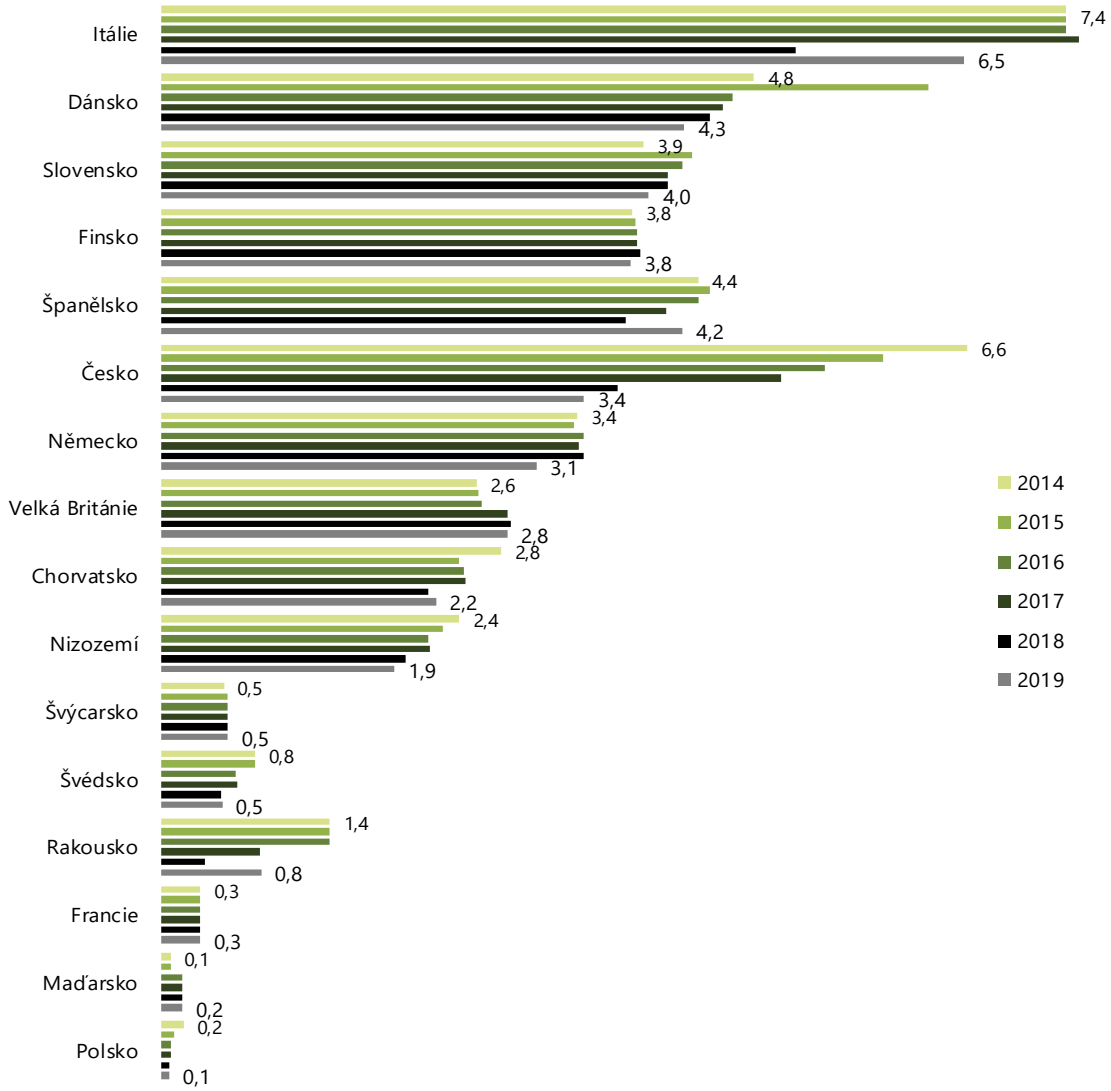

Zdroj: Ziolkowski (2020)

Hazardní hraní v dospělé populaci

datová příloha, tabulka 0-22: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=1733)	Ženy (n=1809)	15–34 let (n=928)	15+ let (N=3542)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	24,3	6,0	19,5	15,0
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	10,3	2,0	7,3	6,1
Kursové sázky	23,5	2,6	15,3	12,8
Live sázky	14,7	1,8	11,0	8,1
Živé hry	8,4	2,5	6,4	5,4
Loterie, stírací losy	43,3	35,5	29,0	39,3
On-line				
TH	4,0	0,7	5,4	2,3
Kursové sázky	7,8	0,7	7,7	4,2
Live sázky	7,8	0,6	8,2	4,2
Živé hry	4,7	0,9	5,2	2,7
Loterie	5,3	1,5	4,4	3,4
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	51,1	36,7	37,8	43,7
Hazardní hry land-based bez loterií	34,3	8,0	24,9	20,9
› z toho TH land-based	25,2	6,3	20,1	15,5
Hazardní hry on-line celkem	12,6	2,4	12,8	7,4
Hazardní hry on-line bez loterií	11,5	1,5	11,6	6,4
› z toho kursové nebo live sázky on-line	9,5	0,9	16,4	5,1
Hazardní hry celkem	52,1	37,2	39,2	44,5
Hazardní hry celkem bez loterií	35,8	8,3	26,6	21,8

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

datová příloha, tabulka 0-23: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech podle typů her – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=1733)	Ženy (n=1809)	15–34 let (n=928)	15+ let (N=3542)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	2,7	0,1	3,2	1,4
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	0,5	0,1	0,5	0,3
Kursové sázky	4,0	0,2	3,0	2,0
Live sázky	2,3	0,0	2,9	1,1
Živé hry	0,3	0,0	0,2	0,2
Loterie, stírací losy	10,6	7,4	4,2	8,9
On-line				
TH	1,2	0,0	2,0	0,6
Kursové sázky	2,1	0,1	2,7	1,0
Kursové sázky live	2,2	0,0	3,0	1,1
Živé hry	0,6	0,0	0,5	0,3
Loterie	0,7	0,2	1,0	0,5
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	14,2	7,5	8,1	10,8
Hazardní hry land-based bez loterií	5,7	0,3	4,4	3,0
› z toho TH land-based	2,8	0,2	3,5	1,5
Hazardní hry on-line celkem	3,1	0,2	3,9	1,6
Hazardní hry on-line bez loterií	3,0	0,1	3,6	1,5
› z toho kursové nebo live sázky on-line	2,5	0,1	3,1	1,2
Hazardní hry celkem	15,5	7,5	9,6	11,4
Hazardní hry celkem bez loterií	7,2	0,4	6,0	3,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

datová příloha, tabulka 0-24: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=1468)	Ženy (n=1532)	15–34 let (n=780)	15+ let (N=3000)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	43,6	21,5	35,8	32,3
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	21,0	6,3	20,5	13,5
Kursové sázky	44,6	14,5	34,1	29,2
Live sázky	30,0	7,6	26,6	18,5
Živé hry	14,9	5,2	12,6	9,9
Loterie, stírací losy	77,4	71,5	61,9	74,4
On-line				
TH	16,5	5,5	18,6	10,9
Kursové sázky	31,9	7,0	27,3	19,2
Live sázky	28,5	5,8	24,0	16,9
Živé hry	15,1	5,3	18,0	10,1
Loterie	30,4	16,7	26,1	23,4
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	83,2	74,3	71,7	78,6
Hazardní hry land-based bez loterií	61,6	30,0	50,2	45,4
› z toho TH land-based	45,8	22,6	38,7	33,9
Hazardní hry on-line celkem	47,1	23,2	43,6	34,9
Hazardní hry on-line bez loterií	39,2	12,6	37,5	25,6
› z toho kursové nebo live sázky on-line	33,6	7,7	29,0	20,4
Hazardní hry celkem	85,7	76,2	74,9	80,9
Hazardní hry celkem bez loterií	64,6	32,9	54,7	48,4

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

datová příloha, tabulka 0-25: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech podle typů her – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=1468)	Ženy (n=1532)	15–34 let (n=780)	15+ let (N=3000)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	1,8	0,8	2,8	1,3
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	0,8	0,2	1,3	0,5
Kursové sázky	8,7	1,1	7,2	4,8
Live sázky	6,6	1,0	5,8	3,7
Živé hry	0,7	0,1	1,2	0,4
Loterie, stírací losy	23,8	17,0	11,8	20,4
On-line				
TH	4,6	1,3	5,3	2,9
Kursové sázky	9,7	0,8	6,4	5,2
Kursové sázky live	8,4	1,0	6,4	4,7
Živé hry	4,2	1,6	1,8	2,8
Loterie	1,6	0,5	7,4	1,1
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	28,9	18,3	18,2	23,5
Hazardní hry land-based bez loterií	10,2	2,3	9,5	6,2
› z toho TH land-based	1,8	0,8	2,9	1,3
Hazardní hry on-line celkem	19,1	6,3	14,0	12,5
Hazardní hry on-line bez loterií	13,1	2,3	10,7	7,6
› z toho kursové nebo live sázky on-line	10,8	1,2	7,7	5,9
Hazardní hry celkem	34,2	19,6	22,8	26,8
Hazardní hry celkem bez loterií	15,9	3,3	13,8	9,4

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

datová příloha, tabulka 0-26: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Výzkum občanů 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=867)	Ženy (n=902)	15–34 let (n=463)	15+ let (N=1769)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	23,6	7,5	17,9	15,4
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	11,6	2,8	11,4	7,1
Kursové sázky	23,1	6,1	16,8	14,4
Živé hry	11,1	3,1	6,3	7,0
Loterie, stírací losy	49,9	41,0	43,4	45,4
On-line				
TH	4,7	2,1	6,5	3,4
Kursové sázky	14,4	3,1	14,0	8,6
Kursové sázky live	13,7	1,8	13,0	7,6
Živé hry	5,4	1,0	3,7	3,2
Loterie	13,8	5,7	13,2	9,7
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	56,9	43,7	49,7	50,1
Hazardní hry land-based bez loterií	36,6	13,0	26,1	24,5
› z toho TH land-based	26,6	8,5	20,1	17,4
Hazardní hry on-line celkem	25,3	9,4	24,8	17,2
Hazardní hry on-line bez loterií	20,4	5,7	21,0	12,9
› z toho kursové nebo live sázky on-line	17,2	3,5	16,4	10,2
Hazardní hry celkem	59,6	45,6	53,1	52,5
Hazardní hry celkem bez loterií	41,3	15,0	32,6	27,9

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

datová příloha, tabulka 0-27: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech – Výzkum občanů 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=867)	Ženy (n=902)	15–34 let (n=463)	15+ let (N=1769)
Land-based				
TH typu automaty (VHP, VLT)	1,5	0,6	2,6	1,0
Jiné TH (EMR, el. karetní stůl nebo kostky)	0,5	0,0	0,6	0,2
Kursové sázky	3,0	0,4	2,6	1,7
Živé hry	0,7	0,1	0,6	0,4
Loterie, stírací losy	15,3	10,4	11,7	12,8
On-line				
TH	1,0	0,0	1,7	0,5
Kursové sázky	5,2	0,7	5,6	2,9
Kursové sázky live	3,2	0,2	3,7	1,7
Živé hry	0,8	0,0	1,1	0,4
Loterie	8,7	2,9	2,8	5,7
Celkem				
Hazardní hry land-based celkem	17,3	10,8	13,4	14,0
Hazardní hry land-based bez loterií	4,2	1,0	4,3	2,5
› z toho TH land-based	1,5	0,6	2,6	1,0
Hazardní hry on-line celkem	7,3	1,7	7,1	4,4
Hazardní hry on-line bez loterií	5,5	0,7	6,0	3,1
› z toho kursové nebo live sázky on-line	5,3	0,7	5,8	2,9
Hazardní hry celkem	19,7	11,6	16,6	15,6
Hazardní hry celkem bez loterií	7,6	1,4	8,0	4,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

datová příloha, tabulka 0-28: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci v životě a v posledních 30 dnech – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2020, v %

Hazardní hra nebo skupina hazardních her	Pohlaví		Mladí dospělí	Celkem
	Muži (n=500)	Ženy (n=533)	15–34 let (n=310)	15+ let (N=1033)
Celoživotní prevalence				
Hazardní hry celkem (včetně loterií)	75,0	71,3	72,4	73,1
› loterie, stírací losy	66,3	68,6	61,8	67,4
Hazardní hry celkem bez loterií	56,1	25,6	47,0	40,5
› technické hry land-based	35,9	17,7	35,1	26,7
› živé hry land-based	20,6	7,4	20,0	13,9
› kursové sázky land-based	46,4	9,9	30,1	27,8
› hazardní hry on-line	17,7	2,7	19,3	10,0
Prevalence v posledních 30 dnech				
Hazardní hry celkem (včetně loterií)	26,8	21,0	23,3	23,9
› loterie, stírací losy	17,3	20,1	14,2	18,7
Hazardní hry celkem bez loterií	13,9	1,0	11,4	7,3
› technické hry land-based	2,4	0,8	4,0	1,6
› živé hry land-based	0,6	0,0	0,3	0,3
› kursové sázky land-based	10,3	0,0	4,7	5,1
› hazardní hry on-line	6,6	0,4	8,0	3,4

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a ppm factum research (2021a)

Problémové hráčství

datová příloha, tabulka 0-29: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (F2F dotazování), v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=720)				
V riziku (1+ bodů)	16,6	1,7	10,7	8,4–13,0
› z toho vysoké riziko (2 body)	9,2	0,0	5,6	3,9–7,3
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=245)				
V riziku (1+ bodů)	31,4	25,0	30,9	25,1–36,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	17,7	0,0	16,3	11,8–21,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=135)				
V riziku (1+ bodů)	41,5	25,0	39,6	31,1–47,6
› z toho vysoké riziko (2 body)	24,6	0,0	21,6	14,4–28,2
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=113)				
V riziku (1+ bodů)	38,6	0,0	34,8	26,1–43,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	24,8	0,0	22,3	14,8–30,2
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=106)				
V riziku (1+ bodů)	39,4	0,0	37,1	28,0–46,5
› z toho vysoké riziko (2 body)	25,3	0,0	23,8	15,8–32,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové a live sázky on-line (n=92)				
V riziku (1+ bodů)	38,4	0,0	36,3	26,4–46,1
› z toho vysoké riziko (2 body)	24,4	0,0	23,1	14,7–32,0
Kombinace her v prostředí land-based a on-line				
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH typu automaty (n=133)				
V riziku (1+ bodů)	42,9	21,4	40,6	31,9–48,6
› z toho vysoké riziko (2 body)	25,2	0,0	22,6	15,4–29,6
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové sázky (n=211)				
V riziku (1+ bodů)	30,5	9,1	29,4	23,2–35,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	18,0	0,0	17,1	12,0–22,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – živé hry (n=50)				
V riziku (1+ bodů)	46,7	40,0	46,0	33,1–60,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	37,8	0,0	34,0	21,4–47,6

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

datová příloha, tabulka 0-30: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (F2F dotazování), v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=720)				
V riziku (1+ bodů)	29,8	3,8	19,4	16,6–22,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	9,5	0,3	5,8	4,1–7,6
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=245)				
V riziku (1+ bodů)	56,2	55,0	56,1	50,0–62,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	18,1	5,0	17,1	12,5–21,9
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=135)				
V riziku (1+ bodů)	73,7	56,3	71,6	64,5–79,6
› z toho vysoké riziko (2 body)	28,8	6,3	26,1	18,9–33,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=113)				
V riziku (1+ bodů)	66,3	27,3	62,5	53,3–71,2
› z toho vysoké riziko (2 body)	20,8	0,0	18,8	11,2–25,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=106)				
V riziku (1+ bodů)	67,7	33,3	65,7	56,3–74,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	21,2	0,0	20,0	12,0–27,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové a live sázky on-line (n=92)				
V riziku (1+ bodů)	66,7	40,0	65,2	55,3–74,9
› z toho vysoké riziko (2 body)	18,4	0,0	17,4	9,4–24,8
Kombinace her v prostředí land-based a on-line				
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH typu automaty (n=133)				
V riziku (1+ bodů)	74,8	57,1	72,9	65,7–80,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	30,3	7,1	27,8	20,0–35,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové sázky (n=211)				
V riziku (1+ bodů)	55,3	54,5	55,2	48,4–61,8
› z toho vysoké riziko (2 body)	16,6	0,0	15,7	10,8–20,6
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – živé hry (n=50)				
V riziku (1+ bodů)	65,2	80,0	66,7	53,3–79,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	30,4	0,0	27,5	15,1–39,8

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021b)

datová příloha, tabulka 0-31: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (CAWI), v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=1559)				
V riziku (1+ bodů)	8,8	1,0	5,2	4,1–6,3
› z toho vysoké riziko (2 body)	2,9	0,4	1,7	1,1–2,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=468)				
V riziku (1+ bodů)	18,1	7,6	16,1	12,8–19,5
› z toho vysoké riziko (2 body)	5,6	3,3	5,1	3,1–7,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=121)				
V riziku (1+ bodů)	40,9	10,7	33,9	25,2–42,1
› z toho vysoké riziko (2 body)	16,1	0,0	12,4	6,6–18,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=671)				
V riziku (1+ bodů)	15,8	3,3	11,9	9,4–14,3
› z toho vysoké riziko (2 body)	5,2	1,4	4,0	2,5–5,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=534)				
V riziku (1+ bodů)	18,0	5,3	14,8	11,7–17,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	6,0	2,3	5,1	3,1–6,8
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové a live sázky on-line (n=499)				
V riziku (1+ bodů)	16,9	4,4	14,1	11,0–17,1
› z toho vysoké riziko (2 body)	6,0	2,7	5,2	3,3–7,2
Kombinace her v prostředí land-based a on-line				
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH typu automaty (n=191)				
V riziku (1+ bodů)	36,1	10,6	29,8	23,0–35,9
› z toho vysoké riziko (2 body)	15,3	2,1	12,0	7,4–16,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové sázky (n=620)				
V riziku (1+ bodů)	15,2	4,8	12,7	10,0–15,3
› z toho vysoké riziko (2 body)	5,3	2,0	4,5	2,8–6,0
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – živé hry (n=120)				
V riziku (1+ bodů)	36,0	13,3	30,3	22,3–38,8
› z toho vysoké riziko (2 body)	16,9	3,3	13,4	7,7–20,1

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

datová příloha, tabulka 0-32: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (CAWI), v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=1559)				
V riziku (1+ bodů)	23,8	7,0	16,0	14,3–17,9
› z toho vysoké riziko (2 body)	7,0	1,9	4,7	3,7–5,8
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=468)				
V riziku (1+ bodů)	47,3	46,2	47,1	42,5–51,6
› z toho vysoké riziko (2 body)	14,2	15,1	14,3	11,2–17,5
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=121)				
V riziku (1+ bodů)	74,2	55,2	69,7	61,0–77,5
› z toho vysoké riziko (2 body)	36,6	24,1	33,6	25,1–41,9
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=671)				
V riziku (1+ bodů)	40,6	23,3	35,2	31,5–38,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	12,48	5,2	10,1	7,9–12,4
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=534)				
V riziku (1+ bodů)	45,3	36,8	43,2	39,0–47,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	14,2	8,3	12,7	9,9–15,6
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové a live sázky on-line (n=499)				
V riziku (1+ bodů)	44,3	37,7	42,8	38,4–47,1
› z toho vysoké riziko (2 body)	13,2	8,8	12,2	9,2–15,0
Kombinace her v prostředí land-based a on-line				
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH typu automaty (n=191)				
V riziku (1+ bodů)	70,8	59,6	68,1	61,1–74,4
› z toho vysoké riziko (2 body)	30,6	23,4	28,8	22,2–35,0
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové sázky (n=620)				
V riziku (1+ bodů)	43,9	36,3	42,1	38,3–46,1
› z toho vysoké riziko (2 body)	12,2	8,2	11,3	8,9–13,9
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – živé hry (n=120)				
V riziku (1+ bodů)	62,9	51,6	60,0	51,0–68,5
› z toho vysoké riziko (2 body)	32,6	16,1	28,3	20,3–36,5

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a MindBridge Consulting (2021a)

datová příloha, tabulka 0-33: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Výzkum občanů 2020, v %

Lie/bet skóre	Muži	Ženy	Celkem	95% CI
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, včetně loterií (n=585)				
V riziku (1+ bodů)	8,3	4,0	6,5	4,5–8,5
› z toho vysoké riziko (2 body)	4,4	0,8	2,9	1,5–4,3
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – land-based, bez loterií (n=133)				
V riziku (1+ bodů)	19,4	8,0	17,3	10,9–23,7
› z toho vysoké riziko (2 body)	12,0	4,0	10,5	5,3–15,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH land-based (n=49)				
V riziku (1+ bodů)	37,5	22,2	34,7	23,8–48,6
› z toho vysoké riziko (2 body)	25,0	11,1	22,4	10,3–31,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, včetně loterií (n=182)				
V riziku (1+ bodů)	15,7	19,0	16,5	11,1–21,9
› z toho vysoké riziko (2 body)	8,6	2,4	7,1	3,4–10,9
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – on-line, bez loterií (n=126)				
V riziku (1+ bodů)	19,4	22,2	19,8	12,9–26,8
› z toho vysoké riziko (2 body)	10,2	0,0	8,7	3,8–13,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové a live sázky on-line (n=113)				
V riziku (1+ bodů)	19,4	26,7	20,4	12,9–27,8
› z toho vysoké riziko (2 body)	10,2	0,0	8,8	3,6–14,1
Kombinace her v prostředí land-based a on-line				
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – TH typu automaty (n=58)				
V riziku (1+ bodů)	38,0	25,0	36,2	21,4–48,0
› z toho vysoké riziko (2 body)	22,0	12,5	20,7	10,3–31,1
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – kursové sázky (n=165)				
V riziku (1+ bodů)	16,8	14,3	16,4	10,7–22,0
› z toho vysoké riziko (2 body)	7,3	0,0	6,1	2,4–9,7
Podíl mezi hráči v posledních 12 měsících – živé hry (n=35)				
V riziku (1+ bodů)	38,7	0,0	34,3	18,6–50,0
› z toho vysoké riziko (2 body)	25,8	0,0	22,9	8,9–36,8

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti a INRES-SONES (2021)

Kriminalita sekundárně související s hraním hazardních her

datová příloha, tabulka 0-34: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her, v l. 2015–2020

Paragraf	Trestný čin	2015	2016	2017	2018	2019	2020
§ 205	Krádež	20	26	18	25	35	45
§ 209	Podvod	8	11	13	14	8	20
§ 173	Loupež	7	11	2	5	7	17
§ 234	Neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku	5	8	6	6	9	13
§ 206	Zpronevěra	5	5	6	12	10	10
§ 196	Zanedbání povinné výživy	3	9	5	2	7	10
§ 228	Poškození cizí věci	7	7	5	4	4	9
§ 337	Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	0	9	4	3	4	9
§ 211	Úvěrový podvod	0	5	6	2	7	8
§ 283	Nedovolená výroba jiné nakládání s OPL	3	6	5	4	9	7
§ 358	Výtržnictví	0	0	5	2	5	4
§ 145	Těžké ublížení na zdraví	1	0	1	0	1	4
§ 219	Zatajení věci	0	2	2	1	0	4
§ 233	Padělání a pozměnění peněz	0	0	1	1	0	3
§ 175	Vydírání	0	1	2	1	3	2
§ 140	Vražda	0	2	2	1	1	2
§ 207	Neoprávněné užívání cizí věci	0	0	0	0	0	2
§ 279	Nedovolené ozbrojování	0	0	0	0	0	2
§ 325	Násilí proti úřední osobě	0	0	0	0	0	2
§ 177	Útisk	0	0	1	0	0	1
§ 146	Ublížení na zdraví	1	0	4	3	5	1
§ 354	Nebezpečné pronásledování	0	0	0	0	3	1
§ 250	Manipulace s kurzem investičních nástrojů	0	0	1	1	2	1
§ 353	Nebezpečné vyhrožování	0	0	0	0	2	1
§ 274	Ohrožení pod vlivem návykové látky	0	3	2	3	1	1
§ 199	Týrání osoby žijící ve společném obydlí	2	1	3	1	1	1
§ 230	Neopráv. přístup k počítačovému systému a nosiči info	0	0	0	0	1	1
§ 182	Porušení tajemství dopravovaných zpráv	0	0	0	0	0	1
§ 343	Porušení předpisů o mezinárodních letech	0	0	0	0	0	1
§ 348	Padělání a pozměnění veřejné listiny	0	0	0	0	0	1
§ 143	Usmrcení z nedbalosti	0	0	0	0	1	0
§ 151	Neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku	0	0	0	0	1	0
§ 153	Šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti	0	0	0	0	1	0
§ 248	Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže	0	0	0	0	1	0
§ 329	Zneužití pravomoci úřední osoby	0	0	0	0	1	0
§ 336	Pohrdání soudem	0	0	0	0	1	0
§ 346	Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek	0	0	0	0	1	0
§ 366	Nadržování	0	0	0	0	1	0
§ 178	Porušování domovní svobody	2	5	3	3	0	0
§ 168	Obchodování s lidmi	0	0	3	1	0	0
§ 201	Ohrožování výchovy dítěte	0	0	3	1	0	0
§ 148	Ublížení na zdraví z nedbalosti	0	0	1	1	0	0
§ 258	Pletichy při veřejné dražbě	0	0	2	0	0	0
§ 355	Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob	0	0	2	0	0	0
§ 185	Znásilnění	0	0	1	0	0	0
§ 181	Poškození cizích práv	1	2	0	0	0	0
§ 187	Pohlavní zneužití	0	0	0	0	0	0
§ 202	Svádění k pohlavnímu styku	0	2	0	0	0	0
§ 286	Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL	0	2	0	0	0	0
Celkem		**67**	**117**	**109**	**97**	**133**	**184**

Zdroj: Mravčík a kol. (2020b); Probační a mediační služba (2021)

Zkratky

AISG	Informační systém provozování hazardních her
AOP	Asociace občanských poraden
APKURS	Asociace provozovatelů kursových sázek
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
AT	alkohol, toxikomanie (označení zdravotnických zařízení zabývajících se léčbou závislostí)
CLS	centrální loterijní systém
CS	Celní správa ČR
ČSÚ	Český statistický úřad
dg.	diagnóza, diagnostický
DSM-5	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 5. revize
DSM-IV	Diagnostický a statistický manuál Americké psychiatrické asociace, 4. revize
EHP	Evropský hospodářský prostor (anglicky European Economic Area), zahrnuje EU, Norsko a Lichtenštejnsko
EMR	elektromechanická ruleta
ESPAD	Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách
ESSK	Evidenční systém statistik kriminality
EU	Evropská unie
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘ VSČR	Generální ředitelství Vězeňské služby ČR
GTA	Gaming Technologies Association
HH	hazardní hra/y
IPRH	Institut pro regulaci hazardních her
IVT	interaktivní videoloterijní terminál, též VLT
KS	kursové sázky
land-based	prostředí kamenných provozoven hazardních her (herny, kasina, sázkové kanceláře apod.)
Lie/bet škála	dvoupoložkový Lie/bet screeningový dotazník na problémové hráčství
LLS	lokální loterní systém
MF	Ministerstvo financí České republiky
MKN-10	Mezinárodní klasifikace nemocí, 10. revize
MS	Ministerstvo spravedlnosti České republiky
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NNO	nestátní nezisková organizace
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OZV	obecně závazná vyhláška
p. b.	procentní bod/y
PČR	Policie České republiky
PGSI	Problem Gambling Severity Index
PH	problémoví hráči
PMS	Probační a mediační služba

PN	psychiatrická nemocnice
PUA	problémoví uživatelé alkoholu
PUD	problémoví uživatelé drog
RIA	Regulatory Impact Assessment
SZH	první souhrnná zpráva – Hazardní hraní v ČR a jeho dopady (2013)
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SEPA	Systém evidence preventivních aktivit
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita
TČ	trestný čin
TH	technická hra, hazardní hra provozovaná prostřednictvím technického zařízení přímo obsluhovaného sázejícím, koncovým zařízením technické hry se rozumí např. VHP, VLT, LLS, EMR (v dřívějších výročních zprávách označované také jako elektronická herní zařízení, EHZ)
TZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VLT	videoloterijní terminál, též IVT
VZ 2014	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2014
VZ 2015	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2015
VZ 2016	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2016
VZ 2017	Výroční zpráva o hazardním hraní v ČR v r. 2017
ZHH	zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách
ZoL	zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách
ŽH	živá/é hra/y

Seznam tabulek v hlavní části zprávy

tabulka 1-1: Financování projektů zaměřených na hazardní hraní v dotačním řízení ÚV ČR/RVKPP v l. 2013–2020 27
tabulka 1-2: Počet a struktura projektů podpořených ÚV ČR/RVKPP v oblasti hazardního hraní v l. 2013–2020 28
tabulka 2-1: Počet společností s povolením k provozování hazardních her (ZoL i ZHH) podle typu v l. 2018–2021 31
tabulka 2-2: Počty povolených TH v l. 2013–2020* 32
tabulka 2-3: Celkový počet povolených technických her k 1. 1. 2021, podle krajů 32
tabulka 2-4: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami podle krajů v l. 2016–2020 35
tabulka 2-5: Provozovny podle počtu TH v l. 2017–2020 36
tabulka 2-6: Sázkové kanceláře (SK) podle krajů v l. 2018–2020 37
tabulka 2-7: Celkový objem peněz vložených, vyplacených na výhrách a prohraných podle typu hry v r. 2020 39
tabulka 2-8: Inkaso daně z hazardních her do státního rozpočtu a do obecních rozpočtů podle typu hry v l. 2014–2020, v mil. Kč 42
tabulka 2-9: Příjmy obecních rozpočtů z daní z hazardních her v r. 2020 podle krajů 43
tabulka 3-1: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících podle typů her – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 57
tabulka 3-2: Prevalence hazardního hraní v internetové populaci starší 15 let v posledních 12 měsících podle typů her – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 60
tabulka 3-3: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2020, v % 67
tabulka 3-4: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 12 měsících – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2020, v % 69
tabulka 3-5: Prevalence hazardního hraní v populaci studentů ve věku 15–16 let (ročník narození 2003) v posledních 12 měsících – studie ESPAD 2019, v % 75
tabulka 3-6: Zkušenosti s hraním hazardních her v populaci vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody celoživotně, v posledních 12 měsících a v posledních 30 dnech v r. 2020, v % 78
tabulka 3-7: Srovnání zkušenosti s hraním vybraných hazardních her v populaci vězňů v posledních 12 měsících před nástupem výkonu trestu odnětí svobod v l. 2012–2020, v % 79
tabulka 3-8: Míra hraní HH mezi respondenty studie v sociálně vyloučených lokalitách (SVL) v ČR v r. 2020, v % 79
tabulka 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 82
tabulka 4-2: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 84
tabulka 4-3: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Národního výzkumu (F2F dotazování) 2020 na počet obyvatel ČR 85
tabulka 4-4: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 86
tabulka 4-5: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 87
tabulka 4-6: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Národního výzkumu (CAWI) 2020 na počet obyvatel ČR 88
tabulka 4-7: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a věkových skupin – Výzkum občanů 2020, v % 89
tabulka 4-8: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet – extrapolace výsledků Výzkumu občanů 2020 na počet obyvatel ČR 90
tabulka 4-9: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2020 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR 94
tabulka 4-10: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle screeningové škály PGSI v l. 2012–2020 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR 95

tabulka 4-11: Odhadovaný počet osob v riziku problémového hráčství podle dotazníkových průzkumů mezi praktickými lékaři v letech 2012–2020 – extrapolace výsledků na počet obyvatel ČR 96
tabulka 5-1: Míra rizika výskytu úzkostně-depresivních příznaků – studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2015–2019 105
tabulka 6-1: Kontroly, porušení zákona, nelegální herny, zajištěné TH a finanční prostředky v r. 2020, podle krajů 110
tabulka 6-2: Kontroly, porušení zákona, nelegální herny, zajištěné TH a finanční prostředky v l. 2017–2020 110
tabulka 6-3: Počet zjištěných trestných činů, stíhaných osob a celková škoda u trestných činů (TČ) neoprávněného provozování loterie a provozování nepoctivých sázek a her v l. 2001–2020 113
tabulka 6-4: Počet osob stíhaných, obžalovaných a odsouzených za trestné činy primárně související s hraním hazardních her v l. 2008–2020 114
tabulka 6-5: Počet případů klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her nebo kterým bylo uloženo zdržet se hraní hazardních her v l. 2010–2020 115
tabulka 7-1: Nabídka sebeomezení hráčům HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017–2020, v % 124
tabulka 8-1: Programy poskytující služby hráčům HH podle typu – studie Sčítání adiktologických služeb 2020 128
tabulka 8-2: Počet zařízení poskytujících služby hráčům HH podle krajů – studie Sčítání adiktologických služeb 2014, 2017 a 2020 128
tabulka 8-3: Frekvence poskytování péče cílové skupině hráčů HH v zařízeních – studie Sčítání adiktologických služeb 2014, 2017 a 2020 129
tabulka 8-4: Počet zařízení podle podílu hráčů HH mezi klientelou zařízení – studie Sčítání adiktologických služeb 2014, 2017 a 2020 129
tabulka 8-5: Počet programů, které poskytly služby problémovým hráčům a byly podpořeny v dotačních řízeních ÚV ČR / RVKPP v l. 2014–2020, podle typu služby 132
tabulka 8-6: Počet programů podpořených v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP, které vykázaly péči o hráče HH, a počet hráčů v kontaktu v l. 2013–2020 podle krajů sídla programu 133
tabulka 8-7: Specializované ambulantní programy pro hráče HH podpořené v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP v l. 2015–2020 133
tabulka 8-8: Počet kontaktů a vybraných výkonů ve specializovaných ambulantních programech pro hráče HH podpořených v dotačním řízení ÚV ČR / RVKPP v l. 2015–2020 134
tabulka 8-9: Informační a poradenské internetové stránky a mobilní aplikace pro hráče HH 134
tabulka 8-10: Počet osob nově přijatých na oddíly pro prevenci a léčbu závislostí a v kontaktu s poradnami drogové prevence, jejichž primárním problémem bylo hraní hazardních her v l. 2014–2020, v % 138

Seznam tabulek datové přílohy

datová příloha, tabulka 0-1: 20 největších provozovatelů land-based technických her, k 1. 1. 2021 141
datová příloha, tabulka 0-2: Provozovatelé on-line technických her k 1. 1. 2021 141
datová příloha, tabulka 0-3: Počet TH a přepočet na 1 000 obyvatel v okresech ČR v l. 2018–2020 (řazeno abecedně) 141
datová příloha, tabulka 0-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH a přepočet na 100 tis. obyvatel v okresech ČR v l. 2018–2020 (řazeno abecedně) 144
datová příloha, tabulka 0-5: Absolutní a relativní počty TH a provozoven s TH v obcích s více než 20 tis. obyvateli v r. 2020, řazeno podle počtu obyvatel 146
datová příloha, tabulka 0-6: Kasina s nejvyšším počtem povolených technických her v r. 2020 147
datová příloha, tabulka 0-7: Provozovatelé land-based kursových sázek a počet jejich sázkových kanceláří v l. 2018–2020 148
datová příloha, tabulka 0-8: Provozovatelé on-line kursových sázek k 1. 1. 2021 148

datová příloha, tabulka 0-9: Počet sázkových kanceláří v okresech ČR a přepočet na 100 tis. obyvatel v l. 2018–2020 (řazeno abecedně) 148
datová příloha, tabulka 0-10: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2019 150
datová příloha, tabulka 0-11: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2018 150
datová příloha, tabulka 0-12: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2017 151
datová příloha, tabulka 0-13: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2016 151
datová příloha, tabulka 0-14: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2015 152
datová příloha, tabulka 0-15: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2014 152
datová příloha, tabulka 0-16: Celkový objem peněz vložených do hry a vyplacených na výhrách podle typu hry v r. 2013 153
datová příloha, tabulka 0-17: Příjmy obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2020 podle okresů, v Kč 154
datová příloha, tabulka 0-18: Okresy s největším průměrným příjmem obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2020 155
datová příloha, tabulka 0-19: Okresy s nejmenším průměrným příjmem obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v l. 2013–2020 155
datová příloha, tabulka 0-20: Obce s více než 20 tis. obyv. podle příjmů obecních rozpočtů z daní z hazardních her na 1 obyvatele v r. 2020, v Kč 156
datová příloha, tabulka 0-21: Země s nejvyšším počtem technických her v l. 2016, 2017, 2018 a 2020 157
datová příloha, tabulka 0-22: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 158
datová příloha, tabulka 0-23: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech podle typů her – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 159
datová příloha, tabulka 0-24: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 160
datová příloha, tabulka 0-25: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech podle typů her – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 161
datová příloha, tabulka 0-26: Celoživotní prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let podle typů her – Výzkum občanů 2020, v % 162
datová příloha, tabulka 0-27: Prevalence hazardního hraní v obecné populaci starší 15 let v posledních 30 dnech – Výzkum občanů 2020, v % 162
datová příloha, tabulka 0-28: Výskyt hazardního hraní v obecné populaci v životě a v posledních 30 dnech – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2020, v % 163
datová příloha, tabulka 0-29: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (F2F dotazování), v % 164
datová příloha, tabulka 0-30: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (F2F dotazování), v % 165
datová příloha, tabulka 0-31: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (CAWI), v % 166
datová příloha, tabulka 0-32: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Národní výzkum (CAWI), v % 167
datová příloha, tabulka 0-33: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci podle pohlaví a kategorie hazardních her – Výzkum občanů 2020, v % 168
datová příloha, tabulka 0-34: Trestná činnost klientů PMS, u kterých bylo zjištěno hraní hazardních her, v l. 2015–2020 169

Seznam grafů v hlavní části zprávy

graf 1-1: Vývoj počtu obcí s OZV regulující provozování hazardních her v ČR v l. 2009–2020 21
graf 2-1: Počet povolených TH v l. 2009–2020 32
graf 2-2: Počet TH v přepočtu na 1 000 obyvatel podle krajů v l. 2016–2020 33
graf 2-3: Počet povolených živých her v l. 2009–2020 34
graf 2-4: Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v l. 2009–2020 34
graf 2-5: Počet provozoven s živými a/nebo technickými hrami na 100 tis. obyvatel podle krajů v l. 2015–2020 36
graf 2-6: Objem trhu s hazardními hrami v ČR v l. 2002–2020, v mld. Kč 39
graf 2-7: Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v l. 2002–2020 40
graf 2-8: Vývoj podílu land-based a on-line hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v l. 2008–2020, v % 40
graf 2-9: Vývoj příjmů ze hry u hlavních typů hazardních her v l. 2002–2020, v mld. Kč 41
graf 2-10: Inkaso daně z hazardních her v l. 2013–2020, v mil. Kč 41
graf 2-11: Podíl státního rozpočtu a obecních rozpočtů na celkových příjmech veřejných rozpočtů ze zdanění HH v l. 2013–2020, v % 42
graf 2-12: Expozice reklamě a podíl respondentů, kteří zaznamenali v reklamě informaci o rizicích hazardního hraní – Výzkum občanů 2020, v % 45
graf 3-1: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 58
graf 3-2: Frekvence hraní HH v posledních 12 měsících podle typu hry a čas strávený denně hraním HH v prostředí land-based a on-line – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 59
graf 3-3: Hraní HH v posledních 12 měsících v internetové populaci podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 61
graf 3-4: Frekvence hraní HH v posledních 12 měsících podle typu hry a čas strávený denně hraním HH v prostředí land-based a on-line – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 62
graf 3-5: Změny v hraní HH on-line během nouzového stavu na jaře 2020 – Národní výzkum (CAWI) 2020, v % 63
graf 3-6: Změny v hraní HH on-line během nouzového stavu na jaře 2020 – Národní výzkum (F2F) 2020, v % 64
graf 3-7: Změny v hraní HH on-line v období mezi nouzovým stavem na jaře 2020 a podzimním dotazováním – Národní výzkum (F2F) 2020, v % 64
graf 3-8: Průměrná změna v hraní HH on-line v době nouzového stavu a v období mezi nouzovým stavem na jaře 2020 a podzimním dotazováním – Národní výzkum (CAWI a F2F část) 2020, v % 65
graf 3-9: Změny v hraní HH on-line v době nouzového stavu a v období mezi nouzovým stavem na jaře 2020 a podzimním dotazováním, podle kategorií hráčů HH on-line – Národní výzkum (CAWI a F2F část) 2020, v % 66
graf 3-10: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v % 68
graf 3-11: Hraní HH v posledních 12 měsících podle pohlaví a věkových skupin – studie Prevalence užívání drog v populaci ČR 2020, v % 69
graf 3-12: Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v % 71
graf 3-13: Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v % 72
graf 3-14: Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v % 73
graf 3-15: Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2019, v % 74

graf 3-16: Srovnání frekvence hraní HH v populaci studentů ve věku 15–16 let mezi l. 2015, 2016 a 2019 – studie ESPAD, v %....76
graf 3-17: Prevalence hraní HH v posledních 12 měsících (výherní automaty a kursové sázení) mezi žáky a studenty pražských ZŠ a SŠ v r. 2020 podle pohlaví a ročníku studia, v %....77
graf 3-18: Trendy v prevalenci hraní HH v posledních 12 měsících mezi žáky a studenty pražských ZŠ a SŠ v l. 2016–2020, v %....77
graf 3-19: Podíl žáků a studentů, kteří v posledních 12 měsících utratili na internetu více peněz, než si mohli dovolit, v l. 2016–2020, v %....78
graf 4-1: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %....83
graf 4-2: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (F2F dotazování) 2020, v %....84
graf 4-3: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %....86
graf 4-4: Výsledky screeningové škály PGSI v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Národní výzkum (CAWI) 2020, v %....88
graf 4-5: Výsledky screeningové škály Lie/bet v obecné populaci a mezi hráči hazardních her v posledních 12 měsících podle typu hazardní hry – Výzkum občanů 2020, v %....90
graf 4-6: Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály Lie/bet v l. 2013–2020, v %....92
graf 4-7: Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály PGSI v l. 2012–2020, v %....92
graf 4-8: Podíl hráčů TH land-based v riziku problémového hráčství – srovnání studií z l. 2016–2020, v %....93
graf 4-9: Podíl hráčů KS a live sázek on-line v riziku problémového hráčství – srovnání studií z l. 2016–2020, v %....94
graf 4-10: Podíl osob v riziku v souvislosti s hraním HH získané z dotazníkových průzkumů mezi praktickými lékaři v l. 2012–2020 pomocí extrapolace na počet obyvatel, v %....95
graf 4-11: Hlavní problémová hazardní hra u respondentů studie Patologičtí hráči v léčbě v l. 2013 až 2019, podle typu hry, v %....97
graf 4-12: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulantních a pobytových zařízeních psychiatrické péče v l. 2010–2019....97
graf 4-13: Vývoj podílu pacientů s dg. F63.0 v ambulantních a pobytových zařízeních psychiatrické péče podle věkových skupin v l. 2010 a 2019, v %....98
graf 4-14: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v ambulancích v l. 2010–2019 podle pohlaví....98
graf 4-15: Podíl pacientů s diagnózou F63.0 ve věkové kategorii do 19 let v ambulantní psychiatrické léčbě v l. 2011–2019, v %....99
graf 4-16: Vývoj počtu hospitalizovaných pacientů pro dg. F63.0 v l. 2010–2019 podle pohlaví....99
graf 4-17: Vývoj podílu hospitalizovaných pacientů pro dg. F63.0 podle věkových skupin v l. 2010 a 2019, v %....100
graf 4-18: Výskyt problémového hráčství podle škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – srovnání studií ESPAD 2015 a 2019, v %....102
graf 4-19: Srovnání výsledků škály Lie/bet a CSPG mezi 15–16 letými studenty – studie ESPAD 2015 a 2019, v %....102
graf 4-20: Prevalence problémového hráčství podle škály Lie/bet v posledních 12 měsících před uvězněním mezi odsouzenými vězni, v l. 2014, 2016, 2018 a 2020 v období před nástupem do vězení, podle pohlaví, v %....103
graf 5-1: Průměrný podíl jednotlivých zdrojů příjmu na celkových příjmech v posledních 12 měsících – studie Patologičtí hráči v léčbě z l. 2013–2019, v %....107
graf 6-1: Celková výše pokut uložených CS za legální a nelegální provozování v land-based prostředí za období 2017–2020, v mil. Kč....110
graf 6-2: Celková výše pokut uložených MF za legální a nelegální provozování v on-line prostředí za období 2017–2020, v mil. Kč....111

graf 6-3: Spáchání krádeže nebo jiného přestupku či trestného činu kvůli získání prostředků na hru nebo splacení dluhu ze hry v l. 2014–2020 podle pohlaví, v % ... 115
graf 7-1: Počet hodin specifické prevence jednotlivých typů rizikového chování obsažených ve školním vzdělávacím programu ZŠ a SŠ ve školním roce 2019/2020 ... 120
graf 7-2: Počet hodin specifické prevence nelátkových závislostí (včetně hazardního hraní) obsažených ve školním vzdělávacím programu v jednotlivých ročnících ZŠ a SŠ ve školních letech 2017/2018 až 2019/2020 ... 121
graf 7-3: Počet žáků, u nichž bylo řešeno nelátkové závislostní chování (včetně hazardního hraní) podle ročníků ZŠ a SŠ ve školním roce 2019/2020 ... 122
graf 7-4: Zdroj informací o rizicích a léčbě problémového hráčství u hráčů HH v posledních 12 měsících – Výzkum občanů 2017–2020, v % ... 125
graf 8-1: Vývoj počtu pacientů s dg. F63.0 v zařízeních psychiatrické péče v l. 2010–2019 ... 130
graf 8-2: Počet ambulancí vykazujících léčbu pacientů s dg. F63.0 a počet ambulantně léčených pacientů s dg. F63.0 na 100 tis. obyvatel v r. 2019 podle kraje sídla zdravotnického zařízení ... 130
graf 8-3: Počet hospitalizovaných pacientů pro dg. F63.0 v r. 2019 podle kraje bydliště pacienta, v přepočtu na 100 tis. obyvatel ... 131

Seznam grafů datové přílohy

datová příloha, graf 0-1: Počet TH v přepočtu na 1 000 obyvatel v l. 2016–2020 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejvyšším počtem TH v r. 2020 ... 143
datová příloha, graf 0-2: Počet TH v přepočtu na 1000 obyvatel v l. 2016–2020 ve vybraných okresech – 10 okresů s nejnižším počtem TH v r. 2020 ... 144
datová příloha, graf 0-3: Srovnání vybraných evropských zemí podle počtu TH na 1000 obyv. v l. 2014–2019 ... 157

Seznam obrázků

obrázek 1-1: Leták MF informující o Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách ... 18
obrázek 1-2: Sázkové terminály BetX společnosti Evona Electronics v pohostinských zařízeních ... 19
obrázek 1-3: Propagace sázkových terminálů BetX společnosti Evona Electronics v pohostinských zařízeních ... 20
obrázek 2-1: Ukázka on-line „stíracího losu" nazvaného Cosmic Cash nabízeného společností Sazka ... 38
obrázek 2-2: Domovská stránka informačního webu CasinoArena.cz ... 44
obrázek 2-3: Bonusový program firmy Rebuy Stars pro získání nových hráčů ... 46
obrázek 2-4: Komunikace společnosti Fortuna Game s hráčem ... 47
obrázek 2-5: Horní část homepage webových stránek nejvyšší fotbalové soutěže v ČR ... 48
obrázek 2-6: Reklama na hazardní hry na stránkách fotbalového klubu AC Sparta Praha s nečitelným varováním před riziky HH ... 49
obrázek 2-7: Reklama na hazardní hry v pohostinském zařízení s neviditelným varováním před riziky HH ... 49
obrázek 2-8: Ukázky ze hry Coin Master ... 52
obrázek 6-1: Příklad nelegální tomboly nabízené na sociální síti Facebook ... 112
obrázek 8-1: Náhledy obrazovek aplikace Port (Naberte kurz) projektu HRaní Společnosti Podané ruce ... 135
obrázek 8-2: Náhledy obrazovek aplikace mobilní aplikace Deník hráče organizace Prevent 99 ... 136

Rejstřík

adiktologické služby, 12, 14, 23, 26, 27, 106, 119, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 137, 138, 170
akční plán, 7, 13, 23
alkohol, 5, 27, 43, 45, 55, 62, 74, 76, 79, 81, 100, 105, 107, 170, 171
Anonymní gambleři, 15
Asociace nestátních organizací (A.N.O.) zabývajících se prevencí a léčbou drogových závislostí, 123
Asociace provozovatelů kurzových sázek, 123, 136, 170
bingo, 8, 17, 20, 21, 34
Celní správa ČR, 7, 12, 109, 110, 111, 170
číselná loterie, 9, 37, 38, 55
děti, 7, 45, 95, 106, 122, 132
dipování, 13, 111
dopady
  sociální, 12, 105
DSM, 81, 170
elektronická cigareta, 62
ESPAD, 10, 11, 55, 74, 75, 76, 81, 101, 102, 170
evaluace, 119
Evropská unie, 170
Fortuna, 9, 26, 37, 38, 47, 141, 148
Generální finanční ředitelství, 170
harm reduction, 7, 23, 134, 135
hazardní hraní, 62, 123
hospitalizace, 99, 130
Chance, 9, 37, 47, 141, 148
Institut pro regulaci hazardních her, 170
karetní hra, 17, 55
kasinové hry, 56, 62, 63
Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, 13, 121, 122, 134
komorbidita, 12, 105
konopné látky, 62, 76, 100, 105
  hašiš, 62
  marihuana, 62
kostky, 17, 55, 57, 60, 67, 74, 75, 78, 79, 158, 159, 160, 161, 162
kouření, 45, 76, 77, 105, 134
kurzové sázky, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 31, 37, 39, 47, 56, 57, 59, 60, 66, 67, 68, 69, 72, 79, 92, 93, 94, 96, 100, 101, 139, 148, 151, 152, 153, 163, 170
kvízomat, 12, 109, 110
léčba
  ambulantní, 14, 15, 97, 98, 99, 127, 129, 130, 131, 132, 133
  lůžková, 128, 171
léky, 62, 105
Lie/bet, 11, 55, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 101, 102, 103, 164, 165, 166, 167, 168, 170
live sázky, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 63, 67, 72, 89, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168
lootboxy, 10, 23, 26, 50
los, 17, 37, 38, 47, 57, 60, 67, 68, 69, 75, 78, 79, 158, 159, 160, 161, 162, 163
loterie
  číselná, 9, 37, 38, 55
  okamžitá, 9, 17, 23, 37, 38, 56, 57, 60, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 74, 75, 78, 79, 82, 85, 89, 158, 159, 160, 161, 162, 163
  věcná, 151, 152, 153
marketing, 8, 43, 45, 47
Mezinárodní klasifikace nemocí, 81, 170
ministerstvo
  financí, 7, 9, 10, 12, 17, 18, 21, 23, 24, 26, 32, 33, 45, 50, 109, 111, 123, 141, 143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 155, 156, 170
  spravedlnosti, 27, 113, 114, 138, 170
  školství, mládeže a tělovýchovy, 13, 27, 119
  vnitra, 170
  zdravotnictví, 27
mladiství, 7, 19, 23, 24, 25, 98
Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS), 5, 45
Národní strategie protidrogové politiky, 7, 23
návyková látka, 12, 23, 55, 56, 59, 62, 69, 74, 76, 78, 79, 81, 82, 85, 90, 100, 103, 105, 120, 127, 132, 139, 169
návykové látky, 123
Nejvyšší státní zastupitelství, 170
nelegální droga, 27, 62, 76, 105
NNO, 138, 170
Občané proti hazardu, 25
obecně závazná vyhláška, 8, 19, 21, 22, 24, 25, 107, 170
obvinění, 113
obžalovaní, 113, 114
odnětí svobody, 55, 78, 79, 81, 103, 113, 114, 138
odsouzení, 11, 103, 113, 114, 115, 138
okamžitá loterie, 9, 17, 23, 37, 56, 66, 82, 85, 89
on-line hraní, 64, 65
parlament, 50
pervitin, 79, 100, 105, 132

PGSI, 11, 50, 55, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 95, 165, 167, 170
politika
protidrogová, 2, 7, 17, 23, 24, 27, 28, 119, 123, 133, 171
praní špinavých peněz, 26, 109
prevalence
celoživotní, 57, 60, 79, 158, 159, 160, 161, 162, 163
v posledních 12 měsících, 79
v posledních 30 dnech, 163
prevalenční odhad, 11, 95
prevence, 5, 76
probace, 113, 115, 116, 169, 170
prohibice, 22, 25, 26
provozovatelé hazardních her, 45
přestupek, 12, 22, 109, 111, 115
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky, 2, 7, 14, 21, 23, 24, 27, 28, 100, 106, 119, 120, 122, 123, 127, 131, 132, 133, 134, 171
Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP), 123
reklama, 8, 10, 23, 43, 44, 45, 47, 49, 50, 51
rodina, 14, 25, 100, 139
Romové, 78, 103
rozpočet, 9, 27, 41, 42, 43, 119, 154, 155, 156
ruleta, 17, 55, 57, 60, 67, 151, 152, 153, 158, 159, 160, 161, 162, 170, 171
Sazka, 25, 26, 38, 141, 148
sázková kancelář, 170
sebevražda, 12, 100, 105
služba, 123
sociálně vyloučená lokalita, 79, 107, 109, 171
sociální sítě, 14, 44, 51, 62, 111, 112, 131, 132, 135
Sportka, 55
stíhaní, 13, 112, 113, 114
strukturní charakteristiky, 24
Synot, 26, 141, 148
škola, 10, 11, 13, 27, 75, 76, 77, 100, 119, 120, 121, 122, 171
školní populace, 55, 81
tabák, 5, 27, 62, 79, 105, 134
terapeutická komunita, 127, 128
Tipsport, 9, 37, 47, 141, 148
tombola, 13, 17, 20, 111, 112
trest, 10, 55, 78, 81, 103, 113, 114, 115, 138
trestný čin, 12, 13, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 171
Účtenkovka, 50
Úřad vlády České republiky, 2, 171
vězení, 11, 13, 15, 55, 78, 79, 81, 103, 113, 128, 132, 137, 138
videoloterijní terminál, 17, 22, 55, 57, 60, 78, 79, 151, 152, 153, 158, 159, 160, 161, 162, 170, 171
vláda, 2, 7, 13, 23, 24, 27, 28, 119, 123, 133, 134, 171
výherní hrací přístroj, 22, 25, 34, 35, 36, 55, 57, 60, 78, 79, 109, 151, 152, 153, 158, 159, 160, 161, 162, 171
zadluženost, 12, 100, 105, 106, 107, 109, 114, 127
zdanění, 7, 8, 9, 17, 20, 24, 26, 41, 42, 43
zodpovědné hraní, 19, 26
živé hry, 8, 9, 10, 17, 20, 21, 22, 31, 34, 36, 38, 39, 55, 66, 68, 69, 72, 79, 83, 84, 86, 88, 89, 163, 164, 165, 166, 167, 168

Zdroje

ABBOTT, M., BINDE, P., HODGINS, D., KORN, D., PEREIRA, A., VOLBERG, R. & WILLIAMS, R. 2013. Conceptual Framework of Harmful Gambling: An International Collaboration. Guelph, Ontario, Canada.: The Ontario Problem Gambling Research Centre (OPGRC).

AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION 2013. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 5th ed.: American Psychiatric Association.

BERWICK, D. M., MURPHY, J. M., GOLDMAN, P. A., WARE, J. E. J., BARSKY, A. J. & WEINSTEIN, M. C. 1991. Performance of a five-item mental health screening test. *Med Care,* 29**,** 169-176.

CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA 2021. Komparace dat z šetření rizikového chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze. Porovnání let 2016 až 2020. Praha: Centrum sociálních služeb Praha.

CERULLI-HARMS, A., MÜNSCH, M., THORUN, C., MICHAELSEN, F. & HAUSEMER, P. 2020. Loot boxes in online games and their effect on consumers, in particular young consumers. Luxembourg: Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, Directorate-General for Internal Policies and European Parliament.

CLOSE, J. & LLOYD, J. 2021. Lifting the Lid on Loot-Boxes: Chance-Based Purchases in Video Games and the Convergence of Gaming and Gambling. London: Gamble Aware.

CUIJPERS, P., SMITS, N., DONKER, T., TEN HAVE, M. & DE GRAAF, R. 2009. Screening for mood and anxiety disorders with the five-item, the three-item, and the two-item Mental Health Inventory. *Psychiatry Res.,* 168**,** 250-255.

CURRIE, S. R., CASEY, D. M. & HODGINS, D. C. 2010. Improving the Psychometric Properties of the Problem Gambling Severity Index. Canadian Consortium for Gambling Research.

CURRIE, S. R., HODGINS, D. C. & CASEY, D. M. 2013. Validity of the Problem Gambling Severity Index interpretive categories. *Journal of Gambling Studies,* 29**,** 311-327.

GABRHELÍK, R. & LUKAVSKÁ, K. 2020. Zhodnocení stavu a potřeb v oblasti školské prevence rizikového chování během druhé vlny epidemie covid-19: Přehled hlavních výsledků dotazníkového šetření. Praha: Klinika adiktologie, 1. LF UK.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2021a. Statistická ročenka VS ČR za rok 2020. Praha: GŘVS.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2021b. Vyhodnocení činnosti VS ČR v protidrogové politice za rok 2020. Nepublikováno.

HADAŠ, J. 2020. Obchodní sdělení v televizním vysílání propagující alkohol a hazrdní hry v 1. pololetí roku 2020. *Konference Média dětem, média s dětmi, 8. 9. 2020.* Zlín: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

HOLTGRAVES, T. 2009. Evaluating the problem gambling severity index. *Journal of Gambling Studies,* 25**,** 105-120.

HUŠKOVÁ, V. 2020. Monitoring audiovizuálních prvků zobrazujících či potenciálně podporujících podporujících závislostní chování. *Konference Média dětem, média s dětmi, 8. 9. 2020.* Zlín: Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

CHARVÁT, M., BRENZA, J., MALÁ, B., MIKLAS, F., HRUBÝ, L. C., HUPTYCH, P. & BOXAN, M. 2020. Závěrečná evaluační zpráva projektu HRaní – harm reduction v prostředí hazardu. Olomouc: Společnost Podané ruce o. p. s.

CHOMYNOVÁ, P., CSÉMY, L. & MRAVČÍK, V. 2020. Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) 2019. *Zaostřeno,* 6**,** 1-20.

JOHNSON, E. E., HAMER, R., NORA, R. M., TAN, B., EISENSTEIN, N. & ENGELHART, C. 1997. The Lie/Bet Questionnaire for screening pathological gamblers. *Psychol Rep,* 80**,** 83-8.

KAISNER, J. 2015. *Náklady a výnosy regulace hracích automatů pro obce.* Mgr. Diploma thesis, VŠE v Praze.

KELLY, M. J., DUNSTAN, F. D., LLOYD, K. & FONE, D. L. 2008. Evaluating cutpoints for the MHI-5 and MCS using the GHQ-12: a comparison of five different methods. *BMC Psychiatry*, 10.

KLINIKA ADIKTOLOGIE 1. LF UK A VFN. 2021. *On-line systém evidence preventivních aktivit (SEPA)* [Online]. zpracováno NMS, nepublikováno. Available: https://www.preventivni-aktivity.cz/ [Accessed 5 May 2020].

MAITLAND, S. B. & ADAMS, G. R. 2007. Replication and generalizability of the Problem Gambling Severity Index: Are results consistent and comparable across studies? Ontario: Ontario Problem Gambling Research Centre.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2021a. Přehled o pravomocně odsouzených osobách v r. 2020. Nepublikováno.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR 2021b. Přehled o stíhaných, podezřelých, obžalovaných a obviněných osobách v r. 2020. Nepublikováno.

MRAVČÍK, V. 2021. *Dotazníková studie Lékaři ČR 2020 se zaměřením na problematiku závislostí,* Praha: Úřad vlády ČR.

MRAVČÍK, V. & CHOMYNOVÁ, P. 2021. Substance use and addictive behaviour during COVID-19 confinement measures increased in intensive users: Results of an online general population survey in the Czech Republic. *Epidemiol Mikrobiol Imunol,* 70, 98–103.

MRAVČÍK, V., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K. & ROUS, Z. 2020a. Hazardní hry a jejich rizikovost z hlediska rozvoje problémového hráčství. *Časopis lékařů českých,* 159 (5), 196-202.

MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T. & TION LEŠTINOVÁ, Z. 2019. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018. Praha: Úřad vlády České republiky.

MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K. A., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T. E. & CIBULKA, J. 2020b. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2019. Praha: Úřad vlády České republiky.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2013. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2012. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI & SC&C 2013. Výsledky Národního výzkumu užívání návykových látek 2012. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI 2021. Zpracování závěrečných zpráv k dotačnímu řízení RVKPP za rok 2020. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2015. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2014. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2016. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2016. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2018. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2018. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR 2021. Dotazníková studie užívání návykových látek mezi vězni ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2020. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2014. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2013. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2015. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2014. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2016. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2015.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2017. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2016. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2018. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2017. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2019. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2018. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2020. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2019. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & INRES-SONES 2021. Výzkum názorů a postojů občanů k problematice zdravotnictví a zdravého způsobu života v r. 2020. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2016. Národní výzkum užívání návykových látek 2016. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2021a. Národní výzkum užívání návykových látek 2020. Technická zpráva z CAWI šetření. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & MINDBRIDGE CONSULTING 2021b. Národní výzkum užívání návykových látek 2020. Technická zpráva z F2F šetření. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2015. Sčítání adiktologických služeb 2014. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2018. Sčítání adiktologických služeb 2017. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2019. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2018. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2020a. Patologičtí hráči v léčbě 2019 – analýza výsledků studie. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2020b. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2019. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2021a. Prevalence užívání drog v populaci ČR v roce 2020. Nepublikováno.

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI & PPM FACTUM RESEARCH 2021b. Sčítání adiktologických služeb 2020. Nepublikováno.

PARKE, J. & GRIFFITHS, M. D. 2007. The role of structural characteristics in gambling. *In:* SMITH, G., HODGINS, D. & WILLIAMS, R. (eds.) *Research and Measurement Issues in Gambling Studies.* New York: Elsevier.

PETRENKO, R. & LÍBAL, M. 2021. Výsledky šetření o rizikovém chování žáků 2. stupně ZŠ a SŠ v Praze v r. 2020.

POLICEJNÍ PREZIDIUM ČR 2021. Statistické přehledy kriminality v r. 2020 (ESSK). Praha: Policejní prezidium ČR.

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA 2021. Informace o činnosti Probační a mediační služby v souvislosti s hazardním hraním za r. 2020. Nepublikováno.

ROCKLOFF, M. J. 2012. Validation of the Consumption Screen for Problem Gambling (CSPG). *Journal of Gambling Studies,* 28**,** 207–216.

RUMPF, H. J., MEYER, C., HAPKE, U. & JOHN, U. 2001. Screening for mental health: validity of the MHI-5 using DSM-IV Axis I psychiatric disorders as gold standard. *Psychiatry Res.,* 105**,** 243-253.

SEKRETARIÁT RADY VLÁDY PRO KOORDINACI PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2021. Vyhodnocení dotačního programu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky 2020. Praha: Úřad vlády ČR.

SCHWARZ, J., ROD, A. & ŽOFČÁK, J. 2015. Regulace hazardu v ČR – východiska, podoba a dopady změn v legislativě. Praha.

TRANTINA, F. 2020. *RE: Svépomocné aktivity pro hazardní hráče.* Type to JANÍKOVÁ, B.

TRANTINA, F. 2021. *RE: Svépomocné aktivity pro hazardní hráče.* Type to JANÍKOVÁ, B.

ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR 2021. Údaje z Národního registru hrazených zdravotních služeb. Nepublikováno.

VIMR, J. 2020. *Závislost na videohrách a finanční nástrahy, které videohry obsahují* [Online]. Karlovy Vary: Krajský úřad Karlovarského kraje, Odbor bezpečnosti a krizového řízení – oddělení bezpečnosti a prevence. Available: https://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Documents/zavislost_videohry.pdf [Accessed 2020-05-31].

WARE, J. E., SNOW, K. K., KOSINSKI, M. & GANDEK, B. 1993. SF-36 health survey manual & interpretation guide. . Boston, MA: New England Medical Center.

WHO & ÚZIS ČR. 2008. *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů - 10. revize (MKN-10)* [Online]. Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Available: http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html [Accessed 2014-01-16 2014].

WINKLER, P., BEJDOVÁ, M., CSÉMY, L. & WEISSOVÁ, A. 2014. *Problémové hráčství: Společenské náklady na hazardní hraní v České republice,* Praha: Psychiatrické centrum Praha.

ZIOLKOWSKI 2020. The World Count of Gaming Machines 2019. http://gamingta.com/library/: Gaming Technologies Association.

Zpráva o hazardním hraní v České republice 2021

› Je v pořadí sedmou výroční zprávou o hazardním hraní v ČR, kterou zpracovalo Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (NMS). Výroční zprávy navazují na souhrnnou analýzu s názvem Hazardní hraní v ČR a jeho dopady, kterou zpracovalo také NMS a která byla předložena vládě ČR v září 2014.

› Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti je součástí Sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, který je organizačně začleněn do Úřadu vlády České republiky. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky je stálým poradním, iniciačním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti integrované protidrogové politiky, kterou se rozumí politika v oblasti legálních i nelegálních návykových látek a patologického hráčství, s nimi souvisejících závislostních poruch a dalších zdravotních a sociálních dopadů a souvislostí. NMS je součástí mezinárodní sítě monitorovacích středisek Reitox (národních monitorovacích středisek evropských zemí), která je koordinována Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Síť monitorovacích středisek Reitox ustavily a podporují vlády zemí EU. Jejím úkolem je sběr a analýza dat o situaci v oblasti drog v Evropě.

› Zprávu o hazardním hraní v České republice 2021 vydává Úřad vlády České republiky – Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti. Distribuci zajišťuje vydavatel. Elektronická verze je k dispozici na webových stránkách NMS www.drogy-info.cz.

ISBN 978-80-7440-287-6

Vydal Úřad vlády České republiky
nábř. Edvarda Beneše 4, 118 01 Praha 1
(www. vlada.cz)

Neprodejné